

**ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
«ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»
ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
«ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ, ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΙ ΠΟΡΟΙ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ 2014-2020»**

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Ε.4.Α.3

ΕΚΘΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ 2018

Ε.Π. «ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»

31 Μαρτίου 2019

Ανάδοχος:

REMACO A.E. **ΕΤΑΜ** α.ε.
ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ εταιρεία συμβούλων

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά
και Επενδυτικά Ταμεία

Κυπριακή Δημοκρατία

Διαρθρωτικά Ταμεία
της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Κύπρο

Γενική Διεύθυνση
Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων,
Συντονισμού και Ανάπτυξης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ	1
1.1 ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ.....	1
1.2 ΣΥΝΟΨΗ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ.....	2
1.3 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΚΑΙ ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ.....	8
2. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ	11
2.1 ΔΟΜΗ & ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	11
2.2 ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΟΡΩΝ & ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ	17
3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΟΔΟΥ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ ΚΑΙ ΤΟΥ ΒΑΘΜΟΥ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΤΩΝ ΠΟΣΟΤΙΚΩΝ, ΠΟΙΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΣΤΟΧΩΝ.....	26
3.1 ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ 31/12/2018.....	26
3.1.1 Διαχρονική εξέλιξη της πορείας ενεργοποίησης του ΕΠΑΑΑ	27
3.1.2 Πρόοδος υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ ανά Τύπο Έργων.....	28
3.1.3 Χρηματοοικονομική πρόοδος υλοποίησης ΕΠΑΑΑ ανά Χρηματοδοτικό Ταμείο	35
3.1.4 Χρηματοοικονομική πρόοδος υλοποίησης ΕΠΑΑΑ συνολικά & ανά Άξονα Προτεραιότητας.....	36
3.1.5 Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα ΕΠΑΑΑ	44
3.2 ΠΡΟΟΔΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ ΑΝΑ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ.....	47
3.2.1 Άξονας Προτεραιότητας 1 «Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας»	47
3.2.2 Άξονας Προτεραιότητας 2 «Πρώθηση της Χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών»	78
3.2.3 Άξονας Προτεραιότητας 3Α «Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Διατήρηση του Περιβάλλοντος».....	92
3.2.4 Άξονας Προτεραιότητας 4Α «Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων».....	109
3.2.5 Άξονας Προτεραιότητας 5 «Πρώθηση Βιώσιμων Μεταφορών και Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα»	126
3.2.6 Άξονας Προτεραιότητας 6 «Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη»	148
3.2.7 Άξονες Προτεραιότητας 7Α & 7Β «ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ»	172
3.3 ΠΡΟΟΔΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ ΑΝΑ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΣΤΟΧΟ ΚΑΙ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ.....	178
3.3.1 Πρόοδος υλοποίησης ανά Θεματικό Στόχο	178
3.3.2 Πρόοδος υλοποίησης ανά Τομέα Παρέμβασης.....	185
4. ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ	188

4.1	ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ 2018 - 2019	188
4.2	ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΟΔΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΙΔΟΣΗΣ	196
4.2.1	Πλαίσιο Επίδοσης Άξονα Προτεραιότητας 1	201
4.2.2	Πλαίσιο Επίδοσης Άξονα Προτεραιότητας 2	202
4.2.3	Πλαίσιο Επίδοσης Άξονα Προτεραιότητας 3Α	203
4.2.4	Πλαίσιο Επίδοσης Άξονα Προτεραιότητας 4Α	204
4.2.5	Πλαίσιο Επίδοσης Άξονα Προτεραιότητας 5	206
4.2.6	Πλαίσιο Επίδοσης Άξονα Προτεραιότητας 6	208
4.3	ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑΣ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ & ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ ΜΕΧΡΙ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ	210
5.	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	216

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

1.1 ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

Η παρούσα Έκθεση αποτελεί την **τρίτη έκδοση του Παραδοτέου Ε.4.Α.1 «Έκθεση Αξιολόγησης 2016 Ε.Π. “Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη”**» του Έργου «Παροχή Υπηρεσιών για την Αξιολόγηση κατά τη διάρκεια υλοποίησης του Ε.Π. “Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη” και του Ε.Π. “Απασχόληση, Ανθρώπινοι Πόροι και Κοινωνική Συνοχή” 2014-2020», το οποίο **εκπονείται από την Ένωση Εταιρειών REMACO Α.Ε. – ETAM Α.Ε.**, με βάση την από 15 Φεβρουαρίου 2017 σχετική σύμβαση που υπογράφηκε με την Αναθέτουσα Αρχή «Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης (ΓΔ ΕΠΣΑ)» της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Η αναθεώρηση των Κανονισμών των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ) **έχει μεταβάλλει δραστικά τον ρόλο της Αξιολόγησης** σε σχέση με τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους. Ενώ στο παρελθόν η Αξιολόγηση έτεινε να εστιάζει περισσότερο στις παραμέτρους υλοποίησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ), για την προγραμματική περίοδο 2014-2020 **δίνει έμφαση πρωτίστως στα αποτελέσματα των ΕΠ που χρηματοδοτούνται από τα ΕΔΕΤ, στην τεκμηρίωσή τους και στις αναγκαίες αναθεωρήσεις που απαιτούνται προκειμένου να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων και να επιτευχθούν οι στόχοι που είχε θέσει ο αρχικός προγραμματισμός.** Η αλλαγή στην φιλοσοφία ένταξης έργων από μία διαδικασία που βασιζόταν κυρίως στο βαθμό ωριμότητάς τους σε μία διαδικασία που στηρίζεται πρωτίστως στη αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων ως προς την επίτευξη των στόχων προγραμματισμού, αποτελεί θεμελιώδη μεταβολή στην προσέγγιση υλοποίησης των ΕΠ, η οποία ενισχύει τον χαρακτήρα της Αξιολόγησης ως ένα δυναμικό εργαλείο προγραμματισμού, παρακολούθησης και βελτίωσης της αποτελεσματικότητας των ΕΠ.

Σκοπός της Έκθεσης Αξιολόγησης είναι να παρουσιάσει την πορεία υλοποίησης του Προγράμματος όπως αυτή αποτυπώνεται στην πρόοδο των χρηματοοικονομικών δεικτών (εντάξεις, συμβάσεις, πληρωμές) αλλά και στην επιτευχθείσα φυσική πρόοδο, όπως αυτή αποτυπώνεται στην εξέλιξη της επίτευξης των δεικτών εκροών και αποτελεσμάτων. Κύριος στόχος της Έκθεσης Αξιολόγησης του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη» είναι να παρέχει στους αρμόδιους φορείς λήψης αποφάσεων (Επιτροπή Παρακολούθησης, Διαχειριστική Αρχή κλπ) τις κατάλληλες πληροφορίες, στοιχεία και εκτιμήσεις σχετικά με την επίτευξη των ποσοτικών στόχων, καθώς και την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των υλοποιούμενων παρεμβάσεων, με στόχο τη διαμόρφωση έγκυρης και αντικειμενικής εικόνας για την πρόοδο υλοποίησης και το βαθμό επίτευξης των στόχων των ΕΠ. Σε αυτό το πλαίσιο, η παρούσα Έκθεση Αξιολόγησης παρουσιάζει διεξοδικά την πρόοδο υλοποίησης του **φυσικού και οικονομικού αντικειμένου** και εκτιμά την **αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα**, την επίτευξη των ποσοτικών και ποιοτικών **στόχων** και ειδικότερα την πρόοδο αναφορικά με το **Πλαίσιο Επίδοσης**.

1.2 ΣΥΝΟΨΗ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ

Η χρηματοοικονομική πρόοδος υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ στο τέλος του 2018, παρουσιάζει ραγδαία βελτίωση σε σχέση με την αυτήν του τέλους του 2017, και έχει ως εξής:

- Το **2018** εκδόθηκαν **είκοσι τέσσερις (24) νέες Προσκλήσεις** υποβολής προτάσεων συνολικής δημόσιας δαπάνης ύψους 331,29 εκ. € που αντιστοιχούσαν στο **47,35% των συνολικών πόρων του ΕΠΑΑΑ**.

Ο **βαθμός ενεργοποίησης του ΕΠΑΑΑ**, με βάση τη συνολική Δημόσια Δαπάνη των Προσκλήσεων μέχρι την 31.12.2018 **ανήλθε στο 113,92%** των προγραμματικά κατανεμημένων στο ΕΠΑΑΑ πόρων (άνοδος κατά 71,13% σε σχέση με τον αντίστοιχο δείκτη ενεργοποίησης του Προγράμματος στο τέλος του 2017).

- Ο **προϋπολογισμός των ενταγμένων** μέχρι την 31.12.2018 **έργων** (επιλέξιμη συγχρηματοδοτούμενη δαπάνη μετά την εφαρμογή του συντελεστή ελλείματος χρηματοδότησης) **ανήλθε στα 594,80 εκατ. €** (αύξηση κατά 88,47% σε σχέση με τον προϋπολογισμό των ενταγμένων έργων στο τέλος του 2017), ποσοστό που αντιστοιχεί στο **85,00% του προγραμματικού προϋπολογισμού**.
- Οι **νομικές δεσμεύσεις** του Προγράμματος (επιλέξιμη συγχρηματοδοτούμενη δαπάνη συμφωνιών χρηματοδότησης για τα έργα Σχεδίων Χορηγιών και συμβολαίων Δημοσίων Έργων) **ανήλθαν σε 474,44 εκατ. €** (αύξηση κατά 68,38% σε σχέση με το ύψος των νομικών δεσμεύσεων στο τέλος του 2017), ποσό που αντιστοιχεί στο **67,80% των προγραμματικών πόρων** και το 63,85% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων (υποχώρηση κατά 25,43 ποσοστιαίες μονάδες, απόρροια του γεγονότος της ένταξης στο Πρόγραμμα και υλοποίησης έργων με χαμηλότερο βαθμό ωρίμανσης).
- Οι **επικυρωμένες δαπάνες** του Προγράμματος ανήλθαν σε **263,29 εκατ. €** (αύξηση κατά 102,32% σε σχέση με τις δαπάνες στο τέλος του 2017), απορροφώντας το **37,63% των προγραμματικών πόρων**, το 44,27% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων και το 55,49% των νομικών δεσμεύσεων.

Σημειώνεται ότι εκκρεμεί η υποβολή στην ΕΕ νέας Δήλωσης Δαπανών για δαπάνες που πραγματοποίησαν το 2018 οι Δικαιούχοι έργων και πιστοποιήθηκαν από τη Δημόσια Αρχή. Η εν λόγω Δήλωση αναμένεται να καλύψει υφιστάμενα κενά στην επίτευξη των χρηματοοικονομικών Δεικτών του Πλαισίου Επίδοσης και να βελτιώσει έτι περαιτέρω τον βαθμό απορρόφησης των πόρων του Προγράμματος.

Πιο συγκεκριμένα, και ανά Άξονα Προτεραιότητας, η συνοπτική εικόνα της πορείας υλοποίησης του Προγράμματος έχει ως ακολούθως:

Πίνακας 1. Συνοπτική Εικόνα της Πορείας Υλοποίησης του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη» μέχρι την 31/12/2018

Α.Π.	Αριθμός Προσκλήσεων	Ενταγμένα Έργα	Βασικές Πληροφορίες για την Υλοποίηση του Α.Π.
1 – Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας	14	6 έργα Δημοσίων Συμβάσεων & 571 έργα Σχεδίων Χορηγιών	Στο πλαίσιο του Α.Π.1 έχουν εκδοθεί συνολικά 14 Προκλήσεις (8 Σχεδίων Χορηγιών και 6 Δημοσίων Συμβάσεων), εκ των οποίων 3 Προσκήσεις (Δημοσίων Συμβάσεων) εκδόθηκαν το 2018. Η συνολική Δημόσια Δαπάνη των παραπάνω Προσκήσεων ανήλθε στα €255,74 εκατ., που αντιστοιχεί σε ποσοστό ενεργοποίησης 149,92% της Δημόσιας Δαπάνης του Άξονα και 36,55% της συνολικής Δημόσιας Δαπάνης του Ε.Π.. Η επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη των 577 ενταγμένων έργων ανέρχεται σε €161,26 εκατ., αντιπροσωπεύοντας το 94,53% της διαθέσιμης Δαπάνης του Α.Π.1 ή το 23,05% του Ε.Π., ενώ η απορρόφηση σημείωση σημαντική βελτίωση (€50,26 εκ. ή 41,58% των πόρων του Άξονα). Στο πλαίσιο των Σχεδίων Χορηγιών (ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ, ενίσχυση της επιχειρηματικής καινοτομίας, προώθηση της επιχειρηματικότητας ειδικών ομάδων πληθυσμού και εξοικονόμηση ενέργειας στις επιχειρήσεις) υποβλήθηκαν 1.622 προτάσεις έργων, εκ των οποίων εγκρίθηκαν οι 875 και υπεγράφησαν 844 Συμφωνίες Δημόσιας Χρηματοδότησης. Στο Πρόγραμμα έχουν ενταχθεί συνολικά 571 έργα των παραπάνω Σχεδίων. Έχουν πιστοποιηθεί ιδιωτικές επενδύσεις ύψους €20,40 εκ., ενώ συνολικά έχει πιστοποιηθεί μέρος ή το σύνολο των επενδυτικών δαπανών 407 επενδυτικών προτάσεων. Ως αποτέλεσμα των παρεχόμενων κινήτρων, αναμένεται να αυξηθεί η απασχόληση των ενισχυόμενων επιχειρήσεων κατά 950 εργαζόμενους. Επίσης στο πλαίσιο των Προσκήσεων Δημοσίων Συμβάσεων εντάχθηκαν στο Ε.Π. συνολικά 6 έργα, εκ των οποίων δύο (2) αφορούν στην ενίσχυση ερευνητικών υποδομών και δύο (2) στην εφαρμογή χρηματοδοτικών εργαλείων στους τομείς των ΜΜΕ και της ενεργειακής αποδοτικότητας, Παρά τη σημαντική πρόοδο του Άξονα, σημαντική υστέρηση παρουσιάζεται στις επενδύσεις έρευνας, καινοτομίας και ανάπτυξης και αποτυχία στην επίτευξη του Οροσήμου 2018 των ιδιωτικών επενδύσεων (επίτευξη μόλις το 24,45% της τιμής στόχου).
2 - Προώθηση της Χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών	4	7	Η χρηματοοικονομική και φυσική πρόοδος του Άξονα Προτεραιότητας 2 παραμένει σε χαμηλά επίπεδα, με αποτέλεσμα να κατατάσσεται στην τελευταία θέση μεταξύ των Αξόνων Προτεραιότητας του Προγράμματος ως προς το βαθμό απορρόφησης των πόρων (18,40% των κατανεμημένων στον Άξονα πόρων). Στον ΑΠ 2 έχουν ενταχθεί συνολικά 7 έργα Δημοσίων Συμβάσεων (τα δύο έχουν ήδη ολοκληρωθεί), συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 61,21 εκ. € (95,47% του προϋπολογισμού του ΑΠ 2 ή το 8,75% των συνολικών πόρων του ΕΠΑΑ). Δεν έχει ενεργοποιηθεί η Επενδυτική Προτεραιότητα 2β και ειδικότερα οι παρεμβάσεις ψηφιακής επιχειρηματικότητας.
3Α - Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Διατήρηση του Περιβάλλοντος	5	10	Ο ΑΠ 3Α, μεταξύ όλων των Αξόνων Προτεραιότητας του Ε.Π., παρουσιάζει την καλύτερη επίδοση ως προς το βαθμό απορρόφησης των πόρων του (65,95%), ενώ πολύ υψηλές είναι και οι επιδόσεις του στους λουπούς χρηματοοικονομικούς δείκτες. Στον Α.Π. 3Α έχουν ενταχθεί 5 έργα για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής (κυματοθραύστες), εκ των οποίων τα 4 έχουν ολοκληρωθεί. Επίσης εντάχθηκε και ολοκληρώθηκε η εκπόνηση της

Α.Π.	Αριθμός Προσκλήσεων	Ενταγμένα Έργα	Βασικές Πληροφορίες για την Υλοποίηση του Α.Π.
			μελέτης Διαμόρφωσης Εθνικής Εκτίμησης Κινδύνων για τη Διαχείριση (Φυσικών) Καταστροφών, ενώ εντάχθηκαν και 3 έργα προστασίας και ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς (δύο έχουν ολοκληρωθεί και ένα αντιμετωπίζει προβλήματα λόγω διακοπής του κατασκευαστικού συμβολαίου). Τέλος εντάχθηκε και υλοποιείται έργο Διαχείρισης περιοχής του Δικτύου NATURA (Χερσόνησος Ακάμα).
4Α - Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων	8	8	Στο πλαίσιο του ΑΠ 4Α έχουν δημοσιευθεί οκτώ (8) Προσκλήσεις και έχουν ενταχθεί οκτώ (8) έργα Δημοσίων Συμβάσεων εκ των οποίων πέντε (5) έχουν ήδη ολοκληρωθεί (ΟΕΔΑ Λεμεσού, Ανάπτυξη Δικτύου Πράσινων Σημείων επαρχίας Λεμεσού και Κοινότητας Αλάμπρας, Κατασκευή Πράσινου Σημείου στο Δήμο Πάφου, Αποχετευτικό Δήμου Αθηνών και Σχέδια Διαχείρισης Υδάτων και Πλημμυρών Κύπρου), ενώ σε προχωρημένο στάδιο υλοποίησης βρίσκονται το Αποχετευτικό του Συμπλέγματος Σολέας και το Πρόγραμμα μείωσης δημοτικών στερεών αποβλήτων στις επαρχίες Λάρνακας και Αμμοχώστου. Υπό ένταξη βρίσκονται τα έργα αποκατάστασης χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης απορριμμάτων των Επαρχιών Λευκωσίας και Λεμεσού, ενώ η ένταξη και ανάθεση των κατασκευαστικών συμβολαίων του Αποχετευτικού των Κοκκινόχωρίων (μεγάλο έργο του Προγράμματος) εξακολουθεί να καθυστερεί λόγω διοικητικών και δικαστικών εμπλοκών. Ο Α.Π. 4Α παρουσιάζει τον χαμηλότερο βαθμό ενεργοποίησης και δέσμευσης των πόρων του (δημόσια δαπάνη Προσκλήσεων, εντάξεων και νομικών δεσμεύσεων), ενώ εξαιρετικά χαμηλός είναι και ο βαθμός απορρόφησης των πόρων (19,10%).
5 - Προώθηση Βιώσιμων Μεταφορών και Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα	10	12	Στο πλαίσιο των δέκα (10) Προσκλήσεων του Α.Π. 5 έχουν ενταχθεί δώδεκα (12) έργα Δημοσίων Συμβάσεων. Περιλαμβάνονται επτά (7) έργα που συμβάλλουν στην ενίσχυση της κινητικότητας των αστικών περιοχών σε όλους τους Δήμους της χώρας (ένα αφορά στην εκπόνηση του Στρατηγικού Σχεδίου Μεταφορών & των Σχεδίων Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας), καθώς και τα συνεχιζόμενα από την προηγούμενη προγραμματική περίοδο έργα της Αναβάθμισης του Λιμένα της Λεμεσού (ολοκληρώθηκε) και το μεγάλο έργο του Προγράμματος Δρόμος Πρωταρχικής Σημασίας που συνδέει το νέο Λιμάνι Λεμεσού με τον Αυτοκινητόδρομο Λεμεσού – Πάφου. Επίσης στο πλαίσιο των δύο Προσκλήσεων του Σχεδίου Εξοικονομώ - Αναβαθμίζω στις Κατοικίες υποβλήθηκαν 2.369 αιτήσεις, υπεγράφησαν 956 συμβάσεις (εκκρεμεί η συμβολαιοποίηση των αιτήσεων της 2ης Πρόσκλησης) και μέχρι το τέλος του 2018 αναβαθμίσθηκαν ενεργειακά 673 νοικοκυριά. Τέλος, η ΕΤΕπ ανέλαβε τη διαχείριση Ταμείου Χαρτοφυλακίου για τη χρηματοδότηση παρεμβάσεων ενεργειακής αναβάθμισης δημοσίων κτηρίων και κατοικιών μέσω χρηματοδοτικών εργαλείων. Η επίδοση του Α.Π. ως προς το ύψος των νομικών δεσμεύσεων και της απορρόφησης των πόρων του ανέρχεται στα μέσα επίπεδα του Προγράμματος (67,43% και 39,09% αντίστοιχα)
6 - Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη	13	17	Έχουν εκδοθεί δεκατρείς (13) Προσκλήσεις δημόσιας δαπάνης ύψους €87,7 εκ. (109,22% των πόρων του Άξονα) και έχουν ενταχθεί συνολικά 17 έργα Δημοσίων Συμβάσεων, συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης €85,75 εκ. (106,80% του προϋπολογισμού του ΑΠ 6 ή το 12,25% των συνολικών πόρων του Ε.Π.). Ο Α.Π. μεταξύ όλων των θεματικών Α.Π. παρουσιάζει τις καλύτερες επιδόσεις ως προς τις νομικές δεσμεύσεις (95,64%) και την απορρόφηση των πόρων του (65,36%).

Α.Π.	Αριθμός Προσκλήσεων	Ενταγμένα Έργα	Βασικές Πληροφορίες για την Υλοποίηση του Α.Π.
			Μέσω του Α.Π. 6 υποστηρίζεται η εφαρμογή των εγκεκριμένων στρατηγικών ΟΒΑΑ των τεσσάρων (4) αστικών Δήμων της χώρας. Από τα 17 (17) ενταγμένα έργα τα επτά (7) που ολοκληρώθηκαν χωροθετούνται στο Δήμο Πάφου, τα τέσσερα στη Λευκωσία, τα τέσσερα στη Λεμεσό και τα δύο στη Λάρνακα. Δεν έχουν ενεργοποιηθεί παρεμβάσεις στο πλαίσιο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 9β.
7Α - Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής ΕΤΠΑ	1	4	Στον Α.Π. 7Α έχουν εκδοθεί Προσκλήσεις προϋπολογισμού ύψους €7,8 εκ. (104,43% των πόρων του Α.Π.) και έχουν ενταχθεί συνολικά 4 έργα, συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης €10,73 εκ. (143,68% των πόρων του Α.Π.). Αφορούν στην Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής του Α.Π. για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη και των Ενδιάμεσων Φορέων του Ε.Π. (ΚΟΤ, ΥΕΕΒΤ και ΙΠΕ). Έχουν αναληφθεί νομικές δεσμεύσεις ύψους €9,83 εκ., ήτοι το 131,59% του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας ή το 91,59% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων. Οι δαπάνες ανέρχονται σε €3,97 εκ. (53,12% των πόρων του Α.Π. ή το 36,97% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων).
7Β - Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής Ταμείο Συνοχής	1	5	Στον Α.Π. 7Β έχουν εκδοθεί Προσκλήσεις προϋπολογισμού ύψους 21,5 εκ. € (117,59% των πόρων του Α.Π.) και έχουν ενταχθεί συνολικά 5 έργα, συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης €28,77 εκ. (157,34% του προϋπολογισμού του ΑΠ 7Β ή το 4,11% των συνολικών πόρων του ΕΠΑΑΑ). Αφορούν σε έργα ενίσχυσης της ΓΔ ΕΣΠΑ, της Αρχής Ελέγχου (Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου), του Γενικού Λογιστηρίου και των Ενδιάμεσων Φορέων του Προγράμματος (Μονάδα ΕΚΤ / Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Διεύθυνση Ελέγχου / Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων). Έχουν αναληφθεί νομικές δεσμεύσεις ύψους 20,66 εκ. €, ήτοι το 113,01% των πόρων του Α.Π. ή το 71,83% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων. Οι δαπάνες ανέρχονται σε €3,97 εκ. (46,07% των πόρων του Α.Π.).
Σύνολο	56	69 Δ.Σ. & 571 Σ.Χ.	

Το ΕΠΑΑΑ έχει καλύψει την υποχρέωση απορρόφησης που προκύπτει από την εφαρμογή του Κανόνα «n+3» **για το 2018**. Ειδικότερα, ο στόχος απορρόφησης σύμφωνα με τον Κανόνα «n+3» για το σύνολο του ΕΠΑΑΑ, σε όρους δημόσιας δαπάνης, παρουσίασε σωρευτικό πλεόνασμα μέχρι το 2018 ύψους € 11,57 εκ.. Οι προβλέψεις σχετικά με το έλλειμα απορρόφησης το έτος 2018 περιορίσθηκε στα € 5,05 εκ. (χαμηλότερο από το αρχικά εκτιμηθέν).

Συνολικά το **ΕΠΑΑΑ στο τέλος του 2018 παρουσιάζει την καλύτερη επίδοση στην απορρόφηση των προγραμματικά κατανεμημένων πόρων του ΕΤΠΑ μεταξύ των 28 κρατών μελών της ΕΕ**, ενώ **καταλαμβάνει την πέμπτη καλύτερη επίδοση στην απορρόφηση των πόρων του Ταμείου Συνοχής μεταξύ των 15 κρατών μελών της ΕΕ**.

Μέχρι την 31.12.18 η φυσική πρόοδος υλοποίησης των ενταγμένων έργων του Επιχειρησιακού Προγράμματος είχε ως εξής:

- Έργα Σχέδια Χορηγιών (ΣΧ): στο πλαίσιο των Προσκλήσεων των Σχεδίων Χορηγιών υποβλήθηκαν συνολικά 1.622 προτάσεις, εκ των οποίων εγκρίθηκαν οι 863 και υπεγράφησαν 844 Συμφωνίες Δημόσιας Χρηματοδότησης. Από τα 571 ενταγμένα στο ΟΠΣ έργα των Σχεδίων Χορηγιών, τα 407 έχουν ολοκληρωθεί ή βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο υλοποίησης.
- Έργα Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΔΣ): εντάχθηκαν συνολικά 69 έργα, εκ των οποίων τα 25 έχουν ήδη ολοκληρωθεί ή βρίσκονται στο τελικό στάδιο υλοποίησής τους.
- Λοιπά Έργα: στο πλαίσιο των Προσκλήσεων του Σχεδίου Εξοικονομώ - Αναβαθμίζω στις Κατοικίες υποβλήθηκαν συνολικά 2.369 προτάσεις, εκ των οποίων εγκρίθηκαν οι 1.071 και υπεγράφησαν 956 Συμφωνίες Δημόσιας Χρηματοδότησης.

Κατόπιν **ανάλυσης των διαθέσιμων στοιχείων** που σχετίζονται με την υλοποίηση του Προγράμματος μέχρι την 31/12/2018, **προκύπτουν τα παρακάτω συμπεράσματα τα οποία χρήζουν της προσοχής των Αρχών Διοίκησης του Ε.Π.:**

Παρά την επιτάχυνση που παρουσιάζεται στους ρυθμούς υλοποίησης του Προγράμματος και τον υψηλό βαθμό απορρόφησης των πόρων του, υπάρχουν επιμέρους ανισορροπίες ή/και αστοχίες που επηρεάζουν τις συνολικές του επιδόσεις και την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των παρεμβάσεών του.

Ειδικότερα, όσον αφορά τους στόχους του Πλαισίου Επίδοσης (Ορόσημα 2018) εντοπίζονται τα ακόλουθα:

- α) αποτυχία εντοπίζεται στον Άξονα Προτεραιότητας 1 «Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας», λόγω της εξαιρετικά χαμηλής επίδοσης στην επίτευξη του στόχου για τις ιδιωτικές επενδύσεις στον τομέα της καινοτομίας ή της έρευνας και ανάπτυξη (μόλις 24,45%)
- β) εκκρεμότητα στην επίτευξη του στόχου απορρόφησης του Άξονα Προτεραιότητας 2 «Πρωώθηση της Χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών» (για την επίτευξη των στόχων του Πλαισίου Επίδοσης απαιτείται η πιστοποίηση πρόσθετης δαπάνης ενταγμένων έργων του έτους 2018 ύψους €133 χιλ. περίπου)
- γ) για την επιτυχία του Πλαισίου Επίδοσης του Άξονα Προτεραιότητας 6 «Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη» αναμένεται η επιβεβαίωση της επίτευξης της τιμής στόχου ενός Δείκτη Εκρών (4ε.3 Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται για βελτίωση της αστικής κινητικότητας)

Συνολικά χαμηλό εξακολουθεί να είναι το αποτύπωμα του Προγράμματος στην επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (S3CY). Στο πλαίσιο αυτό σκόπιμη κρίνεται επόμενα η ενεργοποίηση του Μηχανισμού παρακολούθησης και αξιολόγησης της εφαρμογής της (ετήσιες εκθέσεις προόδου, αξιολόγηση πορείας επίτευξης δεικτών και στόχων της S3CY). Πιθανή προσαρμογή της επικεντρωμένης στους τομείς και τα πεδία στα οποία εντοπίζεται υφιστάμενο ή /και δυνητικό συγκριτικό πλεονέκτημα, που θα πηγάζει όχι μόνο από την εξειδίκευση και τη δυναμικότητα του ερευνητικού συστήματος, αλλά και από τις ανάγκες και προοπτικές της παραγωγικής βάσης της οικονομίας, εκτιμάται ότι

Παράλληλα, στην επικείμενη αναθεώρηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος (αναγκαστική λόγω των αλλαγών από την εφαρμογή των κανόνων που διέπουν το αποθεματικό επίδοσης) προτείνεται να εξετασθούν τα ακόλουθα:

- Επικαιροποίηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων του Προγράμματος για την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των διατιθέμενων από τα Ταμεία της Πολιτικής Συνοχής πόρων και την προσαρμογή στα νέα δεδομένα, που απορρέουν από την επιτυχή ολοκλήρωση του τριετούς Προγράμματος οικονομικής προσαρμογής και την ανάγκη περαιτέρω ενίσχυσης των επενδύσεων στους τομείς του περιβάλλοντος, της ενέργειας, της ψηφιοποίησης και της καινοτομίας, και συνολικά σε τομείς υψηλής προστιθέμενης αξίας και παραγωγικότητας
- Επικαιροποίηση των προτεραιοτήτων και της ιεράρχησης των Ενδεικτικών Κατηγοριών Δράσεων προκειμένου στο Πρόγραμμα να αποτυπωθεί με καλύτερο τρόπο το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, με έμφαση σε αυτές των Αξόνων Προτεραιότητας 2
- Προσαρμογή του Συστήματος των Δεικτών και των στόχων που θα αποτυπώνει τις παραπάνω αλλαγές και θα επικαιροποιεί και βελτιώνει την υφιστάμενη στοχοθεσία και θα ενισχύει τη λογική παρέμβασης του Προγράμματος. Ειδικότερα ως προς το τελευταίο προτείνονται:
 - επανέλεγχος των παραδοχών του μοναδιαίου κόστους ορισμένων δεικτών και κατάλληλη προσαρμογή των τιμών στόχων, με βάση και την εμπειρία από την εφαρμογή των παρεμβάσεων της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου,
 - προσαρμογή της τιμής στόχου του Δείκτη Εκροών bi.1 «Πρόσθετη δυναμικότητα αξιοποίησης βιοαποικοδομήσιμων υλικών» (μείωση) και παράλληλα κατάλληλη υιοθέτηση νέου Δείκτη που θα αποτυπώνει τις αναμενόμενες εκροές της Επενδυτικής Προτεραιότητας bi. (Πράσινα Σημεία και λουπές παρεμβάσεις ανακύκλωσης υλικών)
 - κατάλληλη λεκτική και ποσοτική προσαρμογή του Δείκτη Εκροών bii.2 «Αξιοποίηση των επεξεργασμένων λυμάτων», προκειμένου οι μετρούμενες ποσότητες να περιορισθούν στο ανακυκλωμένο νερό,
 - αντικατάσταση του Δείκτη Αποτελέσματος 3a.4 «Νέες επιχειρήσεις που δημιουργούνται στις αστικές περιοχές» με τον Δείκτη «Επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στις αστικές περιοχές», που αποτυπώνει με καλύτερο τρόπο το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα και ανάλογη υιοθέτηση τιμής βάσης και τιμής στόχου
 - υιοθέτηση και εφαρμογή μεθοδολογίας μέτρησης των Δεικτών CO34 «Εκτιμώμενη ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου» (αφορά μόνο στα έργα αστικής κινητικότητας), CO09 «Αύξηση του αναμενόμενου αριθμού επισκέψεων σε ενισχυόμενες

τοποθεσίες πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και πόλους έλξης επισκεπτών» και 4ε.1 «Χρήση ιδιωτικών οχημάτων στις αστικές περιοχές»

Τέλος, με βάση και την εμπειρία που αποκτήθηκε από τα προβλήματα και τις δυσχέρειες επίτευξης των στόχων του Πλαισίου Επίδοσης, εξακολουθούν να είναι επίκαιρες οι προτάσεις για την:

- συστηματική παρακολούθηση της πορείας εφαρμογής των στρατηγικών Ολοκληρωμένης Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης
- εκπόνηση κατάλληλου Σχεδίου Δράσης περιοδικής αποτίμησης της πορείας υλοποίησης των Σχεδίων Χορηγιών που συνδέονται με την Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (S3Cy) και χρηματοδοτούνται κυρίως από τις Ε.Π. 1α και 1β, όπου παρατηρείται σημαντική υστέρηση
- συστηματική παρακολούθηση και επιτάχυνση υλοποίησης των παρεμβάσεων του Προγράμματος των λοιπών Σχέδια Χορηγιών
- άμεση κινητοποίηση πόρων και παρεμβάσεων που συνδέονται με Επενδυτικές Προτεραιότητες και Ειδικούς Στόχους, που δεν έχουν ενεργοποιηθεί (ανάπτυξη εταιρικών επιχειρηματικών συμπράξεων / συστάδων επιχειρήσεων, ψηφιακή επιχειρηματικότητα, κοινωνικές υποδομές των Ολοκληρωμένων Στρατηγικών Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης).

1.3 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΚΑΙ ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ

Η παρούσα Έκθεση Αξιολόγησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020», σε εφαρμογή του Σχεδίου Αξιολόγησης που υιοθετήθηκε τον Δεκέμβριο του 2015 και σε συμφωνία με τις διατάξεις των άρθρων 54, 56 και 114 του Καν. 1303/2013, εξετάζει την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα της υλοποίησης του Προγράμματος με ημερομηνία αναφοράς την 31/12/2018, σε σχέση με συγκεκριμένα αξιολογικά ερωτήματα που προσδιορίζονται στο Σχέδιο Αξιολόγησης.

Η μεθοδολογική προσέγγιση που ακολούθησε ο Σύμβουλος για τη διαμόρφωση και τη σύνταξη της παρούσας Έκθεσης βασίστηκε σε δραστηριότητες οι οποίες αφορούν τις παρακάτω φάσεις:

- **Φάση Α:** Σχεδιασμός της Αξιολόγησης
- **Φάση Β:** Συλλογή και ανάλυση στοιχείων
- **Φάση Γ:** Εκτέλεση της Αξιολόγησης
- **Φάση Δ:** Διατύπωση και επικύρωση Συμπερασμάτων.

Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της **Φάσης Α'** ο Σύμβουλος αποδελτίωσε τις απαιτήσεις που προκύπτουν από τις κανονιστικές διατάξεις του ευρωπαϊκού πλαισίου αξιολόγησης των ΕΠ και του ΣΕΣ, τις προβλέψεις του εγκεκριμένου Σχεδίου Αξιολόγησης για τα ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020», καθώς και των ειδικών κατευθύνσεων/οδηγιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την παρακολούθηση και αξιολόγηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου. Επίσης στο πλαίσιο των απαραίτητων προπαρασκευαστικών ενεργειών, ο Σύμβουλος συνεργάστηκε στενά και εκ του σύνεγγυς με τη Διαχειριστική Αρχή προκειμένου:

- ✓ να εξασφαλιστεί η πρόσβαση στα απαραίτητα στοιχεία πληροφόρησης που σχετίζονται με την πορεία υλοποίησης του Προγράμματος,

- ✓ να προσδιοριστούν τα μεθοδολογικά εργαλεία και η προσέγγιση ανάλυσης των διαθέσιμων στοιχείων,
- ✓ να διατυπωθούν οι στόχοι και τα γενικά/ειδικά ερωτήματα της Έκθεσης Αξιολόγησης σε σχέση με την παρούσα –αρχική- φάση υλοποίησης του Προγράμματος καθώς και
- ✓ να σχεδιάσουν την από κοινού αντιμετώπιση των προβλημάτων που σχετίζονται με την συγκέντρωση στοιχείων ΕΦΔ ή/και Δικαιούχων, που δεν είναι διαθέσιμα στο ΟΠΣ, με τρόπο άμεσο και αποτελεσματικό.

Κατά τη **Φάση Β'** οι δραστηριότητες του Συμβούλου επικεντρώθηκαν στη συλλογή και ανάλυση των απαιτούμενων στοιχείων-δεδομένων για την υλοποίηση του έργου της αξιολόγησης. Καθώς το Ε.Π. βρίσκεται ακόμα σε αρχικό στάδιο υλοποίησης και ο αριθμός των ενταγμένων έργων είναι σχετικά μικρός, εργαλεία συγκέντρωσης και ανάλυσης στοιχείων όπως η διενέργεια έρευνας πεδίου δεν βρίσκουν ακόμα εφαρμογή. Ως εκ τούτου, ο Σύμβουλος αξιοποίησε εκείνες τις μεθόδους που κρίνονται καταλληλότερες για την εξαγωγή αξιόπιστων και χρήσιμων συμπερασμάτων σε σχέση με την παρούσα φάση υλοποίησης του Προγράμματος όπως:

- η διενέργεια επαφών και συνεντεύξεων με αρμόδια στελέχη της ΓΔ ΕΠΣΑ ή/και Ενδιάμεσων Φορέων, υπεύθυνων για τον Προγραμματισμό, τη διαχείριση, την εφαρμογή και τον έλεγχο των δράσεων του Ε.Π.
- η συλλογή και επεξεργασία στοιχείων που παράγονται από το ΟΠΣ σχετικά με την πορεία υλοποίησης των παρεμβάσεων του Ε.Π.
- η συλλογή πρόσθετης ποιοτικής και ποσοτικής πληροφόρησης που τεκμηριώνει το επίπεδο υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου του Προγράμματος
- η αξιοποίηση δευτερογενών στοιχείων πληροφόρησης όπως στατιστικά δεδομένα από την Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου, εθνικές αρχές και την EUROSTAT
- η βιβλιογραφική επισκόπηση προγραμματικών εγγράφων σχετικά με εθνικές και τομεακές στρατηγικές που εκτελούνται στην Κυπριακή Δημοκρατία, υφιστάμενων αξιολογήσεων του Προγράμματος, εγκυκλίων και οδηγιών που έχουν εκδοθεί από τη ΓΔ ΕΠΣΑ καθώς και κατευθυντήριων γραμμών και οδηγιών της Ε.Ε. σχετικά με την παρακολούθηση και αξιολόγηση των Ε.Π.

Στη **Φάση Γ'** ο Σύμβουλος επικεντρώθηκε σε εκείνες τις δραστηριότητες που αποτελούν τον πυρήνα της αξιολόγησης και αφορά την αξιοποίηση και ανάλυση των στοιχείων που συγκεντρώθηκαν σε σχέση με:

- το βαθμό εκτίμησης αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας από τη μέχρι την 31/12/201 υλοποίηση του Προγράμματος
- το βαθμό επίτευξης των στόχων εκροών και αποτελεσμάτων των παρεμβάσεων
- τις τυχόν αποκλίσεις που εντοπίζονται από τους αρχικούς ποιοτικούς και ποσοτικούς στόχους και τις βασικές αιτίες τους και
- τις διορθωτικές παρεμβάσεις που προτείνονται σε σχέση με εκείνους τους στόχους που παρουσιάζουν σημαντικές αποκλίσεις και ενδέχεται να δυσχεράνουν την ομαλή υλοποίηση του Προγράμματος.

Σε αυτό το πλαίσιο, ο Σύμβουλος ανέπτυξε τις εργασίες του σχετικά με την αξιολόγηση επίδοσης του Προγράμματος σε τρία επίπεδα:

1. ως προς τις εγκρίσεις Έργων Δημοσίων Συμβάσεων & Σχεδίων Χορηγιών
2. ως προς τους ποσοτικούς φυσικούς Δείκτες / στόχους εξετάζοντας την πρόοδο του φυσικού αντικειμένου
3. ως προς τους ποσοτικούς χρηματοδοτικούς Δείκτες / στόχους, εξετάζοντας την πρόοδο του οικονομικού αντικειμένου του Προγράμματος (Προσκλήσεις, Εντάξεις Έργων, Νομικές Δεσμεύσεις, Οικονομικό Αντικείμενο εκτελεσθέντος φυσικού αντικειμένου, Δηλωθείσες και Πιστοποιηθείσες δαπάνες).

Τέλος, στη **Φάση Δ'** ο Σύμβουλος προέβει σε συνθετική αξιολόγηση της ανάλυσης που έγινε στη Φάση Γ', στον εντοπισμό βασικών ζητημάτων για τα οποία απαιτούνται συστάσεις και στη διατύπωση συμπερασμάτων και προτάσεων σχετικά με την πορεία υλοποίησης του Προγράμματος και τη μελλοντική πρόοδό του.

2. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ

2.1 ΔΟΜΗ & ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη» 2014-2020 (ΕΠΑΑΑ) αποτελεί ένα πολυετές αναπτυξιακό πρόγραμμα, στο οποίο αναλύεται η αναπτυξιακή στρατηγική της Κύπρου, μέσω της οποίας θα αξιοποιηθούν οι πόροι του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και του Ταμείου Συνοχής (Τ.Σ.) στο πλαίσιο του στόχου «Επένδυση στην Ανάπτυξη και την Απασχόληση» κατά την περίοδο 2014-2020. Η διάρθρωση του Επιχειρησιακού Προγράμματος βασίζεται στις πρόνοιες του Άρθρου 27 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, καθώς και του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 288/2014.

Το ΕΠΑΑΑ επικεντρώνεται στους ακόλουθους **Θεματικούς Στόχους και Επενδυτικές Προτεραιότητες της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020»**:

Πίνακας 2. Θεματικοί Στόχοι & Επενδυτικές Προτεραιότητες της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» στο Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη»

Θεματικός Στόχος	Επενδυτικές Προτεραιότητες
Θ.Σ.1: Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	1α: Ενίσχυση των υποδομών και των ικανοτήτων ανάπτυξης αριστείας σε Έρευνα και Καινοτομία και της προαγωγής των κέντρων ικανότητας 1β: Προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην Ε&Κ, ανάπτυξης δεσμών και συνεργειών μεταξύ επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και ανάπτυξης και του τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης
Θ.Σ.2: Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών	2β: Ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ και του ηλεκτρονικού εμπορίου και ενίσχυση της ζήτησης για ΤΠΕ 2γ: Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ για ηλεκτρονική διακυβέρνηση, ηλεκτρονική μάθηση, ηλεκτρονική ένταξη, ηλεκτρονικό πολιτισμό και ηλεκτρονική υγεία
Θ.Σ.3: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων	3α: Προαγωγή της Επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής αξιοποίησης νέων ιδεών και ενίσχυσης της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων και μέσω θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων
Θ.Σ.4: Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	4β: Προώθηση της ενεργειακής απόδοσης και της χρήσης ΑΠΕ από επιχειρήσεις 4ε & 4ν: Προαγωγή στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλους τους τύπους περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων 4iii: Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμης ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημοσίων κτιρίων και του τομέα της στέγασης
Θ.Σ.5: Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων	5α: Προώθηση επενδύσεων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, συμπεριλαμβανομένων των οικοσυστημικών προσεγγίσεων
Θ.Σ.6: Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	6γ: Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς

- 6δ: Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και του εδάφους καθώς και της προαγωγής των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων μεταξύ άλλων και μέσω του δικτύου NATURA 2000 και των πράσινων υποδομών
- 6ε: Ανάληψη δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος για την ανάπτυξη των πόλεων, αναζωογόνηση και απολύμανση των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την προώθηση μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου
- 6ι: Επενδύσεις στον τομέα των αποβλήτων για ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών, που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις
- 6iii: Επενδύσεις στον τομέα των υδάτων για ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών, που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις

Θ.Σ.7: Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων

- 7i: Στήριξη ενός πολυτροπικού ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου μεταφορών, επενδύοντας στο Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ)

Θ.Σ.9: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας

- 9β: Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και οποιωνδήποτε διακρίσεων μέσω της παροχής στήριξης για φυσική, οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση κοινοτήτων εντός αστικών περιοχών

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΕΠ) «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020» εγκρίθηκε με την υπ' αριθμό C(2014) 10084/16.12.2014 Εκτελεστική Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ο συνολικός προϋπολογισμός του Προγράμματος, που εγκρίθηκε με την ως άνω απόφαση, ανήλθε σε €660.989.087, εκ των οποίων €292.299.018 προέρχονταν από το ΕΤΠΑ, €269.541.702 από το Ταμείο Συνοχής και €99.148.367 από εθνικούς πόρους.

Για σκοπούς βελτίωσης της υλοποίησης και της αποτελεσματικής εφαρμογής του Επιχειρησιακού Προγράμματος, καθώς και αξιοποίησης των πρόσθετων πόρων των ΕΔΕΤ που διατέθηκαν στην Κυπριακή Δημοκρατία, η Διαχειριστική Αρχή εισηγήθηκε στην Επιτροπή Παρακολούθησης την τροποποίηση του Προγράμματος ως ακολούθως:

1η Τροποποίηση

Στις 9 Σεπτεμβρίου 2015 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε, με την υπ' αριθμό C(2015) 6245 Εκτελεστική Απόφασή της, την πρώτη τροποποίηση του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη» 2014- 2020. Η τροποποίηση αφορούσε τη **μεταφορά €200.000** από πόρους της Τεχνικής Βοήθειας ΕΤΠΑ **προς την Ομάδα Στήριξης για την Κύπρο (Support Group)**, η οποία δημιουργήθηκε στην ΕΕ τον Μάρτιο του 2013 με στόχο τη διευκόλυνση της Κύπρου στην υλοποίηση του Μνημονίου και στην αντιμετώπιση των κοινωνικών επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης.

2η Τροποποίηση

Τον Απρίλιο του 2017 η Διαχειριστική Αρχή γνωστοποίησε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή την πρόθεσή της να τροποποιήσει το ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014- 2020» για να εντάξει σε αυτό **δύο Μεγάλα Έργα:** (α) Β' Φάση του Αποχετευτικού Συστήματος Κοκκινοχωριών και (β) Β' Φάση του Δρόμου που

συνδέει το Λιμάνι Λεμεσού με τον αυτοκινητόδρομο Λεμεσού-Πάφου. Η σχετική Απόφαση λήφθηκε κατά τη συνεδρία της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος στις 30/9/16.

3η Τροποποίηση

Στις 7 Δεκεμβρίου 2017 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε την 3η τροποποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020 με την Εκτελεστική της Απόφαση C(2017) 8340. Η τροποποίηση αφορούσε κυρίως στην:

- α. κατανομή** στους Άξονες Προτεραιότητας του Ε.Π. **πρόσθετων πόρων ύψους €33,1 εκ.** (€25,3 εκ. Ταμείο Συνοχής και €7,8 εκ. ΕΤΠΑ) που διατέθηκαν στην Κύπρο λόγω της τεχνικής αναπροσαρμογής των εθνικών δημοσιονομικών φακέλων της Πολιτικής Συνοχής της ΕΕ,
- β. πρόβλεψη**, με βάση τα σχετικά πορίσματα της Εκ των Προτέρων Αξιολόγησης της **χρήσης Μέσων Χρηματοοικονομικής Τεχνικής (ΜΧΤ)**, για την κάλυψη του χρηματοδοτικού κενού που εντοπίσθηκε **στους τομείς των ΜΜΕ και της ενεργειακής** απόδοσης με τη χρήση των ακόλουθων ανά τομέα χρηματοδοτικών εργαλείων/προϊόντων:
 - **ΜΜΕ:** Δημιουργία α) Εγγυοδοτικού χρηματοδοτικού εργαλείου το οποίο αναμένεται να καλύψει μέρος του ρίσκου των ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών, ώστε να αυξηθεί η δυνατότητα παροχής πίστωσης εκ μέρους τους, και β) Εργαλείου διευκόλυνσης συγχρηματοδότησης που θα καλύπτει όλες τις ΜΜΕ, με ιδιαίτερο βάρος στις νεοφυείς επιχειρήσεις, και το οποίο θα καλύπτει την χρηματοδότηση των σταδίων ανάπτυξης μιας επιχείρησης με υψηλό προφίλ ρίσκου.
 - **Ενεργειακή απόδοση:** Δημιουργία δανειοδοτικού χρηματοδοτικού εργαλείου για τη χρηματοδότηση επενδύσεων ενεργειακής απόδοσης, που θα απευθύνεται τόσο στον ιδιωτικό τομέα (νοικοκυριά και ΜΜΕ) όσο και στο δημόσιο. Το εν λόγω εργαλείο θα επιτρέπει την παροχή χρηματοδότησης, μέσω ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών, με χαμηλά επιτόκια και μακρά περίοδο αποπληρωμής.
- γ. αναθεώρηση του Άξονα Προτεραιότητας 6: Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη**, του Ε.Π. (σύμφωνα με τις πρόνοιες του Σχεδίου Δράσης της Διαχειριστικής Αρχής που υποβλήθηκε με την αρχική έγκριση του Ε.Π. και λαμβάνοντας υπόψη τα πορίσματα των εγκεκριμένων από αυτήν Στρατηγικών Ολοκληρωμένης Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης των αστικών κέντρων Λευκωσίας, Λεμεσού, Λάρνακας και Πάφου), περιλαμβανομένης της οριστικοποίησης/επιβεβαίωσης της λογικής παρέμβασης, της ενίσχυσης των πόρων του Θ.Σ. 6 για την κάλυψη των αναγκών βελτίωσης του αστικού περιβάλλοντος, και της συμπλήρωσης των κενών, που αφορούσαν κυρίως στους Δείκτες Αποτελέσματος και στους Δείκτες Εκρμών.
- δ. προσαρμογή της δομής του Ε.Π.** για την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των διατιθέμενων από τα Ταμεία της Πολιτικής Συνοχής πόρων με την κατάργηση ενός Άξονα και την επαναδιατύπωση δύο (2) Αξόνων Προτεραιότητας του Ε.Π. (με την κατάλληλη μεταφορά Επενδυτικών Προτεραιοτήτων μεταξύ Α.Π.), καθώς και την κατάργηση της Επενδυτικής Προτεραιότητας 2α (με βάση τα πορίσματα της Μελέτης του Επιτρόπου Ρυθμίσεως Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και Ταχυδρομείων για την ανάπτυξη Δικτύων Επόμενης Γενιάς - NGA, προκρίθηκε ως βέλτιστη λύση η καθοδηγούμενη από την αγορά

προσέγγιση για την ανάπτυξη ευρυζωνικών υποδομών υπέρ-υψηλών ταχυτήτων, για την κάλυψη των αναγκών των επιχειρήσεων και του γενικού πληθυσμού)

- ε. **προσαρμογή των χρηματοοικονομικών στοιχείων** του Ε.Π., ως αποτέλεσμα του συνόλου των παραπάνω αλλαγών και προσαρμογών (κατανομή πρόσθετων πόρων Ταμείων Πολιτικής Συνοχής, προσαρμογή Αξόνων Προτεραιότητας / μεταφορά Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και αντίστοιχη προσαρμογή στην κατανομή των πόρων και των πηγών χρηματοδότησης).

Ο **συνολικός προϋπολογισμός του Προγράμματος**, όπως εγκρίθηκε με την 3η τροποποίηση του Ε.Π., ανέρχεται σε **€699.726.575**, εκ των οποίων €299.898.560 προέρχονται από το ΕΤΠΑ, €294.869.025 από το Ταμείο Συνοχής και €104.958.990 από εθνικούς πόρους.

Σημειώνεται ότι, παρά τις δομικές αλλαγές που επέφερε η 3η τροποποίηση του Ε.Π., δεν επηρεάστηκαν οι αρχικοί στόχοι του Επιχειρησιακού Προγράμματος, εκτός του Ειδικού Στόχου που αφορούσε στην «Βελτίωση της πρόσβασης σε ΤΠΕ μέσω του εκσυγχρονισμού των υποδομών ΤΠΕ», ο οποίος απαλείφθηκε λόγω της κατάργησης της Επενδυτικής Προτεραιότητας 2α.

Έτσι, **βασικός στόχος** του Προγράμματος εξακολουθεί να παραμένει η **βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της κυπριακής οικονομίας στα πλαίσια συνθηκών αειφόρου ανάπτυξης**.

Η επαναφορά της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας αποτελεί τη μεγαλύτερη πρόκληση για την αναπτυξιακή πορεία της χώρας, ενώ για την αντιμετώπιση των συνεπειών της κρίσης **επιτακτική είναι η ανάγκη εφαρμογής μιας επικεντρωμένης στρατηγικής** η οποία θα καλύπτει τους τομείς που προσδιορίζουν το επίπεδο ανταγωνιστικότητας.

Προς την κατεύθυνση αυτή η Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (S3Cy) καταδεικνύει τους τομείς και κλάδους της οικονομίας που παρουσιάζουν σημαντικά συγκριτικά πλεονεκτήματα: Τουρισμός, Ενέργεια, Γεωργία-Τρόφιμα, Δομημένο Περιβάλλον-Κατασκευές, Μεταφορές-Ναυτιλία, Υγεία, Περιβάλλον, ΤΠΕ.

Η επίτευξη του βασικού στόχου του Ε.Π. στηρίζεται στην **υλοποίηση επιμέρους στόχων**, όπως είναι η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, η προώθηση των δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας, η βελτίωση της πρόσβασης και χρήσης των τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνιών, η μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, η αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, η προστασία και διατήρηση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων, η αντιμετώπιση των προβλημάτων προσβασιμότητας της χώρας και η ανάπτυξη υποβαθμισμένων αστικών περιοχών.

Η **καταγραφή των αναπτυξιακών αναγκών** και η προτεραιοποίηση της κρισιμότητας αντιμετώπισης τους, σύμφωνα με την 3η τροποποίηση του Ε.Π., οδήγησε στην υιοθέτηση των παρακάτω **Αξόνων Προτεραιότητας**:

Άξονας Προτεραιότητας 1: Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας - ΕΤΠΑ

Ο εν λόγω Άξονας περιλαμβάνει τους παρακάτω Ειδικούς Στόχους:

- Αύξηση της ερευνητικής δυναμικότητας της χώρας.
- Αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων σε δραστηριότητες Έρευνας και Καινοτομίας.

- Ενίσχυση της δυναμικής ανάπτυξης των ΜΜΕ σε εθνικό και διεθνές επίπεδο στους τομείς της μεταποίησης και των επαγγελματικών υπηρεσιών
- Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος
- Προώθηση της δημιουργίας και ανάπτυξης νέας επιχειρηματικής δραστηριότητας από ειδικές ομάδες πληθυσμού
- Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας από Επιχειρήσεις

Άξονας Προτεραιότητας 2: Προώθηση της Χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών - ΕΤΠΑ

Ο εν λόγω Άξονας περιλαμβάνει τους παρακάτω Ειδικούς Στόχους:

- Προώθηση της ψηφιακής επιχειρηματικότητας
- Αξιοποίηση των ΤΠΕ για βελτίωση των δημόσιων υπηρεσιών

Άξονας Προτεραιότητας 3Α: Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Διατήρηση του Περιβάλλοντος – ΕΤΠΑ

Ο εν λόγω Άξονας περιλαμβάνει τους παρακάτω Ειδικούς Στόχους:

- Αντιμετώπιση των επιπτώσεων που συνεπάγεται η κλιματική αλλαγή με προτεραιότητα στη διάβρωση των ακτών
- Βελτίωση της ελκυστικότητας περιοχών φυσικού ή πολιτιστικού ενδιαφέροντος.
- Βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των ειδών και οικοτόπων στις περιοχές NATURA 2000

Άξονας Προτεραιότητας 4Α: Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων – Ταμείο Συνοχής – Ταμείο Συνοχής

Ο εν λόγω Άξονας περιλαμβάνει τους παρακάτω Ειδικούς Στόχους:

- Κάλυψη των απαιτήσεων της Οδηγίας 1999/31/ΕΚ αναφορικά με την εκτροπή από την ταφή βιοαποικοδομήσιμων υλικών
- Αύξηση του ποσοστού ανακύκλωσης και πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων
- Βελτίωση της επεξεργασίας αστικών λυμάτων στο πλαίσιο συμμόρφωσης με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ
- Ενίσχυση υδατικού ισοζυγίου μέσω της αξιοποίησης μη συμβατικών πηγών νερού

Άξονας Προτεραιότητας 5: Προώθηση Βιώσιμων Μεταφορών και Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα - Ταμείο Συνοχής

Ο εν λόγω Άξονας περιλαμβάνει τους παρακάτω Ειδικούς Στόχους:

- Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας σε δημόσια κτίρια
- Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας σε κατοικίες
- Βελτίωση της κινητικότητας κυρίως στην αστική περιοχή Λευκωσίας
- Αύξηση της δυναμικότητας διακίνησης εμπορευμάτων από και προς το λιμένα Λεμεσού

Άξονας Προτεραιότητας 6: Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη

Ο εν λόγω Άξονας περιλαμβάνει τους παρακάτω Ειδικούς Στόχους:

- Ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας στις αστικές περιοχές παρέμβασης.
- Βελτίωση της μετακίνησης στις αστικές περιοχές.

- Βελτίωση της ελκυστικότητας αστικών περιοχών πολιτιστικού ενδιαφέροντος.
- Αναζωογόνηση υποβαθμισμένων αστικών περιοχών.
- Βελτίωση της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών σε υποβαθμισμένες αστικές περιοχές.

Άξονας Προτεραιότητας 7Α – Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής ΕΤΠΑ

Ο εν λόγω Άξονας εξειδικεύεται στον παρακάτω Ειδικό Στόχο:

- Ενίσχυση της στελέχωσης, διοικητικής οργάνωσης και λειτουργίας των φορέων και των υποστηρικτικών δομών που εμπλέκονται στη διαχείριση, καθώς και υποστήριξη των συστημάτων και των διαδικασιών διαχείρισης και συντονισμού του συνόλου των παρεμβάσεων του ΕΤΠΑ

Άξονας Προτεραιότητας 7Β - Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής Ταμείου Συνοχής

Ο εν λόγω Άξονας εξειδικεύεται στον παρακάτω Ειδικό Στόχο:

- Ενίσχυση της στελέχωσης, διοικητικής οργάνωσης και λειτουργίας των φορέων και των υποστηρικτικών δομών που εμπλέκονται στη διαχείριση, καθώς και υποστήριξη των συστημάτων και των διαδικασιών διαχείρισης και συντονισμού του συνόλου των παρεμβάσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος καθώς και του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Απασχόληση, Ανθρώπινοι Πόροι και Κοινωνική Συνοχή».

Στο πλαίσιο του Ε.Π. προβλέπεται η προώθηση παρεμβάσεων για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, μέσω της προώθησης επενδύσεων στον τομέα της Έρευνας και Καινοτομίας, των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών και ενίσχυσης των ΜΜΕ, παρεμβάσεις στον τομέα του Περιβάλλοντος, της Ενέργειας και των Μεταφορών και παρεμβάσεις για την προώθηση της ολοκληρωμένης βιώσιμης αστικής ανάπτυξης σε υποβαθμισμένες περιοχές. Οι παρεμβάσεις περιλαμβάνουν επενδύσεις του ευρύτερου δημόσιου τομέα, καθώς και Σχέδια Χορηγιών/Κινήτρων που απευθύνονται προς τους φορείς του ιδιωτικού τομέα. Μέσω των παρεμβάσεων προωθείται η επίτευξη των στόχων που περιλαμβάνονται στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρύθμισης για τη Στρατηγική Ευρώπη 2020, καθώς και η εναρμόνιση της Κύπρου με το ευρωπαϊκό κεκτημένο στους τομείς της Διαχείρισης Αποβλήτων και της Διαχείρισης των Υδάτινων Πόρων.

2.2 ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΟΡΩΝ & ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ

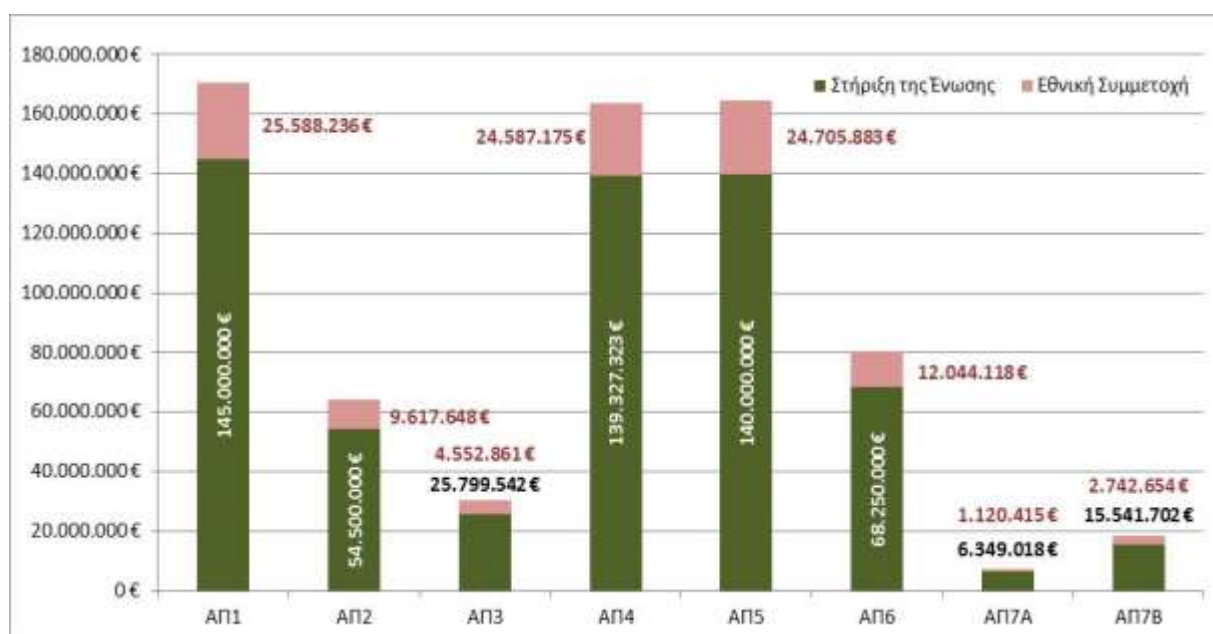
Για την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη επίτευξη των προαναφερθέντων στόχων, οι πόροι των Διαρθρωτικών Ταμείων της Ε.Ε. **έχουν κατανεμηθεί στους έξι Άξονες Προτεραιότητας (Α.Π.)** ως ακολούθως:

1. Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας: €145,0εκ. (χρηματοδότηση ΕΤΠΑ)
2. Προώθηση της χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών: €54,5εκ. (χρηματοδότηση ΕΤΠΑ)
- 3Α. Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Διατήρηση του Περιβάλλοντος: €25,8εκ. (χρηματοδότηση ΕΤΠΑ)
- 4Α. Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων: €139,33εκ. (χρηματοδότηση Ταμείο Συνοχής)
5. Προώθηση Βιώσιμων Μεταφορών και Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα: €140εκ. (χρηματοδότηση Ταμείο Συνοχής)
6. Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη: €68,25εκ. (χρηματοδότηση ΕΤΠΑ)

Η παροχή Τεχνικής Βοήθειας αποτελεί τον 7^ο Άξονα Προτεραιότητας και η συνολική χρηματοδότησή του ανέρχεται σε €21,89 εκατ. (ΕΤΠΑ – 1,07% & ΤΣ – 2,61% της συνδρομής της Ε.Ε.)

Η **κατανομή των πόρων ανά Άξονα Προτεραιότητας** του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη», μετά την τρίτη τροποποίηση του Προγράμματος παρατίθεται στο διάγραμμα που ακολουθεί.

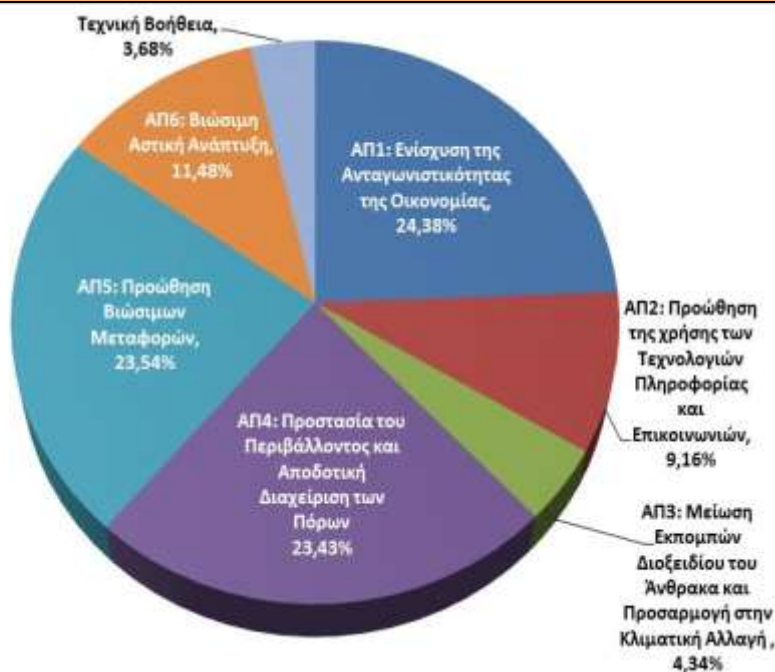
Διάγραμμα 1: Κατανομή πόρων ανά ΑΠ του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη»

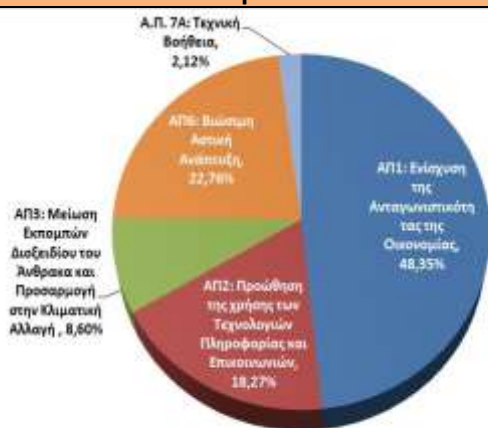
Αντίστοιχα η ποσοστιαία κατανομή των πόρων ανά Άξονα Προτεραιότητας συνολικά στο επίπεδο του Ε.Π. και ανά Ταμείο χρηματοδότησης αποτυπώνεται στο ακόλουθο διάγραμμα.

Διάγραμμα 2: Κατανομή πόρων ανά ΑΠ του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη» και ανά Ταμείο Χρηματοδότησης

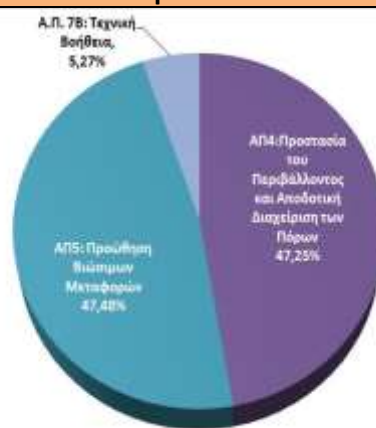
Στο σύνολο των Πόρων του Ε.Π.

Στο Σύνολο των Πόρων του ΕΤΠΑ του Ε.Π.

Στο Σύνολο των Πόρων του Τ.Σ. του Ε.Π.

Για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και την ανάπτυξη του τομέα της Έρευνας και Καινοτομίας διατίθεται το **24,38%** των ενωσιακών πόρων του Ε.Π., μέσω του **Άξονα Προτεραιότητας 1** του Ε.Π. (πρώτος σε χρηματοδοτική βαρύτητα).

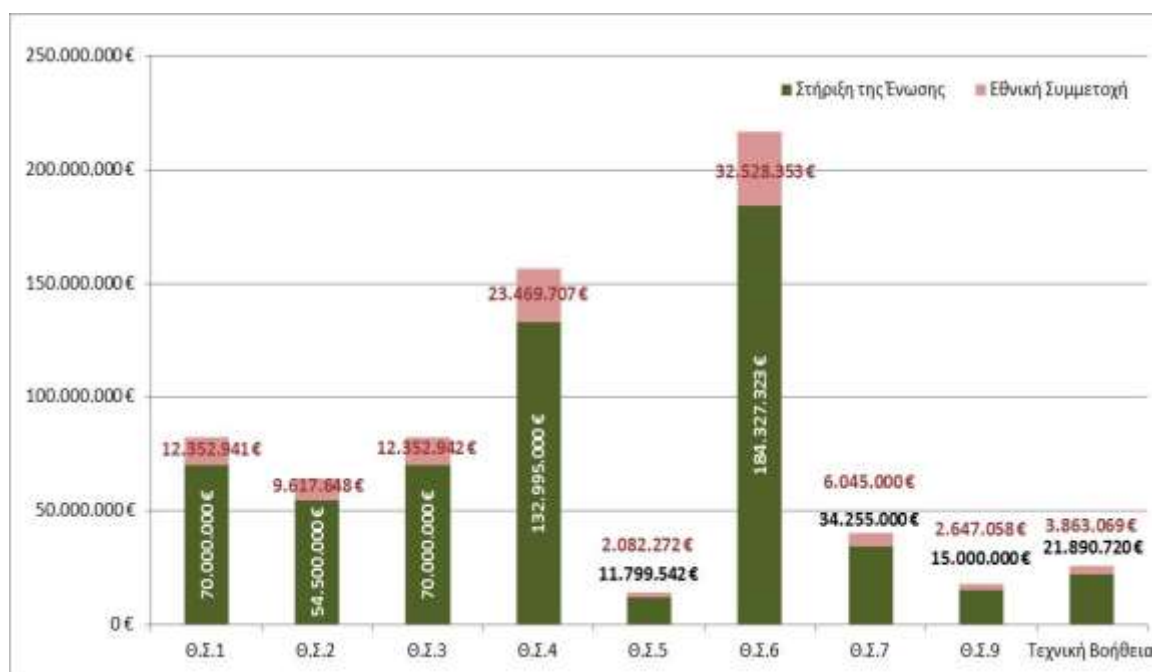
Σε μικρή απόσταση από πλευράς χρηματοδοτικής βαρύτητας ακολουθούν, στην **δεύτερη** και **τρίτη** θέση, οι **Άξονες Προτεραιότητας 5 και 4Α**. Ειδικότερα στις παρεμβάσεις για την προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και τη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (μέσω δράσεων εξοικονόμησης ενέργειας) διατίθεται το **23,54%** των πόρων του Ε.Π. (Άξονας Προτεραιότητας 5), ενώ για τις παρεμβάσεις Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων το **23,43%** της κοινοτικής συνδρομής.

Την **τέταρτη θέση** σε χρηματοδοτική βαρύτητα καταλαμβάνει ο **Άξονας Προτεραιότητας 6 (11,48%** των πόρων), μέσω του οποίου χρηματοδοτούνται οι στρατηγικές Ολοκληρωμένης Βιώσιμης Ανάπτυξης των τεσσάρων αστικών κέντρων της χώρας.

Τέλος, το **9,16%** των πόρων κατανέμεται στον **Άξονα Προτεραιότητας 2**, για τη χρηματοδότηση παρεμβάσεων προώθησης της χρήσης ΤΠΕ στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα, ενώ αντίστοιχα το **4,34%** κατανέμεται στον Άξονα Προτεραιότητας 3Α για τη χρηματοδότηση παρεμβάσεων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και τη διατήρηση του περιβάλλοντος.

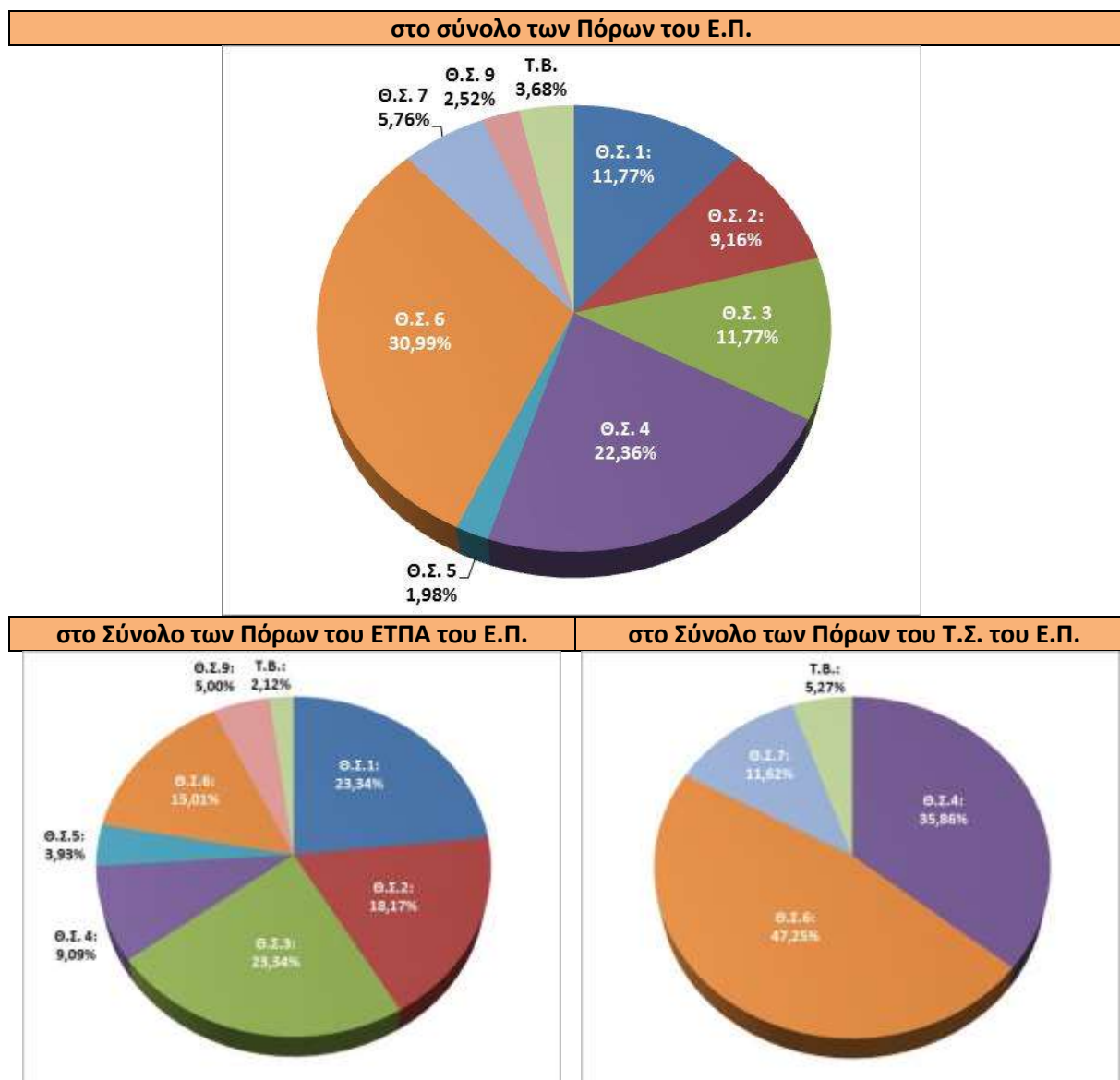
Η **κατανομή των πόρων ανά Θεματικό Στόχο** του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη» παρουσιάζεται στο διάγραμμα που ακολουθεί.

Διάγραμμα 3: Κατανομή πόρων ανά Θ.Σ. του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη»

Αντίστοιχα η ποσοστιαία κατανομή των πόρων ανά Θεματικό Στόχο στο σύνολο του Ε.Π. και ανά Ταμείο χρηματοδότησης παρουσιάζεται στο διάγραμμα που ακολουθεί.

Διάγραμμα 4: Κατανομή πόρων ανά Θεματικό Στόχο του ΕΠΑΑΑ και ανά Ταμείο Χρηματοδότησης

Πρώτος σε χρηματοδοτική βαρύτητα αναδεικνύεται ο **Θ.Σ. 6 «Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων»**, στον οποίο κατανέμονται €184.327.323 ή το 31% περίπου των συνολικών πόρων του Ε.Π. (15,01% των πόρων του ΕΤΠΑ και 47,25% των πόρων του Ταμείου Συνοχής). Η υψηλή ένταση της χρηματοδότησης αυτού του Θ.Σ., ιδιαίτερα από το Ταμείο Συνοχής, εκπορεύεται από την ανάγκη ανταπόκρισης στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Κύπρος σχετικά με τη συμμόρφωση ως προς τις διεθνείς της υποχρεώσεις, ιδίως στους τομείς διαχείρισης των στερεών και υγρών αποβλήτων, όπου διαπιστώνεται σημαντική υστέρηση.

Στους **Θεματικούς Στόχους** που σχετίζονται άμεσα με τη **βελτίωση της ανταγωνιστικότητας**, κατανέμονται **€194.500.000**, δηλαδή το 32,7% του συνόλου της Κοινωνικής Συνδρομής του Ε.Π. ή το 64,86% των πόρων του ΕΤΠΑ. Ειδικότερα:

- Στο **Θ.Σ.1 «Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας»** κατανέμεται το 23,34% των συνολικών πόρων του ΕΤΠΑ (€70.000.000).
- Στο **Θ.Σ.2 «Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών»** κατανέμεται το 18,17% των πόρων του ΕΤΠΑ (€54.500.000)
- Στο **Θ.Σ.3 «Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων»** κατανέμεται το 23,34% των πόρων του ΕΤΠΑ (€70.000.000).

Ο **Θ.Σ. 4 «Υποστήριξη της μετάβασης προς μία οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς»** συγκεντρώνει τη **δεύτερη μεγαλύτερη χρηματοδοτική βαρύτητα** του ΕΠ (22,36%) με σκοπό τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και την εξοικονόμηση ενέργειας τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα (ΜΜΕ, νοικοκυριά), καθώς και την κάλυψη των αναγκών αστικής κινητικότητας.

Λαμβάνοντας υπόψη τον **Θ.Σ.4 «Υποστήριξη της μετάβασης προς μία οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς»**, στον οποίο κατανέμεται το 9,09% των πόρων του ΕΤΠΑ (€27.250.000) διαπιστώνεται ότι οι 4 πρώτοι Θ.Σ. συγκεντρώνουν το 69,19% των πόρων του ΕΤΠΑ, υπερκαλύπτοντας τις απαιτήσεις του Καν. 1301/20123, Αρ. 4, σημείο 1 & 3, σχετικά με τη θεματική συγκέντρωση.

Επιπλέον, δεδομένου ότι στο Θ.Σ. 4 κατανέμονται από το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής συνολικοί πόροι ύψους €132.995.000, οι οποίοι αντιστοιχούν στο 44,3% της συνολικής Κοινωνικής Συνδρομής ΕΤΠΑ στο Πρόγραμμα, διαπιστώνεται ότι εκπληρώνεται η απαίτηση του ίδιου Κανονισμού, σχετικά με την θεματική συγκέντρωση των πόρων στον Θ.Σ., δυνάμει του σημείου 3 του Αρθ. 4.

Στον **Θ.Σ. 7 «Πρώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων»**, κατανέμεται το 5,76% των συνολικών πόρων του Προγράμματος, που χρηματοδοτεί τη δημιουργία των απαραίτητων υποδομών μεταφορών για την επέκταση δυναμικότητας των λιμένων της χώρας (Λιμένας Λεμεσού) και την ολοκλήρωση των συνδέσεων των λιμένων της χώρας με το Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών.

Στον **Θ.Σ. 9 «Πρώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας»** κατανέμεται το 2,52% των πόρων του Προγράμματος για την χρηματοδότηση δράσεων σε αστικές περιοχές που στοχεύουν στην προώθηση της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης και στην αντιμετώπιση των κοινωνικών και οικονομικών επιπτώσεων της κρίσης.

Τέλος, στον **Θ.Σ. 5 «Πρώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων»** κατανέμεται το 1,98% της συνολικής στήριξης της Ένωσης στο Πρόγραμμα.

Για την κάλυψη των Τεχνικών Αναγκών του Προγράμματος, διατίθεται το 2,12% των πόρων του ΕΤΠΑ και το 5,27% των πόρων του ΤΣ.

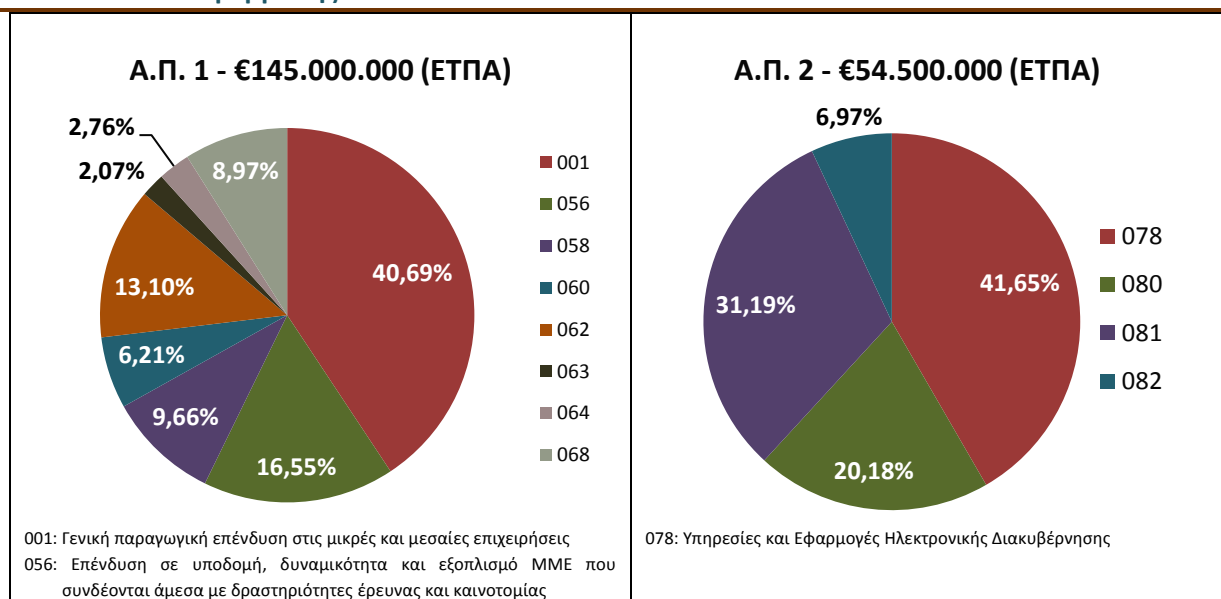
Η συνολική **κατανομή των πόρων ανά Άξονα Προτεραιότητας και Θεματικό Στόχο** παρατίθεται στον Πίνακα που Ακολουθεί:

Πίνακας 3. Κατανομή Πόρων του Ε.Π. ανά Άξονα Προτεραιότητας (Α.Π.) και Θεματικό Στόχο (Θ.Σ.)

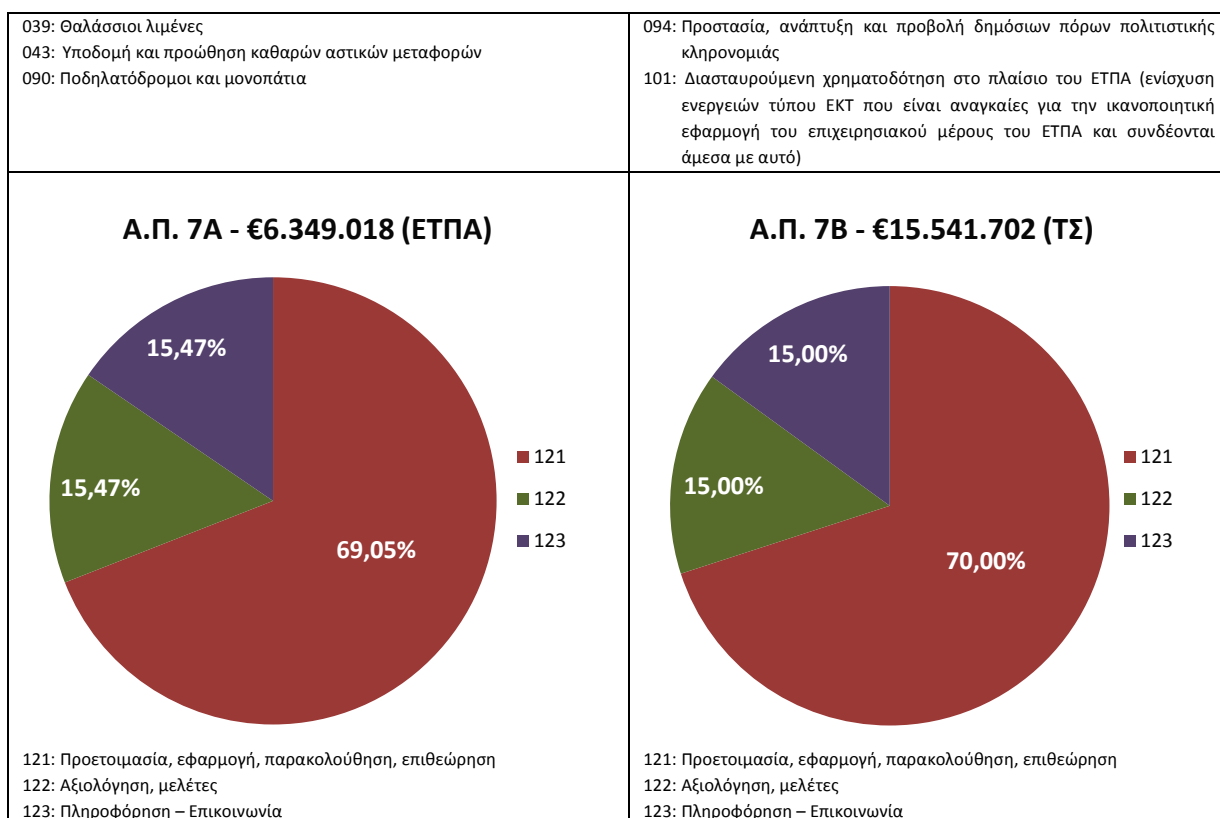
Α.Π.	Περιγραφή	Θ.Σ.	Συνολικός Π/Υ	Εθνική Συμμετοχή	Στήριξη της Ένωσης	ΕΤΠΑ	Τ.Σ.
ΑΠ 1	Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας	1	82.352.942	12.352.942	70.000.000	70.000.000	
		3	72.941.176	10.941.176	62.000.000	62.000.000	
		4	15.294.118	2.294.118	13.000.000	13.000.000	
ΑΠ 2	Προώθηση της χρήσης των ΤΠΕ	2	64.117.648	9.617.648	54.500.000	54.500.000	
ΑΠ 3Α	Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Διατήρηση του Περιβάλλοντος	5	13.881.814	2.082.272	11.799.542	11.799.542	
		6	16.470.589	2.470.589	14.000.000	14.000.000	
ΑΠ 4Α	Διαχείριση των στερεών αποβλήτων και των υδατικών πόρων	6	163.914.498	24.587.175	139.327.323		139.327.323
ΑΠ 5	Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και Μείωση Εκπομπών CO ₂	4	124.405.883	18.660.883	105.745.000		105.745.000
		7	40.300.000	6.045.000	34.255.000		34.255.000
ΑΠ 6	Βιώσιμη αστική ανάπτυξη	3	9.411.765	1.411.765	8.000.000	8.000.000	
		4	16.764.706	2.514.706	14.250.000	14.250.000	
		6	36.470.589	5.470.589	31.000.000	31.000.000	
		9	17.647.058	2.647.058	15.000.000	15.000.000	
ΑΠ 7Α	Τεχνική Βοήθεια	Δ.Ε.	7.469.433	1.120.415	6.349.018	6.349.018	
ΑΠ 7Β	Τεχνική Βοήθεια	Δ.Ε.	18.284.356	2.742.654	15.541.702		15.541.702
Σύνολο			699.726.575	104.958.990	594.767.585	299.898.560	294.869.025

Η κατανομή των πόρων (Κοινοτική Συνδρομή) ανά Άξονα Προτεραιότητας και Τομέα Παρέμβασης του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη» αναλύεται στα Διαγράμματα που ακολουθούν:

Διάγραμμα 5. Κατανομή των πόρων (Κοινοτική Συνδρομή) ανά Άξονα Προτεραιότητας και Τομέα Παρέμβασης

058: Υποδομή έρευνας και καινοτομίας 060: Δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας σε δημόσια ερευνητικά κέντρα και κέντρα ικανοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της δικτύωσης 062: Μεταφορά τεχνολογίας και συνεργασία πανεπιστημίων - επιχειρήσεων κατ' εξοχή προς όφελος των ΜΜΕ 063: Στήριξη συνεργατικών σχηματισμών (clusters) και δίκτυα επιχειρήσεων κατ' εξοχήν προς όφελος των ΜΜΕ 064: Διεργασίες έρευνας και καινοτομίας σε ΜΜΕ (συμπεριλαμβανομένων κουπονιών, διεργασιών, σχεδιασμού, υπηρεσιών και κοινωνικής καινοτομίας) 068: Ενεργειακή απόδοση και έργα επίδειξης στις ΜΜΕ και υποστηρικτικά μέτρα	080: Υπηρεσίες και εφαρμογές ηλεκτρονικής ένταξης, ηλεκτρονικής προσβασιμότητας, ηλεκτρονικής μάθησης και ηλεκτρονικής εκπαίδευσης, ψηφιακός γραμματισμός 081: Λύσεις ΤΠΕ για το θέμα της υγιούς και ενεργού γήρανσης και υπηρεσίες και εφαρμογές ηλεκτρονικής υγείας 082: Υπηρεσίες και εφαρμογές ΤΠΕ για ΜΜΕ
Α.Π. 3 - €25.799.542 (ΕΤΠΑ) 086: Προστασία, αναστήλωση και βιώσιμη χρήση των περιοχών NATURA 2000 087: Μέτρα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και πρόληψη και διαχείριση των κινδύνων που συνδέονται με το κλίμα, όπως η διάβρωση, οι θύελλες και η ξηρασία 094: Προστασία, ανάπτυξη και προβολή στοιχείων δημόσιας πολιτιστικής κληρονομιάς	Α.Π. 4 - €139.327.323 (ΤΣ) 017: Διαχείριση Οικιακών Αποβλήτων (συμπεριλαμβάνονται μέτρα ελαχιστοποίησης, διαλογής, ανακύκλωσης) 018: Διαχείριση Οικιακών Αποβλήτων (συμπεριλαμβάνονται μέτρα μηχανικής επεξεργασίας, θερμικής επεξεργασίας, αποτέφρωσης και υγειονομικής ταφής) 021: Διαχείριση Αποβλήτων και Εξοικονόμηση πόσιμου νερού 022: Επεξεργασία Υγρών Λυμάτων
Α.Π. 5 - €140.000.000 (ΤΣ) 013: Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση της δημόσιας υποδομής, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα 014: Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση του υφιστάμενου οικιστικού αποθέματος, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα 016: Συνδυασμένη παραγωγή ρεύματος και θερμότητας και τηλεθέρμανση 033: Ανακατασκευασμένη ή βελτιωμένη οδός ΔΕΔ-Μ	Α.Π. 6 - €68.250.000 (ΕΤΠΑ) 001: Γενική παραγωγική επένδυση στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις 043: Υποδομή και προώθηση καθαρών αστικών μεταφορών 055: Άλλες κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη 090: Ποδηλατόδρομοι και μονοπάτια 092: Προστασία, ανάπτυξη και προβολή δημόσιας τουριστικής περιουσίας

Η κατανομή των πόρων (Κοινοτική Συνδρομή) ανά Τομέα Παρέμβασης, αναλύεται στον Πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 4. Κατανομή Πόρων (Κοινοτική Συνδρομή) ανά κατηγορία Παρέμβασης

Κωδ.	Τομέας Παρέμβασης	Α.Π.	Ποσό	%
001	Γενική παραγωγική επένδυση στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις	1	59.000.000	11,26%
		6	8.000.000	
013	Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση της δημόσιας υποδομής, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα	5	23.500.000	3,95%
014	Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση του υφιστάμενου οικιστικού αποθέματος, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα	5	20.500.000	3,45%
016	Συνδυασμένη παραγωγή ρεύματος και θερμότητας και τηλεθέρμανση	5	1.000.000	0,17%
017	Διαχείριση οικιακών αποβλήτων (συμπεριλαμβανομένων μέτρων ελαχιστοποίησης, διαλογής και ανακύκλωσης)	4Α	23.000.000	3,87%
018	Διαχείριση οικιακών απορριμμάτων (συμπερ. της μηχανικής βιολογικής & θερμικής επεξεργασίας, αποτέφρωσης & υγειονομικής ταφής)	4Α	69.000.000	11,60%
021	Διαχείριση αποβλήτων και εξοικονόμηση πόσιμου νερού	4Α	19.500.000	3,28%
022	Επεξεργασία υγρών λυμάτων	4Α	27.827.323	4,68%
033	Ανακατασκευασμένη ή βελτιωμένη οδός ΔΕΔ-Μ	5	26.500.000	4,46%
039	Θαλάσσιοι λιμένες (ΔΕΔ-Μ)	5	7.500.000	1,26%

Κωδ.	Τομέας Παρέμβασης	Α.Π.	Ποσό	%
043	Υποδομή και προώθηση καθαρών αστικών μεταφορών	5	49.000.000	9,92%
		6	10.000.000	
055	Άλλες κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη	6	12.000.000	2,02%
056	Επένδυση σε υποδομές, ικανότητες και εξοπλισμό σε ΜΜΕ που συνδέονται άμεσα με δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας	1	24.000.000	4,04%
058	Υποδομή Έρευνας και Καινοτομίας (δημόσιες)	1	14.000.000	2,35%
060	Δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας σε δημόσια ερευνητικά κέντρα και κέντρα ικανοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της δικτύωσης	1	9.000.000	1,51%
062	Μεταφορά τεχνολογίας και συνεργασία πανεπιστημίων - επιχειρήσεων κατ' εξοχή προς όφελος ΜΜΕ	1	19.000.000	3,19%
063	Στήριξη συνεργατικών σχηματισμών (cluster) και επιχειρηματικών δικτύων κατ' εξοχήν προς όφελος ΜΜΕ	1	3.000.000	0,50%
064	Διεργασίες έρευνας και καινοτομίας σε ΜΜΕ	1	4.000.000	0,67%
068	Ενεργειακή απόδοση και έργα επίδειξης στις ΜΜΕ και υποστηρικτικά μέτρα	1	13.000.000	2,19%
078	Υπηρεσίες και Εφαρμογές Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης	2	22.700.000	3,82%
080	Υπηρεσίες και εφαρμογές ηλεκτρονικής ένταξης, προσβασιμότητας, μάθησης και εκπαίδευσης, ψηφιακός γραμματισμός	2	11.000.000	1,85%
081	Λύσεις ΤΠΕ για το θέμα της υγιούς και ενεργού γήρανσης και υπηρεσίες και εφαρμογές ηλεκτρονικής υγείας	2	17.000.000	2,86%
082	Υπηρεσίες και εφαρμογές ΤΠΕ για ΜΜΕ	2	3.800.000	0,64%
086	Προστασία, αναστήλωση και βιώσιμη χρήση των περιοχών NATURA 2000	3Α	5.000.000	0,84%
087	Προσαρμογή σε μέτρα για την κλιματική αλλαγή και πρόληψη και διαχείριση κινδύνων σχετικών με το κλίμα	3Α	11.799.542	1,98%
090	Ποδηλατόδρομοι και μονοπάτια	5	12.000.000	2,73%
		6	4.250.000	
092	Προστασία, ανάπτυξη και προβολή δημόσιας τουριστικής περιουσίας	6	25.000.000	4,20%
094	Προστασία, ανάπτυξη και προβολή δημόσιων πόρων πολιτιστικής κληρονομιάς	3Α	9.000.000	2,52%
		6	6.000.000	
101	Διασταυρούμενη χρηματοδότηση στο πλαίσιο του ΕΤΠΑ	6	3.000.000	0,50%
121	Προετοιμασία, εφαρμογή, παρακολούθηση, επιθεώρηση	7Α	4.384.312,60	2,57%
		7Β	10.879.192,00	
122	Αξιολόγηση και μελέτες	7Α	982.352,70	0,56%
		7Β	2.331.255,00	
123	Πληροφόρηση και Επικοινωνία	7Α	982.352,70	0,56%
		7Β	2.331.255	
Σύνολο			594.767.585	100%

3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΟΔΟΥ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ ΚΑΙ ΤΟΥ ΒΑΘΜΟΥ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΤΩΝ ΠΟΣΟΤΙΚΩΝ, ΠΟΙΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΣΤΟΧΩΝ.

Στη συνέχεια γίνεται μία αναλυτική απεικόνιση της προόδου υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ με ημερομηνία αναφοράς την 31/12/2018. Η ανάλυση γίνεται σε κάθε δυνατό επίπεδο δεδομένης της παρούσας φάσης υλοποίησης στην οποία βρίσκεται το Ε.Π., δηλαδή σε επίπεδο Άξονα Προτεραιότητας, Θεματικού Στόχου, Επενδυτικής Προτεραιότητας, Ειδικού Στόχου και Κατηγορίας Παρέμβασης.

Τα δεδομένα βασίζονται στα στοιχεία τα οποία είχαν εισαχθεί στο ΟΠΣ μέχρι την προαναφερόμενη ημερομηνία, δεδομένης και της σημαντικής προόδου που σημειώθηκε στην ενσωμάτωση σε αυτό των στοιχείων ενεργοποίησης των πόρων του Προγράμματος, καθώς και των στοιχείων υλοποίησης των ενταγμένων έργων.

Παρόλα αυτά εξακολουθούν και υπάρχουν καθυστερήσεις στην ενσωμάτωση στοιχείων ενεργοποίησης του Προγράμματος και στοιχείων υλοποίησης των ενταγμένων έργων, φαινόμενο όμως που περιορίζεται κατά κανόνα στην ενσωμάτωση των στοιχείων ενεργοποίησης και υλοποίησης έργων του Άξονα Προτεραιότητας 1 του ΕΠΑΑΑ και ειδικότερα των επενδυτικών έργων των Σχεδίων Χορηγιών.

Για τις ανάγκες επόμενα της αξιολόγησης του ΕΠΑΑΑ, συμπληρωματικά των στοιχείων του ΟΠΣ, λαμβάνονται υπόψη και στοιχεία της Διαχειριστικής Αρχής και των Ενδιάμεσων Φορέων Διαχείρισης, τα οποία δεν είχαν ακόμα ενσωματωθεί στο ΟΠΣ, αλλά αφορούν στην περίοδο υλοποίησης μέχρι 31/12/2018, κυρίως για τις ανάγκες αποτίμησης της πορείας υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ και εκτίμησης της δυνατότητας επίτευξης των τεθέντων προγραμματικών στόχων.

3.1 ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ 31/12/2018

Η υλοποίηση του ΕΠΑΑΑ ξεκίνησε με σημαντική καθυστέρηση, όπως συμβαίνει στο σύνολο των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων, τόσο της παρούσας, όσο και των προηγούμενων Προγραμματικών Περιόδων.

Πέρα από το σύνηθες πρόβλημα της καθυστερημένης «ενεργοποίησης» των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, λόγω της εστιασμένης προσπάθειας στην ολοκλήρωση των παρεμβάσεων της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου, με αποτέλεσμα οι ρυθμοί υλοποίησής τους αρχίζουν από πολύ χαμηλά επίπεδα (με ουσιαστική «απώλεια» των 2-3 πρώτων ετών), η χρονική υστέρηση που παρατηρείται στην εφαρμογή των παρεμβάσεων του ΕΠΑΑΑ οφείλεται και στους ακόλουθους λόγους:

- ▶ στην πολυπλοκότητα του νέου κανονιστικού πλαισίου και του συστήματος υλοποίησης της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου,
- ▶ στην ανάγκη προσαρμογής και συμμόρφωσης για την εκπλήρωση σειράς προαπαιτούμενων ενεργειών (αιρεσιμοτήτων) για την ενεργοποίηση σειράς παρεμβάσεων του ΕΠΑΑΑ,
- ▶ στην ανάγκη ενίσχυσης της διοικητικής ικανότητας των εμπλεκόμενων στη διαχείριση των παρεμβάσεων (Ενδιάμεσων Φορέων) με τη διάθεση κατάλληλα εκπαιδευμένου στελεχιακού

δυναμικού (περιορισμοί στις προσλήψεις και αναγκαστική προσφυγή σε διαδικασίες στελέχωσης των Φορέων με μετακινήσεις προσωπικού ή προσφυγή σε υπηρεσίες τρίτων),

- ▶ στην ανάγκη προσαρμογής και αναβάθμισης των εργαλείων διαχείρισης και παρακολούθησης των παρεμβάσεων (προσαρμογή ΟΠΣ, ανάπτυξη Πληροφοριακών Συστημάτων Ενδιάμεσων Φορέων κοκ.).

3.1.1 Διαχρονική εξέλιξη της πορείας ενεργοποίησης του ΕΠΑΑΑ

Το 2014 και πριν την έγκριση του ΕΠΑΑΑ εκδόθηκαν πέντε (5) Προσκλήσεις υποβολής προτάσεων Σχεδίων Χορηγιών για τα οποία υπήρχε σχετική εμπειρία και τεχνογνωσία διαχείρισης εκ μέρους των Ενδιάμεσων Φορέων (νεανική και γυναικεία επιχειρηματικότητα, ενίσχυση ΜΜΕ της μεταποίησης και άλλων δραστηριοτήτων, εξοικονομώ στις επιχειρήσεις και ενίσχυση καινοτομικής επιχειρηματικότητας), οι οποίες ενσωματώθηκαν στο Σύστημα Παρακολούθησης των έργων του Προγράμματος. Με αυτό τον τρόπο ενεργοποιήθηκε το 30,31% των προγραμματικών πόρων του Άξονα Προτεραιότητας 1 του ΕΠΑΑΑ.

Η ουσιαστική εκκίνηση ενεργοποίησης του Προγράμματος εντοπίζεται στο 2ο εξάμηνο του 2016 (το 2015 δεν εκδόθηκαν νέες Προσκλήσεις), περίοδο κατά την οποία εκδόθηκαν έντεκα (11) Προσκλήσεις υποβολής προτάσεων σε τέσσερις (4) Άξονες Προτεραιότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος, με τις καταχωρημένες στο Σύστημα Παρακολούθησης να προέρχονται από την υλοποίηση ενός και μόνον έργου.

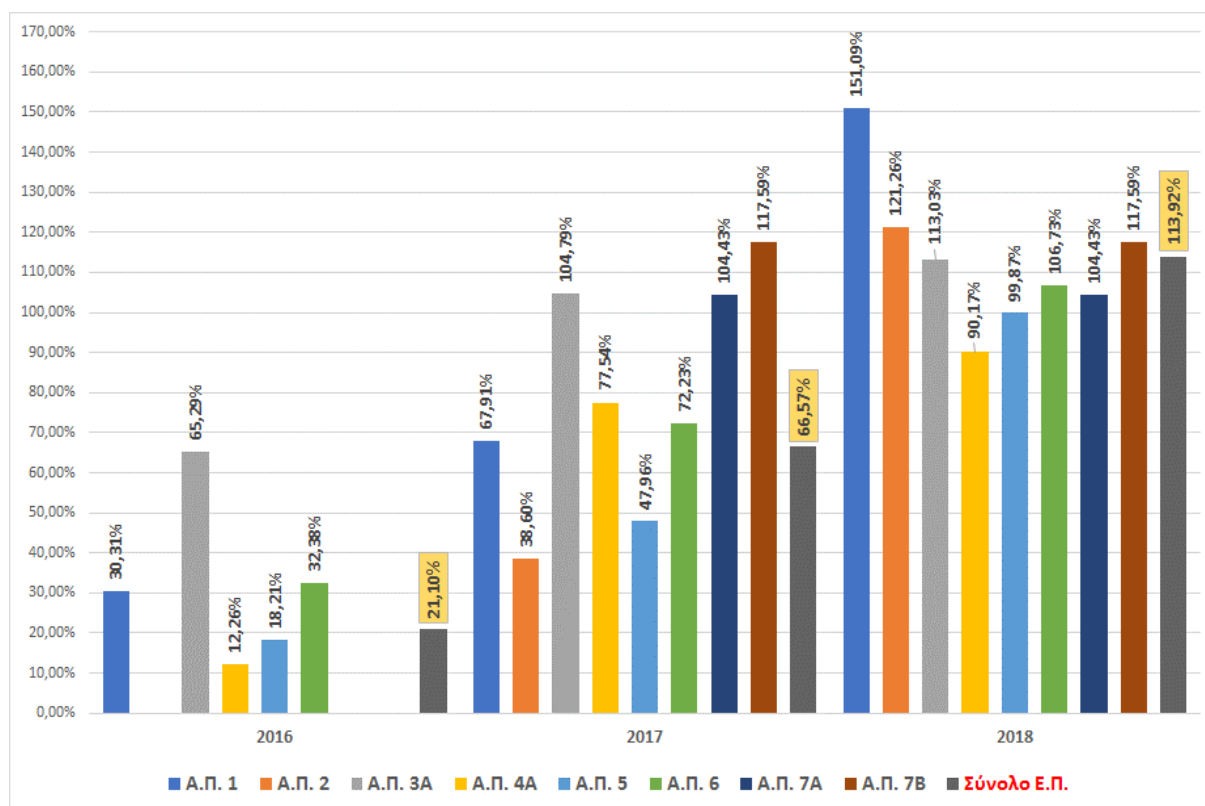
Σημειώνεται ότι κατά την περίοδο έως και το 2016 είχε προχωρήσει η ωρίμανση και ως ένα βαθμό η υλοποίηση σειράς έργων υποψήφιων προς ένταξη στο ΕΠΑΑΑ, που δεν αποτυπώθηκε όμως στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ.

Τα έτη 2017 και 2018 αποτελούν τη χρονική περίοδο δυναμικής επιτάχυνσης της ενεργοποίησης και υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ. Ειδικότερα εντός του 2017 εκδόθηκαν **δεκαεννέα (19) νέες Προσκλήσεις** υποβολής προτάσεων συνολικής δημόσιας δαπάνης **ύψους 326,19 εκ. €**, που αντιστοιχούσαν στο **46,62% των συνολικών πόρων του ΕΠΑΑΑ**, ενώ αντίστοιχα το 2018 εκδόθηκαν **είκοσι τέσσερις (24) νέες Προσκλήσεις** υποβολής προτάσεων συνολικής δημόσιας δαπάνης **ύψους 331,29 εκ. €** που αντιστοιχούσαν στο **47,35% των συνολικών πόρων του ΕΠΑΑΑ**.

Μέχρι το τέλος του 2018 ο **συνολικός βαθμός ενεργοποίησης** των πόρων του ΕΠΑΑΑ (ποσοστό Δημόσιας Δαπάνης των Προσκήσεων υποβολής προτάσεων σε σχέση με τον διαθέσιμο προϋπολογισμό) ανήλθε στο **113,92%**, με τις υψηλότερες και χαμηλότερες επιδόσεις να εντοπίζονται στους Άξονες Προτεραιότητας 1 και 4Α (151,09% και 90,71%).

Συνολικά ο διαχρονικός βαθμός ενεργοποίησης των πόρων του Προγράμματος κατά τα έτη 2016 – 2018 ανά Άξονα Προτεραιότητας και συνολικά παρουσιάζεται στο Διάγραμμα που ακολουθεί.

Διάγραμμα 6. Βαθμός ενεργοποίησης των πόρων του ΕΠΑΑΑ ανά Α.Π. (2016-2018)

3.1.2 Πρόσδος υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ ανά Τύπο Έργων

Η συνολική εικόνα ενεργοποίησης του Προγράμματος με ημερομηνία αναφοράς την 31/12/2018 ανά Τύπο Έργων έχει ως ακολούθως:

Πίνακας 5. Πορεία υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ ανά Τύπο Έργων

Τύπος Έργων	Π/Υ Δημόσιας Δαπάνης ΕΠ	Δημόσια Δαπάνη Προσκλήσεων	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη Έργων	Δηλωθείσες στο ΟΠΣ Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες στο ΟΠΣ ¹
Σχέδια Χορηγών		€143.390.000,00	€48.129.656,36	€21.449.130,63	€20.402.829,36
Δημόσιες Συμβάσεις		€653.707.000,00	€546.670.205,41	€242.948.629,40	€242.886.180,40
Σύνολο	€699.726.575	€797.097.000,00	€594.799.861,77	€264.397.760,03	€263.289.009,76

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΟΠΣ 31.12.2018

Πιο αναλυτικά, η συγκεντρωτική εικόνα σχετικά με την υλοποίηση του Προγράμματος μέχρι την 31/12/2018 έχει ως εξής:

¹ Για την απλοποίηση των αναφορών στη θέση των όρων “Δημόσια Δαπάνη Προσκλήσεων”, “Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη Έργων”, “Δηλωθείσες στο ΟΠΣ Δαπάνες” και “Επικυρωμένες Δαπάνες στο ΟΠΣ” χρησιμοποιούνται αντίστοιχα στη συνέχεια οι όροι “Προσκλήσεις”, “Εντάξεις”, “Δηλωθείσες Δαπάνες” και “Επικυρωμένες Δαπάνες”, ενώ με τον όρο “Εγκρίσεις” νοείται ο συνολικός προϋπολογισμός των ενταγμένων έργων

Σχέδια Χορηγιών

Έχουν ενεργοποιηθεί 8 Σχέδια Χορηγιών (Σ.Χ.) που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ, στο πλαίσιο των οποίων έχουν εκδοθεί Προσκλήσεις συνολικής Δημόσιας Δαπάνης ύψους € 143,39 εκατ., ποσό το οποίο αντιστοιχεί σε ενεργοποίηση του 20,49% των συνολικών διαθέσιμων πόρων του Προγράμματος.

Ειδικότερα μέχρι το τέλος του 2018 είχαν ενεργοποιηθεί και ενσωματωθεί στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ Προσκλήσεις ή/και έργα των ακόλουθων Σχεδίων Χορηγιών:

1. Σχέδιο Χορηγιών για Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και άλλων στοχευμένων οικονομικών δραστηριοτήτων (Επενδυτική Προτεραιότητα 3α)
2. Σχέδιο Ενίσχυσης της Νεανικής Επιχειρηματικότητας (Επενδυτική Προτεραιότητα 3α)
3. Σχέδιο Ενίσχυσης της Γυναικείας Επιχειρηματικότητας (Επενδυτική Προτεραιότητα 3α)
4. Σχέδιο Χορηγιών για Ενίσχυση της Επιχειρηματικής Καινοτομίας (Επενδυτική Προτεραιότητα 1β)
5. Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Επιχειρήσεις (Επενδυτική Προτεραιότητα 4β)
6. Σχέδιο Χορηγιών Επενδύσεων Εμπλουτισμού και Εκσυγχρονισμού του Τουριστικού Προϊόντος για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου (Επενδυτική Προτεραιότητα 3α)
7. Προγράμματα RESTART 2016-2020 Α (Σχέδια Χορηγιών της Επενδυτικής Προτεραιότητας 1α)
8. Προγράμματα RESTART 2016-2020 Β (Σχέδια Χορηγιών της Επενδυτικής Προτεραιότητας 1β)

Από τα παραπάνω δεν έχουν ενταχθεί μέχρι την 31/12/2018 στο ΕΠΑΑΑ τα έργα των Προγραμμάτων RESTART και του Σχεδίου Χορηγιών Επενδύσεων Εμπλουτισμού και Εκσυγχρονισμού του Τουριστικού Προϊόντος για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου.

Αναλυτικά στοιχεία της προόδου υλοποίησης των Σχεδίων Χορηγιών παρουσιάζονται στο εδάφιο «Βασικές Δράσεις του Άξονα Προτεραιότητας 1» της Ενότητας 3.2.1 της παρούσας Έκθεσης.

Έργα Δημοσίων Συμβάσεων

Η πορεία ενεργοποίησης και υλοποίησης των έργων Δημοσίων Συμβάσεων μέχρι την 31.12.2018 έχει ως εξής:

- είχαν εκδοθεί **σαράντα οκτώ (48) Προσκλήσεις** υποβολής προτάσεων για έργα Δημοσίων Συμβάσεων συνολικής δημόσιας δαπάνης **ύψους 653,707 εκ. €,** που αντιστοιχεί στο **93,42% των συνολικών πόρων του ΕΠΑΑΑ.**
- Η **συνολική επιλέξιμη συγχρηματοδοτούμενη δαπάνη** (μετά την εφαρμογή του συντελεστή ελλείματος χρηματοδότησης) των ενταγμένων **έργων Δημοσίων Συμβάσεων ανήλθε στα 546,67 εκατ. €, ποσοστό 78,13% του προγραμματικού προϋπολογισμού.**
- Ο **συνολικός προϋπολογισμός** των ενταγμένων έργων Δημοσίων Συμβάσεων ανήλθε στα **649,96 εκ. €,** γεγονός που υποδηλώνει ότι πρόσθετοι πόροι ύψους 103,29 εκ. € καθίστανται αναγκαίοι για τη χρηματοδότηση των ενταγμένων έργων.

- Οι **νομικές δεσμεύσεις** των έργων Δημοσίων Συμβάσεων (επιλέξιμη συγχρηματοδοτούμενη δαπάνη συμβολαίων Δημοσίων Έργων) **ανήλθαν σε 426,31 εκατ. €**, ποσό που αντιστοιχεί στο **60,93% του προϋπολογισμού** του ΕΠΑΑΑ και το 77,98% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων.
- Οι **δαπάνες** των έργων Δημοσίων Συμβάσεων ανήλθαν σε **242,95 εκατ. €**, απορροφώντας το **34,71% του προϋπολογισμού του Προγράμματος**, το 44,43% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων και το 56,97% των νομικών δεσμεύσεων των Δημοσίων Έργων.

Σημειώνεται ότι στις Προσκλήσεις και τα έργα Δημοσίων Συμβάσεων περιλαμβάνονται και:

- παρεμβάσεις που εντάσσονται στην κατηγορία των κρατικών ενισχύσεων και ειδικότερα το Πρόγραμμα Παροχής Συμβουλευτικών Υπηρεσιών στις ΜΜΕ (Άξονας Προτεραιότητας 1), καθώς οι Προκλήσεις που αφορούν στη Χρήση Χρηματοδοτικών Εργαλείων στα πλαίσια των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (2 Προκλήσεις του Άξονα Προτεραιότητας και 2 Προσκλήσεις του Άξονα Προτεραιότητας 5)
- το Σχέδιο «Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Κατοικίες».

Τα **έργα Δημοσίων Συμβάσεων** που έχουν ενταχθεί στο Πρόγραμμα **μέχρι την 31/12/2018** **ανέρχονται σε 69** (29 νέα έργα εντάχθηκαν στο ΕΠΑΑΑ εντός του 2018) και είναι τα ακόλουθα.

Πίνακας 6. Ενταγμένα Έργα Δημοσίων Συμβάσεων

A/A	Δικαιούχος	Τίτλος Έργου
1	Πανεπιστήμιο Κύπρου	Κέντρο Πληροφόρησης - Βιβλιοθήκη «Στέλιος Ιωάννου»
2	Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού (ΚΟΤ)	Δέσμη Δράσεων Προβολής, Προώθησης και Εμπλουτισμού του Τουριστικού Προϊόντος για την Επιμήκυνση της Τουριστικής Περιόδου
3	Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού	Πρόγραμμα Παροχής Συμβουλευτικών Υπηρεσιών στις ΜΜΕ
4	Πανεπιστήμιο Κύπρου	Ερευνητικά Εργαστήρια Πολυτεχνικής Σχολής Πανεπιστημίου Κύπρου
5	ΓΔ ΕΠΣΑ	Χρήση Χρηματοδοτικών Εργαλείων στα πλαίσια των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (1)
6	ΓΔ ΕΠΣΑ	Χρήση Χρηματοδοτικών Εργαλείων στα πλαίσια των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (2)
7	Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας	Ανάπτυξη, Υλοποίηση, Λειτουργία και Υποστήριξη μιας Συνολικής Λύσης για το Σύστημα Πληροφορικής και άλλων Επιχειρησιακών Διαδικασιών του Γενικού Συστήματος Υγείας στην Κύπρο
8	Υπουργείο Εσωτερικών	Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως του Υπουργείου Εσωτερικών - "Ιππόδαμος"
9	Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού	Δομημένη καλωδίωση και ασύρματη δικτύωση στα σχολεία της Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού
10	Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας	Αναβάθμιση του Ηλεκτρονικού Συστήματος Σύναψης Συμβάσεων eProcurement του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας
11	Υπουργείο Εσωτερικών	Αναβάθμιση του Γεωγραφικού Υποσυστήματος Πληροφοριών Γης του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας
12	Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού	Σύστημα Υπηρεσιών Υποστήριξης (ΣΥΥ) του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού
13	Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας	Σύστημα Διαχείρισης Επιχειρησιακών Πόρων του Κυπριακού Δημοσίου και Σύστημα Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού
14	Τμήμα Περιβάλλοντος / Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος	Διαμόρφωση Εθνικής Εκτίμησης Κινδύνων για τη Διαχείριση (Φυσικών) Καταστροφών
15	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Κατασκευή δέκα (10) παράλληλων κυματοθραυστών στον Κόλπο Χρυσοχούς PS/C/744
16	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Κατασκευή έξι (6) παράλληλων κυματοθραυστών στην περιοχή Γεροσκήπου PS/C/762
17	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Κατασκευή έξι (6) παράλληλων κυματοθραυστών στον Κόλπο Περβολιών PS/C/761
18	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Κατασκευή πέντε (5) παράλληλων κυματοθραυστών στο παραλιακό μέτωπο Λάρνακας PS/C/763
19	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Ενοποίηση αρχαιολογικών χώρων Κάτω Πάφου
20	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Ανακαίνιση και επέκταση του αρχαιολογικού μουσείου της Επαρχίας Πάφου
21	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Αποκατάσταση Δημοτικού Θεάτρου Λευκωσίας

A/A	Δικαιούχος	Τίτλος Έργου
22	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Κατασκευή 5 παράλληλων κυματοθραυστών αρ. 26α, 27, 28, 29 και 30 στην Γερμασόγεια PS/C/745
23	Τμήμα Περιβάλλοντος / Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος	Διαχείριση της Περιοχής του Δικτύου NATURA 2000 «Χερσόνησος Ακάμα»
24	Υπουργείο Εσωτερικών	Ανάπτυξη δικτύου Πράσινων Σημείων (Green Points) στην επαρχία Λεμεσού και ΠΣ στην Κοινότητα Αλάμπρας.
25	Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων	Αποχετευτικό Σύστημα του Συμπλέγματος Σολέας (Φάση Β)
26	Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων	Αποχετευτικό Σύστημα του Δήμου Αθηνών - Φάση Β
27	Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων	Σχέδια Διαχείρισης Υδάτων και Πλημμυρών Κύπρου
28	Υπουργείο Εσωτερικών	Εγκαταστάσεις ολοκληρωμένης διαχείρισης οικιακών στερεών απορριμμάτων επαρχίας Λεμεσού. Φάση Β
29	Τμήμα Περιβάλλοντος / Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος	Πρόγραμμα μείωσης δημοτικών στερεών αποβλήτων παραλιακών ξενοδοχειακών μονάδων και συναφών χώρων μαζικής παραγωγής αποβλήτων στις επαρχίες Λάρνακας και Αμμοχώστου
30	Δήμος Πάφου	Κατασκευή Πράσινου Σημείου στο Δήμο Πάφου
31	Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λεμεσού - Αμαθούντας	Αποχετευτικό Σύστημα Δυτικής Λεμεσού - Φάση Β' (Συμβόλαιο E18 και E13)
32	Αρχή Λιμένων Κύπρου	Αναβάθμιση Λιμανιού Λεμεσού - Β Φάση
33	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Αναβάθμιση της Λεωφόρου Αγλαντζιάς και μέρους των Λεωφόρων Λάρνακας και Αμμοχώστου στην Αγλαντζιά
34	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Δρόμος Πρωταρχικής Σημασίας που συνδέει το νέο Λιμάνι Λεμεσού με τον Αυτοκινητόδρομο Λεμεσού - Πάφου - ΚΑΘΕΤΟΣ ΔΡΟΜΟΣ - Φάση II
35	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Βελτίωση λεωφόρου Τάφοι των Βασιλέων
36	Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού	Εξοικονομώ - Αναβαθμίζω στις Κατοικίες
37	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Εισαγωγή συστημάτων τηλεματικής στις Δημόσιες Μεταφορές με λεωφορεία
38	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ) Λεμεσού, ΣΒΑΚ Λάρνακας, ΣΒΑΚ Πάφου και Ευρύτερης Αστικής Περιοχής Αμμοχώστου, Επικαιροποίηση Ολοκληρωμένου Σχεδίου Κινητικότητας Λευκωσίας και Στρατηγικό Σχέδιο Μεταφορών Κύπρου (ΣΣΜΚ).
39	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Μονοδρόμηση των Λεωφόρων Αρχ. Μακαρίου Γ' και Καλλιπόλεως
40	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Κατασκευή ποδηλατικής υποδομής που συνδέει τα πανεπιστήμια της Λευκωσίας με το κέντρο της πόλης
41	Δήμος Λευκωσίας	Ανάπλαση του Εμπορικού Τριγώνου Μακαρίου - Στασικράτους - Ευαγόρου

A/A	Δικαιούχος	Τίτλος Έργου
42	ΓΔ ΕΠΣΑ	Χρήση Χρηματοδοτικών Εργαλείων στα πλαίσια των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (3)
43	ΓΔ ΕΠΣΑ	Χρήση Χρηματοδοτικών Εργαλείων στα πλαίσια των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (4)
44	Δήμος Πάφου	Αναβάθμιση και ενοποίηση δημοσίων δρόμων του Εμπορικού Παραδοσιακού Κέντρου, βελτίωση της κυκλοφοριακής διαχείρισης και ανάδειξη της Πλατείας Κέννεντυ στην Πάφο
45	Δήμος Πάφου	Αποκατάσταση και εξωραϊσμός της Δημοτικής Αγοράς στην Πάφο
46	Δήμος Πάφου	Αναβάθμιση και ανάδειξη του Μαρκιδείου Δημοτικού Θεάτρου στην Πάφο και του περιβάλλοντος χώρου
47	Δήμος Πάφου	Αποκατάσταση και Αξιοποίηση του Χανιού του Ιμπραήμ στην Πάφο
48	Δήμος Πάφου	Αποκατάσταση του κτιρίου του πρώην Κινηματοθεάτρου "Αττικών" στην Πάφο
49	Δήμος Πάφου	Ανάπλαση, Αναδιαμόρφωση και Ανάδειξη Χώρων στη Συνοικία Μουττάλου στην Πάφο
50	Δήμος Πάφου	Σύνδεση και Ανάδειξη των Πλατειών 28ης Οκτωβρίου, Κωστή Παλαμά και Διονυσίου Σολωμού στην Πάφο
51	Δήμος Λευκωσίας	Ανάπλαση της Πλατείας Ελευθερίας και του Περιβάλλοντα Χώρου - Φάση Β
52	Δήμος Λάρνακας	Ανάπλαση /Αναβάθμιση Δημοτικού Κήπου Λάρνακας και Εσωτερικών Αυλών και Παρόδια Φύτευση
53	Δήμος Λευκωσίας	Ανάπλαση Περιοχής Συνοικίας Δημιουργικών Επιχειρήσεων - Φάση Α
54	Δήμος Λευκωσίας	Φάση Ε: Ανάπλαση Περιοχής Παλιού Δημαρχείου στην Εντός των Τειχών Πόλη της Λευκωσίας, Φάση Ε' - Διαμόρφωση Αρχαιολογικού Χώρου
55	Δήμος Λευκωσίας	Φάση Ε: Σταθμός Μετεπιβίβασης στην Πλατεία Σολωμού, Φάση Ε - Κατασκευή Υπόγειου Χώρου Στάθμευσης στη Λεωφόρο Ομήρου
56	Δήμος Λάρνακας	Ανέγερση Νέας Δημοτικής Αγοράς Λάρνακας
57	Δήμος Λεμεσού	Ανάπλαση Πλατειών στη Λεμεσό - παρά την οδό Νίκου Ρούσσου, παρά την οδό Φιλελλήνων, Συντάγματος και Αναγέννησης
58	Δήμος Λεμεσού	Ανάπλαση Όψεων στην Περιοχή Παρέμβασης στη Λεμεσό
59	Δήμος Λεμεσού	Πράσινος Περίπατος στα Θρησκευτικά, Ιστορικά και Αρχιτεκτονικά Μνημεία της Περιοχής Παρέμβασης στη Λεμεσό
60	Δήμος Λεμεσού	Αναβάθμιση Υποδομών των Οδών Μισιαούλη και Καβάζογλου στη Λεμεσό
61	Υπουργείο Εσωτερικών	Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής του Άξονα Προτεραιότητας για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη - ΜΕΤ
62	Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού (ΚΟΤ)	Τεχνική Βοήθεια του ΕΤΠΑ - ΚΟΤ
63	Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού	ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΕΤΠΑ- ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ, ΕΜΠΟΡΙΟΥ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
64	Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας	Τεχνική Υποστήριξη του ΕΤΠΑ - ΙΠΕ
65	Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου	Τεχνική Βοήθεια - ΤΣ

A/A	Δικαιούχος	Τίτλος Έργου
66	Μονάδα ΕΚΤ / Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	Τεχνική Υποστήριξη της Μονάδας Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου
67	ΓΔ ΕΠΣΑ	Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής του Ταμείου Συνοχής στη Διαχειριστική Αρχή
68	Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας	Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής Ταμείου Συνοχής-Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας
69	Διεύθυνση Ελέγχου / Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων	Τεχνική Βοήθεια Ταμείου Συνοχής στο Υπουργείο Μεταφορών Επικοινωνιών και Έργων

Πηγή: ΟΠΣ 31.12.2018

3.1.3 Χρηματοοικονομική πρόοδος υλοποίησης ΕΠΑΑΑ ανά Χρηματοδοτικό Ταμείο

Η συνολική εικόνα ενεργοποίησης του Προγράμματος με ημερομηνία αναφοράς την 31/12/2018 ανά Ταμείο Χρηματοδότησης έχει ως εξής:

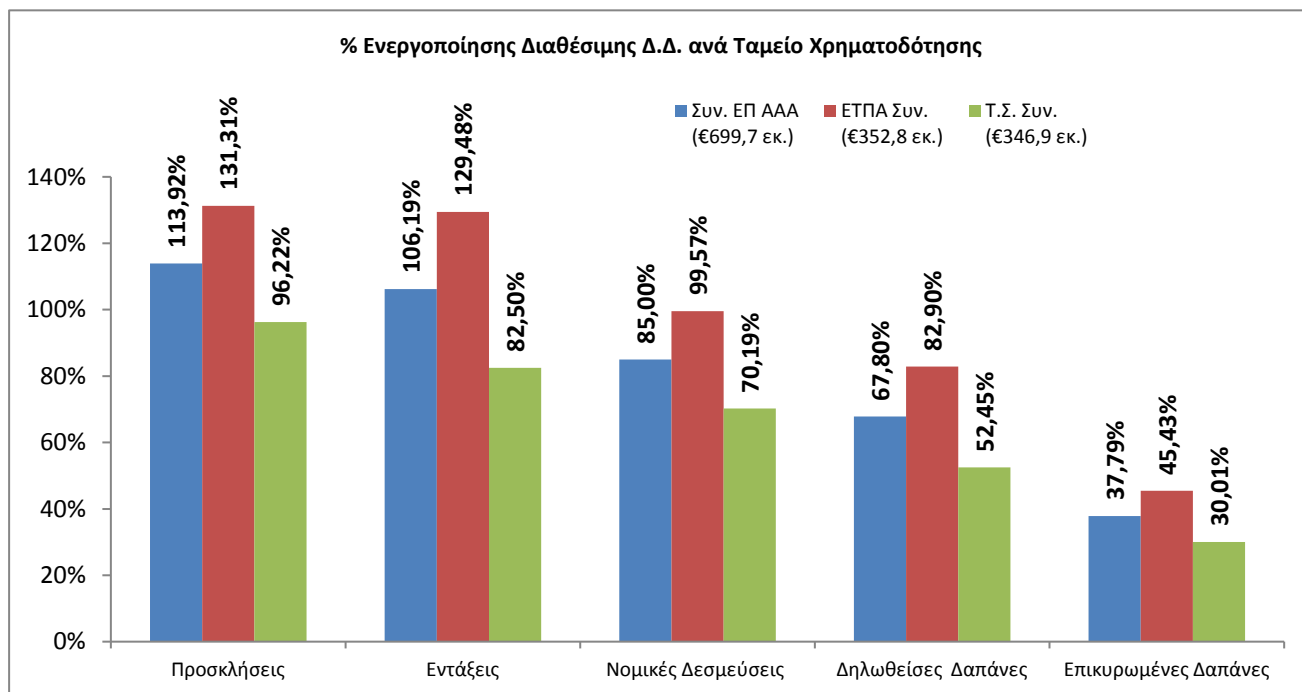
Πίνακας 7. Πορεία υλοποίησης του Ε.Π. Α.Α.Α. ανά Ταμείο Χρηματοδότησης

Ταμείο Χρ/σης	Π/Υ Δημόσιας Δαπάνης	Δημόσια Δαπάνη Προσκλήσεων	Εντάξεις	Νομικές Δεσμεύσεις	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
ΕΤΠΑ	352.821.838,53	465.297.000,00	351.291.970,73	292.503.290,11	160.283.675,85	159.188.872,55
Ταμείο Συνοχής	346.904.737,00	333.800.000,00	243.507.891,04	181.935.868,06	104.114.084,18	104.100.137,21
Σύνολο	699.726.575,53	799.097.000,00	594.799.861,77	474.439.158,17	264.397.760,03	263.289.009,76

Πηγή: ΟΠΣ 31.12.2017

Στα **Διαγράμματα που ακολουθούν** παρουσιάζεται **συνοπτικά η συνολική εικόνα της πορείας υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ** βάσει των προϋπολογισμών των δημοσιευμένων Προσκλήσεων και της Επιλέξιμης Δημόσιας Δαπάνης των ενταγμένων έργων ανά Ταμείο Χρηματοδότησης και Είδος Συμβάσεων.

Διάγραμμα 7. Ενεργοποίηση Διαθέσιμης Δημόσιας Δαπάνης ανά Ταμείο Χρηματοδότησης (%)

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΟΠΣ 31.12.2018

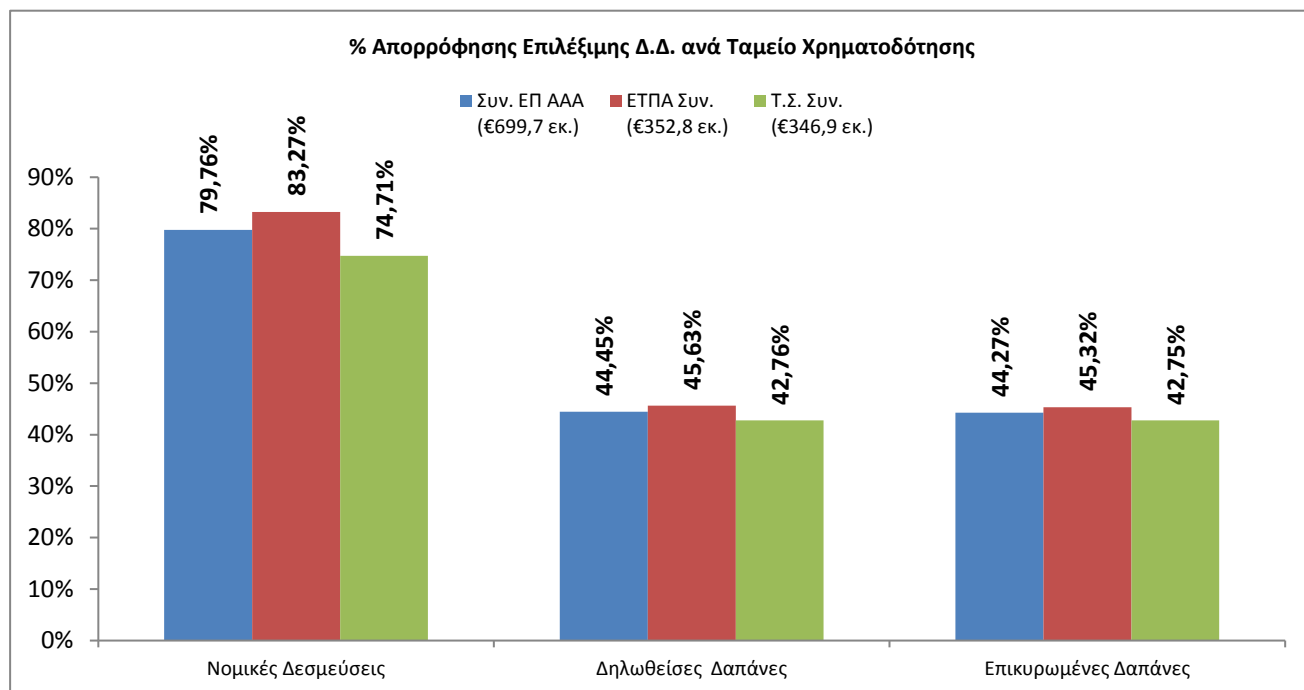
Όπως προκύπτει από το παραπάνω Διάγραμμα, με την ενσωμάτωση το 2018 των Προσκλήσεων των Προγραμμάτων RESTART στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ, ο βαθμός ενεργοποίησης των διαθέσιμων πόρων του ΕΤΠΑ (Δημόσια Δαπάνη Προσκλήσεων προς τη συνολική Δημόσια Δαπάνη που έχει καταναμεσθεί προγραμματικά στα Ταμεία) υπερέρχει σημαντικά αυτού του Ταμείου Συνοχής (131,31% έναντι 96,22%).

Σε ότι αφορά στην υλοποίηση των παρεμβάσεων των επιμέρους Ταμείων το ΕΤΠΑ παρουσιάζει σαφώς καλύτερες επιδόσεις και ειδικότερα:

- Το ποσοστό δέσμευσης των διαθέσιμων πόρων (% επιλέξιμης Δημόσιας Δαπάνης των ενταγμένων έργων ως προς τη συνολική διαθέσιμη δαπάνη) στο ΕΤΠΑ ανέρχεται στο **129,48%**, έναντι **82,50%** του Ταμείου Συνοχής.
- Το ποσοστό συμβασιοποίησης των διαθέσιμων πόρων (% επιλέξιμης Δημόσιας Δαπάνης των νομικών δεσμεύσεων ως προς τη συνολική διαθέσιμη δαπάνη) στο ΕΤΠΑ ανέρχεται στο **99,57%**, έναντι **70,19%** του Ταμείου Συνοχής.
- Το ποσοστό απορρόφησης των διαθέσιμων πόρων (% επικυρωμένων δαπανών των ενταγμένων έργων ως προς τη συνολική διαθέσιμη δαπάνη) στο ΕΤΠΑ ανέρχεται στο **45,43%**, έναντι **30,01%** του Ταμείου Συνοχής.

Τέλος, όπως προκύπτει από το Διάγραμμα που ακολουθεί τα έργα του ΕΤΠΑ παρουσιάζουν σημαντικά καλύτερες επιδόσεις ως προς το βαθμό συμβασιοποίησης των ενταγμένων έργων τους και ελαφρά καλύτερες ως προς την υλοποίηση του οικονομικού αντικειμένου τους (δηλωθείσες και επικυρωμένες δαπάνες).

Διάγραμμα 8. Απορρόφηση επιλέξιμης Δημόσιας Δαπάνης ενταγμένων έργων ανά Ταμείο Χρηματοδότησης (%)

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΟΠΣ 31.12.2018

3.1.4 Χρηματοοικονομική πρόοδος υλοποίησης ΕΠΑΑΑ συνολικά & ανά Άξονα Προτεραιότητας

Η χρηματοοικονομική πρόοδος υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ στο τέλος του 2018, παρουσιάζει ραγδαία βελτίωση σε σχέση με την πρόοδο υλοποίησης στο τέλος του 2017, και έχει ως εξής:

- Ο **βαθμός ενεργοποίησης του ΕΠΑΑΑ**, με βάση τη συνολική Δημόσια Δαπάνη των Προσκήσεων μέχρι την 31.12.2018 **ανήλθε στο 113,92%** των προγραμματικά καταναμεμένων στο ΕΠΑΑΑ πόρων (άνοδος κατά 71,13% σε σχέση με τον αντίστοιχο δείκτη ενεργοποίησης του Προγράμματος στο τέλος του 2017).
- Ο **προϋπολογισμός των ενταγμένων μέχρι την 31.12.2018 έργων** (επιλέξιμη συγχρηματοδοτούμενη δαπάνη μετά την εφαρμογή του συντελεστή ελλείματος χρηματοδότησης) **ανήλθε στα 594,80 εκατ. €** (αύξηση κατά 88,47% σε σχέση με τον προϋπολογισμό των ενταγμένων έργων στο τέλος του 2017), ποσοστό που αντιστοιχεί στο **85,00% του προγραμματικού προϋπολογισμού**.
- Οι **νομικές δεσμεύσεις** του Προγράμματος (επιλέξιμη συγχρηματοδοτούμενη δαπάνη συμφωνιών χρηματοδότησης για τα έργα Σχεδίων Χορηγιών και συμβολαίων Δημοσίων Έργων) **ανήλθαν σε 474,44 εκατ. €** (αύξηση κατά 68,38% σε σχέση με το ύψος των νομικών δεσμεύσεων στο τέλος του 2017), ποσό που αντιστοιχεί στο **67,80% των προγραμματικών πόρων** και το 63,85% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων (υποχώρηση κατά 25,43 ποσοστιαίες μονάδες, απόρροια του γεγονότος της ένταξης στο Πρόγραμμα και υλοποίησης έργων με χαμηλότερο βαθμό ωρίμανσης).
- Οι **δαπάνες** του Προγράμματος ανήλθαν σε **263,29 εκατ. €** (αύξηση κατά 102,32% σε σχέση με τις δαπάνες στο τέλος του 2017), απορροφώντας το **37,63% των προγραμματικών πόρων**, το 44,27% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων και το 55,49% των νομικών δεσμεύσεων.

Το ΕΠΑΑΑ παρουσιάζει την καλύτερη επίδοση στην απορρόφηση των προγραμματικά καταναμεμένων πόρων του ΕΤΠΑ μεταξύ των 28 κρατών μελών της ΕΕ, ενώ καταλαμβάνει την πέμπτη καλύτερη επίδοση στην απορρόφηση των πόρων του Ταμείου Συνοχής μεταξύ των 15 κρατών μελών της ΕΕ.

Η συγκεντρωτική εικόνα της χρηματοοικονομικής πορείας υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ συνολικά και ανά Άξονα Προτεραιότητας παρουσιάζεται στους Πίνακες και τα Γραφήματα που ακολουθούν:

Πίνακας 8. Χρηματοοικονομική Πορεία Υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ ανά Άξονα Προτεραιότητας

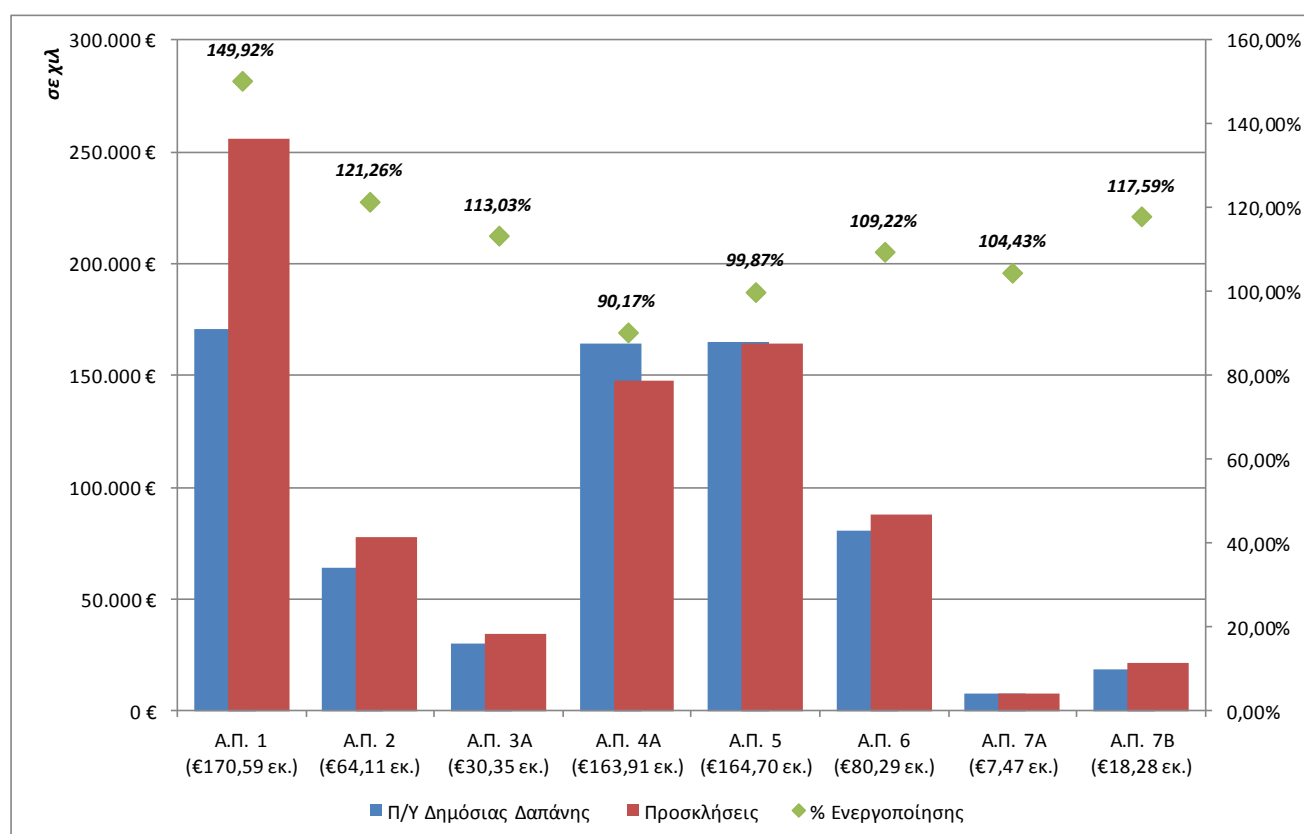
Α.Π.	Π/Υ Δημόσιας Δαπάνης	Ταμείο	Προσκλήσεις	Εγκρίσεις	Εντάξεις	Νομικές Δεσμεύσεις	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
1	170.588.236 €	ΕΤΠΑ	255.740.000,00 €	245.992.964,72 €	161.259.273,16 €	152.728.946,71 €	71.974.856,90 €	70.928.555,63 €
2	64.117.648 €	ΕΤΠΑ	77.750.000,00 €	77.837.077,68 €	61.210.921,68 €	23.127.972,39 €	11.797.320,09 €	11.797.320,09 €
3Α	30.352.403 €	ΕΤΠΑ1	34.307.000,00 €	34.102.124,90 €	32.338.924,90 €	30.023.192,39 €	20.065.620,71 €	20.017.342,95 €
4Α	163.914.498 €	Ταμείο Συνοχής	147.800.000,00 €	93.312.792,90 €	67.483.277,72 €	50.206.870,56 €	31.300.892,60 €	31.300.892,60 €
5	164.705.883 €	Ταμείο Συνοχής	164.500.000,00 €	164.113.028,59 €	147.256.010,92 €	111.065.436,73 €	64.376.010,51 €	64.376.010,51 €
6	80.294.119 €	ΕΤΠΑ	87.700.000,00 €	88.168.345,16 €	85.751.079,15 €	76.794.184,55 €	52.478.218,28 €	52.477.994,01 €
7Α	7.469.433 €	ΕΤΠΑ	7.800.000,00 €	10.731.771,84 €	10.731.771,84 €	9.828.994,07 €	3.967.659,87 €	3.967.659,87 €
7Β	18.284.356 €	Ταμείο Συνοχής	21.500.000,00 €	28.768.602,40 €	28.768.602,40 €	20.663.560,77 €	8.437.181,07 €	8.423.234,10 €
Μερικά Σύνολα	352.821.838,53 €	ΕΤΠΑ	463.297.000,00 €	456.832.284,30 €	351.291.970,73 €	292.503.290,11 €	160.283.675,85 €	159.188.872,55 €
	346.904.737,00 €	Ταμείο Συνοχής	333.800.000,00 €	286.194.423,89 €	243.507.891,04 €	181.935.868,06 €	104.114.084,18 €	104.100.137,21 €
Σύνολο	699.726.575,53 €	ΕΤΠΑ/Τ.Σ.	797.097.000,00 €	743.026.708,19 €	594.799.861,77 €	474.439.158,17 €	264.397.760,03 €	263.289.009,76 €
% Συν.			113,92%		85,00%	67,80%	37,79%	37,63%
			% Π/Υ Προσκλ.		74,62%	59,52%	33,17%	33,03%
					% Π/Υ Εντάξεων	79,76%	44,45%	44,27%
					% Νομ. Δεσμεύσεων	55,73%		55,49%
							% Δηλωθεισών Δαπανών	99,58%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΟΠΣ 31.12.2018

Βαθμός ενεργοποίησης των πόρων (Δημόσια Δαπάνη Προσκλήσεων)

Στο Διάγραμμα που ακολουθεί αποτυπώνεται ο βαθμός ενεργοποίησης των πόρων των Αξόνων Προτεραιότητας του ΕΠΑΑΑ (ποσοστό της Δημόσιας Δαπάνης Προσκλήσεων επί των κατανεμημένων πόρων των Αξόνων Προτεραιότητας).

Διάγραμμα 9. Βαθμός ενεργοποίησης των πόρων του ΕΠΑΑΑ ανά Άξονα Προτεραιότητας

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΟΠΣ 31.12.2018

Την καλύτερη επίδοση ως προς την ενεργοποίηση των πόρων μεταξύ των θεματικών Αξόνων Προτεραιότητας του ΕΠΑΑΑ (εξαιρουμένων δηλαδή των Αξόνων Προτεραιότητας 7Α και 7Β της Τεχνικής Υποστήριξης) παρουσιάζει ο **ΑΠ 1** «Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας» με τους ενεργοποιημένους πόρους (255,74 εκ. €) να ξεπερνούν κατά 50% τους κατανεμημένους σε αυτόν πόρους (**ποσοστό ενεργοποίησης 149,92%**) και ακολουθούν οι **ΑΠ 2** «Πρώθηση της Χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών», **3Α** «Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Διατήρηση του Περιβάλλοντος» και **6** «Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη», με τα ποσοστά ενεργοποίησης των πόρων τους να ανέρχονται στο **121,26%** και **113,03%** και **109,22%** αντίστοιχα.

Επίσης έχει ενεργοποιηθεί το σύνολο σχεδόν των πόρων του **Άξονα Προτεραιότητας 5** «Πρώθηση Βιώσιμων Μεταφορών και Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα» (**ποσοστό ενεργοποίησης 99,87%**), ενώ τη

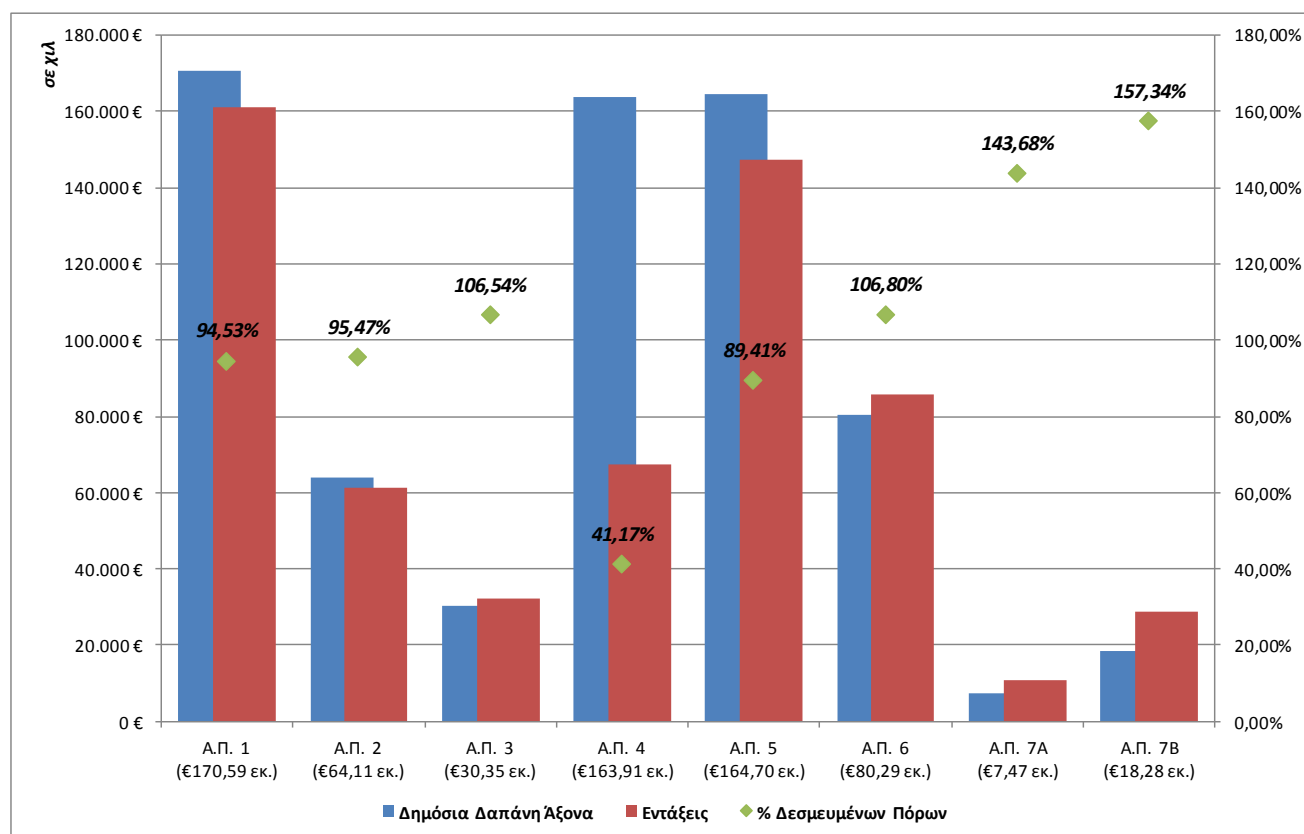
χαμηλότερη ενεργοποίηση παρουσιάζει ο ΑΠ **4Α** «Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων» (ποσοστό ενεργοποίησης **90,17%**).

Τέλος, οι ενεργοποιημένοι πόροι των Αξόνων Προτεραιότητας της Τεχνικής Υποστήριξης 7Α και &Β, που παραμένουν στα επίπεδα του 2017, ξεπερνούν τους διαθέσιμους ξεπερνούν τους κατανεμημένους σε αυτούς πόρους (ποσοστά ενεργοποίησης 104,43% και 117,59%).

Βαθμός δέσμευσης των πόρων (Δημόσια Δαπάνη ενταγμένων έργων)

Στο Διάγραμμα που ακολουθεί αποτυπώνεται ο βαθμός δέσμευσης των πόρων των Αξόνων Προτεραιότητας του ΕΠΑΑΑ (ποσοστό της επιλέξιμης Δημόσιας Δαπάνης των ενταγμένων έργων επί των προγραμματικών πόρων των Αξόνων Προτεραιότητας).

Διάγραμμα 10. Βαθμός δέσμευσης των πόρων του ΕΠΑΑΑ ανά Άξονα Προτεραιότητας

Την καλύτερη επίδοση ως προς το ποσοστό των δεσμευμένων πόρων (επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη ενταγμένων έργων μετά την εφαρμογή του συντελεστή ελλείματος χρηματοδότησης) μεταξύ των θεματικών Αξόνων Προτεραιότητας του ΕΠΑΑΑ εξακολουθούν να παρουσιάζουν οι **ΑΠ 6** «Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη» και **3Α** «Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Διατήρηση του Περιβάλλοντος», με τη Δημόσια Δαπάνη των ενταγμένων έργων (85,75 εκ. € και 32,34 εκ. € αντίστοιχα) να ξεπερνούν τους κατανεμημένους σε αυτούς πόρους (ποσοστό δεσμευμένων πόρων **106,80%** και **106,54%** αντίστοιχα).

Ακολουθούν οι **ΑΠ 2** «Προώθηση της Χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών», **1** «Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας» και **5** Προώθηση Βιώσιμων Μεταφορών και Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα» με τη Δημόσια Δαπάνη των ενταγμένων έργων τους να ανέρχεται στα 61,21 εκ. €, 161,26 εκ.€ και 147,26 εκ.€ και το ποσοστό των δεσμευμένων πόρων στο **95,47%, 94,53% και 89,14%** Αντίστοιχα.

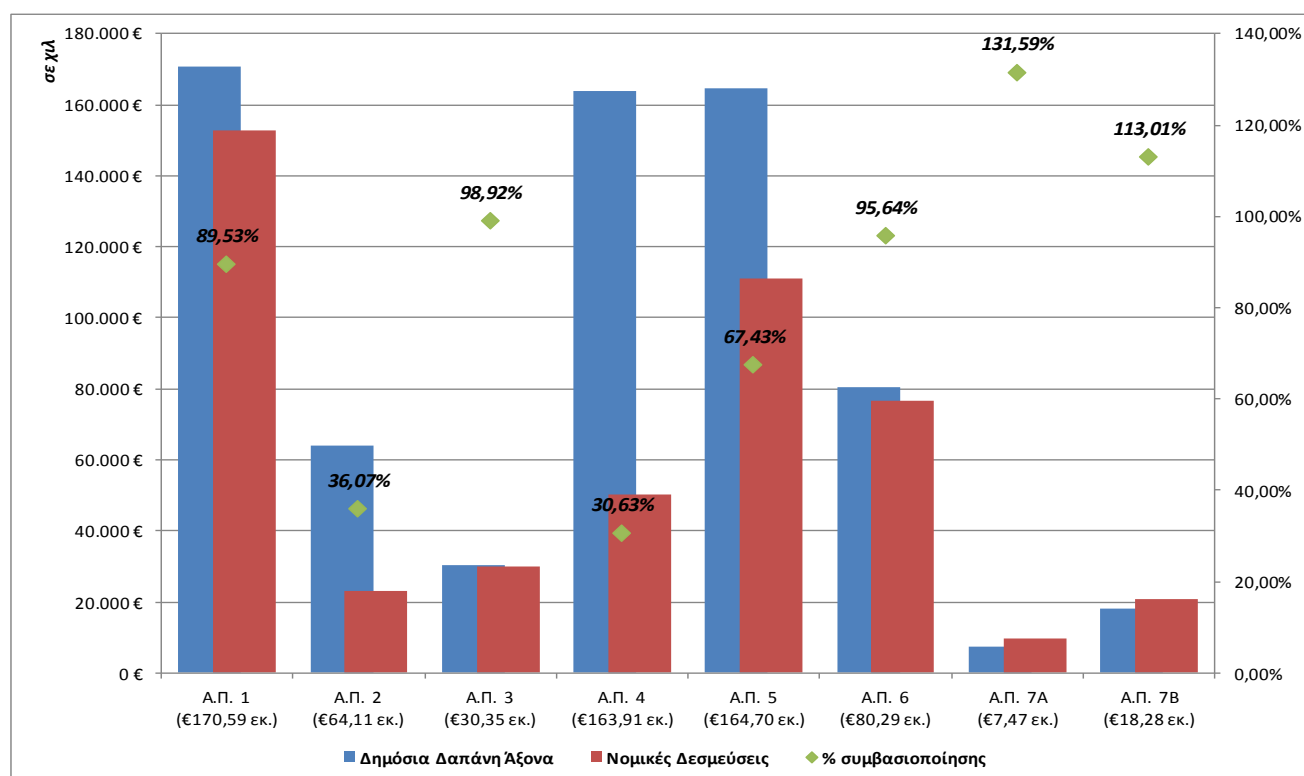
Ο **ΑΠ 4Α** «Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων», πέραν της χαμηλότερης, μεταξύ όλων των θεματικών Αξόνων Προτεραιότητας, επίδοσης ως προς την ενεργοποίηση των πόρων του, εμφανίζει παράλληλα και **εξαιρετικά χαμηλό βαθμό δεσμεύσεων (41,17%)**.

Τέλος οι δεσμευμένοι πόροι των Αξόνων Προτεραιότητας της Τεχνικής Υποστήριξης 7Α και &Β ξεπερνούν τους κατανεμημένους σε αυτούς πόρους (ποσοστά ενεργοποίησης 143,68% και 157,34%).

Βαθμός συμβασιοποίησης των ενταγμένων έργων - Νομικές Δεσμεύσεις (Δημόσια Δαπάνη Συμφωνιών Χρηματοδότησης έργων Σχεδίων Χορηγιών και συμβάσεων Δημοσίων Έργων)

Στο Διάγραμμα που ακολουθεί στη συνέχεια αποτυπώνεται ο βαθμός συμβασιοποίησης των ενταγμένων έργων ανά Άξονα Προτεραιότητας του ΕΠΑΑΑ (ποσοστό της Δημόσιας Δαπάνης νομικών δεσμεύσεων των ενταγμένων έργων επί των κατανεμημένων πόρων των Αξόνων Προτεραιότητας).

Διάγραμμα 11. Βαθμός συμβασιοποίησης των πόρων του ΕΠΑΑΑ ανά Άξονα Προτεραιότητας

Πολύ υψηλό βαθμό συμβασιοποίησης των ενταγμένων έργων παρουσιάζει ο **ΑΠ 3Α** «Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Διατήρηση του Περιβάλλοντος», με τη Δημόσια Δαπάνη των συμβάσεων των

ενταγμένων έργων (30,02 εκ. €) να αγγίζει το ύψος των προγραμματικά κατανεμημένων πόρων του Άξονα (98,92%), παρουσιάζοντας πολύ μικρή βελτίωση σε σχέση με το 2017 .

Δεύτερη καλύτερη επίδοση παρουσιάζει και εδώ ο ΑΠ 6 «Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη» (95,64%) και ακολουθούν οι ΑΠ 1 «Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας» και 5 «Προώθηση Βιώσιμων Μεταφορών και Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα» (89,53% και 67,43% αντίστοιχα) παρουσιάζοντας σημαντική πρόοδο σε σχέση με τις αντίστοιχες επιδόσεις του 2017.

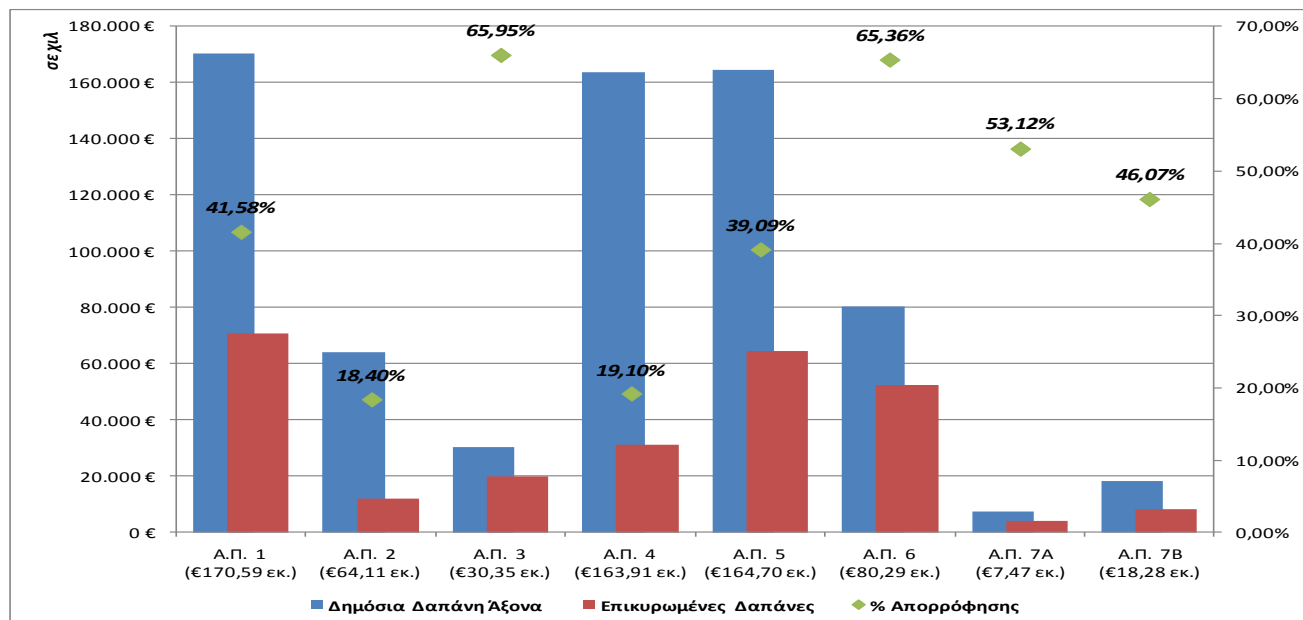
Ιδιαίτερα χαμηλά ποσοστά συμβασιοποίησης εξακολουθεί να παρουσιάζει ο ΑΠ 2 «Προώθηση της Χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών» (36,07%), ενώ τη χειρότερη επίδοση εμφανίζει ο ΑΠ 4Α «Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων» (30,63%), που παρουσιάζουν πολύ μικρή πρόοδο σε σχέση με το 2017.

Τέλος, οι νομικές δεσμεύσεις των Αξόνων Προτεραιότητας της Τεχνικής Υποστήριξης 7Α και &Β ξεπερνούν και εδώ τους κατανεμημένους σε αυτούς πόρους (ποσοστά συμβασιοποίησης 131,59% και 113,01% αντίστοιχα).

Βαθμός απορρόφησης των πόρων (επικυρωμένη Δημόσια Δαπάνη ενταγμένων έργων)

Στο Διάγραμμα που ακολουθεί στη συνέχεια αποτυπώνεται ο βαθμός απορρόφησης των πόρων των Αξόνων Προτεραιότητας του ΕΠΑΑΑ (ποσοστό των επιλέξιμων προς συγχρηματοδότηση δαπανών των ενταγμένων έργων, που πραγματοποιήθηκαν και επικυρώθηκαν από τα όργανα διαχείρισης του Προγράμματος, επί των κατανεμημένων πόρων των Αξόνων Προτεραιότητας).

Διάγραμμα 12. Βαθμός Απορρόφησης των πόρων του Ε.Π. ανά Άξονα Προτεραιότητας

Υψηλότερο βαθμό απορρόφησης των κατανεμημένων σε αυτούς πόρων εξακολουθούν και το 2018 να παρουσιάζουν οι Άξονες Προτεραιότητας 3Α «Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Διατήρηση του Περιβάλλοντος» (65,95%) και 6 «Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη» (65,36%), με τον ΑΠ 3Α να καταλαμβάνει την πρώτη θέση και τον ΑΠ 6 να υποχωρεί στη δεύτερη θέση.

Σε απόσταση ακολουθούν οι Άξονες Προτεραιότητας 1 «Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας» και 5 «Πρώθηση Βιώσιμων Μεταφορών και Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα» με ποσοστά απορρόφησης 41,58% και 39,09% αντίστοιχα.

Με την εξαίρεση του ΑΠ 6, όλοι οι προαναφερθέντες Άξονες Προτεραιότητας εμφανίζουν το 2018 επιταχυνόμενους ρυθμούς απορρόφησης των πόρων τους (απορρόφηση υπερδιπλάσια αυτής του τέλους του 2017).

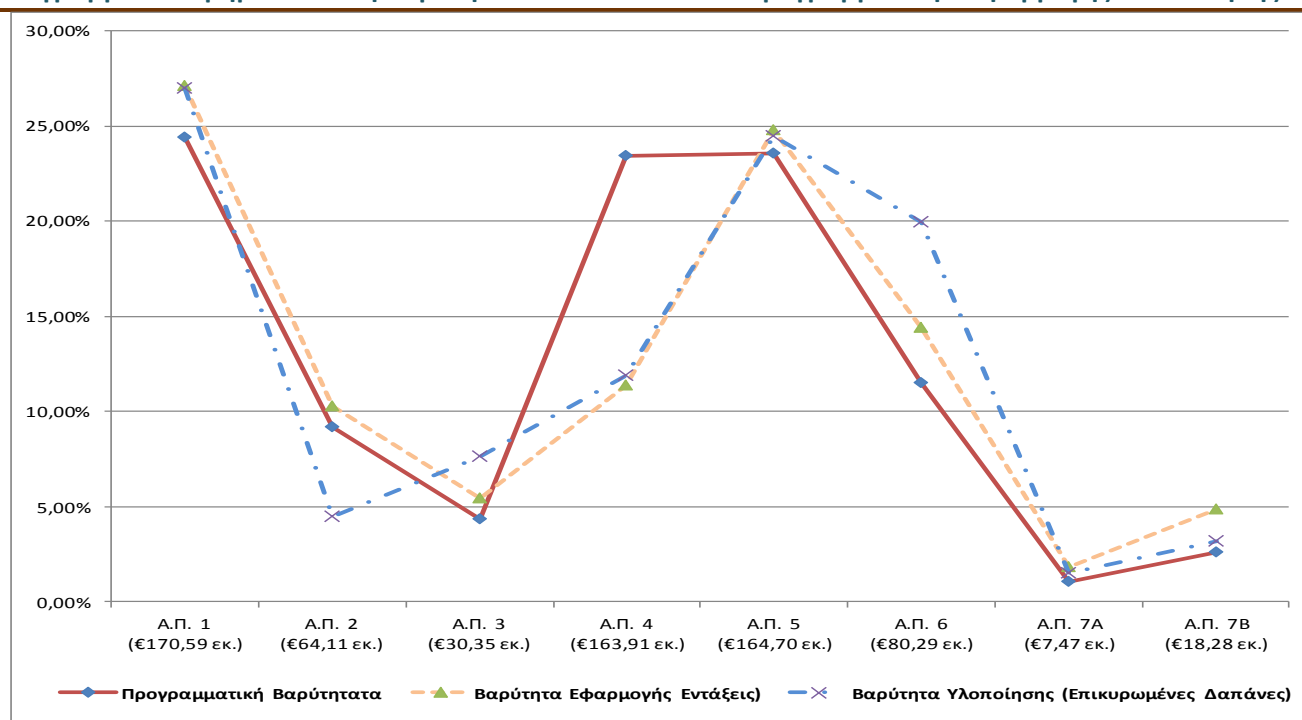
Ιδιαίτερα χαμηλές επιδόσεις για τη δεδομένη χρονική περίοδο υλοποίησης του Προγράμματος παρουσιάζουν οι ΑΠ 4Α «Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων» (ποσοστό απορρόφησης 19,01%) και 2 «Πρώθηση της Χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών» (18,40%).

Πρόοδος σημειώθηκε και στην απορρόφηση των προγραμματικών πόρων των Αξόνων Προτεραιότητας της Τεχνικής Βοήθειας (7Α και 7Β), με το βαθμό απορρόφησης να κυμαίνεται σε μέσα επίπεδα (53,12% και 46,07% αντίστοιχα).

Χρηματοδοτικές Βαρύτητες των Αξόνων Προτεραιότητας

Συγκρίνοντας τις χρηματοδοτικές βαρύτητες των Αξόνων Προτεραιότητας, μεταξύ του προϋπολογισμού προγραμματισμού, του προϋπολογισμού εφαρμογής (Δημόσια Δαπάνη ενταγμένων έργων), και του προϋπολογισμού υλοποίησης (Δημόσια Δαπάνη ενταγμένων έργων που έχει πραγματοποιηθεί και επικυρωθεί από τα όργανα διαχείρισης του Προγράμματος) παρατηρούνται δυσαναλογίες (βλέπε το Διάγραμμα που ακολουθεί).

Διάγραμμα 13. Χρηματοδοτική Βαρύτητα των Α.Π. του Ε.Π – Προγραμματική – Εφαρμογής - Υλοποίησης

Ειδικότερα εντός του 2018 επήλθε εξομάλυνση των δυσαναλογιών που παρουσιάζονταν έως το τέλος του 2017 στην υλοποίηση του Άξονα Προτεραιότητας 1, ως αποτέλεσμα της ενσωμάτωσης στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ των Προσκήσεων που είχαν εκδοθεί και των έργων που ήταν ήδη ώριμα να ενταχθούν στο Πρόγραμμα, όπως τα εγκεκριμένα και υλοποιούμενα έργα των Σχεδίων Χορηγιών.

Σε κάθε περίπτωση επισημαίνεται η σημαντική υστέρηση που παρουσιάζεται στην υλοποίηση των παρεμβάσεων του ΑΠ 2 «Πρωώθηση της Χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών», ενώ συστηματικής παρακολούθησης εξακολουθεί να χρήζει η παρακολούθηση της πορείας ενεργοποίησης και υλοποίησης των παρεμβάσεων των ΑΠ 2 «Πρωώθηση της Χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών» και 4Α «Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων» (αργή πρόοδος των διαδικασιών ωρίμανσης και ένταξης των έργων).

3.1.5 Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα ΕΠΑΑΑ

Για τη μέτρηση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων του Προγράμματος εφαρμόστηκε μια προσέγγιση εκ των κάτω προς τα άνω (bottom up) αναγωγής, από το επίπεδο του Έργου στα υπερκείμενα προγραμματικά επίπεδα (Θεματικός Στόχος, Άξονας Προτεραιότητας, ΕΠΑΑΑ). Σε ότι αφορά την αποτελεσματικότητα, η μεθοδολογία αυτή συνίσταται στην μέτρηση του βαθμού υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου κάθε Έργου και στην αναγωγή στα ανώτερα δομικά επίπεδα του Προγράμματος με τη μέθοδο της χρηματοδοτικής στάθμισης, χρησιμοποιώντας δηλαδή τη χρηματοδοτική βαρύτητα κάθε επιπέδου του Προγράμματος στο αμέσως υπερκείμενο επίπεδο (Έργο, Θεματικός Στόχος, Άξονας Προτεραιότητας, συνολικό Πρόγραμμα).

Η εκτίμηση της αποδοτικότητας πραγματοποιήθηκε μέσω της συνεκτίμησης στοιχείων της φυσικής και της οικονομικής υλοποίησης των έργων και στη συνέχεια όλων των δομικών επιπέδων του ΕΠΑΑΑ.

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι δείκτες αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας ανά Άξονα Προτεραιότητας του ΕΠΑΑΑ, από τους οποίους με βάση τη μεθοδολογία εκτίμησης της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας που αναφέρθηκε ανωτέρω, προκύπτει ο συνολικός δείκτης αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας του Προγράμματος. Επισημαίνεται ότι, η ανάλυση της αποτελεσματικότητας & αποδοτικότητας για τους επιμέρους Άξονες Προτεραιότητας, ανά έργο και Θεματικό Στόχο, παρατίθεται στην Ενότητα 3.2 που ακολουθεί.

Όπως φαίνεται και από τα στοιχεία του Πίνακα που ακολουθεί, ο συνολικός **δείκτης αποτελεσματικότητας** του Προγράμματος ανέρχεται σε **0,440**, τιμή η οποία εκτιμάται ως σχετικά ικανοποιητική στην παρούσα χρονική στιγμή της τρέχουσας Προγραμματικής Περιόδου.

Υψηλό δείκτη αποτελεσματικότητας επιτυγχάνει ο Άξονας Προτεραιότητας 3Α, τα έργα του οποίου παρουσιάζουν σημαντική πρόοδο στην υλοποίηση του φυσικού τους αντικειμένου (0,81). Λόγω της χαμηλής βαρύτητας του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων του Άξονα στο σύνολο των έργων του Προγράμματος, έχει χαμηλή συμβολή στη διαμόρφωση του συνολικού δείκτη αποτελεσματικότητας του Προγράμματος.

Θετική συμβολή στον Δείκτη αποτελεσματικότητας του ΕΠΑΑΑ έχουν οι Άξονες Προτεραιότητας 6 και 1 (0,65 και 0,50 αντίστοιχα), που ως προς το βάρυτητα του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων τους στο σύνολο των έργων του ΕΠΑΑΑ καταλαμβάνουν την τρίτη και πρώτη θέση αντίστοιχα.

Ο δείκτης αποτελεσματικότητας του Άξονα Προτεραιότητας 4Α κινείται στα μέσα επίπεδα του Προγράμματος (0,45). Χαρακτηριστικό όμως του Άξονα είναι η αργή πρόοδος στην ένταξη των έργων και οι ιδιαίτερα χαμηλές του επιδόσεις στην απορρόφηση των συνολικών του πόρων.

Χαμηλούς δείκτες αποτελεσματικότητας παρουσιάζουν οι Άξονες Προτεραιότητας 2 και 5 (0,22 και 0,29 αντίστοιχα). Χαρακτηριστικό των εν λόγω Αξόνων είναι η ένταξη και η έναρξη υλοποίηση νέων έργων, που δεν διαθέτουν τον ίδιο βαθμό ωριμότητας με τα έργα λοιπών Αξόνων (όπως των έργων κρατικών ενισχύσεων και των έργων που υλοποιούνται σε φάσεις από την προηγούμενη προγραμματική περίοδο).

Παράλληλα, ο **δείκτης αποδοτικότητας** του ΕΠΑΕ εμφανίζει τιμή **0,99**, υποχωρώντας σε επίδοση αυτής της αντίστοιχης περιόδου του 2017. Η εξέλιξη αυτή είναι αποτέλεσμα της εξάντλησης των ώριμων έργων (έργων των οποίων η υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου είχε εκκινήσει πριν την τυπική τους ένταξη στο Πρόγραμμα και εκείνων που αποτελούσαν συνέχεια έργων της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου).

Πίνακας 9. Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα του ΕΠΑΑΑ

ΑΠ	Τίτλος Άξονα Προτεραιότητας	Εντάξεις (ΔΔ)	Νομικές Δεσμεύσεις (ΔΔ)	Βαρύτητα ΑΠ στο σύνολο των εντάξεων του ΕΠ	Δείκτης Αποτελεσματικότητας ΑΠ	Σταθμισμένος Δείκτης Αποτελεσματικότητας ΑΠ - Δείκτης Αποτελεσματικότητας ΕΠ	Δαπάνες (ΔΔ)	% Απορ/φησης Ενταγμένων Έργων ΑΠ / ΕΠ	Δείκτης Αποδοτικότητας ΑΠ / ΕΠ
1	Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας	161.259.273,16	152.728.946,71	27,1%	0,50	0,135	70.928.555,63	44,0%	1,13
2	Πρωώθηση της Χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών	61.210.921,68	23.127.972,39	10,3%	0,22	0,022	11.797.320,09	19,3%	1,13
3Α	Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα και Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή	32.338.924,90	30.023.192,39	5,4%	0,81	0,044	20.017.342,95	61,9%	1,31
4Α	Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων – Ταμείο Συνοχής – Ταμείο Συνοχής	67.483.277,72	50.206.870,56	11,3%	0,45	0,051	31.300.892,61	46,4%	0,97
5	Πρωώθηση Βιώσιμων Μεταφορών και Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα - Ταμείο Συνοχής	147.256.010,92	111.065.436,73	24,8%	0,29	0,072	64.376.010,51	43,7%	0,67
6	Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη	85.751.079,15	76.794.184,55	14,4%	0,65	0,094	52.477.994,00	61,2%	1,07
7	Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής - ΕΤΠΑ & Ταμείο Συνοχής	39.500.374,24	30.492.554,84	6,6%	0,31	0,021	12.390.893,97	31,4%	1,00
Σύνολο Επιχειρησιακού Προγράμματος		594.799.861,77	474.439.158,17	100%		0,440	263.289.009,76	44,3%	0,99

3.2 ΠΡΟΟΔΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ ΑΝΑ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

Στην Ενότητα που ακολουθεί περιλαμβάνει ανάλυση της προόδου υλοποίησης των Αξόνων Προτεραιότητας του ΕΠΑΑΑ (πρόοδος οικονομικού και φυσικού αντικείμενου, ανάλυση της προόδου ενεργοποίησης των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων, πρόοδος επίτευξης των στόχων και ανάλυση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των ενταγμένων έργων).

3.2.1 Άξονας Προτεραιότητας 1 «Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας»

Ο παρακάτω Πίνακας συνοψίζει τα βασικά στοιχεία του Άξονα Προτεραιότητας 1 «Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας», όπως περιγράφονται στο ισχύον (3^η τροποποίηση) Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	
Στόχος: Η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας μέσα από μία σειρά παρεμβάσεων, που θα στοχεύουν στην αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων που διαθέτει η χώρα σε ορισμένους τομείς και στην αντιμετώπιση των επιμέρους παραγόντων που διαμορφώνουν τη χαμηλή ανταγωνιστικότητα. Η επίτευξη του στόχου του Άξονα επιδιώκεται μέσω παρεμβάσεων ενίσχυσης της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας, βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και μείωσης της τελικής κατανάλωσης ενέργειας των ΜΜΕ. Ειδικόί Στόχοι: 1α.1: Αύξηση της ερευνητικής δυναμικότητας της χώρας 1β.1: Αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων σε δραστηριότητες Έρευνας και Καινοτομίας 3α.1: Ενίσχυση της δυναμικής ανάπτυξης των ΜΜΕ σε εθνικός και διεθνές επίπεδο στους τομείς της μεταποίησης και των επαγγελματικών υπηρεσιών 3α.2: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος 3α.3: Προώθηση της δημιουργίας και ανάπτυξης νέας επιχειρηματικής δραστηριότητας από ειδικές ομάδες πληθυσμού 4β.1: Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας από Επιχειρήσεις Ενδεικτικές κατηγορίες έργων για την επίτευξη των επιμέρους Ειδικών Στόχων:	
1α.1	- Δημιουργία ερευνητικών μονάδων - Υλοποίηση ερευνητικών έργων από νέους ερευνητές - Δράσεις συμπληρωματικότητας/συνέργειας με το πρόγραμμα Ε.Ε. «Ορίζοντας 2020» - Ενίσχυση νέων και υφιστάμενων υποδομών καινοτομίας
1β.1	- Ενίσχυση των ΜΜΕ, περιλαμβανομένων και νέων επιχειρήσεων, για ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών - Υλοποίηση ολοκληρωμένων έργων συνεργασίας διατομεακού και διεπιστημονικού χαρακτήρα στους τομείς που προκύπτουν από την Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης της χώρας - Δράσεις δημιουργίας ερευνητικής και καινοτομικής κουλτούρας τόσο στις επιχειρήσεις όσο και στην ευρύτερη κοινωνία - Δράσεις ενίσχυσης για δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας και για πιστοποιήσεις προϊόντων - Δράσεις ενθάρρυνσης της συνεργασίας επιχειρήσεων με ερευνητικούς οργανισμούς και προώθηση της εμπορικής αξιοποίησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων - Δράσεις για εκσυγχρονισμό του θεσμικού πλαισίου με νέες σύγχρονες διατάξεις και γ αναβάθμιση των μηχανισμών υποστήριξης του συστήματος ΕΤΑΚ.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	
3α	- Σχέδια Χορηγιών για την ολοκληρωμένη στήριξη και εκσυγχρονισμό της λειτουργίας υφιστάμενων επιχειρήσεων και την ίδρυση νέων - Δημιουργία κέντρου/ων επιχειρηματικής υποστήριξης και εφαρμογή σχεδίου κινήτρων για ανάπτυξη εταιρικών επιχειρηματικών συμπράξεων / συστάδων (clusters) επιχειρήσεων - Σχέδια Χορηγιών για την αναβάθμιση, τον εκσυγχρονισμό και τον εμπλουτισμό του προσφερόμενου προϊόντος και των υπηρεσιών υφιστάμενων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα του Τουρισμού. - Δράσεις και μέτρα προώθησης, προβολής και εμπλουτισμού του τουριστικού προϊόντος (συμπεριλαμβανομένων δράσεων branding) - Δράσεις για ανάπτυξη / ενίσχυση του Αγροτουρισμού και του τουρισμού της υπαίθρου - Σχέδια χορηγιών για τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων από ειδικές ομάδες του πληθυσμού, οι οποίες πλήττονται ιδιαίτερα από την κρίση (π.χ. γυναίκες και νέοι). - Μέτρα προώθησης της εφαρμογής εργαλείων χρηματοοικονομικής τεχνικής για στήριξη των ΜΜΕ.
4β	- Διενέργεια ενεργειακών ελέγχων σε ΜΜΕ και υλοποίηση επενδύσεων εξοικονόμησης ενέργειας - Δράσεις για την ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων - Επενδύσεις για τη χρήση ΑΠΕ, με προτεραιότητα στην ηλιακή ενέργεια - Επενδύσεις στην αποθήκευση ενέργειας, στην συμπαραγωγή ηλεκτρισμού/ θερμότητας/ ψύξης και στην έξυπνη διαχείριση της ενέργειας - Επενδύσεις σε συστήματα βιομάζας - Επενδύσεις σε συστήματα διαχείρισης ενέργειας ή σε συστήματα ανάκτησης ενέργειας

Πρόοδος Υλοποίησης Οικονομικού Αντικειμένου του Άξονα Προτεραιότητας 1

Η συγχρηματοδοτούμενη Δημόσια Δαπάνη του Άξονα Προτεραιότητας 1 ανέρχεται σε **€170.588.236** και αντιπροσωπεύει το **48,35%** και **24,38%** του προϋπολογισμού του **ΕΤΠΑ** και του **ΕΠΑΑΑ** αντίστοιχα.

Η συνολική **ενεργοποίηση** του ΑΠ 1 ανέρχεται το 2018 στο **149,92%** (έναντι 67,91% το 2017). Η σημαντική αύξηση στην ενεργοποίηση των πόρων του ΑΠ 1 προκύπτει κυρίως από την ενσωμάτωση στο Σύστημα Παρακολούθησης της υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ των Προσκλήσεων των Προγραμμάτων RESTART ύψους 75,69 εκ.€, την ενεργοποίηση των πόρων για τα Χρηματοδοτικά εργαλεία ύψους 24,2 εκ.€ και νέων Προκλήσεων για τη δημιουργία ερευνητικών υποδομών ύψους 40 εκ.€.

Τα αναλυτικά οικονομικά στοιχεία του Άξονα Προτεραιότητας 1 ανά Θεματικό Στόχο και Τομέα Παρέμβασης αποτυπώνονται στους Πίνακες που ακολουθούν.

Πίνακας 10. Οικονομικά Στοιχεία ΑΠ 1 ανά Θεματικό Στόχο

ΘΣ	Τίτλος Θεματικού Στόχου	Κατανομή Π/Υ	Π/Υ Προσκλήσεων	Αριθ. ενταγμένων Έργων	Εντάξεις	Νομικές Δεσμεύσεις	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
1	Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	82.352.942,00	165.690.000,00	85	92.411.997,48	87.122.713,08	44.353.509,19	44.275.868,43
3	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων	72.941.176,00	67.150.000,00	424	49.037.086,34	45.796.044,29	18.899.182,25	18.302.314,92
4	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	15.294.118,00	22.900.000,00	68	19.810.189,34	19.810.189,34	8.722.165,46	8.350.372,28
Σύνολα*		170.588.236,00	255.740.000,00	577	161.259.273,16	152.728.946,71	71.974.856,90	70.928.555,63

Πηγή: ΟΠΣ 31.12.2018

Πίνακας 11. Οικονομικά Στοιχεία ΑΠ 1 ανά Τομέα Παρέμβασης (31/12/2018) – στήριξη της Ένωσης

ΤΠ	Τίτλος Τομέα Παρέμβασης	Ενδεικτική Κατανομή Π/Υ	Π/Υ Προσκλήσεων	Αριθ. ενταγμένων Έργων	Εντάξεις	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
001	Γενική παραγωγική επένδυση στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ)	59.000.000,00	46.962.500,00	423	31.566.523,39	12.926.839,45	12.419.502,22
056	Επένδυση σε υποδομές, ικανότητες και εξοπλισμό σε ΜΜΕ που συνδέονται άμεσα με δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας	24.000.000,00	8.500.000,00	83	9.887.523,58	2.510.830,95	2.444.836,30
058	Υποδομή Έρευνας και Καινοτομίας (δημόσιες)	14.000.000,00	68.000.000,00	2	68.662.674,28	35.189.651,87	35.189.651,87
060	Δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας σε δημόσια ερευνητικά κέντρα και κέντρα ικανοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της δικτύωσης	9.000.000,00	*	0	0,00	0,00	0,00
062	Μεταφορά τεχνολογίας και συνεργασία πανεπιστημίων - επιχειρήσεων κατ' εξοχή προς όφελος ΜΜΕ	19.000.000,00	*	0	0,00	0,00	0,00
063	Στήριξη συνεργατικών σχηματισμών (cluster) και επιχειρηματικών δικτύων κατ' εξοχήν προς όφελος ΜΜΕ	3.000.000,00	5.100.000,00	1	5.100.000,00	1.883.715,46	1.883.715,46
064	Διεργασίες έρευνας και καινοτομίας σε ΜΜΕ	4.000.000,00	*	0	0,00	0,00	0,00
066	Προηγμένες υπηρεσίες στήριξης για ΜΜΕ και ομίλους ΜΜΕ (συμπεριλαμβανομένου των υπηρεσιών διαχείρισης, μάρκετινγκ και σχεδιασμού)	0,00	1.827.500,00	0	0,00	0,00	0,00
068	Ενεργειακή απόδοση και έργα επίδειξης στις ΜΜΕ και υποστηρικτικά μέτρα	13.000.000,00	24.480.000,00	68	21.853.660,94	8.667.590,64	8.351.566,44
Σύνολα		145.000.000,00	217.379.000,00	577	137.070.382,19	61.178.628,37	60.289.272,29

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΟΠΣ

* τα στοιχεία δεν είναι διαθέσιμα

Στον Άξονα Προτεραιότητας 1 έχουν **ενταχθεί** συνολικά **577 έργα**, συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης **ύψους 161,3 εκ. €** (94,53% του προϋπολογισμού του ΑΠ 1). Το ύψος της δημόσιας δαπάνης των ενταγμένων έργων αντιστοιχεί στο προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων αντιστοιχεί στο 45,714% των πόρων του ΕΤΠΑ ή το 23,05% των συνολικών πόρων του Προγράμματος.

Έχουν αναληφθεί **νομικές δεσμεύσεις ύψους 71,97 εκ. €**, ήτοι το **89,53%** του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας και το 94,71% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων. **Σημαντική πρόοδος εντοπίζεται** μέχρι την 31/12/2018 **στην απορρόφηση των πόρων του Άξονα**, με τις **δαπάνες** να ανέρχονται σε **70,93 εκ. €** (επικυρωμένη συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη ενταγμένων έργων), αντιπροσωπεύοντας το **41,58% του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας** (έναντι 15,80% το 2017). Οι δαπάνες αυτές αποτελούν το 43,98% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων και το 46,44% των νομικών δεσμεύσεων.

Ειδικότερα μέχρι 31/12/2018 **είχε ενεργοποιηθεί το σύνολο των τριών (3) Θεματικών Στόχων**, ενώ τα ποσοστά προόδου υλοποίησης του οικονομικού αντικειμένου σε σχέση με τους προγραμματισμένους πόρους του Θεματικού Στόχου του Άξονα Προτεραιότητας, του Άξονα συνολικά, του Ταμείου Χρηματοδότησης και του ΕΠΑΑΑ αποτυπώνονται στον Πίνακα που ακολουθεί.

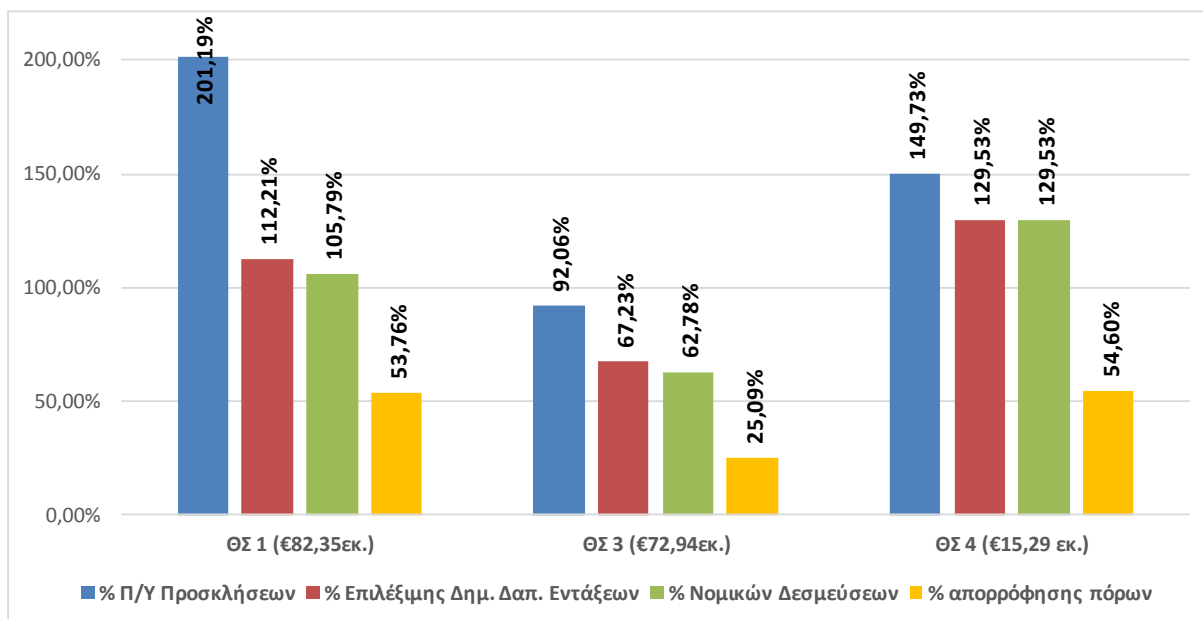
Πίνακας 12. Οικονομική Πρόοδος Υλοποίησης του ΑΠ 1 ανά Θεματικό Στόχο και συνολικά

ΘΣ	Τίτλος Θεματικού Στόχου	Προσκλήσεις	Εντάξεις	Νομικές Δεσμεύσεις	Επικυρωμένες Δαπάνες
1	Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	201,19%	112,21%	105,79%	53,76%
3	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων	92,06%	67,23%	62,78%	25,09%
4	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	149,73%	129,53%	129,53%	54,60%
Άξονας Προτεραιότητας 1		149,92%	94,53%	89,53%	41,58%
ΕΤΠΑ		72,48%	45,71%	43,29%	20,10%
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα		36,55%	23,05%	21,83%	10,14%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΟΠΣ 31.12.2018

Όπως παρουσιάζεται παραστατικά και στο Διάγραμμα που ακολουθεί, μεταξύ των Θεματικών Στόχων του ΑΠ 1, υψηλότερη ενεργοποίηση παρουσιάζει ο Θεματικός Στόχος 1 (201,19%), ενώ υψηλότερο βαθμό δεσμεύσεων των πόρων (εντάξεις), συμβασιοποίησης (νομικές δεσμεύσεις) και απορρόφησης (επικυρωμένες δαπάνες) ο Θεματικός Στόχος 4. Η εικόνα αυτή επηρεάζεται από το γεγονός ότι στον Θεματικό Στόχο 1 έχουν ενταχθεί δύο έργα Δημοσίων Συμβάσεων υψηλού προϋπολογισμού που βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο υλοποίησης, ενώ στον Θεματικό Στόχο 4 περιλαμβάνεται ένα Σχέδιο Χορηγιών που βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο υλοποίησης και δύο Προσκλήσεις Χρηματοδοτικών Εργαλείων με καταχωρημένες δαπάνες στο ύψος των προκαταβολών των σχετικών συμβάσεων. Αντίστοιχα στον Θεματικό Στόχο 3 κυριαρχούν τα έργα των Σχεδίων Χορηγιών, που η πρόοδος υλοποίησης του οικονομικού τους αντικειμένου κινείται σε χαμηλά επίπεδα.

Διάγραμμα 14: Πορεία Χρηματοοικονομικής Υλοποίησης ανά Θ.Σ. του Α.Π.1 που έχουν ενταγμένα έργα (% επί της Δημόσιας Δαπάνης του Θεματικού Στόχου στον Α.Π.1)

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΟΠΣ 31.12.2018

Αναλυτικότερα η οικονομική πρόοδος του ΑΠ 1 ανά **Θεματικό Στόχο** έχει ως ακολούθως:

- Στον **ΘΣ 1 «Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας»**, έχουν ενταχθεί ογδόντα πέντε (85) έργα (δύο έργα Δημοσίων Συμβάσεων και 83 Σχεδίων Χορηγιών) συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 92,41 εκ. € (112,21% των πόρων του ΘΣ), με νομικές δεσμεύσεις 87,12 εκ. € (105,79%) και επικυρωμένες δαπάνες 44,23 εκ. € (53,76% των πόρων του ΘΣ)
- Στον **ΘΣ 3 «Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων»**, έχουν ενταχθεί τετρακόσια είκοσι τέσσερα (424) έργα (εκ των οποίων δύο έργα Δημοσίων Συμβάσεων και ένα έργο Χρηματοδοτικών Εργαλείων) συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 49,04 εκ. € (67,23% της κατανομής πόρων του ΘΣ), με νομικές δεσμεύσεις 45,8 εκ. € (62,78%) και δαπάνες 18,30 εκ. € (25,09% μόλις των πόρων του ΘΣ).
- Στον **ΘΣ 4 «Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς»**, έχουν ενταχθεί εξήντα οκτώ (68) έργα (ένα έργο αφορά σε Χρηματοδοτικά Εργαλεία και τα υπόλοιπα αποτελούν έργα Σχεδίων Χορηγιών) συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης και νομικών δεσμεύσεων ύψους 19,81 εκ. € (129,53% της κατανομής πόρων του ΘΣ) και επικυρωμένες δαπάνες 8,35 εκ. € (54,60% των κατανεμημένων στο ΘΣ πόρων).

Η πρόοδος ενεργοποίησης και υλοποίησης του ΑΠ 1 (τα ποσά αναφέρονται σε όρους κοινοτικής συνδρομής/στήριξης της Ένωσης) ανά **Τομέα Παρέμβασης (ΤΠ)** έχει ως ακολούθως:

- Στον **ΤΠ 001 «Γενική παραγωγική επένδυση στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ)»**, έχουν ενταχθεί τετρακόσια είκοσι τρία (423) έργα κοινοτικής συνδρομής ύψους

31.566.523,39 € (53,50% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ), με επικυρωμένες δαπάνες 12.419.502,22 € (μόλις το 26,45% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ).

- Στον **ΤΠ 056 «Επένδυση σε υποδομές, ικανότητες και εξοπλισμό σε ΜΜΕ που συνδέονται άμεσα με δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας»**, έχουν ενταχθεί ογδόντα τρία (83) έργα κοινοτικής συνδρομής ύψους 9.887.523,58 € (41,20% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ), με επικυρωμένες δαπάνες 2.444.836,30 € (μόλις το 28,76% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ).
- Στον **ΤΠ 058 «Υποδομή Έρευνας και Καινοτομίας (δημόσιες)»**, έχουν ενταχθεί δύο (2) έργα η συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη και οι επικυρωμένες δαπάνες των οποίων υπερβαίνουν σημαντικά τους ενδεικτικούς πόρους του ΤΠ.
- Στον **ΤΠ 063 «Στήριξη συνεργατικών σχηματισμών (cluster) και επιχειρηματικών δικτύων κατ' εξοχήν προς όφελος ΜΜΕ»**, έχει δημοσιευθεί μία (1) Πρόσκληση με Π/Υ που υπερβαίνει την ενδεικτική κατανομή των πόρων του ΤΠ (170,00%).
- Στον **ΤΠ 068 «Ενεργειακή απόδοση και έργα επίδειξης στις ΜΜΕ και υποστηρικτικά μέτρα»**, έχουν ενταχθεί εξήντα οκτώ (68) έργα των οποίων η κοινοτική συνδρομή υπερβαίνει σημαντικά τους ενδεικτικούς πόρους του ΤΠ (168,1%). Οι επικυρωμένες δαπάνες των εν λόγω έργων ανέρχεται στο 34,12% των ενδεικτικά κατανεμημένων πόρων. .

Στον συγκεκριμένο Άξονα Προτεραιότητας έχουν, επίσης, κατανεμηθεί ενδεικτικά πόροι στους ΤΠ 060 «Δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας σε δημόσια ερευνητικά κέντρα και κέντρα ικανοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της δικτύωσης», 062 «Μεταφορά τεχνολογίας και συνεργασία πανεπιστημίων - επιχειρήσεων κατ' εξοχήν προς όφελος ΜΜΕ» και 064 «Διεργασίες έρευνας και καινοτομίας σε ΜΜΕ», η κατανομή των πόρων των Προσκήσεων δεν είναι διαθέσιμη (αφορά στις Προσκήσεις των Προγραμμάτων RESTART).

Σημειώνεται ότι πρόσθετα των παραπάνω έχει εκδοθεί μία (1) Πρόσκληση με αντικείμενο που αντιστοιχεί στον **ΤΠ 066 «Προηγμένες υπηρεσίες στήριξης για ΜΜΕ και ομίλους ΜΜΕ (συμπεριλαμβανομένου των υπηρεσιών διαχείρισης, μάρκετινγκ και σχεδιασμού)»**, για τον οποίο δεν υπάρχει ενδεικτική κατανομή πόρων στο ΕΠΑΑ.

Ενεργοποίηση Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και Πρόοδος Υλοποίησης Φυσικού Αντικειμένου του ΑΠ 1

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζεται η πρόοδος ενεργοποίησης των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και υλοποίησης των βασικών δράσεων του Άξονα Προτεραιότητας 1, καθώς και η πρόοδος υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου των ενταγμένων έργων.

Ενεργοποίηση Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του ΑΠ 1 και ενταγμένα έργα

Η δημοσίευση των 5 Προσκήσεων υποβολής προτάσεων για ένταξη έργων Δημοσίων Συμβάσεων και 9 Προκηρύξεων Σχεδίων Χορηγιών έχει ενεργοποιήσει το σύνολο των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του Α.Π. 1, καθώς και το σύνολο των Ειδικών Στόχων του Άξονα. Η αντιστοίχιση των Προσκήσεων/Προκηρύξεων με τις Επενδυτικές Προτεραιότητες και τους Ειδικούς Στόχους που υπηρετούν αποτυπώνεται στον Πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 13. Ενεργοποιημένες Επενδυτικές Προτεραιότητες & Ειδικό Στόχο του Α.Π.1

Επενδυτική Προτεραιότητα	Ειδικός Στόχος	Έργα Δημοσίων Συμβάσεων/ Σχεδίων Χορηγιών	Π/Υ Πρόσκλησης
1α: Ενίσχυση των υποδομών έρευνας και καινοτομίας (Ε&Κ) και των ικανοτήτων ανάπτυξης αριστείας στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας και της προαγωγής των κέντρων ικανότητας	1α.1: Αύξηση της ερευνητικής δυναμικότητας της χώρας	Δημιουργία υποδομών με στόχο την ενίσχυση της ερευνητικής δυναμικότητας της χώρας	€40.000.000,00
		Δημιουργία υποδομών με στόχο την ενίσχυση της ερευνητικής δυναμικότητας της χώρας – 2η	€40.000.000,00
		RESTART 2016-2020 Α (έκδοση1)	€41.260.000,00
1β: Προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην Ε&Κ	1β.1: Αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων σε δραστηριότητες Έρευνας και Καινοτομίας	Σχέδιο Χορηγιών για την ενίσχυση της Επιχειρηματικής Καινοτομίας	€10.000.000,00
		RESTART 2016-2020 Β (έκδοση1)	€34.430.000,00
3α: Προαγωγή της Επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής αξιοποίησης νέων ιδεών και ενίσχυσης της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων και μέσω θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων	3α.1: Ενίσχυση της δυναμικής ανάπτυξης των ΜΜΕ σε εθνικό και διεθνές επίπεδο	Σχέδιο Ενίσχυσης της Ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ	€14.000.000,00
		Πρόγραμμα "Advice for Small Business Facility"	€2.150.000,00
	3α.2: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος	Σ.Χ. Επενδύσεων Εμπλουτισμού και Εκσυγχρονισμού Τουριστικού Προϊόντος και Επιμήκυνσης Τουριστικής περιόδου	€16.000.000,00
		Δράσεις Προώθησης του Τουριστικού Προϊόντος	€6.000.000,00
	3α.3: Προώθηση της δημιουργίας και ανάπτυξης νέας επιχειρηματικής δραστηριότητας	Σχέδιο Ενίσχυσης της Νεανικής Επιχειρηματικότητας	€14.000.000,00
		Σχέδιο Ενίσχυσης της Γυναικείας Επιχειρηματικότητας	€5.000.000,00
		Χρήση Χρηματοδοτικών Εργαλείων στα πλαίσια των ΕΔΕΤ	€10.000.000,00
4β: Προώθηση της Ενεργειακής Απόδοσης και της Χρήσης ΑΠΕ από Επιχειρήσεις	4β.1: Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας από ΜΜΕ	Σχέδιο «Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Επιχειρήσεις»	€8.700.000,00
		Χρήση Χρηματοδοτικών Εργαλείων στα πλαίσια των ΕΔΕΤ	€14.200.000,00
Σύνολο			€255.740.000,00

Πηγή: ΟΠΣ 31.12.2018

Αναλυτικά η ενεργοποίηση των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του ΑΠ 1 και τα ενταγμένα έργα τους έχουν ως ακολούθως:

Ε.Π. 1α - Ενίσχυση των υποδομών έρευνας και καινοτομίας (Ε&Κ) και των ικανοτήτων ανάπτυξης αριστείας στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας και της προαγωγής των κέντρων ικανότητας, ιδίως των κέντρων ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 1α περιλαμβάνει μόνο έναν Ειδικό Στόχο, τον 1α.1.

Ειδικός Στόχος 1α.1: Αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων σε δραστηριότητες Έρευνας και Καινοτομίας

Μέσω των Προσκλήσεων της Επενδυτικής Προτεραιότητας 1α και του **Ειδικού Στόχου 1α.1 «Αύξηση της ερευνητικής δυναμικότητας της χώρας»** αυτής επιδιώκεται η επιλεκτική ανάπτυξη νέων υποδομών στους τομείς της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης της χώρας (S3C), η αποτροπή του φαινομένου της διαρροής ερευνητών και η αύξηση του ερευνητικού ανθρώπινου δυναμικού της χώρας μέσα από την ένταξη νέων ερευνητών στο σύστημα ΕΤΑΚ.

Το 2017 και το 2018 εκδόθηκαν Προσκλήσεις για τη «Δημιουργία υποδομών με στόχο την ενίσχυση της ερευνητικής δυναμικότητας της χώρας» (1η και 2η) και εντάχθηκαν και υλοποιούνται δύο έργα Δημοσίων Συμβάσεων.

Παράλληλα τα έτη 2016 και 2017 από το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας (Ενδιάμεσος Φορέας του ΕΠΑΑΑ) εκδόθηκαν Προσκλήσεις ενεργοποίησης έξι (6) Προγραμμάτων RESTART (Σχεδίων Χορηγιών), των οποίων οι διαδικασίες αξιολόγησης, έγκρισης και υλοποίησης βρίσκονται ακόμη σε πρώιμο στάδιο και ακόμη δεν έχουν ενσωματωθεί στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ.

Μέσω των Προσκλήσεων του RESTART της Επενδυτικής Προτεραιότητας 1α επιδιώκεται:

- Η ανάπτυξη ερευνητικών μονάδων και υποδομών για υλοποίηση έρευνας υψηλού επιπέδου αιχμής στους Τομείς Προτεραιότητας που προέκυψαν από την S3Cy (Πρόγραμμα «Νέες Στρατηγικές Μονάδες Υποδομής - Νέοι Επιστήμονες»).
- Η αύξηση του ερευνητικού ανθρώπινου δυναμικού της χώρας μέσα από την ένταξη νέων ερευνητών στο σύστημα ΕΤΑΚ, για την εκπόνηση ερευνητικών έργων υψηλού επιπέδου από ερευνητικούς οργανισμούς και επιχειρήσεις, με στόχο την ενίσχυση των ικανοτήτων των οργανισμών αυτών και τη δημιουργία νησίδων αριστείας (Προγράμματα «ΔΙΔΑΚΤΩΡ» και «Νησίδες Αριστείας»).
- Η συμπληρωματικότητα των δράσεων που συγχρηματοδοτούνται από τα ΕΔΕΤ με το Πρόγραμμα Ορίζοντας 2020 της Ε.Ε (Πρόγραμμα «"Ορίζοντας 2020"- 2η Ευκαιρία»).

Ε.Π. 1β - Προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην Ε&Κ, ανάπτυξης δεσμών και συνεργειών μεταξύ επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και ανάπτυξης και του τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης.....

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 1β περιλαμβάνει μόνο έναν Ειδικό Στόχο, τον 1β.1.

Ειδικός Στόχος 1β.1: Αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων σε δραστηριότητες Έρευνας και Καινοτομίας

Οι παρεμβάσεις που προωθούνται μέσα από τον Ε.Σ. 1β.1 στοχεύουν στην ενίσχυση των επιχειρηματικών επενδύσεων σε δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας και στη δημιουργία συνεργιών μεταξύ επιχειρήσεων, ερευνητικών κέντρων και ακαδημαϊκών ιδρυμάτων. Βασική επιδίωξη του Ε.Σ. 1β.1 είναι η αξιοποίηση και η εκμετάλλευση των ερευνητικών αποτελεσμάτων από τις επιχειρήσεις με σκοπό την προώθηση καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών στην αγορά.

Στο πλαίσιο του **Ειδικού Στόχου 1β.1 Αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων σε δραστηριότητες Έρευνας και Καινοτομίας**, ήδη από το 2014 εκδόθηκε Πρόσκληση υποβολής προτάσεων στο **Σχέδιο Χορηγιών για ενίσχυση της επιχειρηματικής καινοτομίας**.

Επίσης τα έτη 2016 και 2017 από το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας εκδόθηκαν Προσκήσεις ενεργοποίησης έξι (6) Προγραμμάτων RESTART (Σχεδίων Χορηγιών), των οποίων οι διαδικασίες αξιολόγησης, έγκρισης και υλοποίησης των έργων τους βρίσκονται ακόμη σε πρώιμο στάδιο και δεν έχουν ενσωματωθεί στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ.

Μέσω των Προσκήσεων του RESTART της Επενδυτικής Προτεραιότητας 1β επιδιώκεται:

- Η προώθηση ολιστικών και ολοκληρωμένων λύσεων που θα ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα των επιμέρους κλάδων των Τομέων Προτεραιότητας που προέκυψαν από την S3Cy (Πρόγραμμα «Ολοκληρωμένα Έργα»)
- Η ενίσχυση των ΜμΕ, περιλαμβανομένων και νέων επιχειρήσεων, για ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών, είτε μεμονωμένα είτε σε συνεργασία με ερευνητικό οργανισμό ή με άλλες ΜμΕ που δραστηριοποιούνται στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας και η ενθάρρυνση της συνεργασίας επιχειρήσεων με ερευνητικούς οργανισμούς (Προγράμματα «Έρευνα στις Επιχειρήσεις», «Έρευνα στις Νεοσύστατες Επιχειρήσεις» και «Διερεύνηση Βιομηχανικής Εφαρμογής Τεχνολογίας / Τεχνογνωσίας»).
- Η δημιουργία ερευνητικής και καινοτομικής κουλτούρας τόσο στις επιχειρήσεις όσο και στην ευρύτερη κοινωνία (Πρόγραμμα «Κοινωνική Καινοτομία» και «Κουπόνια Καινοτομίας»).
- Η κατοχύρωση των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας και η προώθηση της εμπορικής αξιοποίησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων (Πρόγραμμα «Βιομηχανική Ιδιοκτησία»).

Ε.Π. 3α - Προαγωγή της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής αξιοποίησης νέων ιδεών και ενίσχυσης της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων και μέσω θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων

Ειδικός Στόχος 3α.1: Ενίσχυση της δυναμικής ανάπτυξης των ΜΜΕ σε εθνικό και διεθνές επίπεδο στους τομείς της μεταποίησης και των επαγγελματικών υπηρεσιών

Οι παρεμβάσεις που προωθούνται στο πλαίσιο του Ε.Σ. 3α.1 αποσκοπούν στη δυναμική ανάπτυξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων μέσω της ενίσχυσης της συνεργασίας τους με τη δημιουργία συστάδων επιχειρήσεων καθώς και μέσω εκσυγχρονισμού και αναβάθμισης τόσο υφιστάμενων όσο και νέων επιχειρηματικών μονάδων σε τομείς της μεταποίησης και των επαγγελματικών υπηρεσιών.

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 3α.1 στα μέσα του 2014 ενεργοποιήθηκε Πρόσκληση **Σχεδίου Χορηγιών για την υποστήριξη, ανάπτυξη και προώθηση υφιστάμενων και νέων μικρομεσαίων επιχειρήσεων του μεταποιητικού τομέα και άλλων στοχευμένων οικονομικών δραστηριοτήτων**.

Τέλος, εντός του 2017, εκδόθηκε η Πρόσκληση «**Πρόγραμμα "Advice for Small Business Facility" το οποίο υλοποιείται μέσω της Ευρωπαϊκής Τράπεζας**» που απευθύνεται σε κυπριακές ΜΜΕ με σκοπό τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, την ενδυνάμωση και ανάπτυξη τεχνογνωσίας

από μέρους των ΜΜΕ, κυρίως μέσω της παροχής συμβουλευτικής υποστήριξης και εκπαίδευσης στις επιχειρήσεις.

Ειδικός Στόχος 3α.2: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος

Οι παρεμβάσεις που προωθούνται στο πλαίσιο του Ε.Σ. 3α.2 αποσκοπούν στην άμβλυνση των περιορισμών ανάπτυξης του τουριστικού τομέα, όπως είναι η εποχικότητα της τουριστικής κίνησης και το μονοδιάστατο τουριστικό προϊόν, μεταξύ άλλων, μέσω της περαιτέρω αξιοποίησης των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της χώρας και της βελτίωσης και καθιέρωσης της διεθνούς εικόνας της Κύπρου ως τουριστικού προορισμού.

Στην κατεύθυνση αυτής, εντός του 2017, εκδόθηκαν οι ακόλουθες προσκλήσεις:

- α. Πρόσκληση για την υποβολή επενδυτικών σχεδίων στο **Σχέδιο Χορηγιών Επενδύσεων Εμπλουτισμού και Εκσυγχρονισμού του Τουριστικού Προϊόντος για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου** (λήξη ημερομηνίας υποβολής των προτάσεων 05.02.2018), και
- β. Πρόσκληση **«Δράσεις Προώθησης του Τουριστικού Προϊόντος»** (υποβλήθηκε και υλοποιείται σχετικό έργο με Δικαιούχο τον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού).

Παράλληλα, εκ μέρους του Υπουργείου Εσωτερικών το 2018 ενεργοποιήθηκε Πρόσκληση υποβολής προτάσεων στο Σχέδιο Παροχής Χορηγιών προς Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις για προώθηση του Αγροτουρισμού στην Ύπαιθρο, που όμως δεν έχει ενσωματωθεί στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ.

Ειδικός Στόχος 3α.3: Προώθηση της δημιουργίας και ανάπτυξης νέας επιχειρηματικής δραστηριότητας από ειδικές ομάδες του πληθυσμού

Στο πλαίσιο του Ε.Σ. 3α.3 του Α.Π.1 εντάσσονται παρεμβάσεις οι οποίες αποσκοπούν στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας ειδικών ομάδων του πληθυσμού που έχουν πληγεί περισσότερο από την οικονομική κρίση. Αποτελέσματα αυτών των παρεμβάσεων εκτιμάται ότι θα είναι η δημιουργία νέων επιχειρήσεων και κατ' επέκταση η δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης.

Από τις αρχές του 2014, στο πλαίσιο του **Ειδικού Στόχου 3α.3 Προώθηση της δημιουργίας και ανάπτυξης νέας επιχειρηματικής δραστηριότητας από ειδικές ομάδες πληθυσμού**, εκδόθηκαν δύο Προσκλήσεις για την υποβολή επενδυτικών σχεδίων στα Σχέδια Χορηγιών για την παροχή κινήτρων ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας ειδικών ομάδων πληθυσμού (νέων και γυναικών).

Παράλληλα εντός του 2018 εκδόθηκε Πρόσκληση υποβολής πρότασης και εντάχθηκε έργο με τη χρήση Χρηματοδοτικών Εργαλείων.

Ε.Π. 4β - Προώθηση της Ενεργειακής Απόδοσης και της Χρήσης ΑΠΕ από Επιχειρήσεις

Ειδικός Στόχος 4β.1: Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας από ΜΜΕ

Οι παρεμβάσεις που προωθούνται στο πλαίσιο του Ε.Σ. 4β.1 στοχεύουν στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης της χώρας μέσω της ενεργειακής αναβάθμισης του υφιστάμενου κτιριακού

αποθέματος της χώρας, της ενεργειακής αναβάθμισης των επιχειρήσεων του δευτερογενή και τριτογενή τομέα και της προώθησης της χρήσης ΑΠΕ από αυτές.

Έχει ενεργοποιηθεί ένα Σχέδιο Χορηγιών, το Σχέδιο «Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Επιχειρήσεις» για την ενεργειακή αναβάθμιση μεγάλης κλίμακας κτηριακών εγκαταστάσεων ΜΜΕ, που αναμένεται να συμβάλει α) στη μείωση του ενεργειακού κόστους των επιχειρήσεων - υποστηρίζοντας την επίτευξη του σχετικού ποσοτικού στόχου που έχει θέσει η χώρα στο Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα – και β) στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς τους.

Παράλληλα εντός του 2018 εκδόθηκε Πρόσκληση και εγκρίθηκε έργο δημιουργίας Δανειοδοτικού χρηματοδοτικού εργαλείου, με την συνδρομή της ΕΤΕπ, για τη χρηματοδότηση επενδύσεων ενεργειακής απόδοσης, που θα απευθύνεται και στις ΜΜΕ.

Βασικές Δράσεις του Άξονα Προτεραιότητας 1

Α. Έργα Δημοσίων Συμβάσεων

Μέχρι τον Δεκέμβριο του 2018 στον Άξονα Προτεραιότητας 1 είχαν ενταχθεί και υλοποιούνται τα ακόλουθα τρία (3) έργα Δημοσίων Συμβάσεων:

α. Κέντρο Πληροφόρησης - Βιβλιοθήκη «Στέλιος Ιωάννου»

Το Έργο, προϋπολογισμού δημόσιας δαπάνης ύψους 35,04 εκ. €, που με Δικαιούχο το Πανεπιστήμιο Κύπρου έχει ενταχθεί στην Επενδυτική Προτεραιότητα 1α, αφορά στην ανέγερση των κτηριακών εγκαταστάσεων και την προμήθεια σύγχρονου εργαστηριακού εξοπλισμού του Κέντρου Πληροφόρησης - Βιβλιοθήκη «Στέλιος Ιωάννου».

Με τη λειτουργία του έργου αναμένεται σημαντική ενίσχυση των εθνικών υποδομών έρευνας και καινοτομίας (πληροφοριακή υποδομή / βάσεις δεδομένων και επιστημονικά συγγράμματα σε ηλεκτρονική και έντυπη μορφή, εργαστήρια πληροφορικών συστημάτων 24ωρης πρόσβασης και εργαστήριο προηγμένων τεχνολογιών, αίθουσα παραγωγής με υποδομή πληροφορικής, λοιπά εργαστήρια και αίθουσες κοκ.).

Το φυσικό αντικείμενο του έργου αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2019, ενώ από τον Δεκέμβριο του 2018 βρίσκεται στη φάση της παραγωγικής του λειτουργίας.

β. Ερευνητικά Εργαστήρια Πολυτεχνικής Σχολής Πανεπιστημίου Κύπρου

Το Έργο, προϋπολογισμού δημόσιας δαπάνης ύψους 45,73 εκ. €, που με Δικαιούχο το Πανεπιστήμιο Κύπρου έχει ενταχθεί στην Επενδυτική Προτεραιότητα 1α, αποτελεί μέρος του συνολικού έργου των Νέων Κτηριακών Εγκαταστάσεων της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κύπρου και αφορά στην ανέγερση ενενήντα (90) Ερευνητικών Εργαστηρίων και των υποστηρικτικών χώρων τους.

Το έργο βρίσκεται στη φάση της εκτέλεσης των κατασκευαστικών εργασιών, μέχρι την 31/12/2018 διέθετε επικυρωμένες δαπάνες ύψους 19,1 εκ. € (41,71% της συνολικής επιλέξιμης δαπάνης του έργου) και αναμένεται να ολοκληρωθεί το 2ο εξάμηνο του 2020.

γ. *Δέσμη Δράσεων Προβολής, Προώθησης και Εμπλουτισμού του Τουριστικού Προϊόντος για την Επιμήκυνση της Τουριστικής Περιόδου*

Το Έργο, προϋπολογισμού δημόσιας δαπάνης ύψους 6 εκ. €, που με Δικαιούχο τον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού έχει ενταχθεί στην Επενδυτική Προτεραιότητα 3α, προβλέπει την ανάπτυξη σειράς δράσεων που αφορούν στην εκπόνηση Στρατηγικής Επικοινωνίας και προβολής για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, Διαφημιστικές Εκστρατείες σε έντυπα, ηλεκτρονικά και ραδιοτηλεοπτικά μέσα στις αγορές στόχους, τη Δημιουργία και Πιλοτική εφαρμογή Συμφώνου ανάδειξης της κυπριακής γαστρονομίας, τη Μελέτη Εφαρμογής για συμπλήρωση και την κατασκευή ποδηλατικών διαδρομών της Κύπρου κοκ..

Το έργο βρίσκεται στη φάση της πλήρους ανάπτυξής του, ενώ μέχρι 31/12/2018 είχαν επικυρωθεί δαπάνες που ανέρχονται στο 37% περίπου της δημόσιας επιλέξιμης δαπάνης του έργου.

Το έργο έχει ως σκοπό τη συμπλήρωση του τουριστικού προϊόντος της υπαίθρου και την ανάδειξη και προβολή στις αγορές στόχους του εξωτερικού των ιδιαίτερων και μοναδικών στοιχείων της υπαίθρου της Κύπρου, τα οποία θα συμβάλλουν στην επανατοποθέτηση του νησιού στον τουριστικό χάρτη όχι μόνο ως προορισμού του ήλιου και της θάλασσας, αλλά ως ενός προορισμού που επιφυλάσσει μοναδικές εμπειρίες στον επισκέπτη και δίδει τη δυνατότητα ανάπτυξης ποικίλων δραστηριοτήτων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

Β. Σχέδια Χορηγιών

Έχουν ενεργοποιηθεί 8 Σχέδια Χορηγιών (Σ.Χ.), στο πλαίσιο των οποίων έχουν εκδοθεί Προσκλήσεις συνολικής Δημόσιας Δαπάνης ύψους € 143,39 εκατ. (84,06% των προγραμματικών πόρων του ΑΠ1), ποσό το οποίο αντιστοιχεί σε ενεργοποίηση του 20,49% των συνολικών διαθέσιμων πόρων του Προγράμματος.

Ειδικότερα μέχρι το τέλος του 2018 είχαν ενεργοποιηθεί και ενσωματωθεί στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ Προσκλήσεις ή/και έργα των ακόλουθων Σχεδίων Χορηγιών:

1. Σχέδιο Χορηγιών για Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και άλλων στοχευμένων οικονομικών δραστηριοτήτων (Επενδυτική Προτεραιότητα 3α)
2. Σχέδιο Ενίσχυσης της Νεανικής Επιχειρηματικότητας (Επενδυτική Προτεραιότητα 3α)
3. Σχέδιο Ενίσχυσης της Γυναικείας Επιχειρηματικότητας (Επενδυτική Προτεραιότητα 3α)
4. Σχέδιο Χορηγιών για Ενίσχυση της Επιχειρηματικής Καινοτομίας (Επενδυτική Προτεραιότητα 1β)
5. Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Επιχειρήσεις (Επενδυτική Προτεραιότητα 4β)
6. Σχέδιο Χορηγιών Επενδύσεων Εμπλουτισμού και Εκσυγχρονισμού του Τουριστικού Προϊόντος για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου (Επενδυτική Προτεραιότητα 3α)
7. Προγράμματα RESTART 2016-2020 Α (Σχέδια Χορηγιών της Επενδυτικής Προτεραιότητας 1α)
8. Προγράμματα RESTART 2016-2020 Β (Σχέδια Χορηγιών της Επενδυτικής Προτεραιότητας 1β)

Από τα παραπάνω δεν έχουν ενταχθεί μέχρι την 31/12/2018 στο ΕΠΑΑΑ τα έργα των Προγραμμάτων RESTART και του Σχεδίου Χορηγιών Επενδύσεων Εμπλουτισμού και Εκσυγχρονισμού του Τουριστικού Προϊόντος για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου.

Ο συνολικός αριθμός των προτάσεων που υποβλήθηκαν, εγκρίθηκαν ή/και εντάχθηκαν στο ΕΠΑΑΑ προς χρηματοδότηση μέχρι το τέλος του 2018, παρουσιάζεται στον Πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 14. Αριθμός έργων ανά Σχέδιο Χορηγιών (31/12/2018)

Σχέδιο / Προγράμματα Χορηγιών	Αριθμός αιτήσεων	Αριθμός εγκρίσεων	Αριθμός Συμβολαίων	Αριθμός ενταγμένων έργων
Σ.Χ. Επιχειρηματική Καινοτομία	224	97	84	83
Νεανική Επιχειρηματικότητα	1.118	341	278	130
Σ.Χ. Γυναικεία Επιχειρηματικότητα	530	117	114	42
Σ.Χ. Ανταγωνιστικότητα - ΜΜΕ	403	260	249	249
Σ.Χ. Εξοικονόμηση ενέργειας στις Επιχειρήσεις	164	125	119	67
Σ.Χ. Εμπλουτισμός / Εκσυγχρονισμός Τουριστικού Προϊόντος	46	-	-	-
Προγράμματα RESTART 2016-2020 Α	721	99	52	-
Προγράμματα RESTART 2016-2020 Β	427	100	67	-
Σύνολο	3.633	1.128	844	571

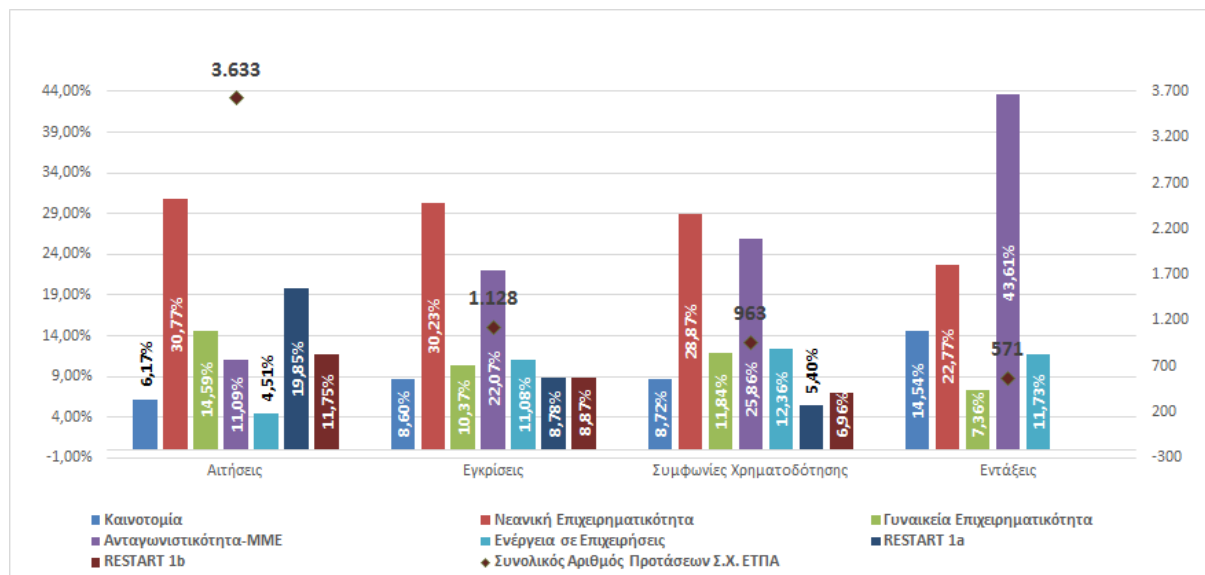
Πηγή: ΟΠΣ 31.12.2018 και επεξεργασία στοιχείων Διαχειριστικής Αρχής / Ενδιάμεσων Φορέων

Η ποσοστιαία συμμετοχή των προτάσεων που υποβλήθηκαν, αξιολογήθηκαν, εγκρίθηκαν και του αριθμού των έργων που καλύπτονται με συμφωνία χρηματοδότησης, καθώς και τα ποσοστά προόδου υλοποίησης των Σχεδίων Χορηγιών παρατίθενται στα Διαγράμματα που ακολουθούν.

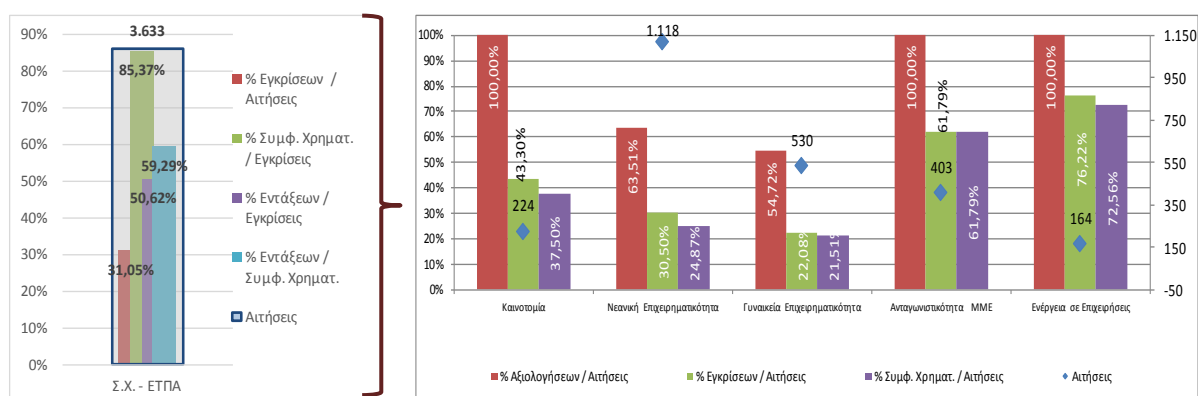
Συνολικά παρατηρείται ότι **μέχρι την 31/12/2018 είχε εγκριθεί το 31,05% των αιτήσεων** που υποβλήθηκαν (1.128 εγκρίσεις έναντι 3.633 αιτήσεων), ποσοστό που αποδίδει μερικά τη συνολική κατάσταση του βαθμού ικανοποίησης των αιτήσεων, καθότι σε σειρά Σχεδίων Χορηγιών (1η Πρόσκληση του Σχεδίου Χορηγιών Εμπλουτισμός/ Εκσυγχρονισμός Τουριστικού Προϊόντος, 2η Πρόσκληση των Προγραμμάτων Έρευνα στις Επιχειρήσεις και ΔΙΔΑΚΤΩΡ) δεν έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία αξιολόγησης των σχετικών προτάσεων.

Παράλληλα **το 74,82% των εγκεκριμένων προτάσεων κατέληξαν στην υπογραφή συμφωνιών χρηματοδότησης**, ενώ εξακολουθεί να παρατηρείται **χαμηλός βαθμός ενσωμάτωσης (ένταξης) των έργων** που καλύπτεται με συμφωνίες χρηματοδότησης **στο ΕΠΑΑΑ (μόλις το 67,65%)**, γεγονός που επηρεάζει αρνητικά το σύνολο των δεικτών οικονομικής και φυσικής προόδου των Σχεδίων Χορηγιών και συνολικά του Άξονα Προτεραιότητας 1.

Διάγραμμα 15. Διάρθρωση Αριθμού Έργων σύνολο των Σχεδίων Χορηγιών

Διάγραμμα 16. Ποσοστά Πρόόδου Υλοποίησης Σχεδίων Χορηγιών

Ιδιαίτερα χαμηλή ενσωμάτωση στο ΕΠΑΑΑ εντοπίζεται στα Προγράμματα RESTART (μηδενικές εντάξεις), καθώς και στα Σχέδια Χορηγιών για την ενίσχυση της γυναικείας και της νεανικής επιχειρηματικότητας.

Αναλυτικά η πρόοδος υλοποίησης των ως άνω Σχεδίων έχει ως ακολούθως:

Σχέδιο Χορηγιών για Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και άλλων στοχευμένων οικονομικών δραστηριοτήτων

Το Σχέδιο, που υλοποιείται στο πλαίσιο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 3α, στοχεύει στην υποστήριξη, ανάπτυξη και προώθηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων του μεταποιητικού τομέα

και άλλων στοχευμένων οικονομικών δραστηριοτήτων που βρίσκονται εγκατεστημένες ή θα εγκατασταθούν σε περιοχές της Κύπρου που ελέγχονται από την Κυπριακή Δημοκρατία.

Οι ειδικότεροι στόχοι του είναι η ενίσχυση επιχειρήσεων για την υλοποίηση επενδύσεων που θα βελτιώσουν τη τεχνολογική στάθμη, την παραγωγική διαδικασία και την παραγωγικότητά τους, η δημιουργία νέων μονάδων και η τόνωση της επιχειρηματικότητας και τέλος η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας

Στο πλαίσιο του Σχεδίου υποβλήθηκαν **403** και εγκρίθηκαν **260** προτάσεις, ενώ υπεγράφησαν συμφωνίες χρηματοδότησης με **249** επιχειρήσεις.

Μέχρι το τέλος του 2018 στο ΕΠΑΑΑ είχαν **ενταχθεί 249 επιχειρήσεις** για επενδυτικά σχέδια συνολικού προϋπολογισμού **49,38 εκ. €** και δημόσιας δαπάνης (επιχορήγησης) ύψους **24,69 εκ. €**. Οι δηλωθείσες δαπάνες των ως άνω ενταγμένων στο ΕΠΑΑΑ έργων ανέρχονται σε **8,84 εκ. €**, ενώ οι επικυρωμένες δαπάνες σε **8,38 εκ. €**.

Σχέδια Χορηγιών για Ενίσχυση της Γυναικείας και Νεανικής επιχειρηματικότητας

Τα Σχέδια, που υλοποιούνται στο πλαίσιο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 3α, στοχεύουν στην ανάπτυξη, υποστήριξη και προώθηση της επιχειρηματικότητας των γυναικών και των νέων, παρέχοντας κίνητρα υπό την μορφή μη επιστρεπτέων χρηματοδοτικών ενισχύσεων για τη δημιουργία νέων βιώσιμων, δυναμικών, εξελίξιμων και ανταγωνιστικών ΜΜΕ.

Στο πλαίσιο του Σχεδίου για την **ενίσχυση της γυναικείας επιχειρηματικότητας** υποβλήθηκαν **530** και εγκρίθηκαν **117** προτάσεις και υπεγράφησαν συμφωνίες χρηματοδότησης για **114** επενδυτικά σχέδια. Μέχρι το τέλος του 2018 είχαν ενταχθεί στο ΕΠΑΑ 42 επενδυτικά σχέδια δικαιούχων γυναικών συνολικού προϋπολογισμού **2,95 εκ. €** και δημόσιας δαπάνης (επιχορήγησης) ύψους **1,47 εκ. €**. Οι δηλωθείσες δαπάνες των ως άνω έργων ανέρχονται σε **1,025 εκ. €**, ενώ οι επικυρωμένες δαπάνες σε **0,98 εκ. €**.

Αντίστοιχα, στο πλαίσιο του Σχεδίου για την **ενίσχυση της νεανικής επιχειρηματικότητας**, υποβλήθηκαν **1.118** και εγκρίθηκαν **341** προτάσεις, ενώ υπεγράφησαν συμφωνίες χρηματοδότησης για **278** επενδυτικά σχέδια. Μέχρι το τέλος του 2018 είχαν ενταχθεί στο ΕΠΑΑΑ **130** επενδυτικά σχέδια νέων συνολικού προϋπολογισμού **9,5 εκ. €** και δημόσιας δαπάνης (επιχορήγησης) ύψους **4,72 εκ. €**. Οι δηλωθείσες δαπάνες των ως άνω ενταγμένων στο ΕΠΑΑΑ έργων ανέρχονται σε **3,46 εκ. €**, ενώ οι επικυρωμένες δαπάνες σε **3,37 εκ. €**.

Σχέδιο Χορηγιών για Ενίσχυση της Επιχειρηματικής Καινοτομίας

Το Σχέδιο Χορηγιών για Ενίσχυση της Επιχειρηματικής Καινοτομίας, που υλοποιείται στο πλαίσιο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 1β, αποσκοπεί στην υποστήριξη και ενίσχυση υφιστάμενων και νεοσύστατων επιχειρήσεων που επενδύουν στην έρευνα και καινοτομία για την ανάπτυξη ανταγωνιστικών καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών τα οποία προγραμματίζουν να διαθέσουν στην αγορά, καθώς και/ή σε καινοτόμες διεργασίες και διαδικασίες στην παραγωγή των προϊόντων

τους. Τα επενδυτικά έργα πέραν των μεμονωμένων επιχειρήσεων δύναται να υποβληθούν και υλοποιηθούν από δίκτυα συνεργασίας (συνεργασίες μεταξύ επιχειρήσεων ή/και με οργανισμούς ερευνών και διάδοσης γνώσεων). Μια από τις επιχειρήσεις του δικτύου υποβάλλει την αίτηση και ορίζεται συντονιστής του δικτύου.

Στο πλαίσιο του Σχεδίου υποβλήθηκαν **224** και εγκρίθηκαν **97** προτάσεις, ενώ υπεγράφησαν συμφωνίες χρηματοδότησης για την υλοποίηση **84** επενδυτικών έργων.

Μέχρι το τέλος του 2018 στο ΕΠΑΑΑ είχαν **ενταχθεί 83 επενδυτικά έργα συνολικού προϋπολογισμού 20,30 εκ. €** και **δημόσιας δαπάνης (επιχορήγησης) ύψους 11,63 εκ. €**. Οι δηλωθείσες δαπάνες των ως άνω ενταγμένων στο ΕΠΑΑΑ έργων ανέρχονται σε 2,95 εκ. €, ενώ οι επικυρωμένες δαπάνες σε 2,88 εκ. €.

Στα εγκεκριμένα έργα κυριαρχούν επενδύσεις σε εφαρμογές και λύσεις πληροφορικής, αξιόλογος αριθμός των οποίων συνδέονται άμεσα με εξειδικευμένες εφαρμογές προς χρήση από λοιπούς κλάδους οικονομικών δραστηριοτήτων (πρωτογενής τομέας, πετροχημική βιομηχανία, τουρισμός). Επίσης εντοπίζονται μεμονωμένες επενδυτικές πρωτοβουλίες σε καινοτόμα προϊόντα που προσδίδουν υψηλή προστιθέμενη αξία σε κρίσιμες δραστηριότητες και κλάδους της χώρας (διαχείριση υδάτων στη γεωργία, διαχείριση κινδύνων, γεννόσημα φάρμακα, δημόσια διοίκηση κοκ.). Με την ενσωμάτωση του συνόλου των εγκεκριμένων έργων στο ΕΠΑΑ χρήσιμη είναι η ανάλυση της κλαδικής διάστασης των επενδύσεων καινοτομίας και αντιστοίχισή τους με τους τομείς προτεραιότητας της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Κύπρο (S3Cy).

Σχέδιο Χορηγιών Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Επιχειρήσεις

Το Σχέδιο Χορηγιών Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Επιχειρήσεις, που υλοποιείται στο πλαίσιο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 4β, αποσκοπεί στην ενεργειακή αναβάθμιση μεγάλης κλίμακας κτηριακών εγκαταστάσεων που ανήκουν ή ενοικιάζονται από Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ), συμπεριλαμβανομένης της χρήσης ΑΠΕ από αυτές, παρέχοντας κίνητρα για την υλοποίηση σχετικών επενδυτικών σχεδίων υπό τη μορφή μη επιστρεπτέων χρηματοδοτικών ενισχύσεων.

Στο πλαίσιο του Σχεδίου υποβλήθηκαν **164** και εγκρίθηκαν **125** προτάσεις, ενώ υπεγράφησαν συμφωνίες χρηματοδότησης με **119** επιχειρήσεις.

Μέχρι το τέλος του 2018 στο ΕΠΑΑΑ είχαν **ενταχθεί 67 επιχειρήσεις** για επενδυτικά σχέδια **συνολικού προϋπολογισμού 10,91 εκ. €** και **δημόσιας δαπάνης (επιχορήγησης) ύψους 5,61 εκ. €**. Οι δηλωθείσες δαπάνες των ως άνω ενταγμένων στο ΕΠΑΑ έργων ανέρχονται σε **5,17 εκ. €**, ενώ οι επικυρωμένες δαπάνες σε **4,80 εκ. €**.

Σχέδια Χορηγιών Προγραμματίων RESTART

Τα Προγράμματα RESTART 2016-2020 αποτελούν ένα πολυετές αναπτυξιακό πλαίσιο Προγραμμάτων για στήριξη της Έρευνας, της Τεχνολογικής Ανάπτυξης και της Καινοτομίας στην Κύπρο, που

αναπτύσσεται σε τρεις βασικούς Πυλώνες Στρατηγικής: Πυλώνας Ι: Έξυπνη Ανάπτυξη, Πυλώνας ΙΙ: Αειφόρο Σύστημα ΕΤΑΚ και Πυλώνας ΙΙΙ: Μετασχηματισμός Συστήματος ΕΤΑΚ.

Στόχος των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 είναι η ανάδειξη του τομέα της Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας (ΕΤΑΚ) ως ένας εκ των βασικών συντελεστών στην οικονομική ανάπτυξη της Κύπρου, συνεισφέροντας στην αντιμετώπιση των βασικών οικονομικών και κοινωνικών προκλήσεων και στην ανάπτυξη των προϋποθέσεων για επίτευξη αειφόρου ανάπτυξης, σύμφωνα με τις αρχές που αναδεικνύει το στρατηγικό πλαίσιο «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, αειφόρο και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Ο **σχεδιασμός των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 επικεντρώνεται** στις επιμέρους επιδιώξεις, καθώς και στους Τομείς Προτεραιότητας που αναδείχθηκαν μέσα από τη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Κύπρο (S3Cy), ενώ σημαντικό μέρος του εντάσσεται στο ΕΠΑΑΑ.

Το σύνολο των Προγραμμάτων του Πυλώνα Ι, τέσσερα (4) από τα πέντε (5) του Πυλώνα ΙΙ και ένα (1) Πρόγραμμα του Πυλώνα ΙΙΙ, προβλέπεται να χρηματοδοτηθούν από το ΕΠΑΑΑ.

Από το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας (Ενδιάμεσος Φορέας του ΕΠΑΑΑ), κατά τη διάρκεια των ετών 2016 και 2017 εκδόθηκαν Προσκλήσεις υποβολής προτάσεων σε δεκατέσσερα (14) Προγράμματα (Σχέδια Χορηγιών) συνολικής δημόσιας δαπάνης 49,53 εκ. €.

Ειδικότερα στο πλαίσιο δεκαοκτώ (18) Προσκλήσεων, δώδεκα (12) Προγραμμάτων RESTART, που εντάσσονται στις Επενδυτικές Προτεραιότητες 1α και 1β, μέχρι το τέλος του 2018 υποβλήθηκαν 1.148 και εγκρίθηκαν 199 προτάσεις, υπεγράφησαν μόλις 119 συμφωνητικά χρηματοδότησης, ενώ κανένα έργο δεν έχει ενσωματωθεί/ενταχθεί στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ.

Η πορεία ενεργοποίησης των επιμέρους Σχεδίων Χορηγιών των Προγραμμάτων RESTART αποτυπώνεται στον Πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 15. Αριθμός έργων ανά Σχέδιο Χορηγιών Προγραμμάτων RESTART (31/12/2018)

Σχέδιο Χορηγιών	Π/Υ Προσκήσεων	Αριθμός αιτήσεων	Αριθμός εγκρίσεων	Αριθμός Συμβολαίων
Νέες Στρατηγικές Μονάδες Υποδομής - Νέοι Επιστήμονες	11.000.000 €	63	11	3
Νησίδες Αριστείας	17.600.000 €	284	47	20
Διδάκτωρ	9.560.000 €	364	34	22
Ορίζοντας 2020: Δεύτερη Ευκαιρία	3.100.000 €	10	7	7
RESTART 2016-2020 Α (Επενδυτική Προτεραιότητα 1α)	41.260.000 €	721	99	52
Ολοκληρωμένα Έργα	21.000.000 €	53	13	3
Έρευνα στις Επιχειρήσεις	10.000.000 €	183	21	18
Έρευνα στις νεοσύστατες Επιχειρήσεις	1.000.000 €	68	16	5
Διερεύνηση Βιομηχανικής Εφαρμογής Τεχνολογίας/Τεχνογνωσίας	1.000.000 €	18	7	3
Κοινωνική Καινοτομία	500.000 €	13	5	
Κουπόνια Καινοτομίας	260.000 €	85	35	35

Σχέδιο Χορηγιών	Π/Υ Προσκλήσεων	Αριθμός αιτήσεων	Αριθμός εγκρίσεων	Αριθμός Συμβολαίων
Βιομηχανική Ιδιοκτησία	400.000 €	7	3	3
Εμπορική Αξιοποίηση αποτελεσμάτων έρευνας από επιχειρήσεις	270.000 €	-	-	-
RESTART 2016-2020 Β (Επενδυτική Προτεραιότητα 18)	34.430.000 €	427	100	67
Σύνολο		1.148	199	119

Πηγή: ΟΠΣ 31.12.2018 και επεξεργασία στοιχείων Διαχειριστικής Αρχής / Ενδιάμεσων Φορέων

Συνολικά στο Πρόγραμμα RESTART παρατηρείται μερική διασπορά των πόρων σε αρκετές Δράσεις χαμηλού προϋπολογισμού.

Πρόοδος και προοπτικές επίτευξης Δεικτών του Άξονα Προτεραιότητας 1

Το προγραμματισμένο φυσικό αντικείμενο του Άξονα Προτεραιότητας 1 εκφράζεται με τους Δείκτες Εκρών που αντιστοιχούν /αντιπροσωπεύουν ποσοτικοποιημένους στόχους για δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του συγκεκριμένου Άξονα Προτεραιότητας, ενώ τα αποτελέσματα των σχετικών υλοποιούμενων δράσεων που συνάδουν με τους Ειδικούς Στόχους του Άξονα αποτιμώνται μέσω των Δεικτών Αποτελεσμάτων (τα αποτελέσματα συνδέονται και με παρεμβάσεις που υλοποιούνται και χωρίς τη συμβολή του Προγράμματος).

Στην Ενότητα αυτή εξετάζεται η πρόοδος και οι προοπτικές επίτευξης των Δεικτών του Άξονα Προτεραιότητας 1.

Δείκτες Εκρών του Άξονα Προτεραιότητας 1

Ειδικότερα, οι αναμενόμενες εκροές του Άξονα Προτεραιότητας 1 αποτυπώνονται σε δεκαέξι (16) ποσοτικοποιημένους στόχους, εκ των οποίων δύο (2) είναι στόχοι του Πλαισίου Επίδοσης του Προγράμματος (Ορόσημα του έτους 2018).

Για τη μέτρηση των ως άνω στόχων στον Άξονα Προτεραιότητας 1 έχουν επιλεγεί δώδεκα (12) Δείκτες Εκρών, εκ των οποίων οι δέκα (10) είναι κοινοί (περιέχονται στα Παραρτήματα των Κανονισμών των Ταμείων) και οι δύο (2) είναι ειδικοί (έχουν ορισθεί ειδικά στο ΕΠΑΑΑ).

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται, οι προγραμματισμένες και κατ' ακολουθία οι υλοποιηθείσες εκροές του συγκεκριμένου Άξονα Προτεραιότητας, μέσω του συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων – δεικτών. Σημειώνεται ότι στις τιμές επίτευξης των Δεικτών Εκρών αποτυπώνονται αμιγώς οι εκροές από έργα που έχουν ήδη ενταχθεί και υλοποιούνται στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας 1 του ΕΠΑΑΑ.

Πίνακας 16. Πρόοδος Επίτευξης Δεικτών Εκρών ΑΠ 1 (31.12.2017)

Επ. Πρωτ.	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή - Στόχος (2018)	Τιμή - Στόχος (2023)	Υλοποίηση 2018
1α	CO24	Αριθμός νέων ερευνητών σε φορείς που λαμβάνουν ενίσχυση	Ισοδύναμα Πλήρους Απασχόλησης	-	110	0

Επ. Πρωτ.	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή - Στόχος (2018)	Τιμή - Στόχος (2023)	Υλοποίηση 2018
	1α1.1	Αριθμός υποδομών που ενισχύονται	Πλήθος	-	11	1
1β	CO01	Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται	Επιχειρήσεις	-	500	25
	CO02	Αριθμός Επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις	Επιχειρήσεις	-	500	25
	CO26	Αριθμός επιχειρήσεων που συνεργάζονται με ερευνητικά ιδρύματα	Επιχειρήσεις	-	200	2
	CO27	Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη στον τομέα της καινοτομίας ή της έρευνας και ανάπτυξης (Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης)	Ευρώ	5.500.000	11.500.000	1.344.845
	CO28	Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται για να εισαγάγουν προϊόντα νέα στην αγορά	Επιχειρήσεις	-	180	25
3α	CO01	Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται (Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης)	Επιχειρήσεις	200	636	313
	CO02	Αριθμός Επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις	Επιχειρήσεις	-	636	313
	CO06	Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη επιχειρήσεων (επιχορηγήσεις)	Ευρώ	-	60.000.000	12.726.964,06
	3.α.1	Αριθμός (νέων) συνεργαζόμενων επιχειρήσεων σε clusters	Ευρώ	-	30	0
	CO08	Αύξηση της απασχόλησης σε επιχειρήσεις που ενισχύονται	Ισοδύναμα πλήρους χρόνου	-	1.200	950
4β	CO01	Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται	Επιχειρήσεις	-	325	69
	CO02	Αριθμός Επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις	Επιχειρήσεις	-	120	69
	CO03	Αριθμός Επιχειρήσεων που λαμβάνουν οικονομική στήριξη πλην των επιχορηγήσεων	Επιχειρήσεις	-	240	0
	CO34	Εκτιμώμενη ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου	Τόνοι ισοδύναμου CO2	-	200.000	2.944,96*

* προσωρινά στοιχεία (αναμένεται επιβεβαίωση της τιμής)

Με βάση τα στοιχεία του ανωτέρω Πίνακα, η πρόοδος επίτευξης των στόχων σε όρους Δεικτών Εκροών ανά Επενδυτική Προτεραιότητα του Άξονα Προτεραιότητας 1 έχει ως εξής:

Ε.Π. 1α - Ενίσχυση των υποδομών έρευνας και καινοτομίας (Ε&Κ) και των ικανοτήτων ανάπτυξης αριστείας στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας και της προαγωγής των κέντρων ικανότητας, ιδίως των κέντρων ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος

Ο Δείκτης CO24: Αριθμός νέων ερευνητών σε φορείς που λαμβάνουν ενίσχυση τροφοδοτείται από τις δράσεις των Προγραμμάτων RESTART, για τις οποίες ήδη έχουν εκδοθεί σχετικές Προσκήσεις και έχουν υποβληθεί σχετικές προτάσεις («ΔΙΔΑΚΤΩΡ» και «Νησίδες Αριστείας»). Παρά τη σημαντική καθυστέρηση στην αξιολόγηση και ένταξη των έργων εκτιμάται ως εφικτή η επίτευξη του στόχου στο τέλος της προγραμματικής περιόδου.

Ο Δείκτης 1α1.1: Αριθμός υποδομών που ενισχύονται (με τιμή στόχου 11 υποδομές) τροφοδοτείται από το Πρόγραμμα RESTART «Νέες Στρατηγικές Μονάδες Υποδομής - Νέοι Επιστήμονες», στη σχετική πρόσκληση του οποίου έχει υποβληθεί σημαντικός αριθμός προτάσεων, καθώς τις υποδομές που αναπτύσσονται στο πλαίσιο των δύο ενταγμένων έργων του Πανεπιστημίου της Κύπρου (Κέντρο Πληροφόρησης - Βιβλιοθήκη «Στέλιος Ιωάννου» και Ερευνητικά Εργαστήρια Πολυτεχνικής Σχολής).

Μέχρι την 31/12/2018 σε παραγωγική λειτουργία βρίσκεται το έργο του Κέντρου Πληροφόρησης - Βιβλιοθήκη «Στέλιος Ιωάννου», τρεις (3) υποδομές αντίστοιχων Τμημάτων Σχολών της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κύπρου ενισχύονται μέσω του υλοποιημένου έργου των Ερευνητικών Εργασιών, ενώ έχουν εγκριθεί έντεκα (11) προτάσεις για την ενίσχυση υποδομών στο πλαίσιο του Προγράμματος «Νέες Στρατηγικές Μονάδες Υποδομής - Νέοι Επιστήμονες».

Ως εκ τούτου, και παρά τη σημαντική καθυστέρηση στην πορεία υλοποίησης των σχετικών έργων του Προγράμματος RESTART, εκτιμάται ως εφικτή η επίτευξη του στόχου στο τέλος της προγραμματικής περιόδου.

Επενδυτική Προτεραιότητα 1β: - Προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην Ε&Κ, ανάπτυξης δεσμών και συνεργειών μεταξύ επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και ανάπτυξης και του τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης.....

Στην Επενδυτική προτεραιότητα 1β αντιστοιχούν οι ακόλουθοι πέντε (5) Δεικτών Εκρμών:

(CO01: Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται, CO02: Αριθμός Επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις, CO26: Αριθμός επιχειρήσεων που συνεργάζονται με ερευνητικά ιδρύματα, CO27: Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη στον τομέα της καινοτομίας ή της έρευνας και ανάπτυξης και CO28: Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται για να εισαγάγουν προϊόντα νέα στην αγορά).

Η υλοποίηση των ως άνω Δεικτών έχει επηρεασθεί αφενός, από την εξαιρετικά χρονοβόρα διαδικασία αξιολόγησης, έγκρισης και ενσωμάτωσης των έργων του Σχεδίου Χορηγιών για την ενίσχυση της επιχειρηματικής καινοτομίας στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ και αφετέρου την καθυστερημένη ενεργοποίηση του συνόλου των σχετικών Προσκήσεων των Προγραμμάτων RESTART της παρούσας Επενδυτικής Προτεραιότητας.

CO01 - Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται &

CO02 - Αριθμός Επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις

Οι Δείκτες CO01 και CO02 (το σύνολο των ενισχυόμενων επιχειρήσεων λαμβάνουν επιχορηγήσεις) τροφοδοτούνται από τις εκροές των Σχεδίων Χορηγιών στα πλαίσια των δράσεων ενίσχυσης ΜΜΕ για ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων/υπηρεσιών και των Προγραμμάτων RESTART για τις οποίες ήδη έχουν εκδοθεί σχετικές Προσκλήσεις και έχουν υποβληθεί σχετικές προτάσεις («Έρευνα στις Επιχειρήσεις», «Έρευνα στις Νεοσύστατες Επιχειρήσεις» και «Διερεύνηση Βιομηχανικής Εφαρμογής Τεχνολογίας / Τεχνογνωσίας»).

Μέχρι την 31/12/2018 ο σχετικός Δείκτης παρουσίαζε εξαιρετικά χαμηλή πρόοδο (τιμή επίτευξης 25) και αφορούσε επιχειρήσεις που υλοποιούν έργα του Σχεδίου Χορηγιών για την ενίσχυση της επιχειρηματικής καινοτομίας. Οι εξαιρετικά βραδείς ρυθμοί ωρίμανσης των Προγραμμάτων RESTART, το σχετικά μεγάλο χρονικά διάστημα υλοποίησης των έργων τους, καθώς και οι μικρές αναμενόμενες εκροές από το Σχέδιο ενίσχυσης επιχειρηματικής καινοτομίας (95 επιχειρήσεις) που τροφοδοτούν τον Δείκτη δεν δημιουργεί αισιοδοξία και βάσιμη προοπτική επίτευξης του τελικού στόχου των 500 επιχειρήσεων.

Η προοπτική επίτευξης του τελικού στόχου των δύο Δεικτών, ακόμη και με την τυχόν ενεργοποίηση πρόσθετων πόρων, κρίνεται εξαιρετικά επισφαλής.

CO26: Αριθμός επιχειρήσεων που συνεργάζονται με ερευνητικά ιδρύματα

Ο Δείκτης τροφοδοτείται ομοίως από τις εκροές των Σχεδίων Χορηγιών στα πλαίσια των δράσεων ενίσχυσης ΜΜΕ για ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων/υπηρεσιών και των Προγραμμάτων RESTART.

Μέχρι την 31/12/2018 σχεδόν μηδενική είναι η πρόοδος επίτευξης της τιμής στόχου (2 επιχειρήσεις έναντι στόχου 200).

Για τους λόγους που αναφέρθηκαν παραπάνω (σχετικά με την επίτευξη της τιμής στόχου των Δεικτών CO01 και CO02) **η προοπτική επίτευξης του τελικού στόχου κρίνεται εξαιρετικά επισφαλής.**

CO27 - Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη στον τομέα της καινοτομίας ή της έρευνας και ανάπτυξης (Δείκτης Εκρών)

Ο Δείκτης CO27, που **συμμετέχει στο Πλαίσιο Επιδόσεων** του Άξονα Προτεραιότητας 1, αφορά τις ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη επιχειρήσεων και τροφοδοτείται από τις ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν στα έργα που εντάσσονται στην Επενδυτική Προτεραιότητα 1β (ενίσχυση επιχειρηματικής καινοτομίας και Προγράμματα RESTART).

Σημαντική αστοχία εντοπίζεται στην επίτευξη της ενδιάμεσης τιμής στόχου (Οροσήμε 2018). Το σύνολο της ιδιωτικής δαπάνης των ενταγμένων έργων του Σχεδίου Χορηγιών για την Ενίσχυση της Επιχειρηματικής Καινοτομίας που πιστοποιήθηκε μέχρι την 31/12/2018 ανήλθε στα € 1,35 εκ., που αντιστοιχεί μόλις στο **24,45% της τιμής στόχου του Δείκτη.**

Αντίστοιχα, **ο βαθμός επίτευξης του τελικού στόχου του Δείκτη το 2023 (11.500.000€),** με την ωρίμανση και υλοποίηση των έργων των Προγραμμάτων RESTART, την ολοκλήρωση των έργων του Σχεδίου Χορηγιών Ενίσχυσης της Επιχειρηματικής Καινοτομίας, αλλά και την αναμενόμενη ενεργοποίηση νέων Προσκλήσεων **εκτιμάται ως οριακά εφικτός,** αλλά απαιτείται η διαρκής

παρακολούθησή του και η λήψη τυχόν αναγκαίων διορθωτικών μέτρων, καθώς και υποστηρικτικών μέτρων προς τους Ενδιάμεσους Φορείς.

CO28: Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται για να εισαγάγουν προϊόντα νέα στην αγορά.

Ο Δείκτης τροφοδοτείται ομοίως από τις εκροές των Σχεδίων Χορηγιών στα πλαίσια των δράσεων ενίσχυσης ΜΜΕ για ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων/υπηρεσιών και των Προγραμμάτων RESTART.

Μέχρι την 31/12/2018 περιορισμένη είναι η πρόοδος επίτευξης της τιμής στόχου (25 επιχειρήσεις έναντι στόχου 180).

Για τους λόγους που αναφέρθηκαν παραπάνω (σχετικά με την επίτευξη της τιμής στόχου των Δεικτών CO01 και CO02) **οριακή κρίνεται η δυνατότητα επίτευξης του τελικού στόχου.**

Επενδυτική Προτεραιότητα 3α: - Προαγωγή της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής αξιοποίησης νέων ιδεών και ενίσχυσης της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων και μέσω θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων

CO01 Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται

Ο Δείκτης συμμετέχει στο Πλαίσιο Επιδόσεων του Άξονα Προτεραιότητας 1 και τροφοδοτείται από τις εκροές των Σχεδίων Χορηγιών που υλοποιούνται στο σύνολο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 3α (ενίσχυση ΜΜΕ, ενίσχυση νεανικής και γυναικείας επιχειρηματικότητας και ενίσχυση τουριστικών επενδύσεων).

Ο ενδιάμεσος στόχος (Ορόσημο 2018) του Πλαισίου Επιδόσεων **έχει επιτευχθεί**. Μέχρι την 31/12/2018 313 επιχειρήσεις είχαν ολοκληρώσει τις επενδύσεις τους ή είχε πιστοποιηθεί τουλάχιστον το 50% των επενδυτικών τους δαπανών (ποσοστό επίτευξης του στόχου 156,50%).

Ο αριθμός των επιχειρήσεων, επενδυτικά σχέδια των οποίων καλύπτονται με συμφωνίες χρηματοδότησης ή έχουν ήδη ενταχθεί στο Πρόγραμμα ανέρχονται στο 100,8% και 66,19% της τελικής τιμής στόχου. Παράλληλα έχει ενεργοποιηθεί 2^{ος} κύκλος Προσκλήσεων των Σχεδίων Χορηγιών γυναικείας και νεανικής επιχειρηματικότητας (που δεν έχουν ενσωματωθεί ακόμη στο Σύστημα Παρακολούθησης του Προγράμματος), ενώ εκκρεμεί η αξιολόγηση και ένταξη των προτάσεων του Σχεδίου Χορηγιών ενίσχυσης των τουριστικών επιχειρήσεων.

Με βάση τα παραπάνω **η επίτευξη του τελικού προγραμματικού στόχου του 2023 εκτιμάται ως απόλυτα εφικτή.**

CO02 Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις

Αποτελεί υποσύνολο του Δείκτη CO01 «Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν στήριξη», οι τιμές τους ταυτίζονται (το σύνολο των επιχειρήσεων των ενεργοποιημένων Σχεδίων Χορηγιών της Επενδυτικής Προτεραιότητας 3α λαμβάνουν επιχορηγήσεις) και επόμενα ισχύουν οι επισημάνσεις που διατυπώθηκαν παραπάνω.

CO06 *Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη επιχειρήσεων (επιχορηγήσεις)*

Ο Δείκτης τροφοδοτείται ομοίως από τις εκροές των Σχεδίων Χορηγιών που υλοποιούνται στο σύνολο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 3α, εξαιρουμένων κατ' αρχήν των Σχεδίων Χορηγιών που αφορούν σε τουριστικές επιχειρήσεις.

Μέχρι το τέλος του 2018 το ύψος των ιδιωτικών επενδύσεων που τροφοδοτούν τον Δείκτη ανέρχονταν στα 12,73 εκ. € ή στο 21,21% του στόχου απορρόφησης των πόρων στο τέλος της προγραμματικής περιόδου.

Οι ενεργοποιημένοι πόροι του Άξονα (περιλαμβανομένων και αυτών του 2^{ου} κύκλου των Προσλήσεων της νεανικής και γυναικείας επιχειρηματικότητας) δεν επαρκούν για την κινητοποίηση του απαιτούμενου ύψους των ιδιωτικών επενδύσεων. Επόμενα **για την επίτευξη του τελικού προγραμματικού στόχου** απαιτείται η ενεργοποίηση νέου κύκλου Προκηρύξεων.

Κατά την εκτίμηση της αξιολόγησης **στη μέτρηση της τιμής του σχετικού Δείκτη είναι σκόπιμη η συμπερίληψη των ιδιωτικών επενδύσεων** του τουριστικού τομέα (αυτή η δυνατότητα προβλέπεται ως δυνητική πρόνοια στα υποστηρικτικά έγγραφα προγραμματισμού και συνάδει με τη στοχοθεσία του Προγράμματος).

3.α.1 *Αριθμός (νέων) συνεργαζόμενων επιχειρήσεων σε clusters*

Ο Δείκτης τροφοδοτείται από τις εκροές των Σχεδίων Χορηγιών για ανάπτυξη εταιρικών επιχειρηματικών συμπράξεων / συστάδων (clusters) επιχειρήσεων με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και την ανάπτυξη της καινοτομίας.

Μέχρι το 2018 δεν είχαν ενεργοποιηθεί σχετικές παρεμβάσεις που να υποστηρίζουν τον σχετικό στόχο.

CO08 *Αύξηση της απασχόλησης σε επιχειρήσεις που ενισχύονται*

Ο Δείκτης τροφοδοτείται από τις εκροές των Σχεδίων Χορηγιών που υλοποιούνται στο σύνολο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 3.α.

Μέχρι το 2018 στις ενισχυόμενες επιχειρήσεις των Σχεδίων καταγράφηκε αύξηση απασχόλησης κατά 950 θέσεις, που αντιστοιχεί στο 79,17% του τελικού στόχου του Προγράμματος.

Με την ενσωμάτωση των έργων των Σχεδίων Χορηγιών στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ, την έκδοση νέων Προσλήσεων και την ένταξη νέων έργων εκτιμάται ως **εφικτή η επίτευξη του τελικού προγραμματικού στόχου του Προγράμματος**. Στην εκτίμηση αυτή συνηγορεί και η συνολική βελτίωση του οικονομικού κλίματος της χώρας και η αναμενόμενη θετική επίδραση της αλλαγής αυτής στην αγορά εργασίας.

Σημειώνεται σε κάθε περίπτωση ότι απαιτείται η τήρηση ενιαίας μεθοδολογία μέτρησης του Δείκτη (πριν και μετά την υλοποίηση των έργων), που θα διασφαλίζει την πληρότητα, εγκυρότητα και την ακρίβεια των μετρήσεων.

Ε.Π. 4θ - Προώθηση της Ενεργειακής Απόδοσης και της Χρήσης ΑΠΕ από Επιχειρήσεις

CO01 Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται

Ο Δείκτης τροφοδοτείται από τις εκροές των επενδύσεων για τη χρήση ΑΠΕ, αποθήκευσης ενέργειας, συμπαραγωγής ηλεκτρισμού/ θερμότητας/ψύξης και έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας, συστημάτων βιομάζας και δράσεων για την ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων επιχειρήσεων.

Ο αριθμός των ενταγμένων στο ΕΠΑΑΑ έργων του Σχεδίου Χορηγιών «Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Επιχειρήσεις» που έχουν ολοκληρωθεί και που τροφοδοτούν τον Δείκτη CO01 καλύπτει τον προγραμματικό στόχο του 2023 κατά 21,23%. Λαμβάνοντας υπόψη τον συνολικό αριθμό των εγκεκριμένων έργων για τα οποία έχουν υπογραφεί σχετικές συμφωνίες δημόσιας χρηματοδότησης η μέγιστη δυνητική τιμή επίτευξης του Δείκτη, από τη συγκεκριμένη Πρόσκληση, ανέρχεται στο 36,62%.

Παράλληλα, μικρές σε σχέση με τον τελικό στόχο είναι οι αναμενόμενες εκροές από την ενεργοποίηση, μέσω της ΕτΕΠ, χρηματοδοτικών εργαλείων για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης σε επιχειρήσεις, καθώς και σε παρεμβάσεις χρήσης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας από αυτές (προβλέπεται η ενίσχυση 23 επιχειρήσεων).

Κατόπιν των η **επίτευξη του προγραμματικού στόχου** των 335 επιχειρήσεων στο τέλος της προγραμματικής περιόδου **κρίνεται επισφαλής**.

CO02 Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις

Αποτελεί υποσύνολο του Δείκτη CO01 «Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν στήριξη».

Μέχρι το τέλος του 2018 η τιμή του Δείκτη παρουσίαζε ποσοστό επίτευξης 57,50% (αριθμός επιχειρήσεων με ολοκληρωμένα έργα του Σχεδίου Χορηγιών «Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Επιχειρήσεις»). Λαμβάνοντας υπόψη το συνολικό αριθμό των εγκεκριμένων έργων για τα οποία έχουν υπογραφεί σχετικές συμφωνίες δημόσιας χρηματοδότησης (119 έναντι 120 της τιμής στόχου) εκτιμάται ότι **είναι εφικτή η επίτευξη του προγραμματικού στόχου** (αποδεκτή τιμή για την επίτευξη του στόχου – 90 επιχειρήσεις).

CO03 Αριθμός Επιχειρήσεων που λαμβάνουν οικονομική στήριξη πλην των επιχορηγήσεων

Οι εκροές που θα τροφοδοτήσουν τον συγκεκριμένο Δείκτη προέρχονται από την ανάπτυξη των παρεμβάσεων εξοικονόμησης ενέργειας και επενδύσεων ΑΠΕ που θα χρηματοδοτηθούν μέσω της ΕτΕΠ (Χρηματοδοτικό Εργαλείο).

Οι αναμενόμενες εκροές από τη χρήση του χρηματοδοτικού εργαλείου υπολείπονται σημαντικά του στόχου του Προγράμματος (240 επιχειρήσεις) και επόμενα **εκτιμάται ως μη εφικτή η επίτευξή του**.

CO34 Εκτιμώμενη ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου

Μέχρι το τέλος του 2018 το ποσοστό επίτευξης του Δείκτη ήταν εξαιρετικά χαμηλό (αναμένεται επικαιροποίηση της τιμής του με τα οριστικά στοιχεία του έτους). Η ενσωμάτωση και των λοιπών εγκεκριμένων έργων του Σχεδίου Χορηγιών «Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Επιχειρήσεις» στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ, αναμένεται να βελτιώσει οριακά τη σχετική επίδοση του

Δείκτη. Οι κύριες εκροές αναμένονται από την ενεργοποίηση των παρεμβάσεων ενεργειακής απόδοσης, μέσω του σχετικού Δανειοδοτικού Χρηματοδοτικού Εργαλείου.

Ομοίως, οι αναμενόμενες εκροές από τη χρήση του χρηματοδοτικού εργαλείου υπολείπονται σημαντικά του στόχου του Προγράμματος (30.500 έναντι στόχου 200.000 τόνων ισοδυνάμου CO₂) και επόμενα **εκτιμάται ως μη εφικτή η επίτευξή του.**

Δείκτες Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 1

Ως προς την πρόοδο των Δεικτών Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 1 καταγράφονται οι ακόλουθες επιδόσεις:

1α.1 Ερευνητικό δυναμικό της Κύπρου

Τα τελευταία έτη παρατηρείται σταθερή αύξηση του ερευνητικού δυναμικού της χώρας, που σύμφωνα με τα προσωρινά δεδομένα της Στατιστικής Υπηρεσίας το 2017 ανέρχονταν σε 1.485 άτομα (έναντι στόχου 1.300 στο τέλος της προγραμματικής περιόδου).

Η τάση αυτή, με τη συνδρομή και των πόρων του Προγράμματος, αναμένεται να ενισχυθεί έτι περαιτέρω τα επόμενα έτη.

1β.1 Επιχειρήσεις που καινοτομούν

Το 2016 το ποσοστό των επιχειρήσεων που καινοτομούσαν υποχώρησε σε σχέση με τη τιμή βάσης (36,5% έναντι 42,1% του 2012). Η σχετική έρευνα της Στατιστικής Υπηρεσίας για την μέτρηση του Δείκτη είναι διετής και τα στοιχεία του 2018 αναμένεται να εκδοθούν στο τέλος του 2019.

Η ανάκαμψη της οικονομίας και η βελτίωση του οικονομικού κλίματος αναμένεται να αντιστρέψει αυτή την εικόνα, με συμβολή του Προγράμματος να εντοπίζεται από τις παρεμβάσεις ενίσχυσης των ιδιωτικών επενδύσεων σε δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας (Σχέδιο Χορηγιών για την ενίσχυση της επιχειρηματικής καινοτομίας και σχετικά Προγράμματα RESTART).

3α.1 Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία στους τομείς της μεταποίησης και των επαγγελματικών υπηρεσιών

Η Κύπρος εξακολουθεί να έχει ισχυρή κυκλική ανάπτυξη, καθώς ανακάμπτει από την απότομη συρρίκνωση που σημειώθηκε κατά τη διάρκεια της κρίσης. Ο ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας το 2018 ανήλθε σε 3,8%, σε συνέχεια της αξιοσημείωτης ανάπτυξης που παρατηρήθηκε κατά τα έτη 2016 και 2017.

Η μεταποίηση και οι επαγγελματικές υπηρεσίες είναι μεταξύ των τομέων οικονομικής δραστηριότητας με θετική συμβολή στους ρυθμούς ανάπτυξης της οικονομίας. Το 2018 η Ακαθάριστη Προστιθέμενη αξία των εν λόγω τομέων, σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία των εθνικών λογαριασμών του 2018, σε τρέχουσες τιμές ανήλθε στα 2,5 δις € περίπου, ποσό που υπερβαίνει τον προγραμματικό στόχο (2,41 δις €) και σημαντικά υψηλότερο των προ της οικονομικής κρίσης επιπέδων.

Οι υλοποιούμενες παρεμβάσεις του Προγράμματος (ενισχύσεις σε ΜΜΕ στο πλαίσιο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 3α που ήδη χορηγούνται) λειτουργούν ενισχυτικά αυτής της δυναμικής των ρυθμών

αύξησης της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας στους τομείς της μεταποίησης και των επαγγελματικών υπηρεσιών.

3α.2 Κατά κεφαλή δαπάνη των περιηγητών στην Κύπρο

Παρά την τους θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης του τουρισμού, παρατηρείται συνεχής μείωση της κατά κεφαλή δαπάνης των περιηγητών στην Κύπρο, ενώ οι παρεμβάσεις του ΕΠΑΑΑ που αναμένεται να επηρεάσουν αυξητικά στην τιμή του, έχουν ενεργοποιηθεί αλλά δεν αναμένεται να αποδώσουν στο άμεσο εγγύς χρονικό διάστημα.

3α.3 Νέες επιχειρήσεις που ιδρύονται

Παρατηρούνται ιδιαίτερα θετικοί ρυθμοί αύξησης των νέων επιχειρήσεων που ιδρύονται, ενώ μερική συμβολή προς την κατεύθυνση αυτή έχουν και οι παρεμβάσεις που έχουν ενεργοποιηθεί από το ΕΠΑΑΑ, για τη δημιουργία και ανάπτυξη νέας επιχειρηματικής δραστηριότητας από ειδικές ομάδες πληθυσμού (νέων και γυναικών). Οι θετικοί ρυθμοί αυτοί ακολουθούν συνδέονται κυρίως με τη σταθερή βελτίωση που καταγράφεται στους δείκτες της οικονομικής δραστηριότητας και της αγοράς εργασίας, τα υψηλά επίπεδα εγχώριας οικονομικής εμπιστοσύνης, το ευνοϊκό εξωτερικό οικονομικό περιβάλλον και οι σχετικά χαμηλοί ρυθμοί πληθωρισμού.

4β.1 Εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας στον τομέα των επιχειρήσεων (τομέας υπηρεσιών και βιομηχανιών-εκτός ETS)

Εξαιρετικά χαμηλοί παραμένουν οι ρυθμοί αύξησης της εξοικονόμησης ενέργειας από τις επιχειρήσεις, με αποτέλεσμα ο προγραμματικός στόχος να καθίσταται δύσκολα επιτεύξιμος.

Κατά το σχεδιασμό των παρεμβάσεων ενεργειακής απόδοσης, μέσω του Δανειοδοτικού Χρηματοδοτικού Εργαλείου θα πρέπει να εξετασθεί η δυνατότητα και τα κατάλληλα εργαλεία για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των σχεδιαζόμενων από το ΕΠΑΑΑ παρεμβάσεων.

Στη συνέχεια ακολουθεί ανά Ειδικό Στόχο αναλυτική παρουσίαση της προόδου των τιμών των Δεικτών Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 1.

Ειδικός Στόχος 1α.1: Αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων σε δραστηριότητες Έρευνας και Καινοτομίας

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	Τιμή Στόχος (2023)
1α.1	Ερευνητικό δυναμικό της Κύπρου	Ισοδύναμο Πλήρους Απασχόλησης	1.241	2012	1.284	1.246	1.356*	1.485**	N/A	1.300

* νέα τιμή

** προκαταρκτική τιμή

Ειδικός Στόχος 1β.1: Αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων σε δραστηριότητες Έρευνας και Καινοτομίας

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	Τιμή Στόχος (2023)
1β.1	Επιχειρήσεις που καινοτομούν	Ποσοστό	42,10	2012	41,80	*	36,50**	*	N/A	55,00

* η Έρευνα διεξάγεται κάθε δύο έτη

** νέα τιμή

Ειδικός Στόχος 3α.1: Ενίσχυση της δυναμικής ανάπτυξης των ΜΜΕ σε εθνικό και διεθνές επίπεδο στους τομείς της μεταποίησης και των επαγγελματικών υπηρεσιών

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	Τιμή Στόχος (2023)
3α.1	Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία στους τομείς της μεταποίησης και των επαγγελματικών υπηρεσιών	Ευρώ (εκατ. σε τρεχ. τιμές)	€2.020,50	2013	€1.942,40	€2.011,00	€2.106,40	€2.342,80*	€2.499,90**	€2.410,00

* επικαιροποιημένη τιμή

** προσωρινά στοιχεία

Ειδικός Στόχος 3α.2: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του κυπριακού τουριστικού προϊόντος

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	Τιμή Στόχος (2023)
3α.2	Κατά κεφαλήν δαπάνη των περιηγητών στην Κύπρο	Ευρώ	€866	2013	€828,9	794,2	€741,68	€722,62	€688,2	€1.000

Ειδικός Στόχος 3α.3: Προώθηση της δημιουργίας και ανάπτυξης νέας επιχειρηματικής δραστηριότητας από ειδικές ομάδες πληθυσμού

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	Τιμή Στόχος (2023)
3α.3	Νέες επιχειρήσεις που ιδρύονται	Πλήθος	3.020	2013	3.510	7.445	12.123	17.950	24.313	25.000

Ειδικός Στόχος 4β.1: Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας από Επιχειρήσεις

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	Τιμή Στόχος (2023)
4β.1	Εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας στον τομέα των επιχειρήσεων (τομέας υπηρεσιών και βιομηχανιών - εκτός ETS)*	Τόνοι ισοδύναμου πετρελαίου (toe)	4.338	2013	6.325	6.347	7.067**	10.587**	12.980	61.000

* σωρευτική στην τιμή βάσης

** νέες τιμές

Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα ΑΠ 1

Με βάση τη μεθοδολογία εκτίμησης της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της υλοποίησης των δράσεων του Προγράμματος, από το κατώτερο έως το ανώτερο επίπεδο διακριτών μερών του, όσον αφορά στον Άξονα Προτεραιότητας 1, σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα που ακολουθεί, διαπιστώνονται ανά Θεματικό Στόχο του Άξονα τα εξής:

Θεματικός Στόχος 1 Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας

Ο Θεματικός Στόχος 1 εμφανίζει σχετικά υψηλό δείκτη αποτελεσματικότητας υλοποίησης (0,6168), καθώς επηρεάζεται από την υψηλή χρηματοδοτική βαρύτητα των έργων «Κέντρο Πληροφόρησης - Βιβλιοθήκη «Στέλιος Ιωάννου» και «Ερευνητικά Εργαστήρια Πολυτεχνικής Σχολής Πανεπιστημίου Κύπρου», εκ των οποίων το πρώτο έχει ήδη ολοκληρωθεί με επικυρωμένες δαπάνες σημαντικά χαμηλότερες του εγκεκριμένου προϋπολογισμού του, ενώ προχωρημένη είναι η πρόοδος των κατασκευαστικών εργασιών του δεύτερου έργου.

Αντίστοιχα υψηλός είναι και ο δείκτης αποδοτικότητας των ενταγμένων έργων (προχωρημένη υλοποίηση φυσικού αντικειμένου σε σχέση με το ποσοστό οικονομικής απορρόφησης).

Θεματικός Στόχος 3 Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων

Ο δείκτης αποτελεσματικότητας του Θεματικού Στόχου 3 εμφανίζει χαμηλή τιμή (0,3249), λόγω κυρίως της χαμηλής τιμής του δείκτη φυσικής υλοποίησης του Σχεδίων Χορηγιών για την Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και της μηδενικής ακόμη υλοποίησης των παρεμβάσεων που προβλέπονται με τη χρήση Χρηματοδοτικών Εργαλείων.

Παράλληλα, τιμή κάτω της μονάδας εμφανίζει και ο δείκτης αποδοτικότητας του Θεματικού Στόχου 3 (0,87), ως αποτέλεσμα της χαμηλής υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου των ενταγμένων έργων του Σχεδίων Χορηγιών για την Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και των έργων που υλοποιούνται μέσω Δημοσίων Συμβάσεων.

Θεματικός Στόχος 4 Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς

Ο δείκτης αποτελεσματικότητας του Θεματικού Στόχου 4 εμφανίζει ιδιαίτερα τιμή (0,2832), που επηρεάζεται από την υψηλή χρηματοδοτική του έργου της χρήσης χρηματοδοτικών εργαλείων για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των ΜΜΕ, που μέχρι σήμερα δεν έχει ενεργοποιηθεί (οι δαπάνες αφορούν μόνο στην προκαταβολή του έργου).

Υψηλή αποδοτικότητα εντοπίζεται από την υλοποίηση των έργων του Σχεδίου «Εξοικονομώ-Αναβαθμίζω στις Επιχειρήσεις», αλλά η μηδενική πρόοδος του έργου των Χρηματοδοτικών Εργαλείων οδηγεί τον Δείκτη σε επίπεδα χαμηλότερα της μονάδας.

Πίνακας 17. Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα του ΑΠ 1

ΘΣ	Τίτλος Έργου / Τίτλος Δράσης	Εντάξεις (ΔΔ)	Νομικές Δεσμεύσεις (ΔΔ)	Βαρύτητα Έργου στο σύνολο των έργων του Θ.Σ.	Δείκτης φυσικής ολοκλήρωσης Έργου	Σταθμισμένος Δείκτης Αποτελεσματικότητας Έργου / Δείκτης Αποτελεσματικότητας Θ.Σ	Δαπάνες (ΔΔ)	% Απορρόφησης Π/Υ Έργου / Σχεδίου	Δείκτης Αποδοτικότητας Έργου - Δείκτης Αποδοτικότητας Θ.Σ.
1	2	3	4	5	8	7=6*5	8	9=8/3	10=6/9
1	Σχέδιο Χορηγιών για Ενίσχυση της Επιχειρηματικής Καινοτομίας	11.632.380,68	11.632.380,68	12,59%	0,2473	0,0311	2.876.278,00	24,73%	1,00
1	Κέντρο Πληροφόρησης - Βιβλιοθήκη «Στέλιος Ιωάννου»	35.043.686,80	32.370.859,18	37,92%	1,0000	0,3792	22.322.656,62	63,70%	1,57
1	Ερευνητικά Εργαστήρια Πολυτεχνικής Σχολής Πανεπιστημίου Κύπρου	45.735.930,00	43.119.473,22	49,49%	0,4566	0,2260	19.076.933,81	41,71%	1,09
Θεματικός Στόχος 1 - Σύνολο		92.411.997,48	87.122.713,08	100,00%		0,6168	44.275.868,43	47,91%	1,33
3	Σχέδιο Χορηγιών για Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και άλλων στοχευμένων οικονομικών δραστηριοτήτων	24.692.201,50	24.692.201,50	50,35%	0,3394	0,1709	8.379.627,79	33,94%	1,00
3	Σχέδιο Ενίσχυσης της Νεανικής Επιχειρηματικότητας	4.717.927,87	4.717.927,87	9,62%	0,7136	0,0687	3.366.929,64	71,36%	1,00
3	Σχέδιο Ενίσχυσης της Γυναικείας Επιχειρηματικότητας	1.476.956,97	1.476.956,97	3,01%	0,6633	0,0200	979.621,65	66,33%	1,00
3	Δέσμη Δράσεων Προβολής, Προώθησης και Εμπλουτισμού του Τουριστικού Προϊόντος για την Επιμήκυνση της Τουριστικής Περιόδου	6.000.000,00	2.758.957,95	12,24%	0,3694	0,0452	2.216.135,84	36,94%	1,00
3	Πρόγραμμα Παροχής Συμβουλευτικών Υπηρεσιών στις ΜΜΕ	2.150.000,00	2.150.000,00	4,38%	0,4600	0,0202	860.000,00	40,00%	1,15

3	Χρήση Χρηματοδοτικών Εργαλείων στα πλαίσια των ΕΔΕΤ	10.000.000,00	10.000.000,00	20,39%	0,0000	0,0000	2.500.000,00	25,00%	0,00
Θεματικός Στόχος 3 - Σύνολο		49.037.086,34	45.796.044,29	100,00%		0,3249	18.302.314,92	37,32%	0,87
4	Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Επιχειρήσεις	5.610.189,34	5.610.189,34	28,32%	1,0000	0,2832	4.800.372,28	85,57%	1,17
4	Χρήση Χρηματοδοτικών Εργαλείων στα πλαίσια των ΕΔΕΤ	14.200.000,00	14.200.000,00	71,68%	0,0000	0,0000	3.550.000,00	25,00%	0,00
Θεματικός Στόχος 4 - Σύνολο		19.810.189,34	19.810.189,34	100,00%		0,2832	8.350.372,28	42,15%	0,67

3.2.2 Άξονας Προτεραιότητας 2 «Προώθηση της Χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών»

Ο παρακάτω Πίνακας συνοψίζει τα βασικά στοιχεία του Άξονα Προτεραιότητας, όπως περιγράφονται στο ισχύον κατά την 31/12/2018 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (3^η τροποποίηση).

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2: ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	
Στόχος: Η βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών.	
Ειδικό Στόχο:	
2β.1: Προώθηση της ψηφιακής επιχειρηματικότητας 2γ.1: Αξιοποίηση των ΤΠΕ για βελτίωση των Δημόσιων Υπηρεσιών	
Ενδεικτικές κατηγορίες έργων για την επίτευξη των Ειδικών Στόχων:	
2β.1	- Σχέδιο Κινήτρων για τη χρήση εφαρμογών λογισμικού σε υπολογιστικό σύννεφο από ΜΜΕ με στόχο την τόνωση της ζήτησης καινοτόμων υπηρεσιών και ειδικά των εφαρμογών υπολογιστικού σύννεφου από ΜΜΕ. Το συγκεκριμένο Σχέδιο έχει ως στόχο την ανάπτυξη εφαρμογών υπολογιστικού σύννεφου από κυπριακές επιχειρήσεις πληροφορικής για τη διεθνή αγορά, οι οποίες χρησιμοποιούν την εσωτερική αγορά σε δοκιμαστικό πεδίο. - Σχέδιο Κινήτρων για την προώθηση του ηλεκτρονικού εμπορίου στην Κύπρο με σκοπό την ανάπτυξη υποστήριξη και ενθάρρυνση ΜΜΕ να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες και ευκαιρίες που προσφέρει το διαδίκτυο και οι νέες τεχνολογίες στην κοινωνία της πληροφορίας για επέκταση των επιχειρηματικών τους δραστηριοτήτων με έμφαση στην εκπαίδευση και εξοικείωση του προσωπικού και την παροχή της απαραίτητης υποδομής.
2γ.1	- Ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων και εφαρμογών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης από δημόσιους φορείς που θα προσφέρουν ηλεκτρονικές υπηρεσίες προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, οι οποίες χαρακτηρίζονται από ευελιξία, προσβασιμότητα, πληρότητα, ευκολία και ασφάλεια. Οι δράσεις που αναπτύσσονται αναμένεται να ενισχύσουν κυρίως τους τομείς της Δικαιοσύνης, της Υγείας και της Πολεοδομίας. - Ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων και εφαρμογών για τον εκσυγχρονισμό του δημόσιου τομέα, την προώθηση της σύνδεσης μεταξύ των Κυβερνητικών υπηρεσιών, καθώς και της σύνδεσης με αντίστοιχα συστήματα στο εξωτερικό. - Δράσεις για την ανάπτυξη ΤΠΕ στον τομέα της Υγείας. Οι δράσεις αυτές αφορούν τη μηχανογράφηση των δημόσιων νοσοκομείων και κέντρων υγείας με την επέκταση του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Υγείας, καθώς και τη δημιουργία κέντρου δεδομένων και την ψηφιοποίηση του φακέλου του ασθενή. Επιπλέον περιλαμβάνει την ανάπτυξη Συστήματος Πληροφορικής για την εισαγωγή και υποστήριξη του ΓΕΣΥ. - Δράσεις για την ανάπτυξη ΤΠΕ στον τομέα της παιδείας, π.χ. δημιουργία Συστήματος Υπηρεσιών Υποστήριξης με σκοπό την παροχή προς όλους τους εμπλεκόμενους φορείς (μαθητές, εκπαιδευτικούς, γονείς, σχετικούς φορείς) βελτιωμένων ποιοτικών υπηρεσιών όσον αφορά τη διεκπεραίωση των διοικητικών καθηκόντων των ή/και την επίσπευση των διαδικασιών και του χρόνου ανταπόκρισης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού σε οποιαδήποτε αιτήματα.

Πρόοδος Υλοποίησης Οικονομικού Αντικειμένου του Άξονα Προτεραιότητας 1

Η συγχρηματοδοτούμενη Δημόσια Δαπάνη του Άξονα Προτεραιότητας 2 ανέρχεται σε **€64.117.648** και αντιπροσωπεύει το **18,57%** και **9,16%** του προϋπολογισμού του **ΕΤΠΑ** και του **ΕΠΑΑΑ** αντίστοιχα. Τα αναλυτικά οικονομικά στοιχεία του Άξονα Προτεραιότητας 2 ανά Θεματικό Στόχο και Τομέα Παρέμβασης αποτυπώνονται στους Πίνακες που ακολουθούν.

Πίνακας 18. Οικονομικά Στοιχεία ΑΠ 2 ανά Θεματικό Στόχο (31/12/2018)

ΘΣ	Τίτλος Θεματικού Στόχου	Κατανομή Π/Υ	Π/Υ Προσκλήσεων	Αριθμός ενταγμένων Έργων	Εγκρίσεις	Εντάξεις	Νομικές Δεσμεύσεις	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
2	Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των ΤΠΕ	64.117.648,00	77.750.000,00	7	77.837.077,68	61.210.921,68	23.127.972,39	11.797.320,09	4.626.898,87
	Σύνολα	64.117.648,00	77.750.000,00	7	77.837.077,68	61.210.921,68	23.127.972,39	11.797.320,09	11.797.320,09

Πίνακας 19. Οικονομικά Στοιχεία ΑΠ 2 ανά Τομέα Παρέμβασης (31/12/2018) – στήριξη της Ένωσης

ΤΠ	Τίτλος Τομέα Παρέμβασης	Ενδεικτική Κατανομή Π/Υ	Π/Υ Προσκλήσεων	Αριθμός ενταγμένων Έργων	Εντάξεις	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
078	Υπηρεσίες και Εφαρμογές Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης	22.700.000,00	66.087.500,00	7	52.029.283,43	10.027.722,08	10.027.722,08
080	Υπηρεσίες και εφαρμογές ηλεκτρονικής ένταξης, ηλεκτρονικής προσβασιμότητας, ηλεκτρονικής μάθησης και ηλεκτρονικής εκπαίδευσης, ψηφιακός γραμματισμός	11.000.000,00	-	-	-	-	-
081	Λύσεις ΤΠΕ για το θέμα της υγιούς και ενεργού γήρανσης και υπηρεσίες και εφαρμογές ηλεκτρονικής υγείας	17.000.000,00	-	-	-	-	-
082	Υπηρεσίες και εφαρμογές ΤΠΕ για ΜΜΕ	3.800.000,00	-	-	-	-	-
	Σύνολα*	54.500.000,00	66.087.500,00	7	52.029.283,43	10.027.722,08	10.027.722,08

* τα ποσά αναφέρονται σε όρους κοινοτικής συνδρομής

Εντός του 2018 εκδόθηκαν δύο (2) Προσκλήσεις συνολικής δημόσιας δαπάνης ύψους 53 εκ.€, με αποτέλεσμα να **βελτιωθεί σημαντικά ο δείκτης ενεργοποίησης** των προγραμματικών πόρων του Άξονα (121,26%). Παράλληλα **εντάχθηκαν τέσσερα (4) νέα έργα** που δεσμεύουν το 95,47% των προγραμματικών του πόρων.

Η **χρηματοοικονομική πρόοδος** του Άξονα Προτεραιότητας 2 παρόλα αυτά παραμένει σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα, δεδομένου ότι τα νέα ενταγμένα έργα δεν έχουν αποδώσει ακόμη σημαντικές δαπάνες, με αποτέλεσμα να κατατάσσεται στην **τελευταία θέση μεταξύ των θεματικών Αξόνων Προτεραιότητας** (πλην των Αξόνων της Τεχνικής Βοήθειας) του ΕΠΑΑΑ ως προς το **βαθμό απορρόφησης των προγραμματικών πόρων**.

Στον ΑΠ 2 του ΕΠΑΑΑ έχουν **ενταχθεί συνολικά 7 έργα Δημοσίων Συμβάσεων**, συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης **61,21 εκ.€** (95,47% του προϋπολογισμού του ΑΠ ή το 8,75% των συνολικών πόρων του ΕΠΑΑΑ).

Έχουν αναληφθεί **νομικές δεσμεύσεις ύψους 23,13 εκ.€**, ήτοι το **36,07% του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας**. Οι εν λόγω συμβάσεις αντιπροσωπεύουν μόλις το 37,78% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων (αναμένονται οι συμβάσεις των νέων έργων, ενώ παράλληλα παρατηρείται μερική υστέρηση και στη συμβασιοποίηση του συνόλου του προϋπολογισμού των έργων που εντάχθηκαν στο Πρόγραμμα πριν το 2018).

Οι **δαπάνες** ανέρχονται σε **11,8 εκ.€** (επικυρωμένη συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη), αντιπροσωπεύοντας μόλις το **18,40%** του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας, το 19,72% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων και το 51,01% των νομικών δεσμεύσεων.

Το σύνολο των παρεμβάσεων του Άξονα Προτεραιότητας 2 υπάγονται στον Θεματικό Στόχο 2: Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας και η πρόοδος υλοποίησης του οικονομικού αντικειμένου των ενσωματωμένων στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ παρεμβάσεων σε σχέση με τους προγραμματισμένους πόρους του Θεματικού Στόχου του Άξονα Προτεραιότητας, του Άξονα συνολικά, του Ταμείου Χρηματοδότησης και του ΕΠΑΑΑ αποτυπώνονται στον Πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 20. Οικονομική Πρόοδος Υλοποίησης του ΑΠ 2 ανά Θεματικό Στόχο και συνολικά

ΘΣ	Τίτλος Θεματικού Στόχου	Προσκλήσεις	Εντάξεις	Νομικές Δεσμεύσεις	Επικυρωμένες Δαπάνες
2	Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	121,26%	95,47%	36,07%	18,40%
	Άξονας Προτεραιότητας 2	121,26%	95,47%	36,07%	18,40%
	ΕΤΠΑ	22,04%	17,35%	6,56%	3,34%
	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	11,11%	8,75%	3,31%	1,69%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΟΠΣ 31.12.2018

Σημειώνεται ότι το σύνολο των Προσκήσεων που έχουν εκδοθεί και των ενταγμένων έργων του ΑΠ 2 αφορούν σε παρεμβάσεις που εντάσσονται στον **Τομέα Παρέμβασης 078 Υπηρεσίες και Εφαρμογές Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης**.

Παρά το υψηλό βαθμό ενεργοποίησης των πόρων του Άξονα, που υπερβαίνει σε ύψος τους διαθέσιμους προγραμματικούς, δεν έχουν ενεργοποιηθεί οι παρεμβάσεις που στοχεύουν στην ενίσχυση της ψηφιακής επιχειρηματικότητας και οι ενδεικτικοί πόροι των λοιπών Τομέων Παρέμβασης (Υπηρεσίες και εφαρμογές ηλεκτρονικής ένταξης, ηλεκτρονικής προσβασιμότητας, ηλεκτρονικής μάθησης και ηλεκτρονικής εκπαίδευσης, ψηφιακός γραμματισμός / Λύσεις ΤΠΕ για το θέμα της υγιούς και ενεργού γήρανσης και υπηρεσίες και εφαρμογές ηλεκτρονικής υγείας / Υπηρεσίες και εφαρμογές ΤΠΕ για ΜΜΕ).

Για την αντιμετώπιση αυτής της κατάστασης σκόπιμη κρίνεται η επικαιροποίηση και προσαρμογή των προτεραιοτήτων και των ενδεικτικών δράσεων του Άξονα Προτεραιότητας 2, σε επόμενη τροποποίηση του Προγράμματος.

Ενεργοποίηση Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και Πρόσδοτος Υλοποίησης Φυσικού Αντικειμένου του ΑΠ 2

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζεται η πρόσδοτος ενεργοποίησης των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και υλοποίησης των βασικών δράσεων του Άξονα Προτεραιότητας 2, καθώς και η πρόσδοτος υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου των ενταγμένων έργων.

Ενεργοποίηση Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του Άξονα Προτεραιότητας 2

Έχουν εκδοθεί συνολικά τέσσερις (4) Προσκλήσεις υποβολής προτάσεων με ταυτόσημο αντικείμενο (1^η έως και 4^η Πρόσκληση) στο πλαίσιο της **Επενδυτικής Προτεραιότητας 2γ: Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ για η-διακυβέρνηση, η-μάθηση, η-ένταξη, η-πολιτισμό και η- υγεία.**

Πίνακας 21. Ενεργοποίηση Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και Ειδικό Στόχο του Α.Π.2

Επενδυτική Προτεραιότητα	Ειδικός Στόχος	Πρόσκληση	Π/Υ Πρόσκλησης
2β: Ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ και του η-εμπορίου και ενίσχυση της ζήτησης για ΤΠΕ	2β.1: Ενίσχυση της ψηφιακής επιχειρηματικότητας	-	-
2γ: Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ για η-διακυβέρνηση, η-μάθηση, η-ένταξη, η-πολιτισμό και η- υγεία	2γ.1: Αύξηση των ψηφιακών εφαρμογών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης	Αξιοποίηση των ΤΠΕ για Βελτίωση των Δημόσιων Υπηρεσιών - 1η Πρόσκληση	€21.000.000,00
		Αξιοποίηση των ΤΠΕ για Βελτίωση των Δημόσιων Υπηρεσιών - 2η Πρόσκληση	€3.750.000,00
		Αξιοποίηση των ΤΠΕ για Βελτίωση των Δημόσιων Υπηρεσιών - 3η Πρόσκληση	€28.000.000,00
		Αξιοποίηση των ΤΠΕ για Βελτίωση των Δημόσιων Υπηρεσιών - 4η Πρόσκληση	€25.000.000,00
ΣΥΝΟΛΟ			€77.750.000,00

Πηγή: ΟΠΣ 31.12.2018

Αναλυτικά η ενεργοποίηση των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του ΑΠ 2 έχει ως ακολούθως:

Ε.Π. 2β - Ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ και του η-εμπορίου και ενίσχυση της ζήτησης για ΤΠΕ

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 2β περιλαμβάνει μόνο έναν Ειδικό Στόχο, τον 2β.1.

Ειδικός Στόχος 2β.1: Προώθηση της ψηφιακής επιχειρηματικότητας

Δεν έχουν ενεργοποιηθεί οι προβλεπόμενες ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων που αφορούν στα Σχέδια Κινήτρων για τη χρήση εφαρμογών λογισμικού σε υπολογιστικό σύννεφο από ΜΜΕ και την προώθηση του ηλεκτρονικού εμπορίου.

Ε.Π. 2γ - Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ για η-διακυβέρνηση, η-μάθηση, η-ένταξη, η-πολιτισμό και η-υγεία

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 2γ περιλαμβάνει μόνο έναν Ειδικό Στόχο, τον 1α.1.

Ειδικός Στόχος 2γ.1: Αξιοποίηση των ΤΠΕ για βελτίωση των δημόσιων υπηρεσιών

Μέσω των Προσκλήσεων της Επενδυτικής Προτεραιότητας 2γ και του **Ειδικού Στόχου 2γ.1 «Αξιοποίηση των ΤΠΕ για βελτίωση των δημόσιων υπηρεσιών»** αυτής επιδιώκεται η αύξηση του αριθμού και της ποιότητας των υπηρεσιών του ευρύτερου δημόσιου τομέα, που παρέχονται ηλεκτρονικά προς τις επιχειρήσεις και τους πολίτες.

Ενταγμένα Έργα του Άξονα Προτεραιότητας 2

Στο πλαίσιο των τεσσάρων (4) σχετικών Προσκλήσεων που εκδόθηκαν (δύο εντός του 2017 και δύο εντός του 2018) στον Άξονα Προτεραιότητας 2 έχουν ενταχθεί τα ακόλουθα επτά (7) έργα Δημοσίων Συμβάσεων.

- α. *Υλοποίηση, Λειτουργία και Υποστήριξη μιας Συνολικής Λύσης για το Σύστημα Πληροφορικής και άλλων Επιχειρησιακών Διαδικασιών του Γενικού Συστήματος Υγείας στην Κύπρο (Δικαιούχος - Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας)*

Το Έργο προϋπολογισμού δημόσιας δαπάνης ύψους 13,9 εκ. €, συνδέεται με τις υποχρεώσεις για την αναδιάρθρωση του τομέα της υγείας που απέρρεαν από το Μνημόνιο Συναντίληψης της χώρας και αφορά στην ανάπτυξη ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος υποστήριξης των λειτουργιών του ΓεΣΥ (εγγραφή/αποθήκευση και διαχείριση δικαιούχων και εμπλεκόμενων φορέων, ηλεκτρονική συνταγογράφηση, διαχείριση εργαστηριακών εξετάσεων και δημιουργία Ηλεκτρονικού Αρχείου Ασθενή, διαχείριση αποζημιώσεων κοκ.).

Οι εργασίες ανάπτυξης του Συστήματος βρίσκονται σε εξέλιξη, ενώ το συνολικό έργο αναμένεται να ολοκληρωθεί στις αρχές του 2020 με την παροχή εκ μέρους του Αναδόχου των προβλεπόμενων υπηρεσιών αρχικής υποστήριξης των επιχειρησιακών διαδικασιών του ΓεΣΥ.

- β. *Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως του Υπουργείου Εσωτερικών - "Ιππόδαμος" (Δικαιούχος - Υπουργείο Εσωτερικών)*

Το Έργο, συνολικής επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης ύψους 6,49 εκ. € αφορά στην αυτοματοποίηση όλων των λειτουργιών του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως αλλά και τη διαχείριση των Αδειών Οικοδομής από τις Επαρχιακές Διοικήσεις μέσω κατάλληλου Πληροφοριακού Συστήματος (καταχώρηση και διαχείριση αιτήσεων, υποστήριξη επικοινωνίας με αδειοδοτούσες αρχές, δυνατότητα πρόσβασης σε πολεοδομικές πληροφορίες και εργαλεία και υποβολή ενστάσεων μέσω διαδικτύου).

Κύριος σκοπός του είναι η βελτίωση της εξυπηρέτησης του πολίτη και της εσωτερικής οργάνωσης του Τμήματος, μέσω της επιτάχυνσης των διαδικασιών έκδοσης πολεοδομικών αδειών, μείωσης της γραφειοκρατίας και της διακινούμενης πληροφορίας και της εξασφάλισης σημαντικών εργαλείων οργάνωσης και διαχείρισης της πολεοδομικής πληροφορίας και ιδιαίτερα των γεωγραφικών πληροφοριακών δεδομένων.

Το Πληροφοριακό Σύστημα εντός του 2018 τέθηκε σε πιλοτική λειτουργία και σήμερα βρίσκεται στη φάση της επιχειρησιακής του λειτουργίας.

- γ. *Αναβάθμιση του Ηλεκτρονικού Συστήματος Σύναψης Συμβάσεων eProcurement του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας (Δικαιούχος - Γενικό Λογιστήριο)*

Το Έργο, συνολικού προϋπολογισμού (επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης) ύψους 238 χιλ. € έχει ολοκληρωθεί.

Αφορούσε στην αναβάθμιση του υφιστάμενου Ηλεκτρονικού Συστήματος Σύναψης Συμβάσεων eProcurement, προκειμένου να διαχειριστεί τις νέες φόρμες και εργαλεία που εισήχθησαν με την αλλαγή των Κοινοτικών Οδηγιών Περί Δημοσίων Συμβάσεων και υιοθετήθηκαν από τη χώρα.

- δ. *Δομημένη καλωδίωση και ασύρματη δικτύωση στα σχολεία της Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (Δικαιούχος - Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού)*

Το Έργο, συνολικού προϋπολογισμού (επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης) ύψους 3,5 εκ. €, περιλαμβάνει την εγκατάσταση ενσύρματης δομημένης καλωδίωσης και πρόνοιας για μελλοντική εγκατάσταση ασύρματης δικτύωσης, καθώς και την εγκατάσταση και λειτουργία της ασύρματης δικτύωσης στα σχολεία Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.

Σκοπός του έργου είναι η παροχή σε ολόκληρη την εκπαιδευτική κοινότητα (Μαθητές, και Εκπαιδευτικούς) υπηρεσίες Διαδικτύου με τρόπο που να ενισχύουν και να στηρίζουν τη μαθησιακή διαδικασία και τα μαθησιακά αποτελέσματα. Μέσω του έργου της ασύρματης δικτύωσης παρέχεται η δυνατότητα για υλοποίηση της υποδομής έτσι ώστε ολόκληρη η εκπαιδευτική κοινότητα να συνεργαστεί αποδοτικά σε ένα κοινό δίκτυο που θα επιτρέπει την απρόσκοπτη ανταλλαγή πληροφοριών ανάμεσα στον πληθυσμό της. Επίσης παρέχεται η ευκαιρία σε όλους ανεξαρτήτως τους μαθητές για πρόσβαση σε σύγχρονες τεχνολογίες και υπηρεσίες διαδικτύου εντός και εκτός των σχολικών μονάδων. Η ηλεκτρονική σύνδεση (Επικοινωνία) των σχολικών χώρων με τη χρήση της ενσύρματων και ασύρματων δικτύων

αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της σύγχρονης εκπαίδευσης αλλά και στον σύγχρονο τρόπο επικοινωνίας του ΥΠΠ με τις σχολικές μονάδες.

Υπό εξέλιξη βρίσκονται οι εργασίες δομημένης καλωδίωσης, ενώ το έργο αναμένεται να ολοκληρωθεί στο τέλος του 2019/αρχές του 2020.

ε. *Αναβάθμιση του Γεωγραφικού Υποσυστήματος Πληροφοριών Γης του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας (Δικαιούχος - Υπουργείο Εσωτερικών)*

Το Έργο, συνολικού προϋπολογισμού (επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης) ύψους 4,75 εκ. € περιλαμβάνει την ανάπτυξη, ρύθμιση, παραμετροποίηση και εφαρμογή νέου γεωγραφικού πληροφοριακού υποσυστήματος για το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας που αντικαθιστά και βελτιώνει όλες τις λειτουργίες του υφιστάμενου παλιού υποσυστήματος. Επίσης περιλαμβάνει την μετάπτωση των δεδομένων του παλιού συστήματος στο νέο, τη προμήθεια, ρύθμιση και εγκατάσταση λογισμικών συστήματος, τη προμήθεια καινούργιου μηχανογραφικού εξοπλισμού (εξυπηρετητές, περιφερειακό εξοπλισμό, εξοπλισμό δικτύου κ.λ.π) και εκπαίδευση των χρηστών.

Τον Ιούνιο του 2018 υπεγράφη η σχετική σύμβαση για την αναβάθμιση του Υποσυστήματος, ενώ εντός του 2019 αναμένεται να ολοκληρωθεί η προμήθεια ηλεκτρονικού εξοπλισμού και λογισμικού για τη λειτουργία του Υποσυστήματος.

στ. *Σύστημα Υπηρεσιών Υποστήριξης (ΣΥΥ) του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (Δικαιούχος - Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού)*

Το Έργο, συνολικού προϋπολογισμού (επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης) ύψους 9 εκ. €, αφορά στην ανάπτυξη και εγκατάσταση ενός ολοκληρωμένου ηλεκτρονικού συστήματος διαχείρισης πληροφοριών και αυτοματισμού διαδικασιών, που ικανοποιεί τον στρατηγικό στόχο της βελτίωσης της διαχείρισης πληροφοριών και αυτοματισμού διαδικασιών προς όλους τους εμπλεκόμενους φορείς του ΥΠΠ σε οποιαδήποτε αιτήματα. Ολόκληρο το έργο θα είναι οριζόντιο για όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης (Δημοτική, Μέση και Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση), όπως επίσης και τις διοικητικές διαδικασίες του ΥΠΠ.

Γενικός στόχος του ΣΥΥ είναι η εξασφάλιση κατάλληλης διαχείρισης των πληροφοριών και αυτοματισμού των διαδικασιών συμβάλλοντας έτσι στη μείωση της γραφειοκρατίας, του υψηλού διοικητικού κόστους και η διασφάλιση της άμεσης ενημέρωσης, συνεργασίας και παροχής υποστήριξης των εμπλεκόμενων φορέων (Σχολικές Μονάδες, Διευθύνσεις Σχολικών Μονάδων, Διευθύνσεις και Υπηρεσίες ΥΠΠ, Επαρχιακά Γραφεία Παιδείας, Εκπαιδευτικούς, Γονείς και Μαθητές, Συνδικαλιστικές οργανώσεις, Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας, Σχολικές Εφορείες, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο)

Οι διάφορες υπηρεσίες του έργου θα προσφέρονται στους χρήστες σταδιακά, ενώ η παροχή του συνόλου των προγραμματισμένων υπηρεσιών θα ολοκληρωθεί μέχρι το 2023.

ζ. *Σύστημα Διαχείρισης Επιχειρησιακών Πόρων του Κυπριακού Δημοσίου και Σύστημα Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού (Δικαιούχος - Γενικό Λογιστήριο)*

Το Έργο, συνολικού προϋπολογισμού (επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης) ύψους 23,33 εκ. €, αφορά στην ανάπτυξη ενός συστήματος διαχείρισης επιχειρησιακών πόρων που θα υποστηρίζει όλα τα Υπουργεία/Τμήματα και ανεξάρτητες Υπηρεσίες στο κυπριακό Δημόσιο, στους τομείς της Λογιστικής, των Μισθολογίων και Συντάξεων, του Προϋπολογισμού και της διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού.

Τα κύρια οφέλη από τη χρήση του συστήματος διαχείρισης επιχειρησιακών πόρων στον Δημόσιο Τομέα είναι ο επανασχεδιασμός κεντρικών υπηρεσιών του Κράτους, με απάλειψη χειρωνακτικής εργασίας, η αυτοματοποίηση διαδικασιών έγκρισης δαπανών, τιμολογίων, ετοιμασίας προϋπολογισμού και παρεμφερών διαδικασιών και η καλύτερη διαχείριση στοιχείων ανθρώπινου δυναμικού.

Επίσης, άλλα οφέλη είναι η πληροφόρηση για καλύτερη κατανομή των πόρων και η επεξεργασία της πληροφόρησης με την εφαρμογή της βάσης των δεδομένων (διαχείριση συμβολαίων, στοιχεία περιουσιακών στοιχείων κ.λπ.).

Το έργο βρίσκεται σε πολύ πρώιμο στάδιο υλοποίησης.

Πρόοδος και προοπτικές επίτευξης Δεικτών του Άξονα Προτεραιότητας 2

Το προγραμματισμένο φυσικό αντικείμενο του Άξονα Προτεραιότητας 2 εκφράζεται με τους Δείκτες Εκρών που αντιστοιχούν /αντιπροσωπεύουν ποσοτικοποιημένους στόχους για δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του συγκεκριμένου Άξονα Προτεραιότητας, ενώ τα αποτελέσματα των σχετικών υλοποιούμενων δράσεων που συνάδουν με τους Ειδικούς Στόχους του Άξονα αποτιμώνται μέσω των Δεικτών Αποτελεσμάτων (τα αποτελέσματα συνδέονται και με παρεμβάσεις που υλοποιούνται και χωρίς τη συμβολή του Προγράμματος).

Στην Ενότητα αυτή εξετάζεται η πρόοδος και οι προοπτικές επίτευξης των Δεικτών του Άξονα Προτεραιότητας 2.

Δείκτες Εκρών του Άξονα Προτεραιότητας 2

Ειδικότερα, οι αναμενόμενες εκροές του Άξονα Προτεραιότητας 2 αποτυπώνονται σε τρεις (3) ποσοτικοποιημένους στόχους, εκ των οποίων ένας (1) είναι στόχος του Πλαισίου Επίδοσης του Προγράμματος (Ορόσημο του έτους 2018).

Για τη μέτρηση των ως άνω στόχων στον Άξονα Προτεραιότητας 2 έχουν επιλεγεί τρεις (3) Δείκτες Εκρών, εκ των οποίων οι δύο (2) είναι κοινοί (περιέχονται στα Παραρτήματα των Κανονισμών των Ταμείων) και ένας (1) είναι ειδικός (έχει ορισθεί ειδικά στο ΕΠΑΑΑ).

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται, οι προγραμματισμένες και κατ' ακολουθία οι υλοποιηθείσες εκροές του συγκεκριμένου Άξονα Προτεραιότητας, μέσω του συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων – δεικτών. Σημειώνεται ότι στις τιμές επίτευξης των Δεικτών Εκρών αποτυπώνονται αμιγώς οι εκροές από έργα που έχουν ήδη ενταχθεί και υλοποιούνται στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας 2 του ΕΠΑΑΑ.

Πίνακας 22. Πρόοδος Επίτευξης Δεικτών Εκρών ΑΠ 2

Επ. Πρωτ.	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή - Στόχος (2018)	Τιμή - Στόχος (2023)	Υλοποίηση 2017
2β	CO01	Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται	Επιχειρήσεις	-	330	0
	CO02	Αριθμός Επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις	Επιχειρήσεις	-	330	0
2γ	2γ.1	Δημόσιοι Φορείς/Υπηρεσίες που ενισχύονται για την ανάπτυξη ψηφιακών εφαρμογών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης)	Πλήθος	2	8	1

Με βάση τα στοιχεία του ανωτέρω Πίνακα, η πρόοδος επίτευξης των στόχων σε όρους Δεικτών Εκρών ανά Επενδυτική Προτεραιότητα του Άξονα Προτεραιότητας 2 έχει ως εξής:

Ε.Π. 2β - Ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ και του η-εμπορίου και ενίσχυση της ζήτησης για ΤΠΕ

Οι τιμές επίτευξης των δύο (2) Δεικτών Εκρών της Επενδυτικής Προτεραιότητας 2β (CO01: Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται και CO02: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις) είναι μηδενικές, ως αποτέλεσμα του γεγονότος ότι μέχρι το τέλος του 2018 δεν είχαν ενεργοποιηθεί οι προβλεπόμενες από το Πρόγραμμα Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων (Σχέδια Κινήτρων για τη χρήση εφαρμογών λογισμικού σε υπολογιστικό σύννεφο από ΜΜΕ και την προώθηση του ηλεκτρονικού εμπορίου).

Παρά τη σημαντική καθυστέρηση στην ενεργοποίηση των σχετικών Δράσεων, λόγω της φύσης των επενδυτικών έργων, εκτιμάται ως εφικτή η επίτευξη του τελικού προγραμματικού στόχου των δύο Δεικτών (ταυτίζονται πλήρως μεταξύ τους).

Η εκτίμηση αυτή βασίζεται και στο γεγονός της ύπαρξης ισχυρού σχετικού ενδιαφέροντος εκ μέρους των επιχειρήσεων, όπως αυτό άλλωστε εκφράσθηκε στο πλαίσιο των Σχεδίων Χορηγιών για την ενίσχυση της νεανικής και γυναικείας επιχειρηματικότητας.

Ε.Π. 2γ - Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ για η-διακυβέρνηση, η-μάθηση, η-ένταξη, η-πολιτισμό και η- υγεία

Στην Επενδυτική προτεραιότητα 2γ έχει επιλεγεί ο ειδικός Δείκτης Εκρών 2.γ.1. Δημόσιοι Φορείς Υπηρεσίες που ενισχύονται για την ανάπτυξη ψηφιακών εφαρμογών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, Δείκτης, που συμμετέχει στο Πλαίσιο Επιδόσεων του Προγράμματος.

Ήδη ολοκληρώθηκαν τα έργα «Αναβάθμιση του Ηλεκτρονικού Συστήματος Σύναψης Συμβάσεων e-procurement του Γενικού Λογιστηρίου) και «Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως του ΥΕ – ΙΠΠΟΔΑΜΟΣ», με αποτέλεσμα να καλύπτεται ο ενδιάμεσος στόχος/ Ορόσημο του 2018.

Με την ολοκλήρωση των λοιπών πέντε (5) ενταγμένων έργων που ήδη υλοποιούνται επιτυγχάνεται και ο τελικός προγραμματικός στόχος του Προγράμματος.

Δείκτες Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 2

Ως προς την πρόοδο των Δεικτών Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 2 καταγράφονται οι ακόλουθες επιδόσεις:

26.1 - Ποσοστό ΜΜΕ που πραγματοποιούν πωλήσεις διαδικτυακά

Σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσιεύονται στην επίσημη ιστοσελίδα της ΕΕ - Digital Agenda Scoreboard key indicators, ο προγραμματικός στόχος έχει ήδη επιτευχθεί από το έτος 2016 (12,37% έναντι στόχου 11%), ενώ το 2017 και το 2018 οι τιμές του Δείκτη ανήλθαν 11,41% και 11,79% αντίστοιχα. Οι διαφοροποιήσεις αυτές εκτιμάται ότι δεν αποτυπώνουν την ακριβή τιμή του Δείκτη, αλλά οφείλονται σε στατιστικές αποκλίσεις, λόγω του μικρού μεγέθους του στατιστικού δείγματος.

2γ.1 - Ποσοστό πληθυσμού που κάνει χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης

Ομοίως, σύμφωνα με τα ως άνω στοιχεία, ο προγραμματικός στόχος έχει ήδη επιτευχθεί και ειδικότερα το ποσοστό του πληθυσμού που κάνει χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στην Κύπρο το έτος 2018 ανήλθε στο 41,66% έναντι του προγραμματικού στόχου 40%.

Στη συνέχεια ακολουθεί ανά Ειδικό Στόχο αναλυτική παρουσίαση της ετήσιας προόδου των τιμών των Δεικτών Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 2.

Ειδικός Στόχος 2β.1: Προώθηση της ψηφιακής επιχειρηματικότητας

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	Τιμή Στόχος (2023)
2β.1	Ποσοστό ΜΜΕ που πραγματοποιούν πωλήσεις διαδικτυακά	Ποσοστό	7,3	2013	10,00	10,29	12,37	11,41	11,79	11,00

Ειδικός Στόχος 2γ.1: Αξιοποίηση των ΤΠΕ για βελτίωση των δημόσιων υπηρεσιών

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	Τιμή Στόχος (2023)
2γ.1	Ποσοστό πληθυσμού που κάνει χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης	Ποσοστό	30	2013	41,40	33,69*	38,38*	42,30	41,66	40,00

* επικαιροποίηση τιμών

Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα ΑΠ 2

Με βάση τη μεθοδολογία εκτίμησης της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της υλοποίησης των δράσεων του Προγράμματος, από το κατώτερο έως το ανώτερο επίπεδο διακριτών μερών του, όσον αφορά στον Άξονα Προτεραιότητας 2, σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα που ακολουθεί, διαπιστώνονται τα εξής:

Θεματικός Στόχος 2

Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των ΤΠΕ

Ο Θεματικός Στόχος 2 είναι ο μοναδικός Στόχος του ΑΠ 2 και εμφανίζει χαμηλό δείκτη αποτελεσματικότητας υλοποίησης (0,218), καθώς επηρεάζεται κυρίως από την υψηλή χρηματοδοτική βαρύτητα του έργου «Σύστημα Διαχείρισης Επιχειρησιακών Πόρων του Κυπριακού Δημοσίου και Σύστημα Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού» το οποίο δεν έχει ακόμη ενεργοποιηθεί, καθώς και τη χαμηλή πρόοδο του φυσικού αντικείμενου του έργου «Σύστημα Υπηρεσιών Υποστήριξης (ΣΥΥ) του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού» που πρόσφατα ενεργοποιήθηκε (η χρηματοδοτική βαρύτητα των δύο έργων στο σύνολο του Π/Υ των ενταγμένων έργων του ΑΠ 2 ανέρχεται στο 53%).

Χαμηλά συνεισφέρουν στον δείκτη αποτελεσματικότητας ο υψηλός δείκτης φυσικής ολοκλήρωσης των έργων «Αναβάθμιση του Ηλεκτρονικού Συστήματος Σύνταξης Συμβάσεων eProcurement του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας» και «Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως του Υπουργείου Εσωτερικών - "Ιππόδαμος"», λόγω της χαμηλής χρηματοδοτικής τους βαρύτητας (11% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων).

Αντίστοιχα, ο συγκεκριμένος Θεματικός Στόχος εμφανίζει υψηλό δείκτη αποδοτικότητας (1,13), με δεδομένο ότι η οικονομική απορρόφηση των έργων είναι χαμηλότερη του ποσοστού υλοποίησης του φυσικού αντικείμενου.

Πίνακας 23. Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα του ΑΠ 2

ΘΣ	Τίτλος Έργου / Τίτλος Δράσης	Εντάξεις (ΔΔ)	Νομικές Δεσμεύσεις (ΔΔ)	Βαρύτητα Έργου στο σύνολο των έργων του Θ.Σ.	Δείκτης φυσικής ολοκλήρωσης Έργου	Σταθμισμένος Δείκτης Αποτελεσματικότητας Έργου / Δείκτης Αποτελεσματικότητας Θ.Σ	Δαπάνες (ΔΔ)	% Απορρόφησης Π/Υ Έργου / Σχεδίου	Δείκτης Αποδοτικότητας Έργου - Δείκτης Αποδοτικότητας Θ.Σ.
1	2	3	4	5	8	7=6*5	8	9=8/3	10=6/9
2	Ανάπτυξη, Υλοποίηση, Λειτουργία και Υποστήριξη μιας Συνολικής Λύσης για το Σύστημα Πληροφορικής και άλλων Επιχειρησιακών Διαδικασιών του Γενικού Συστήματος Υγείας στην Κύπρο	13.895.623,00	13.445.623,00	22,70%	0,4741	0,108	6.587.830,04	47,41%	1,00
2	Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικίσεως του Υπουργείου Εσωτερικών - "Ιππόδαμος"	6.490.000,00	5.608.580,00	10,60%	1,0000	0,106	3.634.394,73	56,00%	1,79
2	Αναβάθμιση του Ηλεκτρονικού Συστήματος Σύναψης Συμβάσεων eProcurement του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας	238.000,00	238.000,00	0,39%	1,0000	0,004	238.000,00	100,00%	1,00
2	Δομημένη καλωδίωση και ασύρματη δικτύωση στα σχολεία της Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού	3.500.000,00	954.196,29	5,72%	0,1987	0,011	695.425,41	19,87%	1,00
2	Αναβάθμιση του Γεωγραφικού Υποσυστήματος Πληροφοριών Γης του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας	4.753.570,43	2.281.825,00	7,77%	0,1287	0,010	611.682,50	12,87%	1,00
2	Σύστημα Υπηρεσιών Υποστήριξης (ΣΥΥ) του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού	9.000.000,00	599.748,10	14,70%	0,0000	0,000	29.987,41	0,33%	0,00

2	Σύστημα Διαχείρισης Επιχειρησιακών Πόρων του Κυπριακού Δημοσίου και Σύστημα Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού	23.333.728,25	0,00	38,12%	0,0000	0,000	0,00	0,00%	
Θεματικός Στόχος 2 - Σύνολο		61.210.921,68	23.127.972,39	100,00%		0,218	11.797.320,09	19,27%	1,13

3.2.3 Άξονας Προτεραιότητας 3Α «Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Διατήρηση του Περιβάλλοντος»

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3Α: ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Στόχος: Η διατήρηση και αξιοποίηση του περιβάλλοντος ως βασικού κοινωνικού και πλουτοπαραγωγικού αγαθού, δημιουργώντας συνθήκες αειφόρου ανάπτυξης της οικονομίας, καθώς και υψηλής ποιότητας συνθήκες διαβίωσης των κατοίκων της χώρας. Μέσω των παρεμβάσεων του Άξονα 3 αντιμετωπίζονται οι ανάγκες της χώρας και αναλαμβάνονται πρωτοβουλίες για τον περιορισμό των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής (διάβρωση ακτών, παρακολούθηση επιπτώσεων και διαχείριση κινδύνων), τη διατήρηση/ προστασία/ αξιοποίηση και προβολή των φυσικών και πολιτιστικών πόρων, καθώς και τη διατήρηση και βελτίωση της βιοποικιλότητας των οικοσυστημάτων και της κατάστασης των τοπίων της χώρας (ολοκληρωμένη διαχείριση και προστασία των χερσαίων περιοχών NATURA).

Ειδικό Στόχο:

- 5α.1: Αντιμετώπιση των επιπτώσεων που συνεπάγεται η κλιματική αλλαγή με προτεραιότητα στη διάβρωση των ακτών
- 6γ.1: Βελτίωση της ελκυστικότητας περιοχών φυσικού ή πολιτιστικού ενδιαφέροντος
- 6δ.1: Βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των ειδών και οικοτόπων στις περιοχές NATURA 2000

Ενδεικτικές κατηγορίες έργων για την επίτευξη των Ειδικών Στόχων:

5α.1	- Παράκτιες ζώνες: Δράσεις προστασίας και βελτίωσης των παράκτιων ζωνών από τη διάβρωση των ακτών, περιλαμβανομένης της λήψης μέτρων για μετριασμό των επιπτώσεων των φραγμάτων στα παράκτια οικοσυστήματα. - Βιοποικιλότητα: Δράσεις προστασίας και βελτίωσης της βιοποικιλότητας από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, όπως η δημιουργία καταλόγου των πληθυσμών, της κατανομής και της γενετικής των ενδημικών ειδών. - Αξιοποίηση των ΤΠΕ για ανάπτυξη μηχανισμών παρακολούθησης και συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης (early warning systems) και διαχείρισης κινδύνων, καθώς και κινδύνων που προκύπτουν από την κλιματική αλλαγή και τα ακραία καιρικά φαινόμενα. - Αναγκαίες μελέτες καταγραφής, αξιολόγησης και χαρτογράφησης των συγκεκριμένων κινδύνων.
6γ.1	- Δράσεις για τη διατήρηση, ανάδειξη και αξιοποίηση μνημείων και περιοχών πολιτιστικού ενδιαφέροντος. - Δράσεις διασύνδεσης και ενίσχυσης της προσβασιμότητας σε χώρους πολιτιστικού ενδιαφέροντος, κυρίως σε αρχαιολογικούς χώρους
6δ.1	- Δημιουργία ενός μόνιμου και αποτελεσματικού σχεδίου παρακολούθησης για τις περιοχές του δικτύου NATURA 2000 – Σχέδιο Παρακολούθησης των οικοτόπων και των ειδών και ενδιατημάτων τους - Χαρτογράφηση σε όλες τις περιοχές του δικτύου NATURA 2000 – οικοτόπων και ειδών - Έργα συνεκτικότητας για το δίκτυο NATURA 2000 με χρήση πράσινης υποδομής (σύνδεση αρχαίων μνημείων και στοιχείων του τοπίου με ποτάμια/υδροβιότοπους κοκ.) - Αποκατάσταση των οικοσυστημάτων και των ενδιατημάτων των ειδών μέσω της δημιουργίας οικολογικών διαδρόμων και της δημιουργίας μικροαποθεμάτων, ιδιαίτερα για αμμοθινικά ενδιατήματα.

Πρόσδος Υλοποίησης Οικονομικού Αντικειμένου του Άξονα Προτεραιότητας 3Α

Η συγχρηματοδοτούμενη Δημόσια Δαπάνη του Άξονα Προτεραιότητας 3Α ανέρχεται σε **€30.352.403** και αντιπροσωπεύει το **8,60%** και **4,34%** του προϋπολογισμού του **ΕΤΠΑ** και του **ΕΠΑΑΑ** αντίστοιχα. Τα αναλυτικά οικονομικά στοιχεία του Άξονα Προτεραιότητας 3Α ανά Θεματικό Στόχο και Τομέα Παρέμβασης αποτυπώνονται στους Πίνακες που ακολουθούν.

Πίνακας 24. Οικονομικά Στοιχεία ΑΠ 3Α ανά Θεματικό Στόχο (31/12/2018)

ΘΣ	Τίτλος Θεματικού Στόχου	Κατανομή Π/Υ	Π/Υ Προσκλήσεων	Αριθμός ενταγμένων Έργων	Π/Υ ενταγμένων Έργων	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη	Νομικές Δεσμεύσεις	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
5	Πρώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων	13.881.814,00	17.107.000,00	6	16.541.654,40	16.511.654,40	16.547.354,49	12.838.102,44	12.838.102,44
6	Προστασία του περιβάλλοντος και πρώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	16.470.589,00	17.200.000,00	4	17.560.470,50	15.827.270,50	13.475.837,90	7.227.518,27	7.179.240,51
Σύνολα		30.352.403,00	34.307.000,00	10	34.102.124,90	32.338.924,90	30.023.192,39	20.065.620,71	20.017.342,95

* όλα τα ποσά περιλαμβάνουν την κοινοτική και εθνική συνδρομή, ενώ στον Π/Υ των ενταγμένων έργων περιλαμβάνεται και λοιπή εθνική συμμετοχή (μη συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη και ιδιωτική συμμετοχή)

Πίνακας 25. Οικονομικά Στοιχεία ΑΠ 3Α ανά Τομέα Παρέμβασης (31/12/2018) – στήριξη της Ένωσης

ΤΠ	Τίτλος Τομέα Παρέμβασης	Ενδεικτική Κατανομή Π/Υ	Π/Υ Προσκλήσεων	Αριθμός ενταγμένων Έργων	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
086	Προστασία, αναστήλωση και βιώσιμη χρήση των περιοχών NATURA 2000	5.000.000,00	2.125.000,00	1	1.589.944,24	324.508,82	324.508,82
087	Προσαρμογή σε μέτρα για την κλιματική αλλαγή και πρόληψη και διαχείριση κινδύνων σχετικών με το κλίμα	11.799.542,00	14.540.950,00	6	14.034.906,24	10.912.387,07	10.912.387,07
094	Προστασία, ανάπτυξη και προβολή στοιχείων δημόσιας πολιτιστικής κληρονομιάς	9.000.000,00	12.495.000,00	3	11.863.235,69	5.818.881,71	5.777.845,62
Σύνολα		25.799.542,00	29.160.950,00	10	27.488.086,17	17.055.777,60	17.014.741,51

* τα ποσά αναφέρονται σε όρους κοινοτικής συνδρομής

Ο Άξονας Προτεραιότητας 3Α, μεταξύ όλων των θεματικών Αξόνων Προτεραιότητας του ΕΠΑΑΑ (πλην των Αξόνων Τεχνικής Βοήθειας), παρουσιάζει τις **καλύτερες επιδόσεις** ως προς το **βαθμό δέσμευσης των προγραμματικών πόρων (Δημόσια Δαπάνη ενταγμένων έργων και νομικές δεσμεύσεις) και απορρόφησης των προγραμματικών πόρων** (επικυρωμένες δαπάνες ενταγμένων έργων), ενώ παρουσιάζει την τρίτη καλύτερη επίδοση ως προς το βαθμό **ενεργοποίησης των κατανεμημένων σε αυτόν πόρων**.

Στον Άξονα Προτεραιότητας 3Α έχουν εκδοθεί Προσκήσεις προϋπολογισμού δημόσιας δαπάνης ύψους 34,3 εκ. € (**113,03% του συνολικού προϋπολογισμού του Άξονα**) και έχουν **ενταχθεί συνολικά 10 έργα Δημοσίων Συμβάσεων** (ένα νέο ενταγμένο έργο εντός του 2018), συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης **32,34 εκ.€** (106,54% του προϋπολογισμού του ΑΠ 3Α ή το 4,62% των συνολικών πόρων του ΕΠΑΑΑ).

Έχουν αναληφθεί **νομικές δεσμεύσεις ύψους 30,02 εκ. €**, ήτοι το **98,92%** του προϋπολογισμού του Άξονα και το 92,84% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων. Οι **δαπάνες** ανέρχονται σε **20,02 εκ. €** (επικυρωμένη συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη των ενταγμένων έργων), αντιπροσωπεύοντας το **65,95%** του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας και το 61,90% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων.

Ειδικότερα μέχρι 31/12/2018 **είχε ενεργοποιηθεί το σύνολο των τριών (3) Θεματικών Στόχων**, ενώ τα ποσοστά πρόόδου υλοποίησης του οικονομικού αντικειμένου των ενσωματωμένων στο Σύστημα παρεμβάσεων σε σχέση με τους προγραμματισμένους πόρους του Θεματικού Στόχου του Άξονα Προτεραιότητας, του Άξονα συνολικά, του Ταμείου Χρηματοδότησης και του ΕΠΑΑΑ αποτυπώνονται στον Πίνακα που ακολουθεί.

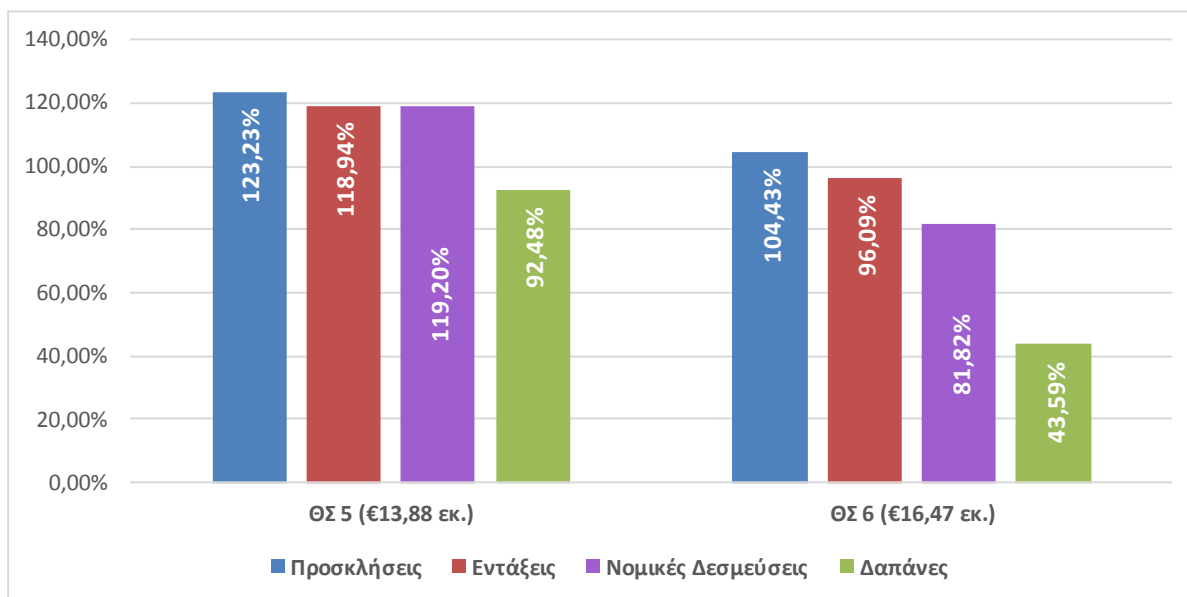
Πίνακας 26. Οικονομική Πρόοδος Υλοποίησης του ΑΠ 3Α ανά Θεματικό Στόχο και συνολικά

ΟΣ	Τίτλος Θεματικού Στόχου	Προσκήσεις	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη	Νομικές Δεσμεύσεις	Επικυρωμένες Δαπάνες
5	Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων	123,23%	118,94%	119,20%	92,48%
6	Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	104,43%	96,09%	81,82%	43,59%
Άξονας Προτεραιότητας 3Α		113,03%	106,54%	98,92%	65,95%
ΕΤΠΑ		9,72%	9,17%	8,51%	5,67%
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα		4,90%	4,62%	4,29%	2,86%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΟΠΣ 31.12.2018

Όπως παρουσιάζεται παραστατικά και στο Διάγραμμα που ακολουθεί, μεταξύ των Θεματικών Στόχων του Άξονα Προτεραιότητας 3Α, υψηλότερη οικονομική πρόοδος σε όλους τους δείκτες παρουσιάζει ο Θεματικός Στόχος 5. Η εικόνα αυτή επηρεάζεται από το γεγονός ότι στον Θεματικό Στόχο 3 έχει ενταχθεί ένα έργο Δημοσίων Συμβάσεων υψηλού προϋπολογισμού που βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο υλοποίησης, ενώ στους λοιπούς Θεματικούς Στόχους περιλαμβάνονται κυρίως έργα Σχεδίων Χορηγιών χαμηλού σχετικά προϋπολογισμού, που η πρόοδος υλοποίησης του οικονομικού τους αντικειμένου δεν έχει ενσωματωθεί πλήρως στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ.

Διάγραμμα 17: Πορεία Χρηματοοικονομικής Υλοποίησης ανά Θεματικό Στόχο του Α.Π. 3Α (% επί της Δημόσιας Δαπάνης του Θεματικού Στόχου στον Α.Π. 3Α)

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΟΠΣ 31.12.2018

Αναλυτικότερα η οικονομική πρόοδος του ΑΠ 3Α ανά **Θεματικό Στόχο** έχει ως ακολούθως:

- Στον **ΘΣ 5 «Πρωώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων»**, έχουν ενταχθεί έξη (6) έργα συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 16.541.654,40 € (118,94% των πόρων του ΘΣ), με νομικές δεσμεύσεις 16.547.354,49 € (119,20%) και επικυρωμένες δαπάνες 12.838.102,44 € (92,84% των πόρων του ΘΣ)
- Στον **ΘΣ 6 «Προστασία του περιβάλλοντος και πρωώθηση της αποδοτικότητας των πόρων»**, έχουν ενταχθεί τέσσερα (4) έργα συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 15.827.270,50 € (96,09% της κατανομής πόρων του ΘΣ) και δαπάνες 7.179.240,51 € (43,59%).

Έχουν ενεργοποιηθεί πόροι του συνόλου των **Τομέων Παρέμβασης (ΤΠ)** του Άξονα. Η πρόοδος ενεργοποίησης και υλοποίησης του ΑΠ 3Α (τα ποσά αναφέρονται σε όρους κοινοτικής συνδρομής/στήριξης της Ένωσης) ανά ΤΠ έχει ως ακολούθως:

- Στον **ΤΠ 086 «Προστασία, αναστήλωση και βιώσιμη χρήση των περιοχών NATURA 2000»**, περιλαμβάνεται ένα (1) έργο του ΘΣ 6 (εντάχθηκε στο Πρόγραμμα το 2018), κοινοτικής συνδρομής ύψους 1,59 εκ. € € (31,80% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ), με επικυρωμένες δαπάνες 324.508,82 € (6,49% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ). Στον εν λόγω Τομέα εντοπίζεται υστέρηση στην ενεργοποίηση και υλοποίηση των ενδεικτικών παρεμβάσεων του Προγράμματος.
- Στον **ΤΠ 087 «Προσαρμογή σε μέτρα για την κλιματική αλλαγή και πρόληψη και διαχείριση κινδύνων σχετικών με το κλίμα»**, περιλαμβάνονται τα έξη (6) έργα του ΘΣ 5, η οικονομική πρόοδος των οποίων ταυτίζεται με αυτή των έργων του ΘΣ 5.
- Στον **ΤΠ 094 «Προστασία, ανάπτυξη και προβολή στοιχείων δημόσιας πολιτιστικής κληρονομιάς»**, περιλαμβάνονται τα τρία (3) έργα του ΘΣ 6, κοινοτικής συνδρομής ύψους

11,86 εκ. € € (131,81% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ), με επικυρωμένες δαπάνες 5.777.845,62 € (64,20% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ).

Ενεργοποίηση Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και Πρόσδοξ Υλοποίησης Φυσικού Αντικειμένου του ΑΠ 3Α

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζεται η πρόσδοξ ενεργοποίησης των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και υλοποίησης των βασικών δράσεων του Άξονα Προτεραιότητας 3Α, καθώς και η πρόσδοξ υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου των ενταγμένων έργων.

Ενεργοποίηση Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του Άξονα Προτεραιότητας 3Α

Η δημοσίευση των πέντε (5) Προσκλήσεων υποβολής προτάσεων για ένταξη έργων Δημοσίων Συμβάσεων έχει ενεργοποιήσει το σύνολο των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και Ειδικών Στόχων του Α.Π. 3Α. Η αντιστοίχιση των Προσκλήσεων/Προκηρύξεων με τις Επενδυτικές Προτεραιότητες και τους Ειδικούς Στόχους που υπηρετούν αποτυπώνεται στον Πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 27. Επενδυτικές Προτεραιότητες & Ειδικό Στόχοι του Α.Π. 3Α

Επενδυτική Προτεραιότητα	Ειδικός Στόχος	Προσκλήσεις	Π/Υ Πρόσκλησης
5α: Προώθηση επενδύσεων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, συμπεριλαμβανομένων των οικοσυστημικών προσεγγίσεων	5α.1 Αντιμετώπιση των επιπτώσεων που συνεπάγεται η κλιματική αλλαγή με προτεραιότητα στη διάβρωση των ακτών	Αντιμετώπιση των επιπτώσεων που συνεπάγεται η Κλιματική Αλλαγή με προτεραιότητα τη διάβρωση των ακτών	€14.117.000,00
		Προστασία από τη Διάβρωση των Ακτών	€2.990.000,00
6γ: Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς	6γ.1 Βελτίωση της ελκυστικότητας περιοχών φυσικού ή πολιτιστικού ενδιαφέροντος	Διασύνδεση και ενίσχυση της προσβασιμότητας σε αρχαιολογικούς χώρους και ανάδειξη προστασία συντήρηση και προώθηση αρχαιολογικών μουσείων	€5.700.000,00
		Αποκατάσταση και Αξιοποίηση Ιστορικών Πολιτιστικών Υποδομών	€9.000.000,00
6δ: Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και του εδάφους καθώς και της προαγωγής των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων μεταξύ άλλων και μέσω του δικτύου NATURA 2000 και των πράσινων υποδομών	6δ. 1 Βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των ειδών και οικοτόπων στις περιοχές NATURA 2000	Βελτίωση της κατάστασης διατήρησης σε περιοχές NATURA στην Πάφο	€2.500.000,00
Σύνολο			€34.307.000,00

Πηγή: ΟΠΣ 31.12.2017

Αναλυτικά η ενεργοποίηση των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του ΑΠ 3Α έχει ως ακολούθως:

Ε.Π. 5α: Προώθηση επενδύσεων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, συμπεριλαμβανομένων των οικοσυστημικών προσεγγίσεων

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 5α περιλαμβάνει μόνο έναν Ειδικό Στόχο, τον 5α.1.

Ειδικός Στόχος 5α.1: Αντιμετώπιση των επιπτώσεων που συνεπάγεται η κλιματική αλλαγή με προτεραιότητα στη διάβρωση των ακτών

Μέσω των παρεμβάσεων της Επενδυτικής Προτεραιότητας 5α και του Ειδικού Στόχου 5α.1 αυτής επιδιώκεται η προστασία των παράκτιων ζωνών, με επικέντρωση στην αντιμετώπιση του φαινομένου της διάβρωσης των ακτών, η έγκαιρη πρόγνωση κινδύνων που προκύπτουν από την κλιματική αλλαγή και συνολικά η επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής Ευρώπη 2020, καθώς και των λοιπών διεθνών συμβάσεων για την κλιματική αλλαγή.

Στο πλαίσιο της Επενδυτικής Προτεραιότητας εκδόθηκαν συνολικά δύο (2) Προσκλήσεις υποβολής προτάσεων (τα έτη 2016 και 2017), που αφορούσαν στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων που συνεπάγεται η Κλιματική Αλλαγή με προτεραιότητα στη διάβρωση των ακτών.

Ε.Π. 6γ: Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 6γ περιλαμβάνει μόνο έναν Ειδικό Στόχο, τον 6γ.1.

Ειδικός Στόχος 6γ.1: Βελτίωση της ελκυστικότητας περιοχών φυσικού ή πολιτιστικού ενδιαφέροντος

Μέσω των παρεμβάσεων της Επενδυτικής Προτεραιότητας 6γ και του Ειδικού Στόχου 6γ.1 αυτής επιδιώκεται η προστασία και ανάδειξη περιοχών και χώρων φυσικού ή/και πολιτιστικού ενδιαφέροντος, με στόχο τη βελτίωση της επισκεψιμότητας των περιοχών αυτών, καθώς και γενικότερα η οικονομική αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς της χώρας, κυρίως μέσα από την ανάπτυξη και προώθηση του πολιτιστικού τουρισμού.

Στο πλαίσιο της Επενδυτικής προτεραιότητας εκδόθηκαν το 2016 και το 2017 δύο (2) Προσκλήσεις υποβολής προτάσεων, που αφορούσαν στην αποκατάσταση και αξιοποίηση ιστορικών πολιτιστικών υποδομών και τη διασύνδεση και ενίσχυση της προσβασιμότητας σε αρχαιολογικούς χώρους.

Ε.Π. 6δ: Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και του εδάφους καθώς και της προαγωγής των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων μεταξύ άλλων και μέσω του δικτύου NATURA 2000 και των πράσινων υποδομών

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 6δ περιλαμβάνει μόνο έναν Ειδικό Στόχο, τον 6δ.1.

Ειδικός Στόχος 6δ. 1 Βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των ειδών και οικοτόπων στις περιοχές NATURA 2000

Μέσω των παρεμβάσεων της Επενδυτικής Προτεραιότητας 6δ και του Ειδικού Στόχου 6δ.1 αυτής επιδιώκεται η εφαρμογή δράσεων έργων εντός των περιοχών NATURA, περιλαμβανομένων και των

παράκτιων NATURA, για την ανάδειξη των περιοχών και τη βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των οικοσυστημάτων και ειδών, εκτός από έργα στις περιοχές που αφορούν θαλάσσιες NATURA.

Εντός του 2018 εκδόθηκε σχετική Πρόσκληση, που αφορούσε τη βελτίωση της κατάστασης διατήρησης σε περιοχές NATURA στην Πάφο.

Ενταγμένα Έργα του Άξονα Προτεραιότητας 3Α

Στο πλαίσιο των πέντε σχετικών Προσκήσεων που εκδόθηκαν το 2016 (1 Πρόσκληση), το 2017 (3 Προσκήσεις) και το 2018 (1 Πρόσκληση) στον Άξονα Προτεραιότητας 3Α και ανά Επενδυτική Προτεραιότητα εντάχθηκαν τα ακόλουθα έργα Δημοσίων Συμβάσεων.

Ε.Π. 5α: Προώθηση επενδύσεων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, συμπεριλαμβανομένων των οικοσυστημικών προσεγγίσεων

α. Διαμόρφωση Εθνικής Εκτίμησης Κινδύνων για τη Διαχείριση (Φυσικών) Καταστροφών

Το έργο αφορά στην εκπόνηση σχετικής μελέτης (CCRA – Climate Change Risk Assessment), η οποία εντάσσεται στο πλαίσιο ενός νομικά δεσμευτικού πλαισίου για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και για την οικοδόμηση της ικανότητας της Κύπρου για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Η μελέτη θα αξιολογήσει τους κύριους κινδύνους σε όλους τους τομείς και τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται για τη χώρα από την κλιματική αλλαγή. Μέσω της μελέτης παρέχεται υποστήριξη και αποδεικτικά στοιχεία που μπορούν να χρησιμοποιηθούν από την Κυβέρνηση της Κύπρου για να συμβάλλουν την προτεραιοποίηση δράσεων και μέτρων προσαρμογής.

Η σχετική μελέτη ολοκληρώθηκε το 2016.

β. Κατασκευή δέκα (10) παράλληλων κυματοθραυστών στον Κόλπο Χρυσοχούς PS/C/744

Το Έργο αφορά στην κατασκευή δέκα (10) ίσαλων κυματοθραυστών από φυσικούς ογκόλιθους, στη θαλάσσια περιοχή του Κόλπου Χρυσοχούς της επαρχίας Πάφου, μεταξύ του ποταμού Πετράτη και της δημοτικής παραλίας Πόλης Χρυσοχούς. Οι κυματοθραύστες είναι παράλληλοι προς την ακτή, σε απόσταση 110-120 m περίπου από την ακτογραμμή και σε βάθος -3,50 - -4,50m περίπου από τη Μέση Στάθμη της Θάλασσας.

Μέχρι το τέλος του 2018 είχαν κατασκευασθεί 8 από τους 10 κυματοθραύστες του έργου.

γ. Κατασκευή έξι (6) παράλληλων κυματοθραυστών στην περιοχή Γεροσκήπου PS/C/762

Το Έργο αφορά στην κατασκευή έξι (6) ίσαλων παράλληλων προς την ακτή κυματοθραυστών από φυσικούς ογκόλιθους, στη νότια ακτή της Επαρχίας Πάφου, στη θαλάσσια περιοχή του Δήμου Γεροσκήπου. Οι κυματοθραύστες είναι περίπου παράλληλοι προς την ακτή, σε απόσταση 170-250m περίπου από την ακτογραμμή και σε βάθος -4,00 μέχρι -5,50m περίπου από τη Μέση Στάθμη της Θάλασσας.

Το φυσικό αντικείμενο του έργου ολοκληρώθηκε τον Ιούνιο του 2018 και πραγματοποιήθηκε η προσωρινή παραλαβή του έργου.

δ. Κατασκευή έξι (6) παράλληλων κυματοθραυστών στον Κόλπο Περβολιών PS/C/761

Το Έργο αφορά στην κατασκευή έξι (6) ίσαλων κυματοθραυστών από φυσικούς ογκόλιθους, στη θαλάσσια περιοχή του Κόλπου Περβολιών της επαρχίας Λάρνακας. Η περιοχή οριοθετείται δυτικά, από το ακρωτήριο Πετούντα και ανατολικά, από το ακρωτήριο Κίτι. Οι κυματοθραύστες είναι παράλληλοι προς την ακτή, σε απόσταση 260-300m περίπου από την ακτογραμμή και σε βάθος -3,5m περίπου από τη Μέση Στάθμη Θάλασσας.

Το φυσικό αντικείμενο του έργου ολοκληρώθηκε τον Σεπτέμβριο του 2018 και πραγματοποιήθηκε η προσωρινή παραλαβή του έργου.

ε. Κατασκευή πέντε (5) παράλληλων κυματοθραυστών στο παραλιακό μέτωπο Λάρνακας PS/C/763

Το Έργο αφορά στην κατασκευή πέντε (5) παράλληλων κυματοθραυστών από φυσικούς ογκόλιθους, στη θαλάσσια περιοχή Λάρνακας, μεταξύ περιοχής Ναυτικού Ομίλου Λάρνακας στα Δυτικά και των συνόρων Λάρνακας Ορόκλινης στα Ανατολικά. Η στάθμη στέψης τους είναι +0,40 m από τη Μέση Στάθμη Θάλασσας. Το μήκος των κυματοθραυστών είναι 100 m έκαστος.

Το φυσικό αντικείμενο του έργου ολοκληρώθηκε τον Δεκέμβριο του 2018 και πραγματοποιήθηκε η προσωρινή παραλαβή του έργου.

στ. Κατασκευή 5 παράλληλων κυματοθραυστών αρ. 26α, 27, 28, 29 και 30 στην Γερμασόγεια PS/C/745

Το Έργο βρίσκεται. Το Έργο αφορά στην κατασκευή πέντε (5) ίσαλων παράλληλων προς την ακτή κυματοθραυστών από φυσικούς ογκόλιθους, στην Επαρχία Λεμεσού (κόλπος Λεμεσού) στη θαλάσσια περιοχή του Δήμου Γερμασόγειας. Οι κυματοθραύστες είναι περίπου παράλληλοι προς την ακτή σε απόσταση 120-150m περίπου από την ακτογραμμή και σε βάθος -3,50 μέχρι -4,75m περίπου από τη Μέση Στάθμη Θάλασσας.

Στο έργο περιλαμβάνεται και η ολική ή μερική κατεδάφιση και απομάκρυνση δέκα (10) υφιστάμενων κάθετων προβόλων από φυσικούς ογκόλιθους και σκυρόδεμα συνολικού μήκους στη στέψη 775μ. περίπου.

Το φυσικό αντικείμενο του έργου ολοκληρώθηκε τον Μάρτιο του 2018.

Το σύνολο των παραπάνω έργων κατασκευής των κυματοθραυστών συμβάλλει στη μείωση της κυματικής δράσης στην παραλία με αποτέλεσμα την προστασία της ακτής από τη διάβρωση.

Ε.Π. 6γ: Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς

α. Ενοποίηση αρχαιολογικών χώρων Κάτω Πάφου

Το Έργο περιλαμβάνει την ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων με την κατασκευή πεζογέφυρας πάνω από την λεωφόρο Απόστολου Παύλου και διαμορφώσεις πορειών επισκεπτών που ενώνει τους

αρχαιολογικούς χώρους εκατέρωθεν της λεωφόρου, τη διαμόρφωση πλατειών στην περιοχή της λεωφόρου Παύλου και οδού Λαμπριανού και στην περιοχή βόρεια και νότια της οδού Ιφιγένειας (η οποία πεζοδρομοποιείται) και την ανέγερση εφήμερων προκατασκευασμένων μονάδων για εξυπηρέτηση των αρχαιολογικού χώρου.

Αναμενόμενα αποτελέσματα του έργου είναι η ασφαλής, απρόσκοπτη και ευχάριστη διακίνηση των επισκεπτών εντός όλου του αρχαιολογικού χώρου με συνεπακόλουθη αναβάθμιση της εμπειρίας που προσφέρει η επίσκεψη και η αύξηση της επισκεψιμότητας, καθώς και αναβάθμιση της περιοχής τόσο από αισθητικής όσο και από πρακτικής άποψης.

Το έργο παρουσιάζει εμπλοκή λόγω διακοπής του συμβολαίου κατασκευής του έργου.

β. Ανακαίνιση και επέκταση του Αρχαιολογικού Μουσείου της Επαρχίας Πάφου

Το έργο περιλαμβάνει την ολοκληρωτική αναβάθμιση του Αρχαιολογικού Μουσείου Επαρχίας Πάφου, και την κτιριακή αναβάθμιση (εγκατάσταση νέων ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων, αναβάθμιση εργαστηρίου συντήρησης, δημιουργία επιπρόσθετου αποθηκευτικού χώρου αρχαιοτήτων, δημιουργία νέων χώρων υγιεινής) και κατά βάση την εξ ολοκλήρου αναβάθμιση της μουσειακής εμπειρίας των επισκεπτών με την εφαρμογή μουσειολογικής μελέτης (προθήκες, φωτισμός, κείμενα και γραφιστικά, διαδραστικά).

Το φυσικό αντικείμενο του έργου ολοκληρώθηκε τον Μάρτιο του 2018.

γ. Αποκατάσταση Δημοτικού Θεάτρου Λευκωσίας

Το Έργο που ολοκληρώθηκε το 2018 αφορούσε στην αποκατάσταση του Δημοτικού Θεάτρου στη Λευκωσία, και τη μετατροπή του σε ένα σύγχρονο θέατρο με κατάλληλη υποδομή για την πραγματοποίηση θεατρικών και μουσικών παραστάσεων υψηλού επιπέδου, αποτελώντας παράλληλα το μεγαλύτερο θέατρο της Κύπρου με συνολική χωρητικότητα της τάξης των 1.000 θέσεων.

Το Έργο ενισχύει την περιοχή ως πόλο πολιτιστικού ενδιαφέροντος και δρα συνδυαστικά και με άλλες υφιστάμενες πολιτιστικές χρήσεις στην περιοχή.

Ε.Π. 6δ: Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και του εδάφους καθώς και της προαγωγής των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων μεταξύ άλλων και μέσω του δικτύου NATURA 2000 και των πράσινων υποδομών

α. Διαχείριση της Περιοχής του Δικτύου NATURA 2000 «Χερσόνησος Ακάμα»

Το έργο προϋπολογισμού € 1,87 εκ. προβλέπει την εφαρμογή Σχεδίου Δράσης της περιοχής που στοχεύει στην προστασία, διατήρηση και διαχείριση των σημαντικών οικοτόπων και ειδών χλωρίδας και πανίδας της περιοχής αλλά και της ανάδειξής της μέσω δράσεων ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης του κοινού για την οικολογική αξία και τα οφέλη της. Παράλληλα, μέσω υλοποίησης των δράσεων του Έργου, στόχος είναι να διασφαλιστεί η καθιέρωση ενός ενιαίου πλαισίου για μακροπρόθεσμη διαχείριση της περιοχής.

Το Έργο περιλαμβάνει συγκεκριμένα δράσεις για την παρακολούθηση της κατάστασης διατήρησης των οικοτόπων και ειδών της περιοχής, τη διαχείριση της περιοχής, τη διατήρηση και ενίσχυση της προστασίας της και δράσεις για την προώθηση και προβολή της περιοχής.

Πρόοδος και προοπτικές επίτευξης Δεικτών του Άξονα Προτεραιότητας 3Α

Το προγραμματισμένο φυσικό αντικείμενο του Άξονα Προτεραιότητας 3Α εκφράζεται με τους Δείκτες Εκρών που αντιστοιχούν /αντιπροσωπεύουν ποσοτικοποιημένους στόχους για δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του συγκεκριμένου Άξονα Προτεραιότητας, ενώ τα αποτελέσματα των σχετικών υλοποιούμενων δράσεων που συνάδουν με τους Ειδικούς Στόχους του Άξονα αποτιμώνται μέσω των Δεικτών Αποτελεσμάτων (τα αποτελέσματα συνδέονται και με παρεμβάσεις που υλοποιούνται και χωρίς τη συμβολή του Προγράμματος).

Στην Ενότητα αυτή εξετάζεται η πρόοδος και οι προοπτικές επίτευξης των Δεικτών του Άξονα Προτεραιότητας 3Α.

Δείκτες Εκρών του Άξονα Προτεραιότητας 3Α

Ειδικότερα, οι αναμενόμενες εκροές του Άξονα Προτεραιότητας 3Α αποτυπώνονται σε τέσσερις (4) ποσοτικοποιημένους στόχους, εκ των οποίων οι δύο (2) είναι στόχοι του Πλαισίου Επίδοσης του Προγράμματος (Ορόσημα του έτους 2018).

Για τη μέτρηση των ως άνω στόχων στον Άξονα Προτεραιότητας 3Α έχουν επιλεγεί τέσσερις (4) Δείκτες Εκρών, εκ των οποίων οι δύο (2) είναι κοινοί (περιέχονται στα Παραρτήματα των Κανονισμών των Ταμείων) και οι άλλοι δύο (2) είναι ειδικοί (έχουν ορισθεί ειδικά στο ΕΠΑΑΑ).

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται, οι προγραμματισμένες και κατ' ακολουθία οι υλοποιηθείσες εκροές του συγκεκριμένου Άξονα Προτεραιότητας, μέσω του συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων – δεικτών. Σημειώνεται ότι στις τιμές επίτευξης των Δεικτών Εκρών αποτυπώνονται αμιγώς οι εκροές από έργα που έχουν ήδη ενταχθεί και υλοποιούνται στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας 3Α του ΕΠΑΑΑ.

Πίνακας 28. Πρόοδος Επίτευξης Δεικτών Εκρών ΑΠ 3Α

Επ. Προτ.	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή - Στόχος (2018)	Τιμή - Στόχος (2023)	Υλοποίηση 2018
5α	5α.1	Αριθμός κυματοθραυστών για την προστασία παράκτιων ζωνών (Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης)	Πλήθος	8	20	30
6γ	6γ.2	Υποδομές πολιτιστικού ενδιαφέροντος που υφίστανται βελτιωτικές παρεμβάσεις (Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης)	Πλήθος	2	3	2
	CO09	Αύξηση του αναμενόμενου αριθμού επισκέψεων σε ενισχυόμενες τοποθεσίες πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και πόλους έλξης επισκεπτών	Επισκέψεις / έτος	-	300.000	0

Επ. Πρωτ.	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή - Στόχος (2018)	Τιμή - Στόχος (2023)	Υλοποίηση 2018
66	CO23	Επιφάνεια οικοτόπων που ενισχύονται με στόχο να αποκτήσουν καλύτερο καθεστώς διατήρησης	εκτάρια	-	25.000	192

Με βάση τα στοιχεία του ανωτέρω Πίνακα, η πρόοδος επίτευξης των στόχων σε όρους Δεικτών Εκροών ανά Επενδυτική Προτεραιότητα του Άξονα Προτεραιότητας 3Α έχει ως εξής:

Ε.Π. 5α: Προώθηση επενδύσεων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, συμπεριλαμβανομένων των οικοσυστημικών προσεγγίσεων

Στην Επενδυτική Προτεραιότητα 5α περιλαμβάνεται ένας (1) Δείκτης ο 5α.1 Αριθμός κυματοθραυστών για την προστασία παράκτιων ζωνών, που συμμετέχει στο Πλαίσιο Επίδοσης του Άξονα Προτεραιότητας.

Τα έργα που συνδράμουν με τις εκροές τους στην τιμή του Δείκτη βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο υλοποίησης, με τα τρία (3) από τα πέντε (5) ενταγμένα έργα να βρίσκονται ήδη από το 2017 στη φάση ολοκλήρωσής τους και τον ενδιάμεσο στόχο / Ορόσημο του 2018 και τον τελικό στόχο να έχει ήδη επιτευχθεί (30 κυματοθραύστες έναντι 8 και 20 αντίστοιχα).

Ε.Π. 6γ: Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς

Στην Επενδυτική Προτεραιότητα 6γ περιλαμβάνεται οι ακόλουθοι δύο (2) Δείκτες Εκροών:

6γ.2 - Υποδομές πολιτιστικού ενδιαφέροντος που υφίστανται βελτιωτικές παρεμβάσεις

Αποτελεί Δείκτη που ομοίως περιλαμβάνεται στο Πλαίσιο επίδοσης του ΑΠ 3Α. Με την ολοκλήρωση του φυσικού αντικείμενου των έργων «Ενοποίηση αρχαιολογικών χώρων Κάτω Πάφου» και «Ανακαίνιση και επέκταση του αρχαιολογικού μουσείου της Επαρχίας Πάφου» επιτυγχάνεται η τιμή του ενδιάμεσου στόχου του 2018 (Οροσήμου).

Η επίτευξη του τελικού προγραμματικού στόχου του 2023 επιτυγχάνεται με την ολοκλήρωση του τρίτου ενταγμένου στην Επενδυτική Προτεραιότητα έργου, που βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο υλοποίησης, αλλά έχει σταματήσει λόγω διακοπής της σχετικής σύμβασης εργολαβίας.

CO09 - Αύξηση του αναμενόμενου αριθμού επισκέψεων σε ενισχυόμενες τοποθεσίες πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και πόλους έλξης επισκεπτών

Αφορά στην εκ των προτέρων εκτιμώμενη αύξηση του αριθμού των επισκέψεων σε μία τοποθεσία τον επόμενο χρόνο από την ολοκλήρωση των ενταγμένων έργων.

Απαιτείται ειδική μεθοδολογία για την μέτρηση του Δείκτη (η οποία μπορεί να βασιστεί σε ανάλυση ζήτησης), πρωτοβουλία την οποία θα πρέπει να αναλάβει η Διαχειριστική Αρχή και ο Ενδιάμεσος Φορέας σε συνεργασία με το Τμήμα Αρχαιοτήτων ή άλλη καθ' ύλη αρμόδια υπηρεσία.

Ε.Π. 6δ: Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και του εδάφους καθώς και της προαγωγής των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων μεταξύ άλλων και μέσω του δικτύου NATURA 2000 και των πράσινων υποδομών

Στην Επενδυτική Προτεραιότητα 6δ περιλαμβάνεται ένας (1) Δείκτης

CO23 Επιφάνεια οικοτόπων που ενισχύονται με στόχο να αποκτήσουν καλύτερο καθεστώς διατήρησης.

Ο Δείκτης τροφοδοτείται από τις παρεμβάσεις που προγραμματίζεται να αναπτυχθούν σε χερσαίες περιοχές του δικτύου NATURA και περιλαμβάνει τις εκτάσεις αποκατεστημένων ή νέων περιοχών με στόχο τη βελτίωση του καθεστώτος διατήρησης για τα απειλούμενα είδη.

Η επιφάνεια της περιοχής που καλύπτεται από παρεμβάσεις που έχουν υλοποιηθεί από το Σχέδιο Διαχείρισης της Χερσονήσου Ακάμα, την εφαρμογή του οποίου υποστηρίζει το ενταγμένο στο Πρόγραμμα έργο, ανέρχεται σε 192 εκτάρια (μόλις 0,77% της τιμής στόχου του Δείκτη).

Ο προγραμματικός στόχος, ακόμη και με την ένταξη νέων έργων, εκτιμάται ότι δεν είναι εφικτό να επιτευχθεί.

Δείκτες Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 3Α

Ως προς την πρόοδο των Δεικτών Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 3Α καταγράφονται οι ακόλουθες επιδόσεις:

5α.1 Ακτογραμμή της χώρας που προστατεύεται έναντι κινδύνων από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής

Το συνολικό μήκος της ακτογραμμής που προστατεύεται ως συνέπεια των παρεμβάσεων για την προστασία των ακτών (Κόλπος Χρυσοχούς, Περιοχή Γεροσκήπου, Κόλπος Περβολιών, παραλιακό μέτωπο Λάρνακας και Γερμασόγεια) ανέρχεται σε 26,49 Km.

Με την ολοκλήρωση του συνόλου των παραπάνω παρεμβάσεων έχει ήδη υπερκαλυφθεί ο προγραμματικός στόχος (25 Km).

6γ.1 Έσοδα από επισκέψεις σε μνημεία πολιτιστικής κληρονομιάς που εμπίπτουν στον κατάλογο της UNESCO

Τα έσοδα από τις επισκέψεις καθ' όλη τη διάρκεια της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου παρουσιάζουν αυξητικές τάσεις, με αποτέλεσμα να έχει ήδη επιτευχθεί ο προγραμματικός στόχος.

6δ.1 Ποσοστό των περιοχών NATURA 2000 με ολοκληρωμένο πλαίσιο προστασίας σε ισχύ

Σημαντική υστέρηση εντοπίζεται στην επίτευξη του στόχου για την υιοθέτηση ολοκληρωμένου πλαισίου προστασίας των περιοχών NATURA (65% των περιοχών).

Μέχρι την 31/12 από τις εβδομήντα (70) περιοχές, μόνο εννέα (9) καλύπτονται με ολοκληρωμένο πλαίσιο προστασίας.

Στη συνέχεια ακολουθεί ανά Ειδικό Στόχο αναλυτική παρουσίαση της ετήσιας προόδου των τιμών των Δεικτών Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 3Α.

Ειδικός 5α.1 Αντιμετώπιση των επιπτώσεων που συνεπάγεται η κλιματική αλλαγή με προτεραιότητα στη διάβρωση των ακτών

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	Τιμή Στόχος (2023)
5α.1	Ακτογραμμή της χώρας που προστατεύεται έναντι κινδύνων από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής	Ποσοστό	22	2013	22	22	23,03	24,56	26,49	25

Ειδικός Στόχος 6γ.1 Βελτίωση της ελκυστικότητας περιοχών φυσικού ή πολιτιστικού ενδιαφέροντος

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	Τιμή Στόχος (2023)
6γ.1	Έσοδα από επισκέψεις σε μνημεία πολιτιστικής κληρονομιάς που εμπίπτουν στον κατάλογο της UNESCO	Ευρώ/ έτος	811.000	2013	1.110.670	1.139.204	1.188.760	1.464.163	1.515.592	900.000

Ειδικός Στόχος 6δ.1 Βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των ειδών και οικοτόπων στις περιοχές NATURA 2000

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	Τιμή Στόχος (2023)
6δ.1	Ποσοστό των περιοχών NATURA 2000 με ολοκληρωμένο πλαίσιο προστασίας σε ισχύ	Ποσοστό	5	2013	11,5	12,9	12,9	12,9	12,9	65

Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα ΑΠ 3Α

Με βάση τη μεθοδολογία εκτίμησης της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της υλοποίησης των δράσεων του Προγράμματος, από το κατώτερο έως το ανώτερο επίπεδο διακριτών μερών του, όσον αφορά στον Άξονα Προτεραιότητας 3Α, σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα που ακολουθεί, διαπιστώνονται ανά Θεματικό Στόχο του Άξονα τα εξής:

Θεματικός Στόχος 5

Πρωώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων

Ο Θεματικός Στόχος 5 παρουσιάζει πολύ υψηλό δείκτη αποτελεσματικότητας, δεδομένου ότι πέντε (5) από τα έξι (6) ενταγμένα έργα του έχουν ήδη ολοκληρωθεί, ενώ στη φάση ολοκλήρωσης βρίσκεται και το έκτο έργο.

Αντίστοιχα υψηλός είναι και ο δείκτης αποδοτικότητας των ενταγμένων έργων (προχωρημένη υλοποίηση φυσικού αντικείμενου σε σχέση με το ποσοστό οικονομικής απορρόφησης).

Θεματικός Στόχος 6

Προστασία του περιβάλλοντος και πρωώθηση της αποδοτικότητας των πόρων

Ο δείκτης αποτελεσματικότητας του Θεματικού Στόχου 6 παρουσιάζει υψηλό δείκτη αποτελεσματικότητας, δεδομένου ότι τα δύο (2) έργα του, υψηλής χρηματοδοτικής βαρύτητας (66,7% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων του ΘΣ) έχουν ολοκληρώσει το φυσικό τους αντικείμενο.

Αντίστοιχα υψηλός είναι ο δείκτης αποδοτικότητας των ενταγμένων έργων (1,47) δείγμα της προχωρημένης υλοποίησης του φυσικού αντικείμενου σε σχέση με το οικονομικό αντικείμενό τους.

Πίνακας 29. Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα του Α.Π. 3Α

ΘΣ	Τίτλος Έργου / Τίτλος Δράσης	Εντάξεις (ΔΔ)	Νομικές Δεσμεύσεις (ΔΔ)	Βαρύτητα Έργου στο σύνολο των έργων του Θ.Σ.	Δείκτης φυσικής ολοκλήρωσης Έργου	Σταθμισμένος Δείκτης Αποτελεσματικότητας Έργου / Δείκτης Αποτελεσματικότητας Θ.Σ	Δαπάνες (ΔΔ)	% Απορρόφησης Π/Υ Έργου / Σχεδίου	Δείκτης Αποδοτικότητας Έργου - Δείκτης Αποδοτικότητας Θ.Σ.
1	2	3	4	5	8	7=6*5	8	9=8/3	10=6/9
5	Διαμόρφωση Εθνικής Εκτίμησης Κινδύνων για τη Διαχείριση (Φυσικών) Καταστροφών	244.842,50	244.842,50	1,48%	1,0000	0,015	244.842,50	100,00%	1,00
5	Κατασκευή δέκα (10) παράλληλων κυματοθραυστών στον Κόλπο Χρυσοχούς PS/C/744	4.634.975,00	4.634.975,00	28,07%	0,8000	0,225	2.587.879,04	55,83%	1,43
5	Κατασκευή έξι (6) παράλληλων κυματοθραυστών στην περιοχή Γεροσκήπου PS/C/762	2.938.434,70	2.974.134,79	17,80%	1,0000	0,178	2.670.076,60	90,87%	1,10
5	Κατασκευή έξι (6) παράλληλων κυματοθραυστών στον Κόλπο Περβολιών PS/C/761	3.305.820,00	3.305.820,00	20,02%	1,0000	0,200	2.937.002,79	88,84%	1,13
5	Κατασκευή πέντε (5) παράλληλων κυματοθραυστών στο παραλιακό μέτωπο Λάρνακας PS/C/763	2.557.310,00	2.557.310,00	15,49%	1,0000	0,155	1.965.627,18	76,86%	1,30
5	Κατασκευή 5 παράλληλων κυματοθραυστών αρ. 26α, 27, 28, 29 και 30 στην Γερμασόγεια PS/C/745	2.830.272,20	2.830.272,20	17,14%	1,0000	0,171	2.432.674,33	85,95%	1,16
Θεματικός Στόχος 5 - Σύνολο		16.511.654,40	16.547.354,49	100,00%		0,944	12.838.102,44	77,75%	1,21
6	Ενοποίηση Αρχαιολογικών Χώρων Κάτω Πάφου	3.406.621,60	3.482.347,93	21,52%	0,0000	0,000	1.577.708,71	46,31%	0,00

6	Ανακαίνιση και επέκταση του Αρχαιολογικού Μουσείου της Επαρχίας Πάφου	2.154.638,00	1.262.138,00	13,61%	1,0000	0,136	938.102,55	43,54%	2,30
6	Αποκατάσταση Δημοτικού Θεάτρου Λευκωσίας	8.395.488,27	8.322.809,07	53,04%	1,0000	0,530	4.281.654,17	51,00%	1,96
6	Διαχείριση της Περιοχής του Δικτύου NATURA 2000 «Χερσονήσος Ακάμα»	1.870.522,63	408.542,90	11,82%	0,2041	0,024	381.775,08	20,41%	1,00
Θεματικός Στόχος 6 - Σύνολο		15.827.270,50	13.475.837,90	100,00%		0,667	7.179.240,51	45,36%	1,47

3.2.4 Άξονας Προτεραιότητας 4Α «Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων»

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4Α: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ

Στόχος: Η προστασία του περιβάλλοντος και η αποδοτική διαχείριση των πόρων, ολοκληρώνοντας τη στρατηγική της τρίτης προτεραιότητας χρηματοδότησης της ΣΕΣ σχετικά με την προστασία και αποδοτική χρήση των πόρων. Επίσης, επιδιώκεται η συμμόρφωση της Κύπρου με το Κοινοτικό Κεκτημένο στους τομείς των στερεών και υγρών αποβλήτων, καθώς και η διαχείριση των υδάτινων πόρων, η προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και η αξιοποίηση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων με απώτερο στόχο την επίτευξη συνθηκών αειφόρου ανάπτυξης μέσω της πράσινης οικονομίας. Οι παρεμβάσεις του Α.Π. 4Α στοχεύουν στην αντιμετώπιση των αναγκών της χώρας όσον αφορά τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων και των υδάτινων πόρων.

Ειδικό Στόχοι:

- 6i.1: Κάλυψη των απαιτήσεων της Οδηγίας 1999/31/ΕΚ αναφορικά με την εκτροπή από την ταφή βιοαποικοδομήσιμων υλικών
- 6i.2: Αύξηση του ποσοστού ανακύκλωσης και πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων
- 6ii.1: Βελτίωση της επεξεργασίας αστικών λυμάτων στο πλαίσιο συμμόρφωσης με την οδηγία 91/271/ΕΟΚ
- 6ii.2: Ενίσχυση υδατικού ισοζυγίου μέσω της αξιοποίησης μη συμβατικών πηγών νερού

Ενδεικτικές κατηγορίες έργων για την επίτευξη των Ειδικών Στόχων:

6i	• Κλείσιμο δύο παράνομων χωματερών το συντομότερο δυνατό και σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα που έχει συμφωνηθεί μεταξύ των κυπριακών αρχών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, και αποκατάσταση των χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης αποβλήτων (ΧΑΔΑ) • Επέκταση και πύκνωση του δικτύου συλλογής αποβλήτων (πράσινα σημεία) με στόχο την πλήρη γεωγραφική κάλυψη της χώρας • Αναβάθμιση υφιστάμενων υποδομών ή/και δημιουργία νέων υποδομών διαχείρισης αποβλήτων, βάσει αναθεωρημένου Σχεδίου Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων, το οποίο είναι συμβατό με την Οδηγία 2008/98/ΕΚ • Δράσεις πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων, όπως ενημερωτικές εκστρατείες, ετοιμασία οδηγών μείωσης δημιουργίας αποβλήτων για τα νοικοκυριά και για τις επιχειρήσεις, προώθηση οικιακής κομποστοποίησης υιοθέτηση νομοθετικών ρυθμίσεων, ανάπτυξη δικτύου εργαστηρίων επισκευής κλπ. • Σχέδια Κινήτρων για στήριξη τοπικών αρχών ή/και δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα για την εφαρμογή συστημάτων «πληρώνω όσο πετάω» ("pay as you throw"-PAYT) ή/και άλλων πρακτικών/μεθόδων χωριστής συλλογής, όπως συλλογή από πόρτα σε πόρτα, δημιουργία σημείων παραλαβής και λειτουργία κινητών μονάδων συλλογής ή/και την αναβάθμιση συστημάτων αποκομιδής στερεών αποβλήτων προκειμένου να αυξήσει το ποσοστό χωριστής συλλογής • Πρόγραμμα ολοκληρωμένης διαχείρισης (Zero Waste Approach) σε απομακρυσμένες περιοχές για μέγιστη αξιοποίηση των αποβλήτων τους, όπως π.χ. ορεινές περιοχές, με σκοπό την όσο το δυνατό μικρότερη ανάγκη μεταφοράς σύμμεικτων αποβλήτων προς κεντρικές μονάδες διαχείρισης (ΟΕΔΑ) ή ΧΥΤΑ. Τέτοια προγράμματα θα περιλαμβάνουν ενημερωτικές εκστρατείες μείωσης της παραγωγής αποβλήτων, εργαστήρια επισκευής αγαθών, προώθηση της οικιακής κομποστοποίησης κλπ. • Προγράμματα μείωσης παραγωγής, χωριστής συλλογής και αξιοποίησης αποβλήτων σε Δήμους ή συμπλέγματα κοινοτήτων με σκοπό τη μείωση των σύμμεικτων αποβλήτων που καταλήγουν σε ταφή και αύξηση του ποσοστού συλλογής υψηλής ποιότητας ανακυκλώσιμου υλικού π.χ. αγορά κατάλληλου εξοπλισμού, εκπαίδευση προσωπικού φορέων, εκστρατείες ευαισθητοποίησης του κοινού κλπ. • Σχέδια Χορηγιών σε επιχειρήσεις με σκοπό την αναβάθμιση ή/και δημιουργία νέων μονάδων διαχείρισης αποβλήτων, για αξιοποίηση των αποβλήτων που θα συλλέγονται προς ανακύκλωση, περιλαμβανομένων και των οργανικών αποβλήτων • Σχέδια Χορηγιών σε βιομηχανίες παραγωγής προϊόντων με σκοπό την ενθάρρυνση ανάπτυξης τεχνικών ένταξης ανακυκλώσιμου υλικού (π.χ. πλαστικού, γυαλιού) στην παραγωγική τους διαδικασία. • Παροχή κινήτρων σε επιχειρήσεις που παράγουν μεγάλες ποσότητες αποβλήτων, για εφαρμογή προγραμμάτων πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων.
6ii	• Κατασκευή Αποχετευτικών Δικτύων συλλογής λυμάτων, αγωγών μεταφοράς λυμάτων και σταθμών επεξεργασίας λυμάτων και ιλύος • Προετοιμασία αναθεωρημένου Σχεδίου Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού και Σχεδίου Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας • Δημιουργία υποδομών για βελτίωση ή/και κατασκευή νέων υποστηρικτικών υποδομών, με σκοπό τη μείωση των απωλειών ύδατος στο συνολικό δίκτυο • Δημιουργία υποδομών για αξιοποίηση του ανακυκλωμένου νερού

Πρόσδος Υλοποίησης Οικονομικού Αντικειμένου του Άξονα Προτεραιότητας 4Α

Η συγχρηματοδοτούμενη Δημόσια Δαπάνη του Άξονα Προτεραιότητας 4Α ανέρχεται σε **€163.914.498** και αντιπροσωπεύει το **47,25% και 23,43%** του προϋπολογισμού του **Ταμείου Συνοχής** και του **ΕΠΑΑΑ** αντίστοιχα. Τα αναλυτικά οικονομικά στοιχεία του Άξονα Προτεραιότητας 4Α ανά Θεματικό Στόχο και Τομέα Παρέμβασης αποτυπώνονται στους Πίνακες που ακολουθούν.

Πίνακας 30. Οικονομικά Στοιχεία ΑΠ 4Α ανά Θεματικό Στόχο (31/12/2018)

ΘΣ	Τίτλος Θεματικού Στόχου	Κατανομή Π/Υ	Π/Υ Προσκλήσεων	Αριθμός ενταγμένων Έργων	Π/Υ ενταγμένων Έργων	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη	Νομικές Δεσμεύσεις	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
6	Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	163.914.498,00	147.800.000,00	8	93.312.792,90	67.483.277,72	50.206.870,56	31.300.892,60	31.300.892,61
	Σύνολα	163.914.498,00	147.800.000,00	8	93.312.792,90	67.483.277,72	50.206.870,56	31.300.892,60	31.300.892,61

* όλα τα ποσά περιλαμβάνουν την κοινοτική και εθνική συνδρομή, ενώ στον Π/Υ των ενταγμένων έργων περιλαμβάνεται και λοιπή εθνική συμμετοχή (μη συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη και ιδιωτική συμμετοχή)

Πίνακας 31. Οικονομικά Στοιχεία ΑΠ 4Α ανά Τομέα Παρέμβασης (31/12/2018) – στήριξη της Ένωσης

ΤΠ	Τίτλος Τομέα Παρέμβασης	Ενδεικτική Κατανομή Π/Υ	Π/Υ Προσκλήσεων	Αριθμός ενταγμένων Έργων	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
017	Διαχείριση οικιακών αποβλήτων	23.000.000,00	55.505.000,00	3	7.243.590,78	5.838.361,00	5.838.361,00
018	Διαχείριση οικιακών απορριμμάτων	69.000.000,00	38.250.000,00	1	20.359.885,24	17.232.621,65	17.232.621,65
021	Διαχείριση αποβλήτων και εξοικονόμηση πόσιμου νερού	19.500.000,00	425.000,00	1	375.412,99	295.762,60	295.762,60
022	Επεξεργασία υγρών λυμάτων	27.827.323,00	31.450.000,00	3	29.381.897,05	3.239.013,46	3.239.013,46
	Σύνολα	139.327.323,00	125.630.000,00	8	57.360.786,06	26.605.758,71	26.605.758,71

* τα ποσά αναφέρονται σε όρους κοινοτικής συνδρομής

Ο Άξονας Προτεραιότητας 4Α, μεταξύ όλων των θεματικών Αξόνων Προτεραιότητας του ΕΠΑΑΑ (πλην των Αξόνων Τεχνικής Βοήθειας), παρουσιάζει τις **χαμηλότερες επιδόσεις** ως προς το **βαθμό ενεργοποίησης των κατανεμημένων σε αυτόν πόρων και δέσμευσης των προγραμματικών πόρων (Δημόσια Δαπάνη ενταγμένων έργων και νομικές δεσμεύσεις)**, ενώ παράλληλα παρουσιάζει ιδιαίτερα χαμηλό βαθμό **απορρόφησης των προγραμματικών πόρων** (δεύτερη χαμηλότερη επίδοση, σε μικρή απόσταση από τον ΑΠ 2).

Ειδικότερα στον Άξονα Προτεραιότητας 4Α έχουν εκδοθεί Προσκλήσεις προϋπολογισμού δημόσιας δαπάνης ύψους 147,8 εκ. € (**90,17% του προϋπολογισμού του Άξονα**) και έχουν **ενταχθεί συνολικά 8 έργα Δημοσίων Συμβάσεων**, συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης **67.483.277,72 €** (41,17% του προϋπολογισμού του ΑΠ 4Α ή το 21,12% των συνολικών πόρων του ΕΠΑΑΑ).

Έχουν αναληφθεί **νομικές δεσμεύσεις ύψους 50.206.870,56 €**, ήτοι το **30,63%** του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας, ενώ οι **δαπάνες** ανέρχονται σε **31.300.892,60 €** (επικυρωμένη συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη των ενταγμένων έργων), αντιπροσωπεύοντας μόλις το **19,10%** του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας και το 46,38% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων.

Το σύνολο των παρεμβάσεων του Άξονα Προτεραιότητας 4Α υπάγονται στον **Θεματικό Στόχο 6: Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων** και η πρόοδος υλοποίησης του οικονομικού αντικείμενου των ενσωματωμένων στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ παρεμβάσεων σε σχέση με τους προγραμματισμένους πόρους του Θεματικού Στόχου, του Άξονα Προτεραιότητας, του Ταμείου Χρηματοδότησης και του ΕΠΑΑΑ αποτυπώνονται στον Πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 32. Οικονομική Πρόοδος Υλοποίησης του ΑΠ 4Α ανά Θεματικό Στόχο και συνολικά

ΟΣ	Τίτλος Θεματικού Στόχου	Προσκλήσεις	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη	Νομικές Δεσμεύσεις	Επικυρωμένες Δαπάνες
6	Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	90,17%	41,17%	30,63%	19,10%
	Άξονας Προτεραιότητας 4Α	90,17%	41,17%	30,63%	19,10%
	Ταμείο Συνοχής	42,61%	19,45%	14,47%	9,02%
	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	21,12%	9,64%	7,18%	4,47%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΟΠΣ 31.12.2017

Η πρόοδος ενεργοποίησης και υλοποίησης του ΑΠ 4Α (τα ποσά αναφέρονται σε όρους κοινοτικής συνδρομής/στήριξης της Ένωσης) ανά **Τομέα Παρέμβασης (ΤΠ)** έχει ως ακολούθως:

- Στον **ΤΠ 015 «Διαχείριση οικιακών αποβλήτων»**, έχει ενταχθεί τρία (3) έργα Π/Υ κοινοτικής συνδρομής ύψους 7.243.590,78€ (31,49% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ) και επικυρωμένες δαπάνες 5.838.361,00€ (το 25,38% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ).
- Στον **ΤΠ 018 «Διαχείριση οικιακών απορριμμάτων»**, έχει ενταχθεί ένα (1) έργο Π/Υ κοινοτικής συνδρομής ύψους 20.359.885,24 € (29,51% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ) και επικυρωμένες δαπάνες 17.232.621,65 € (το 24,97% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ).

των πόρων του ΤΠ). Οι ως άνω επιδόσεις αναμένεται να βελτιωθούν σημαντικά με την υλοποίηση δύο (2) υπό ένταξη έργων.

- Στον **ΤΠ 021 «Διαχείριση αποβλήτων και εξοικονόμηση πόσιμου νερού»**, έχει ενταχθεί ένα (1) έργο Π/Υ κοινοτικής συνδρομής ύψους 375.412,99€ (1,93% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ) και επικυρωμένες δαπάνες 295.762,60€ (1,52% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ)
- Στον **ΤΠ 022 «Επεξεργασία υγρών λυμάτων»**, έχουν ενταχθεί τρία (3) έργα Π/Υ κοινοτικής συνδρομής ύψους 29.381.897,05€ (105,59% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ), με επικυρωμένες δαπάνες 3.239.013,46€ (μόλις 11,64% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ).

Σοβαρή υστέρηση παρατηρείται στην ενεργοποίηση και υλοποίηση των ενδεικτικών παρεμβάσεων Διαχείρισης αποβλήτων και εξοικονόμησης πόσιμου νερού, καθώς και στην υλοποίηση των ενδεικτικών παρεμβάσεων επεξεργασίας υγρών λυμάτων, όπως αυτές προβλέπονται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.

Ενεργοποίηση Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και Πρόοδος Υλοποίησης Φυσικού Αντικειμένου του ΑΠ 4Α

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζεται η πρόοδος ενεργοποίησης των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και υλοποίησης των βασικών δράσεων του Άξονα Προτεραιότητας 4Α, καθώς και η πρόοδος υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου των ενταγμένων έργων.

Ενεργοποίηση Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του Άξονα Προτεραιότητας 4Α

Η δημοσίευση 6 Προσκήσεων υποβολής προτάσεων για ένταξη έργων Δημοσίων Συμβάσεων έχει ενεργοποιήσει το σύνολο των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του Α.Π. 4Α, καθώς και το σύνολο των Ειδικών Στόχων του Άξονα. Η αντιστοίχιση των Προσκήσεων/Προκηρύξεων με τις Επενδυτικές Προτεραιότητες και τους Ειδικούς Στόχους που υπηρετούν αποτυπώνεται στον Πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 33. Επενδυτικές Προτεραιότητες & Ειδικοί Στόχοι του Α.Π. 4Α

Επενδυτική Προτεραιότητα	Ειδικός Στόχος	Προσκήσεις	Π/Υ Πρόσκλησης
6i: Επενδύσεις στον τομέα των αποβλήτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών, που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις	6i.1 Κάλυψη των απαιτήσεων της Οδηγίας 1999/31/ΕΚ αναφορικά με την εκτροπή από την ταφή βιοαποικοδομήσιμων υλικών	Εγκαταστάσεις Ολοκληρωμένης Επεξεργασίας Αποβλήτων	€45.000.000,00
		Κλείσιμο χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης αποβλήτων	€54.000.000,00
	6i.2 Αύξηση του ποσοστού ανακύκλωσης και πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων	Επέκταση δικτύου πράσινων σημείων	€2.600.000,00
		Μείωση σύμμικτων αποβλήτων που καταλήγουν σε ταφή και αύξηση του ποσοστού συλλογής υψηλής ποιότητας	€8.000.000,00

		Συμπλήρωση πράσινων σημείων Επαρχίας Πάφου	€700.000,00
6ii Επενδύσεις στον τομέα των υδάτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις	6ii.1 Βελτίωση της επεξεργασίας αστικών λυμάτων στο πλαίσιο συμμόρφωσης με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ	Αστικά Λύματα	€17.000.000,00
		Βελτίωση επεξεργασίας αστικών λυμάτων Λεμεσού	€20.000.000,00
	6ii.2 Ενίσχυση υδατικού ισοζυγίου μέσω της αξιοποίησης μη συμβατικών πηγών νερού	Σχέδιο Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού	€500.000,00
Σύνολο			€147.800.000,00

Πηγή: ΟΠΣ 31.12.2018

Αναλυτικά η ενεργοποίηση των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του ΑΠ 4Α έχει ως ακολούθως:

Ε.Π. 6i: Επενδύσεις στον τομέα των αποβλήτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών, που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 6i περιλαμβάνει τους παρακάτω Ειδικούς Στόχους:

Ειδικός Στόχος 6i.1 Κάλυψη των απαιτήσεων της Οδηγίας 1999/31/ΕΚ αναφορικά με την εκτροπή από την ταφή βιοαποικοδομήσιμων υλικών

Μέσω των παρεμβάσεων του Ειδικού Στόχου 6i.1 «Κάλυψη των απαιτήσεων της Οδηγίας 1999/31/ΕΚ αναφορικά με την εκτροπή από την ταφή βιοαποικοδομήσιμων υλικών» αυτής επιδιώκεται η αύξηση της δυναμικότητας διαχείρισης στερεών αποβλήτων για εξυπηρέτηση των αναγκών της Κύπρου, η εκπλήρωση των απαιτήσεων της Οδηγίας 1999/31/ΕΚ σχετικά με το κλείσιμο των ΧΑΔΑ και την εκτροπή των βιοαποικοδομήσιμων υλικών από τους χώρους υγειονομικής ταφής και η μέσω των παραπάνω παρεμβάσεων μείωση των ατμοσφαιρικών ρύπων.

Το 2017 εκδόθηκαν δύο (2) Προσκήσεις υποβολής προτάσεων, που αφορούσαν στην ανάπτυξη εγκαταστάσεων ολοκληρωμένης επεξεργασίας αποβλήτων (υποβλήθηκε και εγκρίθηκε το έργο ολοκλήρωσης της κατασκευής μονάδας ολοκληρωμένης διαχείρισης οικιακών στερεών απορριμμάτων) και της αποκατάστασης χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης απορριμμάτων (εκκρεμεί η ένταξη δύο έργων).

Ειδικός Στόχος 6i.2 Αύξηση του ποσοστού ανακύκλωσης και πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων

Μέσω των παρεμβάσεων του Ειδικού Στόχου 6i.2 επιδιώκεται η πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων, η προώθηση της χωριστής συλλογής στην πηγή και η ενθάρρυνση της ανακύκλωσης, βάσει του εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων και του Προγράμματος Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων και σύμφωνα με την Οδηγία 2008/98/ΕΚ.

Έχουν εκδοθεί τρεις (3) Προσκλήσεις υποβολής προτάσεων (η τελευταία το 2018), που αφορούσαν στην ανάπτυξη δικτύου πράσινων σημείων (υποβλήθηκαν και εγκρίθηκαν 2 έργα) και έργων για τη μείωση σύμμικτων αποβλήτων που καταλήγουν σε ταφή και την αύξηση του ποσοστού συλλογής υψηλής ποιότητας (υποβλήθηκε και εγκρίθηκε το Πρόγραμμα μείωσης δημοτικών στερεών αποβλήτων παραλιακών ξενοδοχειακών μονάδων και συναφών χώρων μαζικής παραγωγής αποβλήτων στις επαρχίες Λάρνακας και Αμμοχώστου).

Ε.Π. 6ii Επενδύσεις στον τομέα των υδάτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 6ii περιλαμβάνει τους παρακάτω Ειδικούς Στόχους:

Ειδικός Στόχος 6ii.1 Βελτίωση της επεξεργασίας αστικών λυμάτων στο πλαίσιο συμμόρφωσης με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 6ii.1 προγραμματίζεται να υλοποιηθούν παρεμβάσεις στον τομέα της διαχείρισης των υγρών αποβλήτων, οι οποίες θα συμβάλουν στην κάλυψη των οικισμών της χώρας με ισοδύναμο πληθυσμό άνω των 2.000 κατοίκων με την εγκατάσταση αποχετευτικών δικτύων και σταθμών επεξεργασίας λυμάτων, συμβάλλοντας στην εφαρμογή της Οδηγίας για την επεξεργασία των Αστικών Λυμάτων 91/271/ΕΟΚ, καθώς και η ολοκλήρωση αποχετευτικών συστημάτων σε κοινότητες που εμπίπτουν στο Πρόγραμμα Μέτρων της Οδηγίας Πλαίσιο περί Υδάτων 2000/60/ΕΚ.

Στο πλαίσιο του **Ειδικού Στόχου 6i.1** εκδόθηκαν δύο (2) Προσκλήσεις υποβολής προτάσεων (η δεύτερη το 2018), υποβλήθηκαν και εγκρίθηκαν τρία (3) έργα αποχετευτικών δικτύων και σταθμών επεξεργασίας λυμάτων.

Ειδικός Στόχος 6ii.2 Ενίσχυση υδατικού ισοζυγίου μέσω της αξιοποίησης μη συμβατικών πηγών νερού

Οι παρεμβάσεις του Ειδικού Στόχου 6ii.2 στοχεύουν στη βελτίωση της διαχείρισης των υδατινών πόρων, στον εμπλουτισμό των υδροφορέων, στην ενίσχυση του υδατικού ισοζυγίου, στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, που αφορούν κυρίως στο σοβαρό πρόβλημα της λειψυδρίας και της ξηρασίας, καθώς και στη διασφάλιση της πληρέστερης δυνατής κάλυψης των αναγκών σε νερό για οικιακές, βιομηχανικές και άλλες χρήσεις.

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 6ii.2 το 2017 εκδόθηκε μια (1) Πρόσκληση υποβολής προτάσεων, υποβλήθηκε και εγκρίθηκε το έργο για την κατάρτιση του 2^{ου} Σχεδίου Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού της Κύπρου.

Ενταγμένα Έργα του Άξονα Προτεραιότητας 4Α

Η κατάσταση των ενταγμένων ανά Επενδυτική Προτεραιότητα και Ειδικό Στόχο έργων του Άξονα Προτεραιότητας 4Α έχει ως ακολούθως:

Ε.Π. 6i: Επενδύσεις στον τομέα των αποβλήτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών, που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις

Ειδικός Στόχος 6i.1 Κάλυψη των απαιτήσεων της Οδηγίας 1999/31/ΕΚ αναφορικά με την εκτροπή από την ταφή βιοαποικοδομήσιμων υλικών

Στο πλαίσιο των Προσκλήσεων του Ειδικού Στόχου 6i.1 έχει ενταχθεί το ακόλουθο έργο:

- α. *Εγκαταστάσεις ολοκληρωμένης διαχείρισης οικιακών στερεών απορριμμάτων επαρχίας Λεμεσού. Φάση Β (Δικαιούχος: Υπουργείο Εσωτερικών)*

Αποτελεί έργο που υλοποιήθηκε κατά φάσεις (phasing), με τη Α Φάση του να χρηματοδοτείται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου (2007-2013) και τη Β Φάση του να έχει ήδη ολοκληρωθεί στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο.

Κατά τη Φάση Β ολοκληρώθηκε η κατασκευή της Μονάδας Ο.Ε.Δ.Α που περιλαμβάνει μεταξύ άλλων Μονάδα Μηχανικής Διαλογής (Μ.Μ.Δ), η κατασκευή ξεχωριστού χώρου υποδοχής για την αποφυγή ανάμειξης με τα σύμμεκτα απορρίμματα, η εγκατάσταση βιολογικής επεξεργασίας του βιοαποδομήσιμου κλάσματος και η παραγωγή βιοαέριου το οποίο θα αξιοποιείται για παραγωγή ηλεκτρικής και θερμικής ενέργειας και η κατασκευή του Σταθμού Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (Σ.Μ.Α.) στη θέση «Καντού» που εξυπηρετεί τις ανάγκες μεταφόρτωσης των Κοινοτικών Συμβουλίων των νοτιοδυτικών περιοχών της Επαρχίας Λεμεσού.

Η Μονάδα Ο.Ε.Δ.Α Λεμεσού είναι η δεύτερη που κατασκευάζεται στην Κύπρο μετά την κατασκευή της Μονάδας Ο.Ε.Δ.Α Λάρνακας-Αμμοχώστου η οποία λειτουργεί από το 2010.

Υπό ένταξη βρίσκονται τα έργα αποκατάστασης χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης απορριμμάτων των Επαρχιών Λευκωσίας και Λεμεσού (για την ένταξη των έργων εκκρεμεί η έκδοση των πιστοποιητικών συμβατότητας με της εθνικές και ενωσιακές πολιτικές).

Ειδικός Στόχος 6i.2 Αύξηση του ποσοστού ανακύκλωσης και πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων

Στο πλαίσιο των Προσκλήσεων του Ειδικού Στόχου 6i.2 έχουν ενταχθεί τα ακόλουθα έργα:

- α. *Ανάπτυξη δικτύου Πράσινων Σημείων (Green Points) στην επαρχία Λεμεσού και ΠΣ στην Κοινότητα Αλάμπρας (Δικαιούχος: Υπουργείο Εσωτερικών)*

Αποτελεί έργο που ήδη υλοποιήθηκε βάσει του Στρατηγικού Σχεδίου Διαχείρισης των Στερεών Αποβλήτων στην Κύπρο και του αναθεωρημένου Σχεδίου Διαχείρισης για τα Οικιακά και Παρομοίου Τύπου Απόβλητα και αφορούσε στην κατασκευή χώρων συλλογής υλικών προς επανάχρηση, ανακυκλώσιμων υλικών και ειδικών ρευμάτων αποβλήτων ("πράσινα σημεία") τα οποία δεν συλλέγονται με τους κλασσικούς τρόπους αποκομιδής, για τις ανάγκες της επαρχίας Λεμεσού και της Κοινότητας Αλάμπρας.

Η κατασκευή των ΠΣ συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων που απορρέουν από την οδηγία πλαίσιο 2008/98/ΕΚ για τα απόβλητα (επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση, ανάκτηση, εκτροπή από την ταφή) και αποσκοπεί στην προστασία της δημόσιας υγείας και του περιβάλλοντος, αλλά και στην εξασφάλιση και τη βελτίωση των όρων της βιώσιμης ανάπτυξης, η οποία μπορεί να επιτευχθεί με την αποτελεσματική προστασία των φυσικών πόρων, μέσω της πρόληψης, της επαναχρησιμοποίησης υλικών και αντικειμένων, της ανακύκλωσης και της ανάκτησης.

β. Κατασκευή Πράσινου Σημείου στο Δήμο Πάφου (Δικαιούχος: Δήμος Πάφου)

Το εν λόγω έργο συμπληρώνει το δίκτυο των πράσινων σημείων της Επαρχίας Πάφου (λειτουργούν ήδη 4 Πράσινα Σημεία στις περιοχές Πέγεια, Πόλη Χρυσοχούς, Αγία Βαρβάρα και Κολώνη), καλύπτοντας κυρίως τις κοινότητες Έμπας και Χλώρακας.

Η εν λόγω υποδομή βρίσκεται σε λειτουργία από τον Σεπτέμβριο του 2018.

γ. Πρόγραμμα μείωσης δημοτικών στερεών αποβλήτων παραλιακών ξενοδοχειακών μονάδων και συναφών χώρων μαζικής παραγωγής αποβλήτων στις επαρχίες Λάρνακας και Αμμοχώστου (Δικαιούχος: Τμήμα Περιβάλλοντος / Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος)

Το Έργο αφορά στην εφαρμογή προγράμματος μείωσης δημοτικών στερεών αποβλήτων με σκοπό τη λήψη μέτρων και δράσεων χωριστής διαλογής του οργανικού κλάσματος των αποβλήτων και ανακυκλώσιμων δημοτικών αποβλήτων, που παράγονται από ξενοδοχειακές μονάδες και συναφείς χώρους μαζικής παραγωγής αποβλήτων στους Δήμους Λάρνακας, Αγίας Νάπας και Παραλιμνίου.

Το έργο περιλαμβάνεται στο Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2015 -2021 και αποσκοπεί στην: (α) καθιέρωση μέτρων χωριστής συλλογής αποβλήτων (Οδηγία πλαίσιο για τα απόβλητα 98/2008/ΕΚ), που δύνανται να ανακυκλωθούν όπως χαρτί/χαρτόνι, πλαστικό, μέταλλο και γυαλί, ενισχυόμενη από συστηματική εκπαίδευση του εμπλεκόμενου προσωπικού (δήμων και επιχειρήσεων) με σκοπό τη βελτιωμένη ανάκτηση των αποβλήτων και την επίτευξη υψηλού επιπέδου ανακύκλωσης, (β) εκτροπή σημαντικού όγκου ανακυκλώσιμων και οργανικών στερεών αποβλήτων (τροφικών υπολειμμάτων και πράσινων) από την ταφή (Οδηγία για την υγειονομική ταφή 1999/31/ΕΚ).

Επιπλέον, μέσω του έργου υλοποιούνται μέτρα και δράσεις τα οποία περιλαμβάνονται στο Εθνικό πρόγραμμα πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων (π.χ. αναστροφή αντίληψης, ευαισθητοποίηση σε θέματα μείωσης δημιουργίας αποβλήτων κλπ).

Το έργο βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο υλοποίησης και αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2019.

Ε.Π. 6ii Επενδύσεις στον τομέα των υδάτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κекητημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των

αναγκών που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις

Ειδικός Στόχος 6ii.1 Βελτίωση της επεξεργασίας αστικών λυμάτων στο πλαίσιο συμμόρφωσης με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ

Στο πλαίσιο της σχετικής Πρόσκλησης του Ειδικού Στόχου 6i.2 έχουν ενταχθεί τα ακόλουθα έργα:

- α. *Αποχετευτικό Σύστημα του Συμπλέγματος Σολέας Φάση Β (Δικαιούχος: Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων)*

Αποτελεί έργο που υλοποιείται κατά φάσεις (phasing), με τη Α Φάση του να χρηματοδοτείται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου (δίκτυο μεταφοράς λυμάτων στις Κοινότητες Κακοπετριάς- Γαλάτα) και η Β Φάση του στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο (κατασκευή δικτύων συλλογής λυμάτων σε επτά κοινότητες της Σολέας, κατασκευή ενός κοινού σταθμού επεξεργασίας λυμάτων, αγωγοί μεταφοράς λυμάτων και φρεατίων ανύψωσης-αντλιοστασίων από τις κοινότητες προς τον κοινό σταθμό επεξεργασίας λυμάτων, δεξαμενή αποθήκευσης επεξεργασμένου νερού, το κεντρικό σύστημα διάθεσης του επεξεργασμένου νερού και το σύστημα επεξεργασίας και διάθεσης της λάσπης).

Ήδη έχουν κατασκευασθεί τα Δίκτυα Συλλογής Σινά Όρος – Καλλιάννα, σε φάση ολοκλήρωσης βρίσκονται τα Δίκτυα στις κοινότητες Τεμβριάς και Φλάσου, ενώ οι λοιπές εργασίες προγραμματίζεται να ολοκληρωθούν εντός του 2019 (Δίκτυα Συλλογής και αγωγών μεταφοράς λυμάτων στις κοινότητες Κοράκου - Ευρύχου-Λινού) και στις αρχές του 2020 (κατασκευή του κοινού Σταθμού Επεξεργασίας Λυμάτων, των αντλιοστασίων, της Δεξαμενής Αποθήκευσης του Επεξεργασμένου Νερού και του Συστήματος Διάθεσης επεξεργασμένου νερού και λάσπης).

- β. *Αποχετευτικό Σύστημα του Δήμου Αθηνένου - Φάση Β (Δικαιούχος: Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων)*

Αποτελεί ομοίως έργο που υλοποιείται κατά φάσεις (phasing), με τη Α Φάση του να χρηματοδοτείται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου και η Β Φάση του στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο (ολοκλήρωση της κατασκευής του Σταθμού Επεξεργασίας Λυμάτων, της δεξαμενής Αποθήκευσης Επεξεργασμένου Νερού, του κεντρικού συστήματος διάθεσης του επεξεργασμένου νερού και του συστήματος επεξεργασίας και διάθεσης της λάσπης).

Το έργο έχει ολοκληρωθεί με τον Σταθμό Επεξεργασίας Λυμάτων να λειτουργεί ήδη από την 01.04.2017.

- γ. *Αποχετευτικό Σύστημα Δυτικής Λεμεσού - Φάση Β' / Συμβόλαιο E18 και E13 (Δικαιούχος: Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων)*

Το έργο αποτελεί τη Φάση Β' για την κατασκευή του αποχετευτικού συστήματος της Δυτικής Λεμεσού (σε συνέχεια του έργου "Κατασκευή δικτύου αποχέτευσης λυμάτων σε αγροτικές

και αστικές περιοχές της μείζονος Λεμεσού - Συμβόλαια Ε7 και Ε9 " της προγραμματικής περιόδου 2007-2013).

Περιλαμβάνει την κατασκευή αντλιοστασίου για την εξυπηρέτηση μέρους του δικτύου συλλογής που κατασκευάστηκε με το Συμβόλαιο Ε7 κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013 και την κατασκευή βιολογικής Μονάδας Επεξεργασίας Λυμάτων στην περιοχή της Δυτικής Λεμεσού για την εξυπηρέτηση περιοχών Κάτω, Πάνω Πολεμιδιών και Λεμεσού (η λειτουργία και η συντήρηση του αντλιοστασίου και του βιολογικού σταθμού περιλαμβάνονται στις υπό εκτέλεση συμβάσεις όμως δε συγχρηματοδοτούνται).

Το έργο βρίσκεται σε πρώιμο στάδιο ανάπτυξης και αναμένεται να ολοκληρωθεί το 2022.

Ειδικός Στόχος 6ii.2 Ενίσχυση υδατικού ισοζυγίου μέσω της αξιοποίησης μη συμβατικών πηγών νερού

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 6ii.2 εντάχθηκε και ολοκληρώθηκε το ακόλουθο έργο:

α. Σχέδια Διαχείρισης Υδάτων και Πλημμυρών Κύπρου (Δικαιούχος: Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων)

Αντικείμενο του Έργου ήταν η κατάρτιση του 2ου Σχεδίου Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού της Κύπρου για την εφαρμογή της οδηγίας 2000/60/ΕΚ και η κατάρτιση του Σχεδίου Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας για την εφαρμογή της Οδηγίας 2007/60/ΕΚ.

Το Έργο περιελάμβανε τη διεξαγωγή μελετών για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων και απαιτήσεων που απορρέουν από τις πρόνοιες της Οδηγίας Πλαίσιο για τα Ύδατα 2000/60/ΕΚ (ΟΠΥ) και κατά συνέπεια των προνοιών του Περί Προστασίας και Διαχείρισης των Υδάτων Νόμου του 2004 της Κυπριακής Δημοκρατίας (Ν13(Ι)/2004) και της Οδηγίας 2007/60/ΕΚ για την Αξιολόγηση και Διαχείριση των Κινδύνων Πλημμύρας και κατά συνέπεια των προνοιών των εναρμονιστικών περί Αξιολόγησης, Διαχείρισης και Αντιμετώπισης των Κινδύνων Πλημμύρας Νόμους του 2010 και 2012 (Ν.70(Ι)/2010 και Ν. 153(Ι)/2012) της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Πρόοδος και προοπτικές επίτευξης Δεικτών του Άξονα Προτεραιότητας 4Α

Το προγραμματισμένο φυσικό αντικείμενο του Άξονα Προτεραιότητας 4Α εκφράζεται με τους Δείκτες Εκρών που αντιστοιχούν /αντιπροσωπεύουν ποσοτικοποιημένους στόχους για δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του συγκεκριμένου Άξονα Προτεραιότητας, ενώ τα αποτελέσματα των σχετικών υλοποιούμενων δράσεων που συνάδουν με τους Ειδικούς Στόχους του Άξονα αποτιμώνται μέσω των Δεικτών Αποτελεσμάτων (τα αποτελέσματα συνδέονται και με παρεμβάσεις που υλοποιούνται και χωρίς τη συμβολή του Προγράμματος).

Στην Ενότητα αυτή εξετάζεται η πρόοδος και οι προοπτικές επίτευξης των Δεικτών του Άξονα Προτεραιότητας 4Α.

Δείκτες Εκρών του Άξονα Προτεραιότητας 4Α

Ειδικότερα, οι αναμενόμενες εκροές του Άξονα Προτεραιότητας 4Α αποτυπώνονται σε τέσσερις (4) ποσοτικοποιημένους στόχους, εκ των οποίων οι δύο (2) είναι στόχοι του Πλαισίου Επίδοσης του Προγράμματος. Ο ένας εξ αυτών συμμετέχει στο Πλαίσιο Επίδοσης μέσω Δείκτη - Βασικού Σταδίου Υλοποίησης.

Για τη μέτρηση των ως άνω στόχων στον Άξονα Προτεραιότητας 4Α έχουν επιλεγεί τέσσερις (4) Δείκτες Εκρών, εκ των οποίων ο ένας είναι κοινός (περιέχεται στα Παραρτήματα των Κανονισμών των Ταμείων) και οι άλλοι τρεις (3) είναι ειδικοί (έχουν ορισθεί ειδικά στο ΕΠΑΑΑ).

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται, οι προγραμματισμένες και κατ' ακολουθία οι υλοποιηθείσες εκροές του συγκεκριμένου Άξονα Προτεραιότητας, μέσω του συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων – δεικτών. Σημειώνεται ότι στις τιμές επίτευξης των Δεικτών Εκρών αποτυπώνονται αμιγώς οι εκροές από έργα που έχουν ήδη ενταχθεί και υλοποιούνται στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας 4Α του ΕΠΑΑΑ.

Πίνακας 34. Πρόοδος Επίτευξης Δεικτών Εκρών ΑΠ 4Α

Επ. Πρωτ.	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή - Στόχος (2018)	Τιμή - Στόχος (2023)	Υλοποίηση 2018
6i	6i.1	Πρόσθετη δυναμικότητα αξιοποίησης βιοαποικοδομήσιμων υλικών (Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης, μέσω Βασικού Σταδίου Υλοποίησης)	Τόνοι / έτος	-	210.000	70.000
	6i.2	Αριθμός Δήμων/Κοινοτήτων που ενισχύονται	Πλήθος		50	113
6ii	CO19	Πρόσθετος πληθυσμός που εξυπηρετείται από βελτιωμένη επεξεργασία λυμάτων (Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης)	Ισοδύναμο πληθυσμού	1.400	13.600	1.785
	6ii.2	Αξιοποίηση των επεξεργασμένων λυμάτων	Ποσοστό	-	100	0

Με βάση τα στοιχεία του ανωτέρω Πίνακα, η πρόοδος επίτευξης των στόχων σε όρους Δεικτών Εκρών ανά Επενδυτική Προτεραιότητα του Άξονα Προτεραιότητας 4Α έχει ως εξής:

Ε.Π. 6i: Επενδύσεις στον τομέα των αποβλήτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών, που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις

Στην Επενδυτική Προτεραιότητα 6i περιλαμβάνονται οι ακόλουθοι Δείκτες Εκρών:

6i.1 Πρόσθετη δυναμικότητα αξιοποίησης βιοαποικοδομήσιμων υλικών

Ο Ειδικός Δείκτης Εκροών «Πρόσθετη δυναμικότητα αξιοποίησης βιοαποικοδομήσιμων υλικών» περιλαμβάνεται στο Ε.Π. ως δείκτης μέτρησης των εκροών που προκύπτουν από τις παρεμβάσεις που θα ενταχθούν στο πλαίσιο της επενδυτικής προτεραιότητας 6i. Τιμή – στόχος του δείκτη είναι οι 210.000 τόνοι ανά έτος μέχρι το 2023. Ο δείκτης τροφοδοτείται από τις παρεμβάσεις της Επενδυτικής Προτεραιότητας, όπως οι παρεμβάσεις αποκατάστασης των χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης αποβλήτων (ΧΑΔΑ), η αναβάθμιση υφιστάμενων υποδομών ή/και δημιουργία νέων υποδομών διαχείρισης αποβλήτων κ.ο.κ.

Για τις ανάγκες παρακολούθησης του Πλαισίου Επίδοσης, ο Δείκτης Εκροών θα μετρηθεί με την υιοθέτηση του βασικού σταδίου υλοποίησης «Ενταγμένα Έργα (Αριθμός)». Ως ορόσημο για το 2018 ορίζεται ο στόχος της ένταξης 2 έργων, έναντι 4 έργων που αποτελούν τον στόχο για το 2023.

Ήδη με την ένταξη των έργων της δημιουργίας ΟΕΔΑ Λεμεσού – Β Φάση, του Δικτύου των Πράσινων Σημείων στην επαρχία Λεμεσού και ΠΣ στην Κοινότητα Αλάμπρας, την κατασκευή Πράσινου Σημείου στην Πάφο και το Πρόγραμμα μείωσης δημοτικών στερεών αποβλήτων στις επαρχίες Λάρνακας και Αμμοχώστου έχει επιτευχθεί ο στόχος Ορόσημο του 2018.

Παράλληλα, μέχρι την 31/12/2018 ο τελικός στόχος για την πρόσθετη δυναμικότητα αξιοποίησης βιοαποικοδομήσιμων υλικών είχε επιτευχθεί κατά 33,33% (ΟΕΔΑ Λεμεσού). Δεν υφίστανται ενταγμένα έργα που θα τροφοδοτήσουν με εκροές τον Δείκτη, με αποτέλεσμα η επίτευξη του τελικού στόχου να καθίσταται μη εφικτή.

Προτείνεται η προσαρμογή της τιμής του Δείκτη και η προθήκη νέου Δείκτη που θα αποτυπώνει με σαφέστερο τρόπο τις αναμενόμενες εκροές της Επενδυτικής Προτεραιότητας 6i.

6i.2 Αριθμός Δήμων/Κοινοτήτων που ενισχύονται

Ο αριθμός των Δήμων/Κοινοτήτων που ενισχύονται με βάση τη γεωγραφική κάλυψη των υλοποιούμενων παρεμβάσεων το 2018 ανέρχονται σε 113 (προκύπτει κυρίως από το έργο των Πράσινων Σημείων στην επαρχία Λεμεσού και στην Κοινότητα Αλάμπρας που ολοκληρώθηκε), καλύπτοντας με αυτόν τον τρόπο τον προγραμματικό στόχο του 2023.

Σε επόμενη αναθεώρηση του Προγράμματος κρίνεται σκόπιμη η επαναδιατύπωση του Δείκτη προκειμένου να αποδοθούν με ακριβέστερο τρόπο οι αναμενόμενες εκροές από τις επιλεγμένες από το Πρόγραμμα και υλοποιούμενες παρεμβάσεις.

Ε.Π. 6ii Επενδύσεις στον τομέα των υδάτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κекημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών που έχουν προσδιοριστεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις

Αντίστοιχα, στην Επενδυτική Προτεραιότητα 6ii περιλαμβάνονται οι ακόλουθοι Δείκτες Εκροών:

CO19 Πρόσθετος πληθυσμός που εξυπηρετείται από βελτιωμένη επεξεργασία λυμάτων

Ο Δείκτης, που συμμετέχει στο Πλαίσιο Επίδοσης του ΑΠ 4Α, τροφοδοτείται από τις εκροές των παρεμβάσεων κατασκευής αποχετευτικών δικτύων συλλογής λυμάτων, αγωγών μεταφοράς λυμάτων και σταθμών επεξεργασίας λυμάτων και ιλύος, δημιουργίας υποδομών για βελτίωση του δικτύου μεταφοράς νερού για ύδρευση και βελτίωσης υφιστάμενων υποδομών ή/και κατασκευής νέων υποστηρικτικών υποδομών, με σκοπό τη μείωση των απωλειών ύδατος στο συνολικό δίκτυο.

Ήδη από τις εκροές του έργου του Αποχετευτικού Συστήματος του Δήμου Αθηνών που ολοκληρώθηκε έχει επιτευχθεί η κάλυψη του Οροσήμου του έτους 2018. Συνολικά εκτιμάται ως εφικτή η επίτευξη του προγραμματικού στόχου, που αναμένεται να τροφοδοτηθεί από τις εκροές του αποχετευτικού συστήματος Σολέας που βρίσκεται σε εξέλιξη, καθώς και των λοιπών προγραμματιζόμενων έργων κατασκευής αποχετευτικών συστημάτων (μη εξαιρουμένου και του αποχετευτικού των Κοκκινοχωριών που έχει χαρακτηριστεί ως μεγάλο έργο, αλλά αντιμετωπίζει προβλήματα λόγω δικαστικών προσφυγών).

6ii.2 Αξιοποίηση των επεξεργασμένων λυμάτων

Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία.

Ο Δείκτης υπολογίζει το ποσοστό των επεξεργασμένων λυμάτων που δεν απορρίπτεται και αξιοποιείται για άλλες χρήσεις, όπως η αξιοποίηση ανακυκλωμένου νερού για άρδευση καλλιεργειών και πρασίνου, εμπλουτισμό υδροφόρου ορίζοντα, αποθήκευση σε φράγματα κοκ.

Προτείνεται λεκτική και ποσοτική προσαρμογή του Δείκτη προκειμένου οι μετρούμενες ποσότητες να περιορισθούν στο ανακυκλωμένο νερό.

Δείκτες Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 4Α

Ως προς την πρόοδο των Δεικτών Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 4Α μέχρι την ημερομηνία εκπόνησης της παρούσας Έκθεσης δεν υπήρχαν διαθέσιμα επίκαιρα στοιχεία.

Στον Πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνεται η πρόοδος επίτευξης των Δεικτών, όπως αυτή είχε καταγραφεί στην Έκθεση Αξιολόγησης του 2017.

Ειδικός 6i.1 Κάλυψη των απαιτήσεων της Οδηγίας 1999/31/ΕΚ αναφορικά με την εκτροπή από την ταφή βιοαποικοδομήσιμων υλικών

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	Τιμή Στόχος (2023)
6i.1	Ποσότητα βιοαποικοδομήσιμων υλικών που διατίθενται σε χώρους υγειονομικής ταφής	Τόνοι/έτος	308.630	2011	220.000	222.440	223.750	*	*	95.000

* μη διαθέσιμα στοιχεία

Ειδικός Στόχος 6i.2 Αύξηση του ποσοστού ανακύκλωσης και πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	Τιμή Στόχος (2023)
6i.2	Ποσοστό υλικών (χαρτί, πλαστικό, μέταλλο, γυαλί) προς ανακύκλωση	Ποσοστό	22	2011	28,6	28,2	28,4*	**	**	50

* προκαταρκτικά στοιχεία ** μη διαθέσιμα στοιχεία

Ειδικός Στόχος 6ii.1 Βελτίωση της επεξεργασίας αστικών λυμάτων στο πλαίσιο συμμόρφωσης με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	Τιμή Στόχος (2023)
6ii.1	Κάλυψη των οικισμών με πληθυσμό ισοδύναμο ή άνω των 2000 κατοίκων με την εγκατάσταση αποχετευτικών δικτύων και σταθμών επεξεργασίας λυμάτων	Ποσοστό πληθυσμού	73	2012	74,18	*	*	*	*	100

* μη διαθέσιμα στοιχεία

Ειδικός Στόχος 6ii.2 Ενίσχυση υδατικού ισοζυγίου μέσω της αξιοποίησης μη συμβατικών πηγών νερού

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	Τιμή Στόχος (2023)
6ii.2	Ποσότητα ανακυκλωμένου νερού που εντάσσεται στο υδατικό ισοζύγιο	Κυβικά μέτρα ανά έτος (εκ.)	15,7	2012	18,1	18,21	19,54	20,2*	**	34

* προκαταρκτικά στοιχεία (αναμένεται επικαιροποίηση τιμής)

** μη διαθέσιμα στοιχεία

Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα ΑΠ 4Α

Με βάση τη μεθοδολογία εκτίμησης της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της υλοποίησης των δράσεων του Προγράμματος, από το κατώτερο έως το ανώτερο επίπεδο διακριτών μερών του, όσον αφορά στον Άξονα Προτεραιότητας 4Α, σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα που ακολουθεί, διαπιστώνονται τα εξής:

Θεματικός Στόχος 6

Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων

Ο δείκτης αποτελεσματικότητας του Θεματικού Στόχου 6 βρίσκεται σε σχετικά χαμηλά επίπεδα, δεδομένου ότι δύο (2) από τα οκτώ (8) έργα του, που διαθέτουν το 48,3% του προϋπολογισμού του συνόλου των ενταγμένων έργων, παρουσιάζουν χαμηλή πρόοδο στην υλοποίηση του φυσικού τους αντικειμένου (Αποχετευτικό Σολέας) ή μόλις έχει ξεκινήσει η υλοποίησή τους (Αποχετευτικό Σύστημα Δυτικής Λεμεσού).

Αντίστοιχα ικανοποιητικός είναι ο δείκτης αποδοτικότητας των ενταγμένων έργων (0,97), ως αποτέλεσμα της της σχετικά ικανοποιητικής προόδου υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου τους σε σχέση με οικονομικό αντικείμενό τους (έχουν ολοκληρωθεί συνολικά πέντε έργα του ΘΣ/ΑΠ).

Πίνακας 35. Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα του Α.Π. 3Α

ΘΣ	Τίτλος Έργου / Τίτλος Δράσης	Εντάξεις (ΔΔ)	Νομικές Δεσμεύσεις (ΔΔ)	Βαρύτητα Έργου στο σύνολο των έργων του Θ.Σ.	Δείκτης φυσικής ολοκλήρωσης Έργου	Σταθμισμένος Δείκτης Αποτελεσματικότητας Έργου / Δείκτης Αποτελεσματικότητας Θ.Σ.	Δαπάνες (ΔΔ)	% Απορρόφησης Π/Υ Έργου / Σχεδίου	Δείκτης Αποδοτικότητας Έργου - Δείκτης Αποδοτικότητας Θ.Σ.
1	2	3	4	5	8	7=6*5	8	9=8/3	10=6/9
6	Ανάπτυξη δικτύου Πράσινων Σημείων (Green Points) στην επαρχία Λεμεσού και ΠΣ στην Κοινότητα Αλάμπρας.	2.073.518,35	2.023.518,35	3,07%	1,0000	0,031	1.469.597,09	70,87%	1,41
6	Αποχετευτικό Σύστημα του Συμπλέγματος Σολέας (Φάση Β)	12.450.337,35	4.599.478,23	18,45%	0,1453	0,027	1.856.832,84	14,91%	0,97
6	Αποχετευτικό Σύστημα του Δήμου Αθηνών - Φάση Β	1.990.681,45	3.619.420,82	2,95%	1,0000	0,029	1.444.503,78	72,56%	1,38
6	Σχέδια Διαχείρισης Υδάτων και Πλημμυρών Κύπρου	441.662,34	347.956,00	0,65%	1,0000	0,007	347.956,00	78,78%	1,27
6	Εγκαταστάσεις ολοκληρωμένης διαχείρισης οικιακών στερεών απορριμμάτων Επαρχίας Λεμεσού - Φάση Β	23.952.806,17	31.421.861,21	35,49%	1,0000	0,355	20.273.672,53	84,64%	1,18
6	Πρόγραμμα μείωσης δημοτικών στερεών στις επαρχίες Λάρνακας και Αμμοχώστου	5.879.172,14	6.814.576,65	8,71%	0,8451	0,074	4.968.628,22	84,51%	1,00
6	Κατασκευή Πράσινου Σημείου στο Δήμο Πάφου	569.181,01	559.181,01	0,84%	1,0000	0,008	430.434,69	75,62%	1,32
6	Αποχετευτικό Σύστημα Δυτικής Λεμεσού - Φάση Β' (Συμβόλαιο Ε18 και Ε13)	20.125.918,91	820.878,29	29,82%	0,0000	0,000	509.267,46	2,53%	0,00
Θεματικός Στόχος 5 - Σύνολο		67.483.277,72	50.206.870,56	100,00%		0,449	31.300.892,61	46,38%	0,97

3.2.5 Άξονας Προτεραιότητας 5 «Προώθηση Βιώσιμων Μεταφορών και Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα»

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 5: ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΒΙΩΣΙΜΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΜΕΙΩΣΗ ΕΚΠΟΜΠΩΝ ΔΙΟΞΕΙΔΙΟΥ ΤΟΥ ΑΝΘΡΑΚΑ

Στόχος: Η αντιμετώπιση του προβλήματος προσβασιμότητας της Κύπρου από και προς το κέντρο της Ευρώπης, λόγω του νησιωτικού της χαρακτήρα, καθώς και η συμβολή του στην επίτευξη των στόχων της χώρας για τη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και στην εξοικονόμηση ενέργειας στην πρωτογενή κατανάλωση μέχρι το 2020, στο πλαίσιο του Εθνικού Μεταρρυθμιστικού της Προγράμματος για τη Στρατηγική Ευρώπη 2020. Οι επιδιώξεις αυτές αναμένεται να επιτευχθούν μέσω της βελτίωσης των υποδομών της χώρας για σύνδεση με τα ΔΕΔ, της βελτίωσης της αστικής κινητικότητας και της προώθησης πιο φιλικών προς το περιβάλλον μεταφορικών μέσων, καθώς και μέσω παρεμβάσεων εξοικονόμησης ενέργειας και βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης τόσο στον ευρύτερο δημόσιο τομέα όσο και στον ιδιωτικό τομέα.

Ειδικοί Στόχοι:

- 4iii.1: Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας σε δημόσια κτίρια
- 4iii.2: Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας σε κατοικίες
- 4v.1: Βελτίωση της κινητικότητας κυρίως στην αστική περιοχή Λευκωσίας
- 7i.1: Αύξηση της δυναμικότητας διακίνησης εμπορευμάτων από και προς τον λιμένα της Λεμεσού

Ενδεικτικές κατηγορίες έργων για την επίτευξη των Ειδικών Στόχων:

4iii.1	• Δράσεις για την ενεργειακή αναβάθμιση των υφιστάμενων δημόσιων κτιρίων (θερμομόνωση, αλλαγή κουφωμάτων, αναβάθμιση των τεχνικών συστημάτων με την προσθήκη συστημάτων παρακολούθησης, εγκατάσταση έξυπνων μετρητών, εγκατάσταση ή αναβάθμιση των συστημάτων διαχείρισης κτιρίων σε συστήματα ενεργειακής διαχείρισης και συντήρησης κτιρίων, εφαρμογή τεχνολογιών αποθήκευσης ενέργειας για διάθεσή της σε ώρες αιχμής και συμπαράγωγή ηλεκτρισμού θερμότητας υψηλής απόδοσης, εγκατάσταση συστημάτων ΑΠΕ για ηλεκτροπαραγωγή όπου είναι τεχνικά εφικτό). • Εφαρμογή πιλοτικών προγραμμάτων για εγκατάσταση «μονάδων επίδειξης» για συμπαράγωγή υψηλής απόδοσης σε δημόσια κτίρια.
4iii.2	• Ενεργειακή αναβάθμιση κατοικιών, μέσω παρεμβάσεων θερμομόνωσης, εγκατάστασης έξυπνων μετρητών ή/και εγκατάστασης συστημάτων ΑΠΕ για αυτοπαραγωγή κλπ.
4v.1	• Υλοποίηση του ποδηλατικού δικτύου που προτείνεται στο Ολοκληρωμένο Σχέδιο Αστικής Κινητικότητας Λευκωσίας • Ανακατανομή / ανάπλαση οδικού χώρου σε επιλεγμένα σημεία στη βάση των αρχών της βιώσιμης κινητικότητας • Προώθηση, όπου τεκμηριώνεται η οικονομική βιωσιμότητά τους, μέσων μαζικής μεταφοράς, φιλικών προς το περιβάλλον. • Ανάπτυξη υποδομών φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων • Αναβάθμιση Συστημάτων Φωτοελεγχόμενων κόμβων αι διαβάσεων πεζών.
7i.1	• Επενδύσεις στο Λιμένα Λεμεσού που θα συμβάλλουν στην αύξηση της μεταφορικής δυναμικότητας όσον αφορά τη διακίνηση εμπορευμάτων και επιβατών • Επενδύσεις στο κεντρικό δίκτυο του Διευρωπαϊκού Δικτύου Οδικών Μεταφορών και ειδικότερα του Διαδρόμου του Κεντρικού Δικτύου αρ. 4: Αμβούργο-Πειραιάς-Λεμεσός-Λευκωσία.

Πρόοδος Υλοποίησης Οικονομικού Αντικειμένου του Άξονα Προτεραιότητας 5

Η συγχρηματοδοτούμενη Δημόσια Δαπάνη του Άξονα Προτεραιότητας 5 ανέρχεται σε **€164.705.883** και αντιπροσωπεύει το **47,48%** και **23,54%** του προϋπολογισμού του Ταμείου Συνοχής και του ΕΠΑΑΑ αντίστοιχα. Τα αναλυτικά οικονομικά στοιχεία του Άξονα Προτεραιότητας 5 ανά Θεματικό Στόχο και Τομέα Παρέμβασης αποτυπώνονται στους Πίνακες που ακολουθούν.

Πίνακας 36. Οικονομικά Στοιχεία ΑΠ 5 ανά Θεματικό Στόχο (31/12/2018)

ΘΣ	Τίτλος Θεματικού Στόχου	Κατανομή Π/Υ	Π/Υ Προσκλήσεων	Αριθμός ενταγμένων Έργων	Π/Υ ενταγμένων Έργων	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη	Νομικές Δεσμεύσεις	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
4	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	124.405.883,00	67.700.000,00	7	56.646.306,66	56.587.996,66	37.175.378,90	17.094.810,04	17.094.810,04
7	Πρώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	40.300.000,00	96.800.000,00	5	107.466.721,93	90.668.014,26	73.890.057,83	47.281.200,47	47.281.200,47
Σύνολα		164.705.883,00	164.500.000,00	12	164.113.028,59	147.256.010,92	111.065.436,73	64.376.010,51	64.376.010,51

* όλα τα ποσά περιλαμβάνουν την κοινοτική και εθνική συνδρομή, ενώ στον Π/Υ των ενταγμένων έργων περιλαμβάνεται και λοιπή εθνική συμμετοχή (μη συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη και ιδιωτική συμμετοχή)

Πίνακας 37. Οικονομικά Στοιχεία ΑΠ 5 ανά Τομέα Παρέμβασης (31/12/2018)

ΤΠ	Τίτλος Τομέα Παρέμβασης	Ενδεικτική Κατανομή Π/Υ	Π/Υ Προσκλήσεων	Αριθμός ενταγμένων Έργων	Επιλέξιμη Δημ. Δαπάνη	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
013	Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση της δημόσιας υποδομής, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα	23.500.000,00	6.715.000,00	1	6.715.000,00	1.678.750,00	1.678.750,00
014	Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση του υφιστάμενου οικιστικού αποθέματος, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα	20.500.000,00	31.705.000,00	2	22.355.000,00	7.058.821,35	7.058.821,35
016	Συνδυασμένη παραγωγή ρεύματος και θερμότητας και τηλεθέρμανση	1.000.000,00					
033	Ανακατασκευασμένη ή βελτιωμένη οδός ΔΕΔ-Μ	26.500.000,00	27.200.000,00	1	26.214.725,40	16.580.909,02	16.580.909,02
039	Θαλάσσιοι λιμένες (ΔΕΔ-Μ)	7.500.000,00	8.500.000,00	1	5.193.404,43	5.945.592,80	5.945.592,80
043	Υποδομή για καθαρές αστικές μεταφορές και πρώωσή τους**	49.000.000,00	55.505.000,00	6	57.182.403,94	22.669.031,23	22.669.031,23
090	Ποδηλατόδρομοι και μονοπάτια**	12.000.000,00	10.200.000,00	2	7.507.075,52	786.504,53	786.504,53
Σύνολα		140.000.000,00	139.825.000,00	12	125.167.609,28	54.719.608,93	54.719.608,93

* τα ποσά αναφέρονται σε όρους κοινοτικής συνδρομής

* περιλαμβάνεται έργο με συμβολή σε δύο ΤΠ

Ο Άξονας Προτεραιότητας 5, μεταξύ όλων των θεματικών Αξόνων Προτεραιότητας του ΕΠΑΑΑ (πλην των Αξόνων Τεχνικής Βοήθειας), παρουσιάζει τη **δεύτερη χαμηλότερη επίδοση** ως προς το **βαθμό ενεργοποίησης και εντάξεων** (99,87% και 89,14%), **την τρίτη καλύτερη ως το ύψος νομικών δεσμεύσεων**, ενώ η **απορρόφηση** των κατανεμημένων σε αυτόν πόρων **κινείται στα μέσα επίπεδα του Προγράμματος**.

Στον Άξονα Προτεραιότητας 5 έχουν **ενταχθεί** συνολικά **δώδεκα (12) έργα** (εντός του 2018 ολοκληρώθηκε η “τυπική” ένταξη 8 νέων έργων), συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης **147,26 εκ. €** (89,14% του προϋπολογισμού του ΑΠ 5 ή το 23,51% των συνολικών πόρων του ΕΠΑΑΑ).

Έχουν αναληφθεί **νομικές δεσμεύσεις ύψους 111,07 εκ. €**, ήτοι το **67,43%** του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας. Οι **δαπάνες** ανέρχονται σε **64,38 εκ. €** (επικυρωμένη συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη ενταγμένων έργων), αντιπροσωπεύοντας το **39,09%** του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας (ποσοστό 2,5 φορές υψηλότερο του 2017), το 43,72% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων και το 57,96% των νομικών δεσμεύσεων.

Ειδικότερα μέχρι 31/12/2018 **είχαν ενεργοποιηθεί οι δύο (2) Θεματικοί Στόχοι του Άξονα**, ενώ τα ποσοστά πρόόδου υλοποίησης του οικονομικού αντικειμένου των ενσωματωμένων στο Σύστημα παρεμβάσεων σε σχέση με τους προγραμματισμένους πόρους του Θεματικού Στόχου του Άξονα Προτεραιότητας, του Ταμείου Χρηματοδότησης και του ΕΠΑΑΑ αποτυπώνονται στον Πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 38. Οικονομική Πρόοδος Υλοποίησης του ΑΠ 3Α ανά Θεματικό Στόχο και συνολικά

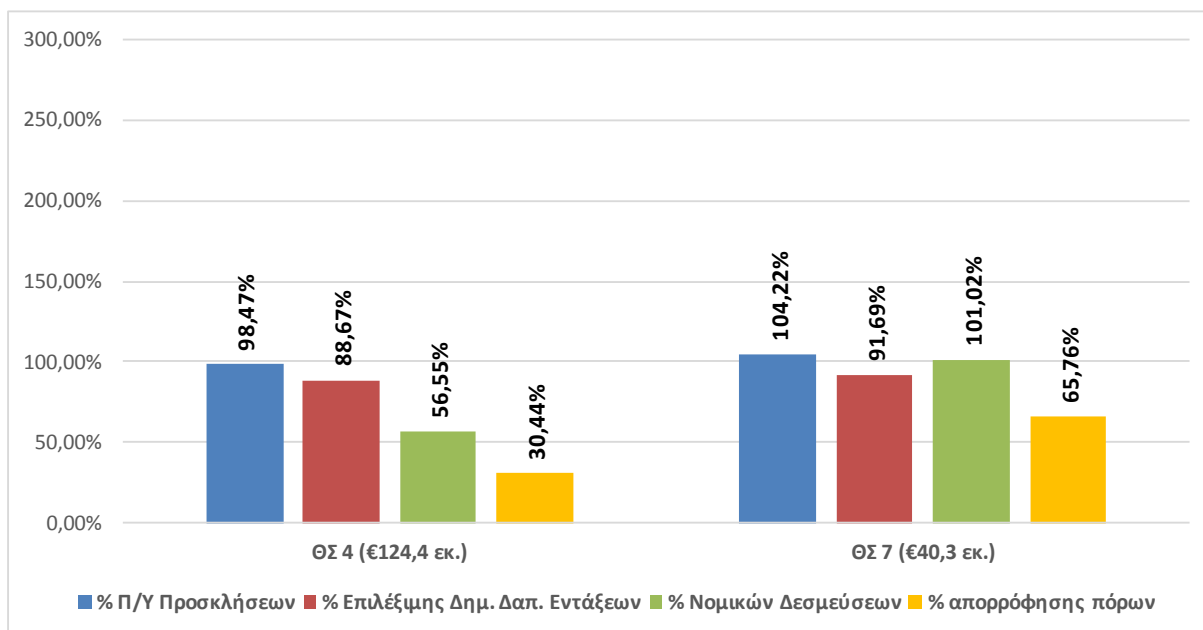
ΘΣ	Τίτλος Θεματικού Στόχου	Προσκλήσεις	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη	Νομικές Δεσμεύσεις	Επικυρωμένες Δαπάνες
4	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	98,47%	88,67%	56,55%	30,44%
7	Πρώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	104,22%	91,69%	101,02%	65,76%
Άξονας Προτεραιότητας 5		99,87%	89,41%	67,43%	39,09%
ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ		47,42%	42,45%	32,02%	18,56%
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα		23,51%	21,04%	15,87%	9,20%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΟΠΣ 31.12.2017

Όπως παρουσιάζεται παραστατικά και στο Διάγραμμα που ακολουθεί, μεταξύ των Θεματικών Στόχων του Άξονα Προτεραιότητας 5, ο Θεματικός Στόχος 7 παρουσιάζει ιδιαίτερα υψηλό βαθμό εντάξεων, νομικών δεσμεύσεων και απορρόφησης των πόρων (65,76%).

Ο Θεματικός Στόχος 4 παρουσίασε στο τέλος του 2018 σημαντική πρόοδο ενεργοποίησης των πόρων και εντάξεων. Ο συγκριτικά χαμηλός βαθμός νομικών δεσμεύσεων και απορρόφησης των πόρων οφείλεται στο γεγονός της πρόσφατης ένταξης σημαντικού αριθμού έργων του ΘΣ στο Πρόγραμμα.

Διάγραμμα 18: Πορεία Χρηματοοικονομικής Υλοποίησης ανά Θ.Σ. του Α.Π.5 που έχουν ενταγμένα έργα (% επί της Δημόσιας Δαπάνης του Θ.Σ. στον Α.Π.5)

Αναλυτικότερα η οικονομική πρόοδος του ΑΠ 5 ανά **Θεματικό Στόχο** έχει ως ακολούθως:

- Στον **ΘΣ 4 «Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς»**, έχουν ενταχθεί δέκα (10) έργα συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 110,3 εκ.€ (88,67% της κατανομής πόρων του ΘΣ), με νομικές δεσμεύσεις 70,36 εκ.€ (56,55% των κατανεμημένων πόρων και 63,78% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων) και επικυρωμένες δαπάνες 37,87 εκ.€ (30,44% της κατανομής πόρων, ή 34,33% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων).
- Στον **ΘΣ 7 «Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων»**, έχουν ενταχθεί δύο (2) έργα συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 36,95 εκ.€ (91,69% των πόρων του ΘΣ), με νομικές δεσμεύσεις 40,79 εκ.€ (101,02%) και επικυρωμένες δαπάνες 26,5 εκ. € (65,76% των πόρων του ΘΣ)

Η πρόοδος ενεργοποίησης και υλοποίησης του ΑΠ 5 (τα ποσά αναφέρονται σε όρους κοινοτικής συνδρομής/στήριξης της Ένωσης) ανά **Τομέα Παρέμβασης (ΤΠ)** έχει ως ακολούθως:

- Στον **ΤΠ 013 «Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση της δημόσιας υποδομής, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα»**, έχει ενταχθεί ένα (1) έργο (Χρηματοδοτικό Εργαλείο) κοινοτικής συνδρομής ύψους 7,9 εκ. € (33,62% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ), με επικυρωμένες δαπάνες στο ποσό της προκαταβολής του έργου.
- Στον **ΤΠ 014 «Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση της δημόσιας υποδομής, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα»**, έχουν ενταχθεί δύο (2) έργα (το ένα αφορά σε Χρηματοδοτικό Εργαλείο) κοινοτικής συνδρομής ύψους 22,35 εκ. € (128,29% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ), με επικυρωμένες δαπάνες ύψους 7,06 εκ.€ (40,51% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ).

- Στον **ΤΠ 033 «Ανακατασκευασμένη ή βελτιωμένη οδός ΔΕΔ-Μ»**, έχει ενταχθεί ένα (1) έργο κοινοτικής συνδρομής ύψους 26,2 εκ. € (116,38% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ), με επικυρωμένες δαπάνες 16,58 εκ. € (73,61% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ).
- Στον **ΤΠ 039 «Θαλάσσιοι λιμένες (ΔΕΔ-Μ)»**, ομοίως έχει ενταχθεί ένα (1) έργο κοινοτικής συνδρομής ύψους 5,19 εκ. € (81,47% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ), με επικυρωμένες δαπάνες που υπερβαίνουν το ποσό της ένταξης (δεν έχει επικαιροποιηθεί ο προϋπολογισμός του έργου).
- Στον **ΤΠ 043 «Υποδομή για καθαρές αστικές μεταφορές και προώθησή τους»**, έχουν ενταχθεί έξι (6) έργα κοινοτικής συνδρομής ύψους 57,18 εκ. € (137,29% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ), με επικυρωμένες δαπάνες 22,67 εκ. € (54,43% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ).
- Στον **ΤΠ 090 «Ποδηλατόδρομοι και μονοπάτια»**, έχουν ενταχθεί δύο (2) έργα συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 7,50 εκ. € (73,60% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ), με επικυρωμένες δαπάνες 0,79 εκ. € (7,71% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ).

Σημειώνεται ότι ένα ενταγμένο έργο (Μονοδρόμηση των Λεωφόρων Αρχ. Μακαρίου Γ' και Καλλιπόλεως) συμβάλλει σε δύο Τομείς Παρέμβασης του Άξονα (043 και 090)

Στον συγκεκριμένο Άξονα Προτεραιότητας έχουν, επίσης, κατανεμηθεί ενδεικτικά πόροι στον ΤΠ 016 «Συνδυασμένη παραγωγή ρεύματος και θερμότητας και τηλεθέρμανση» (ύψους 1 εκ. € κοινοτικής συνδρομής), που δεν έχουν ακόμη ενεργοποιηθεί.

Ενεργοποίηση Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και Πρόσδος Υλοποίησης Φυσικού Αντικειμένου του ΑΠ 5

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζεται η πρόσδος ενεργοποίησης των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και υλοποίησης των βασικών δράσεων του Άξονα Προτεραιότητας 5, καθώς και η πρόσδος υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου των ενταγμένων έργων.

Ενεργοποίηση Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του Άξονα Προτεραιότητας 5

Η δημοσίευση δέκα (10) Προσκλήσεων υποβολής προτάσεων για ένταξη έργων Δημοσίων Συμβάσεων έχει ενεργοποιήσει το σύνολο των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και Ειδικών Στόχων του Α.Π. 5. Η αντιστοίχιση των Προσκλήσεων/Προκηρύξεων με τις Επενδυτικές Προτεραιότητες και τους Ειδικούς Στόχους που υπηρετούν αποτυπώνεται στον Πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 39. Επενδυτικές Προτεραιότητες & Ειδικό Στόχοι του Α.Π. 5

Επενδυτική Προτεραιότητα	Ειδικός Στόχος	Προσκλήσεις	Π/Υ Πρόσκλησης
4iii: Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης	4iii1 Αύξηση της εξοικονόμησης	Χρήση Χρηματοδοτικών Εργαλείων στα πλαίσια των	€7.900.000,00

Επενδυτική Προτεραιότητα	Ειδικός Στόχος	Προσκήσεις	Π/Υ Πρόσκλησης
ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμης ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημοσίων κτιρίων και του τομέα της στέγασης	ενέργειας σε δημόσια κτίρια	Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων	
	4iii.2: Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας σε κατοικίες	Ενεργειακή Αναβάθμιση Κατοικιών	€11.000.000,00
		Ενεργειακή Αναβάθμιση Κατοικιών	€18.400.000,00
		Χρήση Χρηματοδοτικών Εργαλείων στα πλαίσια των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων	€7.900.000,00
4ν: Προαγωγή στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλους τους τύπους περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων	4ν.1: Ενίσχυση της κινητικότητας, κυρίως στην αστική περιοχή Λευκωσίας	Κινητικότητα στην Αστική Περιοχή Λευκωσίας	€20.000.000,00
		Κινητικότητα στην αστική περιοχή Πάφου	€6.000.000,00
		Έργα Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας Λευκωσίας 2	€28.800.000,00
		Έργα Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας	€22.500.000,00
7i: Στήριξη ενός πολυτροπικού ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου μεταφορών, επενδύοντας στο Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ)	7i.1: Αύξηση της δυναμικότητας διακίνησης εμπορευμάτων από και προς το λιμένα Λεμεσού	Αναβάθμιση του Λιμένα Λεμεσού	€10.000.000,00
		ΔΕΔ - Μεταφορών	€32.000.000,00
Σύνολο			€164.500.000,00

Πηγή: ΟΠΣ 31.12.2018

Αναλυτικά η ενεργοποίηση των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του ΑΠ 5 έχει ως ακολούθως:

Ε.Π. 4iii: Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμης ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημοσίων κτιρίων και του τομέα της στέγασης

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 4iii περιλαμβάνει τους παρακάτω Ειδικούς Στόχους:

Ειδικός Στόχος 4iii.1 Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας σε δημόσια κτίρια

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 4iii.1 επιδιώκεται η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και της εξοικονόμησης ενέργειας, μέσω της εφαρμογής παρεμβάσεων ενεργειακής αναβάθμισης δημοσίων κτιρίων ή/και χρήσης ΑΠΕ, με αντίστοιχο αποτέλεσμα την αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας στην πρωτογενή κατανάλωση, συμβάλλοντας στον αντίστοιχο ποσοτικό στόχο που έχει θέσει η χώρα στο Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα για την Ευρώπη 2020.

Το 2018 εκδόθηκε Πρόσκληση και εντάχθηκε έργο για τη χρηματοδότηση παρεμβάσεων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης και της εξοικονόμησης ενέργειας, μέσω της εφαρμογής παρεμβάσεων

ενεργειακής αναβάθμισης δημοσίων κτηρίων ή/και χρήσης ΑΠΕ, με τη χρήση χρηματοδοτικού εργαλείου.

Ειδικός Στόχος 4iii.2: Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας σε κατοικίες

Μέσω των παρεμβάσεων του Ειδικού Στόχου 4iii.2 επιδιώκεται η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και της εξοικονόμησης ενέργειας, μέσω της εφαρμογής παρεμβάσεων ενεργειακής αναβάθμισης των κατοικιών, με αντίστοιχο αποτέλεσμα την αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας στην τελική κατανάλωση, συμβάλλοντας στον αντίστοιχο ποσοτικό στόχο που έχει θέσει η χώρα στο Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα για την στρατηγική Ευρώπη 2020.

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 4iii.2 έχουν εκδοθεί τρεις Προσκλήσεις (δύο εντός του 2018), μια εκ των οποίων αφορά στη χρήση χρηματοδοτικού εργαλείου.

Ε.Π. 4ν: Προαγωγή στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλους τους τύπους περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 4ν περιλαμβάνει έναν Ειδικό Στόχο:

Ειδικός Στόχος 4ν.1: Ενίσχυση της κινητικότητας, κυρίως στην αστική περιοχή Λευκωσίας

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 4ν.1 προγραμματίζεται η εφαρμογή δράσεων του Ολοκληρωμένου Σχεδίου Κινητικότητας της Λευκωσίας καθώς και η ανάπτυξη Ολοκληρωμένων Βιώσιμων Αστικών Σχεδίων Κινητικότητας για τις άλλες πόλεις της Κύπρου. Οι παρεμβάσεις αστικής κινητικότητας θα συμβάλουν στη μείωση των εκπομπών αερίων από τον τομέα των μεταφορών, συνεισφέροντας έτσι στην επίτευξη των εθνικών στόχων της χώρας για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, καθώς και ευρύτερα στη μείωση ατμοσφαιρικών ρύπων, βελτιώνοντας έτσι το επίπεδο ποιότητας του αέρα.

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 4ν.1 το 2017 εκδόθηκαν τρεις (3) Προσκλήσεις υποβολής προτάσεων και υποβλήθηκαν και εγκρίθηκαν έξι (6) έργα αστικής κινητικότητας.

Ε.Π. 7ι: Στήριξη ενός πολυτροπικού ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου μεταφορών, επενδύοντας στο Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ)

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 7ι περιλαμβάνει έναν Ειδικό Στόχο:

Ειδικός Στόχος 7ι.1: Αύξηση της δυναμικότητας διακίνησης εμπορευμάτων από και προς το λιμένα Λεμεσού

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 7ι.1 προβλέπεται η αναβάθμιση/επέκταση, καθώς και η βελτίωση της προσπελασιμότητας και της σύνδεσης με το δίκτυο Διευρωπαϊκών Οδικών μεταφορών της χώρας του λιμένα Λεμεσού. Με τις προγραμματιζόμενες παρεμβάσεις επιδιώκεται η κάλυψη των αυξημένων αναγκών που αντιμετωπίζει η χώρα όσον αφορά τη διακίνηση εμπορευμάτων από και προς τις άλλες

χώρες της ΕΕ αλλά και τρίτες χώρες καθώς και την διακίνηση επιβατών που επισκέπτονται την Κύπρο. Οι παρεμβάσεις αυτές διευκολύνουν και τις εργασίες που διεξάγονται στην ΑΟΖ της χώρας και τη διεύρυνση της δυνατότητας εμπλοκής της χώρας στη αγορά της κρουαζιέρας στην περιοχή της Μεσογείου.

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 7i.1 το 2016 και το 2017 εκδόθηκαν δύο (2) Προσκλήσεις υποβολής προτάσεων και υποβλήθηκαν και εγκρίθηκε το έργο της αναβάθμισης του Λιμένα της Λεμεσού, καθώς και του Δρόμου που συνδέει το Λιμάνι Λεμεσού με τον αυτοκινητόδρομο Λεμεσού-Πάφου, που έχει χαρακτηριστεί ως μεγάλο έργο του ΕΠΑΑΑ.

Ενταγμένα Έργα του Άξονα Προτεραιότητας 5

Η κατάσταση των ενταγμένων ανά Επενδυτική Προτεραιότητα και Ειδικό Στόχο έργων του Άξονα Προτεραιότητας 5 έχει ως ακολούθως:

Ε.Π. 4iii: Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμης ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημοσίων κτιρίων και του τομέα της στέγασης

Ειδικός Στόχος 4iii.1 Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας σε δημόσια κτίρια

Στο πλαίσιο των Προσκήσεων του Ειδικού Στόχου 4iii.1 έχει ενταχθεί το ακόλουθο έργο:

- α. Χρήση Χρηματοδοτικών Εργαλείων στα πλαίσια των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (Δικαιούχος: ΓΔ ΕΠΣΑ)

Το έργο Δημόσιας Δαπάνης ύψους 7,9 εκ. € αφορά στην ενίσχυση πρωτοβουλιών βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης και της εξοικονόμησης ενέργειας, μέσω της εφαρμογής παρεμβάσεων ενεργειακής αναβάθμισης δημοσίων κτηρίων ή/και χρήσης ΑΠΕ, με αντίστοιχο αποτέλεσμα την αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας στην πρωτογενή κατανάλωση, συμβάλλοντας στον αντίστοιχο ποσοτικό στόχο που έχει θέσει η χώρα στο πλαίσιο της Στρατηγικής “Ευρώπη 2020”.

Οι ενισχύσεις προβλέπεται να εξυπηρετηθούν με τη χρήση χρηματοδοτικού εργαλείου (Ταμείου Χαρτοφυλακίου) που θα παρέχει στους τελικούς αποδέκτες κεφάλαια υπό την μορφή δανείων, ή/ και λοιπών χρηματοδοτικών προϊόντων. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕΠ) έχει αναλάβει την διαχείριση του Ταμείου και είναι αρμόδια για την επιλογή των Ενδιάμεσων Χρηματοπιστωτικών Οργανισμών (ΕΧΟ), μέσω των οποίων θα παραχωρηθούν τα διαθέσιμα κεφάλαια με ευνοϊκούς όρους.

Ειδικός Στόχος 4iii.2 Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας σε κατοικίες

Στο πλαίσιο σχετικής Πρόσκλησης στον Ειδικό Στόχο 4iii.2 έχει καταχωρηθεί το ακόλουθο έργο:

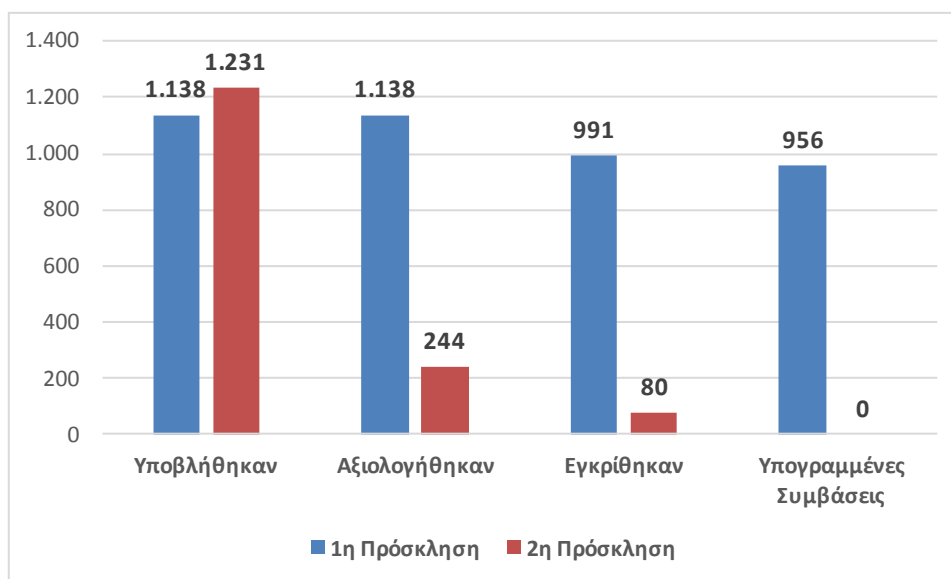
α. Χρήση Χρηματοδοτικών Εργαλείων στα πλαίσια των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (Δικαιούχος: ΓΔ ΕΠΣΑ)

Το έργο αφορά στην βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και της εξοικονόμησης ενέργειας, μέσω της εφαρμογής παρεμβάσεων ενεργειακής αναβάθμισης των κατοικιών, με προϋπολογισμό και διαδικασίες διαχείρισης όμοια με αυτά των δημοσίων κτιρίων.

β. Εξοικονομώ - Αναβαθμίζω στις Κατοικίες (Δικαιούχος: Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού)

Παράλληλα στο πλαίσιο των Προσκλήσεων «Ενεργειακή Αναβάθμιση Κατοικιών» (1η και 2η Πρόσκληση) υλοποιείται το Σχέδιο «Εξοικονομώ - Αναβαθμίζω στις Κατοικίες». Ο αριθμός των προτάσεων που υποβλήθηκαν, αξιολογήθηκαν και ο αριθμός των υπογεγραμμένων συμφωνιών χρηματοδότησης της Πρόσκλησης «Ενεργειακή Αναβάθμιση Κατοικιών» παρουσιάζεται στο διάγραμμα που ακολουθεί.

Διάγραμμα 19. Πρόοδος Υλοποίησης του Σχεδίου «Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Κατοικίες»

Στο επίπεδο της υλοποίησης μέχρι την 31/12/2018 **673 προτάσεις** της 1ης Πρόσκλησης είχαν **ήδη ολοκληρωθεί**.

Ε.Π. 4ν: Προαγωγή στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλους τους τύπους περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων

Ειδικός Στόχος 4ν.1: Ενίσχυση της κινητικότητας, κυρίως στην αστική περιοχή Λευκωσίας

Στο πλαίσιο των τεσσάρων (4) Προσκλήσεων του Ειδικού Στόχου 4ν.1 έχουν ενταχθεί τα ακόλουθα έργα:

α. Αναβάθμιση της Λεωφόρου Αγλαντζιάς και μέρους των Λεωφόρων Λάρνακας και Αμμοχώστου στην Αγλαντζιά (Δικαιούχος: Τμήμα Δημοσίων Έργων)

Το Έργο αφορά τη βελτίωση της Λεωφόρου Αγλαντζιάς και τμημάτων των Λεωφόρων Λάρνακας και Αμμοχώστου και διαλαμβάνει τέσσερις λωρίδες κυκλοφορίας μήκους 4,5 χλμ., δύο ανά κατεύθυνση, με κεντρική κτιστή διαχωριστική νησίδα, όπου οι δύο εξωτερικές λωρίδες κυκλοφορίας θα είναι λωρίδες κυκλοφορίας λεωφορείων. Διαλαμβάνει επίσης πεζοδρόμια, ποδηλατόδρομο διπλής κατεύθυνσης συνολικού μήκους 1,8 χλμ. και μεγάλο αριθμό διαβάσεων πεζών. Προβλέπεται επίσης η κατασκευή τεσσάρων κυκλικών κόμβων σε σημαντικές συμβολές. Για εξυπηρέτηση της εμπορικότητας και των χρηστών της Λεωφ. Αγλαντζιάς και των υπό ανακατασκευή τμημάτων των Λεωφόρων Λάρνακας και Αμμοχώστου προβλέπεται σημαντικός αριθμός παρόδιων χώρων στάθμευσης. Στα πλαίσια του Έργου προβλέπεται επίσης να χωροθετηθούν λωρίδες και χώροι πρασίνου.

Το Έργο στοχεύει στη βελτίωση της βιώσιμης κινητικότητας κυρίως στην αστική περιοχή της Λευκωσίας και ειδικότερα του Δήμου Αγλαντζιάς. Το Έργο θα υποστηρίξει τις ευρύτερες στρατηγικές πολεοδομικής και κυκλοφοριακής ανάπτυξης του Πολεοδομικού Συγκροτήματος Λευκωσίας, όπως καθορίζονται αντίστοιχα στο Τοπικό Σχέδιο Λευκωσίας και στο Ολοκληρωμένο Σχέδιο Βιώσιμης Κινητικότητας Λευκωσίας. Γενικότερα το Έργο θα αυξήσει ουσιαστικά τα επίπεδα οδικής ασφάλειας στην περιοχή, μέσα από το σχεδιασμό του για όλους τους πιθανούς χρήστες (οδηγούς και χρήστες μηχανοκινήτων οχημάτων, πεζούς, ΑμεΑ, ποδηλάτες και χρήστες των δημοσίων συγκοινωνιών).

Το φυσικό αντικείμενο του έργου ολοκληρώθηκε το 2018.

β. Βελτίωση λεωφόρου Τάφοι των Βασιλέων (Δικαιούχος: Τμήμα Δημοσίων Έργων)

Το Έργο αφορά στη βελτίωση και τη διεύρυνση της Λεωφόρου Τάφοι των Βασιλέων, που αποτελεί Δρόμο Πρωταρχικής Σημασίας με βάσει τις πρόνοιες του Τοπικού Σχεδίου Πάφου.

Η βελτίωση της λεωφόρου μήκους 3,0 χλμ. περίπου, περιλάμβανε την κατασκευή τεσσάρων λωρίδων κυκλοφορίας (δύο ανά κατεύθυνση) με κτιστή κεντρική διαχωριστική νησίδα με κυμαινόμενο πλάτος, καθώς και πρόσθετες λωρίδες για δεξιόστροφες κινήσεις σε σημαντικούς κυκλοφοριακούς κόμβους του Έργου. Περιλάμβανε επίσης τη διαμόρφωση δευτερεύοντος οδικού δικτύου μήκους 1,4 χλμ. περίπου και αριθμό παρόδιων θέσεων στάθμευσης κατά μήκος του κύριου άξονα του Έργου προς όφελος της ενίσχυσης της εμπορικότητας της οδού. Σε σημαντικό τμήμα του Έργου περιλαμβάνεται ποδηλατόδρομος διπλής κατεύθυνσης μήκους 2,0 χλμ. ανά κατεύθυνση και λωρίδα πρασίνου, ενώ στο σύνολο του Έργου έχουν περιληφθεί πλακόστρωτα πεζοδρόμια, μοντέρνος οδικός φωτισμός, υπογειοποίηση των δικτύων των Υπηρεσιών Κοινής Ωφελείας, καθώς και δημιουργία του αναγκαίου δικτύου συλλογής ομβρίων υδάτων. Στα πλαίσια του Έργου έχει διαμορφωθεί ένας κύριος οργανωμένος χώρος στάθμευσης εκτός της οδού, με θέσεις στάθμευσης οχημάτων και ειδικές θέσεις στάθμευσης για ΑμεΑ, ο οποίος υποστηρίζει τις ανάγκες ενίσχυσης της εμπορικότητας της οδού και της περαιτέρω ενίσχυσης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Στις κύριες συμβολές των δρόμων έχουν υλοποιηθεί ειδικές κυκλοφοριακές ρυθμίσεις με την εγκατάσταση φώτων τροχαίας ή κατασκευή κυκλικών κόμβων. Για την εξυπηρέτηση των πεζών και ποδηλατών υπάρχουν ειδικές πρόνοιες με την κατάλληλη υποδομή. Ειδικές πρόνοιες υπάρχουν επίσης για εξυπηρέτηση των ΑμεΑ, με σχετική όδευση για τυφλούς, ράμπες στις συμβολές των δρόμων και στις διαβάσεις πεζών.

Το έργο ολοκληρώθηκε το 2018 και το ανακατασκευασμένο οδικό δίκτυο βρίσκεται σε λειτουργία.

γ. *Ανάπλαση του Εμπορικού Τριγώνου Μακαρίου - Στασικράτους - Ευαγόρου (Δικαιούχος: Δήμος Λευκωσίας)*

Το έργο αφορά στην ολοκληρωμένη ανάπλαση του υπαίθριου αστικού χώρου μεταξύ των προσόψεων των κτιρίων του εμπορικού τριγώνου Μακαρίου - Στασικράτους - Ευαγόρου και περιλαμβάνει την τροποποίηση των κυκλοφοριακών ρυθμίσεων για τη διευκόλυνση της διακίνησης των μέσων μαζικής μεταφοράς, των ποδηλατιστών και των πεζών-ΑμεΑ, τον επανασχεδιασμό του υπαίθριου χώρου (οργάνωση και διαπλάτυνση πεζοδρομίων, δημιουργία πλατειών-χώρων στάσης/ξεκούρασης, ραμπών πρόσβασης και λοιπών στοιχείων για την απρόσκοπτη πρόσβαση όλων των εμποδιζόμενων ατόμων, την υπογειοποίηση των Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας, νέο σύστημα απορροής ομβρίων υδάτων, νέο οδικό φωτισμό LED ψηλής απόδοσης, σύστημα για παροχή WiFi, σύστημα οπτικών ινών του Δήμου Λευκωσίας για εγκατάσταση συσκευών smart city, πρόνοιες για την μελλοντική εγκατάσταση τραμ, και τέλος τον βιοκλιματικό αστικό σχεδιασμό με εκτεταμένη φύτευση δεντροστοιχιών και χρήση στοιχείων νερού για φυσικό δροσισμό.

Το έργο προβλέπεται να ολοκληρωθεί το 2022.

δ. *Εισαγωγή συστημάτων τηλεματικής στις Δημόσιες Μεταφορές με λεωφορεία (Δικαιούχος: Τμήμα Δημοσίων Έργων)*

Το Έργο αφορά στην ανάπτυξη και εφαρμογή συστήματος έκδοσης/ακύρωσης εισιτηρίων με την χρήση έξυπνης κάρτας στις δημόσιες μεταφορές (λεωφορεία) και περιλαμβάνει το σχεδιασμό και υλοποίηση των κεντρικών συστημάτων, το σχεδιασμό και υλοποίηση κέντρων ελέγχου στις 7 εταιρείες λεωφορείων και το ΥΜΕΕ & των εγκαταστάσεων σε λεωφορεία σε 7 στόλους, τη μετάβαση των εταιρειών και της λειτουργίας τους μέσα από το σύστημα, την ενημέρωση του κοινού και την προώθηση του συστήματος προς τους χρήστες και την προβολή του Έργου και των Δημόσιων Συγκοινωνιών στην Κύπρο κάτω από ένα εμπορικό όνομα που θα ενσωματωθεί και στις υποδομές (στάσεις, στέγαστρα, σταθμούς κ.λ.π.).

Η λειτουργία του συστήματος έχει ξεκινήσει με το μεγαλύτερο μέρος των εταιρειών να βρίσκονται σε πλήρη λειτουργία και το όλο Έργο να βρίσκεται σε πλήρη παραγωγική λειτουργία (εκκρεμούν οι εργασίες εξωραϊσμού των στάσεων και της προβολής του έργου, που αναμένεται να ολοκληρωθούν εντός του 2019).

- ε. *Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας Λεμεσού, Λάρνακας, Πάφου και Ευρύτερης Αστικής Περιοχής Αμμοχώστου, Επικαιροποίηση Ολοκληρωμένου Σχεδίου Κινητικότητας Λευκωσίας και Στρατηγικό Σχέδιο Μεταφορών Κύπρου (Δικαιούχος: Τμήμα Δημοσίων Έργων)*

Αφορά στην εκπόνηση του Στρατηγικού Σχεδίου Μεταφορών της Κύπρου (ΣΣΜΚ) το οποίο θα καθορίσει τις πολιτικές της χώρας και τις κατευθυντήριες γραμμές σε στρατηγικό επίπεδο για όλα τα είδη μεταφορών και συγκοινωνιών και τα Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ) για τη Λευκωσία (αναθεώρηση), τη Λεμεσό, τη Λάρνακα, την Πάφο και την Ευρύτερη Αστική Περιοχή Αμμοχώστου. Τα ΣΒΑΚ θα καθορίσουν σε στρατηγικό και επιχειρησιακό επίπεδο συγκεκριμένα μέτρα, πολιτικές, έργα και δράσεις για τις πιο πάνω πόλεις και τις ευρύτερες αστικές περιοχές αυτών, έτσι ώστε οι πόλεις μας να γίνουν βιώσιμες από άποψη κινητικότητας με επίκεντρο την προώθηση εναλλακτικών μέσων διακίνησης όπως το λεωφορείο, ποδήλατο και πεζή.

Οι έξι (6) μελέτες που αποτελούν και τα παραδοτέα του έργου αναμένεται να παραδοθούν σταδιακά έως και το 2021 (έτος ολοκλήρωσης του Στρατηγικού Σχεδίου Μεταφορών της Κύπρου).

- στ. *Μονοδρόμηση των Λεωφόρων Αρχ. Μακαρίου Γ' και Καλλιπόλεως (Δικαιούχος: Τμήμα Δημοσίων Έργων)*

Το Έργο περιλαμβάνει την ανάπλαση της Λεωφόρου .Καλλιπόλεως (Α Φάση) και την κατασκευή/ανάπλαση της Λεωφόρου Μακαρίου Γ', της οδού Εθνικής Φρουράς και των ενδιάμεσων οδών (Β Φάση).

Στόχος του Έργου είναι αφενός η απόδοση διαδρομών για την αποκλειστική χρήση των δημοσίων μεταφορών και των ποδηλάτων και αφετέρου η διευκόλυνση της κυκλοφορίας μέσα από την απλοποίηση των κινήσεων στους κόμβους και η βελτίωση της οδικής ασφάλειας λόγω κυρίως της μείωσης των σημείων εμπλοκών τόσο στους κόμβους διασταύρωσης όσο και στις απλές συμβολές.

Η κατασκευαστική σύμβαση για την αναβάθμιση της Λεωφόρου Καλλιπόλεως έχει ξεκινήσει τον Ιανουάριο 2018 με διάρκεια Συμβολαίου (78) εβδομάδες, ενώ η ανάθεση της Β Φάσης αναμένεται εντός του 2019.

- ζ. *Κατασκευή ποδηλατικής υποδομής που συνδέει τα πανεπιστήμια της Λευκωσίας με το κέντρο της πόλης (Δικαιούχος: Τμήμα Δημοσίων Έργων)*

Το έργο αφορά στην κατασκευή ποδηλατικής υποδομής σύνδεσης των Πανεπιστημίων του Πολεοδομικού Συγκροτήματος Λευκωσίας με το κέντρο της πόλης και υλοποιείται σε πέντε διαφορετικές κατασκευαστικές περιοχές, που αποτελούν και φάσεις του έργου.

Το συνολικό μήκος της διαδρομής προσδιορίζεται στα 15,1 Km, ενώ στο πλαίσιο του έργου προβλέπεται σε επιμέρους κατασκευαστικές περιοχές η ανάπτυξη συνοδών της διαδρομής εργασιών (φώτα τροχαίας χαμηλής κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος, λοιπές παρεμφερείς εργασίες).

Το έργο στοχεύει στην αύξηση του ποσοστού της χρήσης του ποδηλάτου ως μέσου μετακίνησης με αποτέλεσμα τη μείωση της χρήσης του ιδιωτικού οχήματος και των εκπομπών ατμοσφαιρικών ρύπων, μείωση της ηχορύπανσης, της κατανάλωσης ενέργειας και του κόστους μεταφοράς και συνολικά στην αναζωογόνηση της αστικής περιοχής της Λευκωσίας.

Ήδη έχει ολοκληρωθεί το φυσικό αντικείμενο της Α Φάσης του έργου με την κατασκευή ποδηλατοδιαδρομής μήκους 2,6 Km, ενώ σε προχωρημένο στάδιο ολοκλήρωσης βρίσκεται και η Β Φάση συνολικού μήκους 3,7 Km.

Ε.Π. 7i: Στήριξη ενός πολυτροπικού ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου μεταφορών, επενδύοντας στο Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ)

Ειδικός Στόχος 7i.1: Αύξηση της δυναμικότητας διακίνησης εμπορευμάτων από και προς το λιμένα Λεμεσού

Στο πλαίσιο των δύο (2) Προσκλήσεων της Επενδυτικής Προτεραιότητας 7i και του Ειδικού Στόχου 7i.1 έχουν ενταχθεί τα ακόλουθα έργα:

α. Αναβάθμιση Λιμανιού Λεμεσού - Β Φάση (Δικαιούχος: Αρχή Λιμένων Κύπρου)

Αποτελεί έργο που υλοποιήθηκε κατά φάσεις (phasing), με τη Α Φάση του να χρηματοδοτείται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου (πρόδρομες εργασίες κατασκευής κρηπιδώματος, όπως εκσκαφή πρανούς, καθαρισμός πυθμένα, κατασκευή Caissons) και η Β Φάση του στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο (κατασκευαστικές εργασίες για την επέκταση του κρηπιδώματος κατά 500 μ. και επίβλεψη των κατασκευαστικών εργασιών).

β. Δρόμος Πρωταρχικής Σημασίας που συνδέει το νέο Λιμάνι Λεμεσού με τον Αυτοκινητόδρομο Λεμεσού - Πάφου - ΚΑΘΕΤΟΣ ΔΡΟΜΟΣ - Φάση II (Δικαιούχος: Τμήμα Δημοσίων Έργων)

Αποτελεί ομοίως έργο που υλοποιείται κατά φάσεις (phasing), με τη Φάση I να χρηματοδοτείται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου και η Φάση II στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο. Το Έργο λόγω του σχετικά υψηλού προϋπολογισμού του έχει αξιολογηθεί με βάση τις διαδικασίες της Ε.Ε. ως Μεγάλο Έργο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Αρ. Απόφασης CCI 2009 CY161PROO2).

Η Φάση II αποτελείται από δύο κύριες κατασκευαστικές συμβάσεις, με τις οποίες θα επιτευχθεί η ολοκλήρωση της κατασκευής του Δρόμου Πρωταρχικής Σημασίας που συνδέει το νέο Λιμάνι Λεμεσού με τον Αυτοκινητόδρομο Λεμεσού - Πάφου (ΚΑΘΕΤΟΣ ΔΡΟΜΟΣ):

α) Τμήμα Α: Έχει μήκος 1,1 χιλιόμετρο περίπου και θα συνδέσει τη Φάση I και κατ' επέκταση το Λιμάνι Λεμεσού με τον Αυτοκινητόδρομο Λεμεσού- Πάφου. Στο τμήμα αυτό περιλαμβάνεται και η συμπλήρωση / αναβάθμιση του υφιστάμενου ανισόπεδου κόμβου στη συμβολή με τον Αυτοκινητόδρομο.

β) Τμήμα Β: Έχει μήκος 2,6 χιλιόμετρα περίπου, κινείται παράλληλα με την περίφραξη του Λιμανιού και συνδέει την ανατολική με τη δυτική είσοδο του Λιμανιού.

Η αποπεράτωση του έργου αναμένεται εντός του 2019.

Πρόοδος και προοπτικές επίτευξης Δεικτών του Άξονα Προτεραιότητας 5

Το προγραμματισμένο φυσικό αντικείμενο του Άξονα Προτεραιότητας 5 εκφράζεται με τους Δείκτες Εκρών που αντιστοιχούν /αντιπροσωπεύουν ποσοτικοποιημένους στόχους για δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του συγκεκριμένου Άξονα Προτεραιότητας, ενώ τα αποτελέσματα των σχετικών υλοποιούμενων δράσεων που συνάδουν με τους Ειδικούς Στόχους του Άξονα αποτιμώνται μέσω των Δεικτών Αποτελεσμάτων (τα αποτελέσματα συνδέονται και με παρεμβάσεις που υλοποιούνται και χωρίς τη συμβολή του Προγράμματος).

Στην Ενότητα αυτή εξετάζεται η πρόοδος και οι προοπτικές επίτευξης των Δεικτών του Άξονα Προτεραιότητας 5.

Δείκτες Εκρών του Άξονα Προτεραιότητας 5

Ειδικότερα, οι αναμενόμενες εκροές του Άξονα Προτεραιότητας 5 αποτυπώνονται σε εννέα (9) ποσοτικοποιημένους στόχους, εκ των οποίων οι τέσσερις (4) είναι στόχοι του Πλαισίου Επίδοσης του Προγράμματος.

Για τη μέτρηση των ως άνω στόχων στον Άξονα Προτεραιότητας 5 έχουν επιλεγεί οκτώ (8) Δείκτες Εκρών, εκ των οποίων οι τέσσερις (4) είναι κοινοί (περιέχονται στα Παραρτήματα των Κανονισμών των Ταμείων) και οι άλλοι τέσσερις (4) είναι ειδικοί (έχουν ορισθεί ειδικά στο ΕΠΑΑΑ).

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται, οι προγραμματισμένες και κατ' ακολουθία οι υλοποιηθείσες εκροές του συγκεκριμένου Άξονα Προτεραιότητας, μέσω του συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων – δεικτών. Σημειώνεται ότι στις τιμές επίτευξης των Δεικτών Εκρών αποτυπώνονται αμιγώς οι εκροές από έργα που έχουν ήδη ενταχθεί και υλοποιούνται στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας 5 του ΕΠΑΑΑ.

Πίνακας 40. Πρόοδος Επίτευξης Δεικτών Εκρών ΑΠ 5

Επ. Προτ.	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή - Στόχος (2018)	Τιμή - Στόχος (2023)	Υλοποίηση 2018
4iii	C031	Αριθμός νοικοκυριών με καλύτερη κατηγορία ενεργειακής κατανάλωσης (Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης)	Νοικοκυριά	700	2.100	673
	C032	Μείωση της ετήσιας κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας των δημόσιων κτιρίων	kWh/έτος	-	3.000.000	0
	C034	Εκτιμώμενη ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου	Τόνοι ισοδύναμου CO ₂	-	200.000	12.667
4v	4v.1	Μήκος δικτύου ποδηλατοδιαδρομής που κατασκευάζεται (Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης)	Χλμ.	6	21,5	11,90

Επ. Πρωτ.	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή - Στόχος (2018)	Τιμή - Στόχος (2023)	Υλοποίηση 2018
	4v.2	Μήκος λεωφορειολωρίδων που κατασκευάζονται	Χλμ.	-	4,5	5,10
	4v.3	Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται για βελτίωση της αστικής κινητικότητας (Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης)	Τετρ. μέτρα	25.000	90.000	95.600
	CO34	Εκτιμώμενη ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου	Τόνοι ισοδύναμου CO2	-	4.500	N/A
7i	7.i.1	Επέκταση του κρηπιδώματος λιμενικών υποδομών (Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης)	μέτρα	150	500	500
	CO14a	Συνολικό Μήκος ανακατασκευασμένων ή αναβαθμισμένων δρόμων, εκ των οποίων: ΔΕΔ-Μ	Χλμ.	-	3,6	1,40

Με βάση τα στοιχεία του ανωτέρω Πίνακα, η πρόοδος επίτευξης των στόχων σε όρους Δεικτών Εκροών ανά Επενδυτική Προτεραιότητα του Άξονα Προτεραιότητας 5 έχει ως εξής:

Ε.Π. 4iii: Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμης ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημοσίων κτιρίων και του τομέα της στέγασης

Στην Επενδυτική Προτεραιότητα 4iii περιλαμβάνονται οι ακόλουθοι Δείκτες Εκροών:

CO31 Αριθμός νοικοκυριών με καλύτερη κατηγορία ενεργειακής κατανάλωσης

Ο Δείκτης CO31 συμμετέχει στο Πλαίσιο Επίδοσης και τροφοδοτείται από τις παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας στις κατοικίες.

Μέχρι την 31.12.2018 το ποσοστό επίτευξης του ενδιάμεσου στόχου του 2018 (Οροσήμου) ανήλθε στο 96,14% (υλοποιήθηκαν παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας σε 673 νοικοκυριά) ή στο 32,05% του τελικού προγραμματικού στόχου.

Λαμβάνοντας υπόψη τις υπογεγραμμένες συμβάσεις του πρώτου κύκλου (956) και τον αριθμό των αιτήσεων στήριξης του δεύτερου κύκλου (1.231) του Σχεδίου Εξοικονομώ - Αναβαθμίζω στις Κατοικίες (956), καθώς τις αναμενόμενες εκροές από την ενεργοποίηση του Δανειοδοτικού Χρηματοδοτικού Εργαλείου στον τομέα της ενεργειακής απόδοσης στα νοικοκυριά εκτιμάται ότι είναι εφικτή η επίτευξη και του τελικού προγραμματικού στόχου του 2023.

CO32 Μείωση της ετήσιας κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας των δημόσιων κτιρίων

Οι σχετικές παρεμβάσεις που θα τροφοδοτήσουν με εκροές τον Δείκτη CO32 αναμένεται να ενεργοποιηθούν μετά την επιλογή των Ενδιάμεσων Χρηματοπιστωτικών Οργανισμών, μετά από Πρόσκληση της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ) για την επιλογή των Ενδιάμεσων

Χρηματοπιστωτικών Οργανισμών (ΕΧΟ), μέσω των οποίων θα παραχωρηθούν στους τελικούς αποδέκτες κεφάλαια υπό την μορφή δανείων, ή/ και λοιπών χρηματοδοτικών προϊόντων.

Η εκτιμώμενη ετήσια μείωση πρωτογενούς ενέργειας των δημόσιων κτιρίων από την ενεργοποίηση των εν λόγω εργαλείων και την υλοποίηση των σχετικών έργων υπερκαλύπτει τον στόχο του Προγράμματος. Ασφαλής εκτίμηση της δυνατότητας επίτευξης του στόχου μπορεί να πραγματοποιηθεί μετά την οριστικοποίηση των όρων χρηματοδότησης των έργων.

CO34 Εκτιμώμενη ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου

Ο Δείκτης υπολογίζεται για παρεμβάσεις που στοχεύουν στην μείωση της κατανάλωσης ενέργειας μέσω μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας στις κατοικίες και τα δημόσια κτίρια.

Οι αναμενόμενες εκροές των έργων του Σχεδίου «Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Κατοικίες», καθώς και των παρεμβάσεων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης που σχεδιάζεται να υλοποιηθούν μέσω χρηματοδοτικών εργαλείων δεν καλύπτει την τελική τιμή στόχο του Προγράμματος. Η επίτευξη του τελικού στόχου εκτιμάται ως επισφαλής.

Ε.Π. 4ν: Προαγωγή στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλους τους τύπους περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων

Αντίστοιχα, στην Επενδυτική Προτεραιότητα 4ν περιλαμβάνονται οι ακόλουθοι Δείκτες Εκροών:

4ν.1 Μήκος δικτύου ποδηλατοδιαδρομής που κατασκευάζεται

Έχει επιτευχθεί ο ενδιάμεσος στόχος (Ορόσημο του 2018). Παράλληλα εφικτή εκτιμάται και η επίτευξη του τελικού προγραμματικού στόχου του 2023, που θα τροφοδοτείται από τις εκροές των ενταγμένων και υλοποιούμενων έργων στη Λευκωσία και την Πάφο.

4ν.2 Μήκος λεωφορειολωρίδων που κατασκευάζονται

Με την ολοκλήρωση του έργου αναβάθμισης της Λεωφόρου Αγλαντζιάς επετεύχθη ο στόχος του Προγράμματος, ενώ νέες εκροές αναμένονται από την υλοποίηση του έργου μονοδρόμησης των Λεωφόρων Αρχ. Μακαρίου Γ' και Καλλιπόλεως.

4ν.3 Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται για βελτίωση της αστικής κινητικότητας

Ο Δείκτης 4ν.3 συμμετέχει στο Πλαίσιο Επίδοσης του Άξονα Προτεραιότητας και μετρά κάθε μορφής δημιουργία ή απελευθέρωση αστικού χώρου, η οποία γίνεται για τη βελτίωση της κινητικότητας και είναι αναγκαία για την ολοκλήρωση των λοιπών παρεμβάσεων (διευθετήσεις χώρων για τη δημιουργία λεωφορειολωρίδων και ποδηλατοδρόμων, απελευθέρωση χώρων που σήμερα καταλαμβάνονται από άλλες χρήσεις, κλπ.).

Με την ολοκλήρωση των έργων της Βελτίωσης της Λεωφόρου Τάφοι των Βασιλέων και Αναβάθμισης της Λεωφόρου Αγλαντζιάς έχουν επιτευχθεί τόσο ο ενδιαμέσος, όσο και ο τελικός προγραμματικός στόχος.

CO34 Εκτιμώμενη ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου

Ο Δείκτης υπολογίζεται για τις λοιπές παρεμβάσεις (πλην της εξοικονόμησης ενέργειας), που έχουν επιπτώσεις στις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, όπως είναι τα έργα των ποδηλατοδρόμων, καθώς και των λοιπών έργων αστικής κινητικότητας που απελευθερώνουν χώρους που σήμερα καταλαμβάνονται από πλέον ρυπογόνες χρήσεις.

Για την μέτρηση των εκροών αυτών των παρεμβάσεων και επόμενα την εκτίμηση της δυνατότητας απαιτείται ειδική μεθοδολογία η οποία σε αυτή τη φάση δεν είναι διαθέσιμη.

Ε.Π. 7i: Στήριξη ενός πολυτροπικού ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου μεταφορών, επενδύοντας στο Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ)

Τέλος, στην Επενδυτική Προτεραιότητα 4ν περιλαμβάνονται οι ακόλουθοι Δείκτες Εκροών:

7.i.1 Επέκταση του κρηπιδώματος λιμενικών υποδομών

Έχει επιτευχθεί ήδη ο προγραμματικός στόχος με την ολοκλήρωση του φυσικού αντικείμενου του έργου Αναβάθμιση Λιμανιού Λεμεσού

CO14a Συνολικό Μήκος ανακατασκευασμένων ή αναβαθμισμένων δρόμων, εκ των οποίων: ΔΕΔ-Μ

Ο Δείκτης τροφοδοτείται από τις εκροές του μεγάλου έργου του Προγράμματος «Δρόμος Πρωταρχικής Σημασίας που συνδέει το νέο Λιμάνι Λεμεσού με τον Αυτοκινητόδρομο Λεμεσού - Πάφου - ΚΑΘΕΤΟΣ ΔΡΟΜΟΣ - Φάση II». Με την ολοκλήρωση του έργου (άνοιξη του 2019) θα καλυφθεί ο προγραμματικός στόχος του Άξονα.

Δείκτες Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 5

Ως προς την πρόοδο των Δεικτών Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 5 καταγράφονται οι ακόλουθες επιδόσεις:

4iii.1 Εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας στο δημόσιο τομέα

Μέχρι το τελευταίο έτος ενημέρωσης του Δείκτη (2018) δεν υπήρχαν ενεργοποιημένες και υλοποιημένες παρεμβάσεις του ΕΠΑΑΑ που θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην επίτευξη της τιμής στόχου, ενώ συνολικά εντοπίζεται εξαιρετικά χαμηλή πρόοδος στην επίτευξη του προγραμματικού στόχου, που συνδέεται άμεσα με τον εθνικό στόχο της Στρατηγικής Ευρώπη 2020 για την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης.

Η σύσταση Επιτροπής Αναβάθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης Δημοσίων Κτηρίων και η σύνταξη Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Ενεργειακή Αναβάθμιση των κτηρίων που ανήκουν και

χρησιμοποιούνται από την Κεντρική Δημόσια Διοίκηση, η υλοποίηση δράσεων εξοικονόμησης ενέργειας από μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής συμπεριφοράς, η προώθηση μέτρων για κτίρια με σχεδόν μηδενική κατανάλωση ενέργειας, καθώς και η ενεργοποίηση του Δανειοδοτικού Χρηματοδοτικού Εργαλείου για μέτρα ενεργειακής απόδοσης και στο δημόσιο τομέα αναμένεται τα επόμενα έτη να προκαλέσουν επιτάχυνση των ρυθμών εξοικονόμησης πρωτογενούς ενέργειας στο δημόσιο τομέα.

4iii.2 Εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας στον οικιακό τομέα

Εντοπίζεται σχετική πρόοδος στην επίτευξη του προγραμματικού στόχου, ως αποτέλεσμα και των ενεργοποιημένων παρεμβάσεων του ΕΠΑΑΑ. Η επίτευξη του στόχου του 2023 συνδέεται άμεσα από την αποτελεσματικότητα των υπό ανάπτυξη παρεμβάσεων ενεργειακής απόδοσης του Δανειοδοτικού Χρηματοδοτικού Εργαλείου στις κατοικίες.

4v.1 Ποσοστό διακινήσεων με δημόσιες μεταφορές

Δεν υπάρχουν διαθέσιμα επίκαιρα στοιχεία για την πρόοδο του Δείκτη.

7i.1 Διακίνηση εμπορευμάτων από τον λιμένα της Λεμεσού

Σχετική πρόοδος εντοπίζεται στην επίτευξη του προγραμματικού στόχου, πρόοδο στην οποία δεν έχουν ενσωματωθεί οι επιπτώσεις από το υπό ολοκλήρωση έργο του Δρόμου που συνδέει το νέο Λιμάνι Λεμεσού με τον Αυτοκινητόδρομο Λεμεσού, επιπτώσεις που αναμένονται μετά το 2018.

Στη συνέχεια ακολουθεί ανά Ειδικό Στόχο αναλυτική παρουσίαση της ετήσιας προόδου των τιμών των Δεικτών Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 5.

Ειδικός 4iii.1 Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας σε δημόσια κτίρια

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	Τιμή Στόχος (2023)
4iii.1	Εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας στο δημόσιο τομέα	toe (tones of oil equivalent)	777	2013	1.147	1.377	1.305*	1.370*	1.436	21.000

* νέα τιμή

Ειδικός Στόχος 4iii.2 Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας σε κατοικίες

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	Τιμή Στόχος (2023)
4iii.2	Εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας στον οικιακό τομέα	toe (tones of oil equivalent)	11.089	2013	16.871	19.403	22.632*	27.606*	33.026	21.000

* νέα τιμή

Ειδικός Στόχος 4v.1 Βελτίωση της κινητικότητας κυρίως στην αστική περιοχή Λευκωσίας

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	Τιμή Στόχος (2023)
4v.1	Ποσοστό διακινήσεων με δημόσιες μεταφορές	Ποσοστό	3,5	2012	3,5	5,0	5,0	*	*	21.000

* εκκρεμεί η διάθεση των στοιχείων του έτους

Ειδικός Στόχος 7i.1 Αύξηση της δυναμικότητας διακίνησης εμπορευμάτων από και προς το λιμένα Λεμεσού

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	Τιμή Στόχος (2023)
7i.1	Διακίνηση εμπορευματοκιβωτίων από τον λιμένα της Λεμεσού	TEUs	307.396	2013	307.660	317.170	370.030	388.758	417.604	21.000

Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα ΑΠ 5

Με βάση τη μεθοδολογία εκτίμησης της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της υλοποίησης των δράσεων του Προγράμματος, από το κατώτερο έως το ανώτερο επίπεδο διακριτών μερών του, όσον αφορά στον Άξονα Προτεραιότητας 5, σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα που ακολουθεί, διαπιστώνονται ανά Θεματικό Στόχο του Άξονα τα εξής:

Θεματικός Στόχος 6 Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων

Ο Θεματικός Στόχος 6 παρουσιάζει χαμηλό δείκτη αποτελεσματικότητας (0,226), που επηρεάζεται από το γεγονός της πρόσφατης ένταξης στο Πρόγραμμα επτά (7) νέων έργων, εκ των οποίων μόνο ένα παρουσιάζει αξιόλογη πρόοδο στην υλοποίηση του φυσικού του αντικειμένου (Εισαγωγή συστημάτων τηλεματικής στις Δημόσιες Μεταφορές με λεωφορεία).

Αντίστοιχα χαμηλός είναι και ο δείκτης αποδοτικότητας των ενταγμένων έργων (0,66), λόγω της ελαφρά της υστέρησης υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου των έργων έναντι του οικονομικού. Χαρακτηριστικά αναφέρονται τα έργα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης στις κατοικίες και επιχειρήσεις, όπου οι επικυρωμένες δαπάνες αφορούν στην προκαταβολή των έργων.

Θεματικός Στόχος 7

Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων

Ο δείκτης αποτελεσματικότητας του Θεματικού Στόχου 7 επηρεάζεται από την υψηλή χρηματοδοτική βαρύτητα του έργου του Δρόμου σύνδεσης του Λιμανιού της Λεμεσού με τον αυτοκινητόδρομο Λεμεσού – Πάφου και τον σχετικά χαμηλό δείκτη φυσικής ολοκλήρωσης του έργου. Ο υψηλός δείκτης φυσικής ολοκλήρωσης του έργου Αναβάθμισης του Λιμένα της Λεμεσού έχει μικρότερη επίδραση στον δείκτη αποτελεσματικότητας του Θεματικού Στόχου λόγω της συγκριτικά μικρής του χρηματοδοτικής βαρύτητας.

Ομοίως χαμηλός είναι ο δείκτης αποδοτικότητας των δύο ενταγμένων έργων (0,68), δεδομένου ότι οι σχετικά υψηλές δαπάνες του οδικού έργου δεν συνοδεύονται ακόμη με ανάλογα ολοκληρωμένα τμήματα του φυσικού του αντικειμένου.

Πίνακας 41. Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα του Α.Π. 5

Θ.Σ	Τίτλος Έργου / Τίτλος Δράσης	Εντάξεις (ΔΔ)	Νομικές Δεσμεύσεις (ΔΔ)	Βαρύτητα Έργου στο σύνολο των έργων του Θ.Σ.	Δείκτης φυσικής ολοκλήρωσης Έργου	Σταθμισμένος Δείκτης Αποτελεσματικότητας Έργου / Δείκτης Αποτελεσματικότητας Θ.Σ	Δαπάνες (ΔΔ)	% Απορρόφησης Π/Υ Έργου / Σχεδίου	Δείκτης Αποδοτικότητας Έργου - Δείκτης Αποδοτικότητας Θ.Σ.
1	2	3	4	5	8	7=6*5	8	9=8/3	10=6/9
4	Αναβάθμιση της Λεωφόρου Αγλαντζιάς και μέρους των Λεωφόρων Λάρνακας και Αμμοχώστου στην Αγλαντζιά	18.984.084,90	19.378.116,18	17,21%	1,0000	0,172	15.247.363,23	80,32%	1,25
4	Βελτίωση λεωφόρου Τάφοι των Βασιλέων	5.933.188,39	5.637.188,39	5,38%	1,0000	0,054	5.126.463,39	86,40%	1,16
4	Εξοικονομώ - Αναβαθμίζω στις Κατοικίες	18.400.000,00	9.450.246,92	16,68%	0,3846	0,064	6.329.495,71	34,40%	1,12
4	Εισαγωγή συστημάτων τηλεματικής στις Δημόσιες Μεταφορές με λεωφορεία	7.710.045,25	6.673.605,25	6,99%	0,6605	0,046	5.092.469,84	66,05%	1,00
4	ΣΒΑΚ Λεμεσού, Λάρνακας, Πάφου & Ευρύτερης Αστικής Περιοχής Αμμοχώστου, Επικαιροποίηση Ολοκληρωμένου Σχεδίου Κινητικότητας Λευκωσίας και Στρατηγικό Σχέδιο Μεταφορών Κύπρου (ΣΣΜΚ)	2.588.918,40	750.723,40	2,35%	0,1000	0,002	402.368,80	15,54%	0,64
4	Μονοδρόμηση των Λεωφόρων Αρχ. Μακαρίου Γ' και Καλλιπόλεως	6.514.358,91	3.897.998,83	5,91%	0,0000	0,000	790.352,49	12,13%	0,00
4	Κατασκευή ποδηλατικής υποδομής που συνδέει τα πανεπιστήμια της Λευκωσίας με το κέντρο της πόλης	5.574.674,10	602.804,50	5,05%	0,0000	0,000	530.123,20	9,51%	0,00
4	Ανάπλαση του Εμπορικού Τριγώνου Μακαρίου - Στασικράτους - Ευαγόρου	28.800.000,00	8.165.015,00	26,11%	0,0000	0,000	405.607,00	1,41%	0,00
4	Χρήση Χρηματοδοτικών Εργαλείων στα πλαίσια των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ)	7.900.000,00	7.900.000,00	7,16%	0,0000	0,000	1.975.000,00	25,00%	0,00

4	Χρήση Χρηματοδοτικών Εργαλείων στα πλαίσια των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ)	7.900.000,00	7.900.000,00	7,16%	0,0000	0,000	1.975.000,00	25,00%	0,00
Θεματικός Στόχος 4 - Σύνολο		110.305.269,95	70.355.698,47	100,00%		0,226	37.874.243,66	34,34%	0,66
7	Αναβάθμιση Λιμανιού Λεμεσού - Β Φάση	6.109.887,56	11.186.519,85	16,54%	1,0000	0,165	6.994.815,06	114,48%	0,87
7	Δρόμος Πρωταρχικής Σημασίας που συνδέει το νέο Λιμάνι Λεμεσού με τον Αυτοκινητόδρομο Λεμεσού - Πάφου - ΚΑΘΕΤΟΣ ΔΡΟΜΟΣ - Φάση II	30.840.853,41	29.523.218,41	83,46%	0,3900	0,326	19.506.951,79	63,25%	0,62
Θεματικός Στόχος 7 - Σύνολο		36.950.740,97	40.709.738,26	100,00%		0,491	26.501.766,85	71,72%	0,68

3.2.6 Άξονας Προτεραιότητας 6 «Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη»

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 6: ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Στόχος: Η ενίσχυση υφιστάμενων ή η δημιουργία νέων ΜΜΕ για την τόνωση της επιχειρηματικής δραστηριότητας, η ανάπτυξη του αστικού περιβάλλοντος και η προστασία και αξιοποίηση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων που θα συμβάλλουν στην αναβάθμιση των υποβαθμισμένων περιοχών, η βελτίωση της αστικής κινητικότητας μέσω πεζοδρομίων, ποδηλατοδρόμων και κυκλοφοριακών ρυθμίσεων και τέλος η δημιουργία ή βελτίωση κοινωνικών υποδομών με στόχο την αύξηση της προσβασιμότητας του πληθυσμού σε αντίστοιχες υπηρεσίες.

Ειδικό Στόχο:

- 3α.1: Ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας στις αστικές περιοχές παρέμβασης
- 4ε.1: Βελτίωση τη μετακίνησης στις αστικές περιοχές
- 6γ.1: Βελτίωση της ελκυστικότητας αστικών περιοχών φυσικού ή πολιτιστικού ενδιαφέροντος
- 6ε.1: Αναζωογόνηση του αστικού περιβάλλοντος
- 9β.1: Βελτίωση παροχής κοινωνικών υπηρεσιών σε υποβαθμισμένες αστικές περιοχές

Ενδεικτικές κατηγορίες έργων για την επίτευξη των Ειδικών Στόχων:

3α.1	- Αποκατάσταση κτιρίων/χώρων παραδοσιακών αγορών μέσω της ενίσχυσης /διάσωσης και ανάδειξης του παραδοσιακού τους χαρακτήρα με σκοπό την επαναχρησιμοποίησή τους από υφιστάμενους και νέους πωλητές. - Παροχή σύγχρονων τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών σε χώρους αγορών για την υποστήριξη της λειτουργίας των επιχειρήσεων. - Δημιουργία κέντρων επιχειρηματικότητας για την ενίσχυση των οικονομικών δραστηριοτήτων στις περιοχές παρέμβασης και την υποστήριξη της διάδοσης καινοτομιών μεταξύ των επιχειρήσεων. - Παρεμβάσεις εξωραϊσμού περιοχών/χώρων συγκέντρωσης εμπορικών δραστηριοτήτων ή/και δημιουργία χώρων προώθησης τοπικών παραδοσιακών και άλλων προϊόντων.
4ε.1	- Επέκταση και αναβάθμιση δικτύων πεζοδρόμων. - Δημιουργία/επέκταση ποδηλατοδρόμων. - Αναβάθμιση των υποδομών των οδών, μονοδρομήσεις οδών και διευθετήσεις της κυκλοφορίας. - Αναβάθμιση συστημάτων ελέγχου φωτοελεγχόμενων κόμβων και διαβάσεων πεζών/ποδηλατιστών. - Χώροι/διευθετήσεις στάθμευσης περιμετρικά των παραδοσιακών πυρήνων των πόλεων με σκοπό τη συγκράτηση της χρήσης ιδιωτικών οχημάτων εντός του αστικού κέντρου
6γ.1	- Αποκατάσταση, ανάδειξη και αξιοποίηση υφιστάμενων χώρων πολιτιστικών δραστηριοτήτων, όπως θέατρα, παραδοσιακοί κινηματογράφοι κλπ. - Δημιουργία νέων χώρων πολιτιστικών δραστηριοτήτων ή χώρων πολλαπλών χρήσεων με άξονα τον πολιτισμό. - Προσδιορισμός διαδρομών πολιτιστικών περιπάτων για την ανάδειξη και αξιοποίηση των θέσεων θρησκευτικών, ιστορικών και άλλων πολιτιστικών στοιχείων των πόλεων. - Αποκατάσταση, ανάδειξη λουιτών κτιρίων που συνθέτουν το πολιτιστικό απόθεμα των αστικών περιοχών (π.χ. χάνια, παραδοσιακά κτίρια, κλπ.) και ανάπτυξη νέων χρήσεων πολιτιστικού χαρακτήρα σε αυτά.
6ε.1	- Αποκατάσταση όψεων κτιρίων σε επιλεγμένες περιοχές των πόλεων. - Ανάπλαση πλατειών ή άλλων χώρων, για ενίσχυση της προσβασιμότητας σε χώρους ελεύθερων δραστηριοτήτων - Πεζοδρόμηση, συντήρηση στοιχείων δομημένου περιβάλλοντος σε υποβαθμισμένους θύλακες των πόλεων. - Αναπλάσεις συνοικιών με έντονα στοιχεία υποβάθμισης και ενίσχυση, αναβάθμιση και προβολή ιδιαίτερων αισθητικών και πολιτιστικών στοιχείων του δομημένου περιβάλλοντος. - Παρεμβάσεις για τη δημιουργία ή αναβάθμιση κήπων, ενίσχυση περιοχών ή αξόνων πρασίνου στις υποβαθμισμένες περιοχές
9β.1	- Δημιουργία κέντρων κοινωνικής πρόνοιας, ενημέρωσης και δημιουργικής απασχόλησης ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού - Αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς ηλικιωμένους και άλλες ευάλωτες ομάδες - Δημιουργία Κέντρων Υποδοχής Αστέγων - Ανακαίνιση κτιρίων ή/και η ανάπλαση χώρων για την εγκατάσταση ή/και παροχή κοινωνικών υπηρεσιών

Πρόοδος Υλοποίησης Οικονομικού Αντικειμένου του Άξονα Προτεραιότητας 6

Η συγχρηματοδοτούμενη Δημόσια Δαπάνη του Άξονα Προτεραιότητας 6 ανέρχεται σε **€80.294.119** και αντιπροσωπεύει το **22,76% και 11,48%** του προϋπολογισμού του **ΕΤΠΑ** και του **ΕΠΑΑΑ** αντίστοιχα. Τα αναλυτικά οικονομικά στοιχεία του Άξονα Προτεραιότητας 6 ανά Θεματικό Στόχο και Τομέα Παρέμβασης αποτυπώνονται στους Πίνακες που ακολουθούν.

Στον Άξονα Προτεραιότητας 6 έχουν εκδοθεί 13 Προσκήσεις προϋπολογισμού δημόσιας δαπάνης ύψους 87,7 εκ. € (**109,22% του προϋπολογισμού του Άξονα**) και έχουν **ενταχθεί** συνολικά **17 έργα Δημοσίων Συμβάσεων**, συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 85,75 εκ. € (**106,80% του προϋπολογισμού του ΑΠ 6** ή το 12,25% των συνολικών πόρων του ΕΠΑΑΑ).

Έχουν αναληφθεί **νομικές δεσμεύσεις ύψους 76,8 εκ. €**, ήτοι το **95,64%** του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας ή το 89,55% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων. Οι **δαπάνες** ανέρχονται σε **52,48 εκ. €** (επικυρωμένη συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη των ενταγμένων έργων), αντιπροσωπεύοντας το **65,36%** του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας (υψηλότερη επίδοση μεταξύ όλων των θεματικών Αξόνων Προτεραιότητας του ΕΠΑΑΑ) ή το 61,20% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων.

Πίνακας 42. Οικονομικά Στοιχεία ΑΠ 6 ανά Θεματικό Στόχο

ΘΣ	Τίτλος Θεματικού Στόχου	Κατανομή Π/Υ	Π/Υ Προσκήσεων	Αριθμός ενταγμ. Έργων	Π/Υ ενταγμένων Έργων	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη	Νομικές Δεσμεύσεις	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
3	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων	9.411.765,00	10.000.000,00	2	8.917.689,00	8.913.478,00	8.777.897,89	3.091.663,70	3.091.439,43
4	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	16.764.706,00	19.500.000,00	3	20.170.364,00	18.357.843,99	18.669.022,24	9.758.563,33	9.758.563,33
6	Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	36.470.589,00	58.100.000,00	12	59.080.292,16	58.479.757,16	49.347.264,42	39.627.991,25	39.627.991,25
9	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας	17.647.058,00	-	-	-	-	-	-	-
Σύνολα		80.294.118,00	87.700.000,00	17	88.168.345,16	85.751.079,15	76.794.184,55	52.478.218,28	52.477.994,01

* όλα τα ποσά περιλαμβάνουν την κοινοτική και εθνική συνδρομή, ενώ στον Π/Υ των ενταγμένων έργων περιλαμβάνεται και λοιπή εθνική συμμετοχή (μη συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη και ιδιωτική συμμετοχή)

Πίνακας 43. Οικονομικά Στοιχεία ΑΠ 6 ανά Τομέα Παρέμβασης

ΤΠ	Τίτλος Τομέα Παρέμβασης	Ενδεικτική Κατανομή Π/Υ	Π/Υ Προσκήσεων	Αριθμός ενταγμ. Έργων	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
001	Γενική παραγωγική επένδυση στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ)	8.000.000,00	8.585.000,00	2	7.576.456,30	2.627.914,15	2.627.723,52
043	Υποδομή και προώθηση καθαρών αστικών μεταφορών	10.000.000,00	14.407.500,00	3	13.436.667,39	7.997.449,12	7.997.449,12
055	Άλλες κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη	12.000.000,00	0,00		0,00	0,00	0,00
090	Ποδηλατόδρομοι και μονοπάτια για περιπατάτους	4.250.000,00	4.207.500,00	2	4.207.500,00	502.620,53	502.620,53
092	Προστασία, ανάπτυξη και προβολή δημόσιας τουριστικής περιουσίας	25.000.000,00	4.590.000,00	3	4.468.483,80	776.108,40	776.108,40
094	Προστασία, ανάπτυξη και προβολή στοιχείων δημόσιας πολιτιστικής κληρονομιάς	6.000.000,00	42.755.000,00	8	43.199.309,79	32.702.393,34	32.702.393,34
101	Διασταυρούμενη χρηματοδότηση στο πλαίσιο του ΕΤΠΑ	3.000.000,00	0,00		0,00	0,00	0,00
Σύνολα		68.250.000,00	74.545.000,00	17	72.888.417,28	44.606.485,54	44.606.294,91

* τα ποσά αναφέρονται σε όρους κοινοτικής συνδρομής

Ειδικότερα μέχρι 31/12/2018 είχαν ενεργοποιηθεί τρεις (3) από τους τέσσερις (4) Θεματικούς Στόχους, ενώ τα ποσοστά προόδου υλοποίησης του οικονομικού αντικείμενου των ενσωματωμένων στο σύστημα παρακολούθησης των παρεμβάσεων σε σχέση με τους προγραμματισμένους πόρους του Θεματικού Στόχου, του Άξονα Προτεραιότητας, του Ταμείου Χρηματοδότησης (ΕΤΠΑ) και του ΕΠΑΑΑ αποτυπώνονται στον Πίνακα που ακολουθεί.

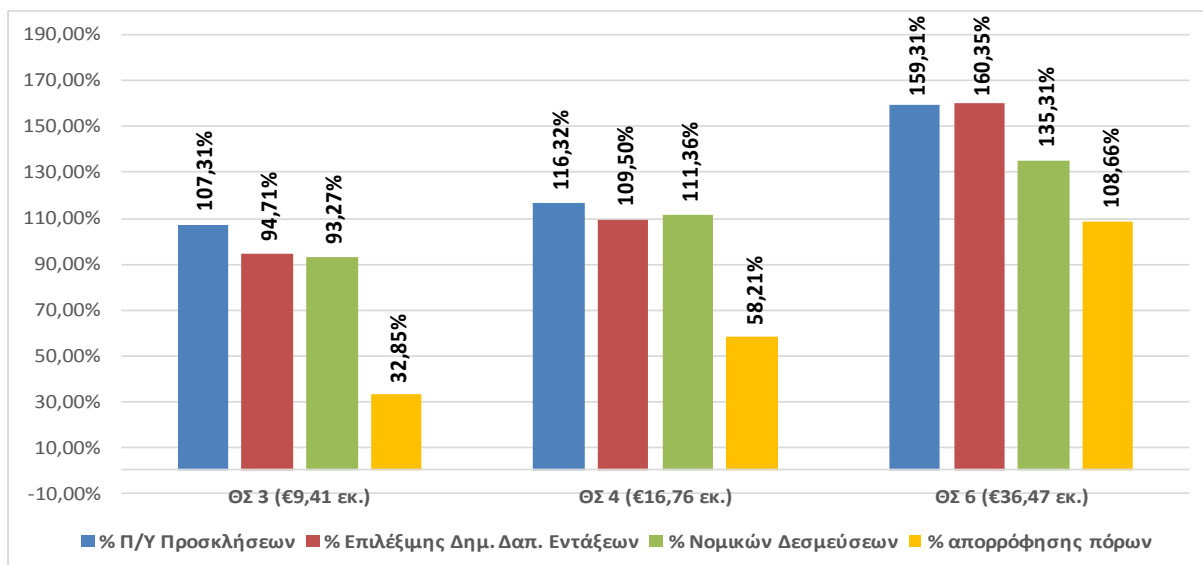
Πίνακας 44. Οικονομική Πρόοδος Υλοποίησης του ΑΠ 3Α ανά Θεματικό Στόχο και συνολικά

ΘΣ	Τίτλος Θεματικού Στόχου	Προσκλήσεις	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη	Νομικές Δεσμεύσεις	Επικυρωμένες Δαπάνες
3	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων	107,31%	94,71%	93,27%	32,85%
4	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	116,32%	109,50%	111,36%	58,21%
6	Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	159,31%	160,35%	135,31%	108,66%
9	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Άξονας Προτεραιότητας 6		109,22%	106,80%	95,64%	65,36%
ΕΤΠΑ		22,76%	24,30%	21,77%	14,87%
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα		12,53%	12,25%	10,97%	7,50%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΟΠΣ 31.12.2018

Όπως παρουσιάζεται παραστατικά και στο Διάγραμμα που ακολουθεί, μεταξύ των Θεματικών Στόχων του Άξονα Προτεραιότητας 6, υψηλότερη οικονομική πρόοδο παρουσιάζει ο Θεματικός Στόχος 6 (δεν έχει ενεργοποιηθεί ο Θεματικός Στόχος 9).

Διάγραμμα 20. Πορεία Χρηματοοικονομικής Υλοποίησης ανά Θεματικό Στόχο του Α.Π.6 (% επί της Δημόσιας Δαπάνης του Θεματικού Στόχου στον Α.Π. 6)

Αναλυτικότερα η οικονομική πρόοδος του ΑΠ 6 ανά **Θεματικό Στόχο** έχει ως ακολούθως:

- Στον **ΘΣ 3 «Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων»**, έχουν ενταχθεί δύο (2) έργα συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 8,91 εκ. € (94,71% της κατανομής πόρων του ΘΣ), με νομικές δεσμεύσεις 8,78 εκ. € (93,27% των κατανεμημένων πόρων και 94,48% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων) και επικυρωμένες δαπάνες 3,09 εκ. € (32,85% της κατανομής πόρων, ή 34,68% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων).
- Στον **ΘΣ 4 «Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς»**, έχει ενταχθεί τρία (3) έργα συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 18,36 εκ. € (109,50% της κατανομής πόρων του ΘΣ και επικυρωμένες δαπάνες 9,76 εκ. € (58,21% της κατανομής πόρων, ή 53,16% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων).
- Στον **ΘΣ 6 «Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων»**, έχουν ενταχθεί δώδεκα (12) έργα συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 58,48 εκ. € (160,35% της κατανομής πόρων του ΘΣ), με νομικές δεσμεύσεις 49,35 εκ. € (135,31% των κατανεμημένων πόρων και 84,38% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων) και επικυρωμένες δαπάνες 39,63 εκ. € (108,66,04% της κατανομής πόρων, ή 67,76% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων).

Η πρόοδος ενεργοποίησης και υλοποίησης του ΑΠ 6 (τα ποσά αναφέρονται σε όρους κοινοτικής συνδρομής/στήριξης της Ένωσης) ανά **Τομέα Παρέμβασης (ΤΠ)** έχει ως ακολούθως:

- Στον **ΤΠ 001 «Γενική παραγωγική επένδυση στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ)»**, έχουν ενταχθεί δύο (2) έργα κοινοτικής συνδρομής ύψους 7,58 εκ. €, που η οικονομική τους πρόοδος ταυτίζεται με αυτή του ΘΣ 3.
- Στον **ΤΠ 043 «Υποδομή και προώθηση καθαρών αστικών μεταφορών»**, έχουν ενταχθεί τρία (3) έργα κοινοτικής συνδρομής ύψους 13,47 εκ. € (158,08% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ), με δαπάνες 8 εκ. € (94,09% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ).
- Στον **ΤΠ 090 «Ποδηλατόδρομοι και μονοπάτια για περιπάτους»**, έχουν ενταχθεί δύο (2) έργα κοινοτικής συνδρομής ύψους 4,2 εκ. € (116,47% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ), με δαπάνες 0,5 εκ. € (13,19% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ).
- Στον **ΤΠ 092 «Προστασία, ανάπτυξη και προβολή δημόσιας τουριστικής περιουσίας»**, έχουν ενταχθεί τρία (3) έργα κοινοτικής συνδρομής ύψους 4,47 εκ. € (21,03% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ), με δαπάνες 0,78 εκ. € (3,65% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ).
- Στον **ΤΠ 094 «Προστασία, ανάπτυξη και προβολή στοιχείων δημόσιας πολιτιστικής κληρονομιάς»**, έχουν ενταχθεί οκτώ (8) ενταγμένα έργα κοινοτικής συνδρομής ύψους 43,20 εκ. €, με δαπάνες 32,7 εκ. €, ποσά τα οποία είναι πολλαπλάσια της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ. Σημειώνεται ότι ορισμένα από τα ενταγμένα έργα θα μπορούσαν να αντιστοιχηθούν με τον **Τομέα Παρέμβασης 092 «Προστασία, ανάπτυξη και προβολή δημόσιας τουριστικής περιουσίας»**, γεγονός που αλλοιώνει τη συνολική εικόνα αξιοποίησης των πόρων των Τομέων Παρέμβασης 094 και 092.

Στον συγκεκριμένο Άξονα Προτεραιότητας έχουν, επίσης, κατανεμηθεί ενδεικτικά πόροι στους ΤΠ 055 «Άλλες κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη και 101 «Διασταυρούμενη χρηματοδότηση στο πλαίσιο του ΕΤΠΑ» που δεν έχουν ενεργοποιηθεί.

Ενεργοποίηση Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και Πρόσδος Υλοποίησης Φυσικού Αντικειμένου του ΑΠ 6

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζεται η πρόσδος ενεργοποίησης των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και υλοποίησης των βασικών δράσεων του Άξονα Προτεραιότητας 6, καθώς και η πρόσδος υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου των ενταγμένων έργων.

Ενεργοποίηση Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του Άξονα Προτεραιότητας 6

Η δημοσίευση δεκατριών (13) Προσλήσεων υποβολής προτάσεων για ένταξη έργων Δημοσίων Συμβάσεων έχει ενεργοποιήσει τέσσερις (4) από τις πέντε (5) Επενδυτικές Προτεραιότητες του Άξονα του Α.Π. 5, καθώς και τέσσερις (4) από τους πέντε (5) Ειδικούς Στόχους του Άξονα. Η αντιστοίχιση των Προσλήσεων/Προκηρύξεων με τις Επενδυτικές Προτεραιότητες και τους Ειδικούς Στόχους που υπηρετούν αποτυπώνεται στον Πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 45. Επενδυτικές Προτεραιότητες & Ειδικό Στόχοι του Α.Π. 4Α

Επενδυτική Προτεραιότητα	Ειδικός Στόχος	Προσλήσεις	Π/Υ Πρόσκλησης
3α Προαγωγή της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής αξιοποίησης νέων ιδεών και ενίσχυσης της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων και μέσω θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων	3α.1 Ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας στις αστικές περιοχές παρέμβασης	Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων προς Δήμο Πάφου	€2.300.000,00
		1η Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων προς Δήμο Λάρνακας	€7.800.000,00
4ε Προαγωγή στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλους τους τύπους περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων	4ε.1 Βελτίωση της μετακίνησης στις αστικές περιοχές	Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων προς Δήμο Πάφου	€8.400.000,00
		1η Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων προς Δήμο Λεμεσού	€5.100.000,00
		1η Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων προς Δήμο Λευκωσίας	€6.000.000,00
6γ Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς	6γ.1 Βελτίωση της ελκυστικότητας αστικών περιοχών πολιτιστικού ενδιαφέροντος	Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων προς Δήμο Πάφου	€8.300.000,00
		1η Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων προς Δήμο Λεμεσού	€2.400.000,00
		1η Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων προς Δήμο Λευκωσίας	€1.000.000,00
6ε Ανάληψη δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος για την ανάπτυξη των πόλεων, αναζωογόνηση και απολύμανση των υποβαθμισμένων	6ε.1 Αναζωογόνηση υποβαθμισμένων αστικών περιοχών	1η Πρόσκληση προς Δήμο Λευκωσίας	€32.000.000,00
		2η Πρόσκληση προς Δήμο Λευκωσίας	€2.000.000,00

Επενδυτική Προτεραιότητα	Ειδικός Στόχος	Προσκλήσεις	Π/Υ Πρόσκλησης
περιβαλλοντικά εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την προώθηση μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου		1η Πρόσκληση προς Δήμο Λάρνακας	€1.100.000,00
		Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων προς Δήμο Πάφου	€7.000.000,00
		1η Πρόσκληση προς Δήμο Λεμεσού	€4.300.000,00
9β Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και οποιωνδήποτε διακρίσεων μέσω της παροχής στήριξης για φυσική, οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση κοινοτήτων εντός αστικών και αγροτικών περιοχών	9β.1 Βελτίωση της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών σε υποβαθμισμένες αστικές περιοχές	-	-
Σύνολο			€87.700.000,00

Πηγή: ΟΠΣ 31.12.2018

Αναλυτικά η ενεργοποίηση των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του ΑΠ 6 έχει ως ακολούθως:

Ε.Π. 3α Προαγωγή της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής αξιοποίησης νέων ιδεών και ενίσχυσης της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων και μέσω θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 3α περιλαμβάνει έναν Ειδικό Στόχο:

Ειδικός Στόχος 3α.1 Ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας στις αστικές περιοχές παρέμβασης

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 3α.1 επιδιώκεται η αναθέρμανση του παραγωγικού περιβάλλοντος εντός των αστικών κέντρων της Κύπρου και παράλληλα η βελτίωση της ελκυστικότητάς τους για επισκέψεις από το εσωτερικό και το εξωτερικό.

Η αναθέρμανση του οικονομικού περιβάλλοντος των αστικών περιοχών θα πραγματοποιηθεί κυρίως μέσω παρεμβάσεων μη οικονομικής στήριξης και στοχεύει στην αντιμετώπιση των προβλημάτων υποβάθμισης και εγκατάλειψης που παρουσιάζουν οι εν λόγω περιοχές και στην οικονομική τους ανάπτυξη. Μέσω της μη οικονομικής στήριξης επιδιώκονται η αναζωογόνηση των εμπορικών υποδομών των αστικών περιοχών και η ενίσχυση της δικτύωσης μεταξύ ΜΜΕ, ώστε να βελτιωθεί η ελκυστικότητα των αστικών κέντρων των πόλεων όσον αφορά στην ανάπτυξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και στην προσέλκυση επισκεπτών σε αυτές. Επιδιώκονται επίσης η αναζωογόνηση των εργασιών υφιστάμενων επιχειρήσεων, η προσέλκυση νέων ΜΜΕ και κατ' επέκταση η διατήρηση των υφιστάμενων και η δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης.

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 3α.1 το 2016 εκδόθηκαν δύο (2) Προσκλήσεις υποβολής προτάσεων και υποβλήθηκαν και εγκρίθηκαν δύο (2) έργα των Δήμων Λάρνακας και Πάφου.

Ε.Π. 4ε Προαγωγή στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλους τους τύπους περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της

προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 4ε περιλαμβάνει έναν Ειδικό Στόχο:

Ειδικός Στόχος 4ε.1 Βελτίωση της μετακίνησης στις αστικές περιοχές

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 4ε.1 προβλέπεται η ανάπτυξη των κατάλληλων υποδομών και η βελτίωση των συνθηκών μετακίνησης στις αστικές περιοχές παρέμβασης, στο πλαίσιο της ευρύτερης πολιτικής του κράτους για προώθηση της βιώσιμης αστικής κινητικότητας. Μέσω των παρεμβάσεων επιδιώκεται η μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου που παράγονται από τον τομέα των μεταφορών, η βελτίωση της ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού, καθώς και η βελτίωση της ελκυστικότητας και επισκεψιμότητας των αστικών περιοχών.

Οι παρεμβάσεις που θα εφαρμοστούν επιδιώκουν την ενίσχυση των ήπιων μέσων μεταφοράς και ιδιαίτερα της χρήσης του ποδηλάτου, και τη συνολική βελτίωση των συνθηκών κυκλοφορίας στις αστικές περιοχές, τόσο των πεζών όσο και των οχημάτων, μηχανοκίνητων ή μη, με έμφαση στα αστικά κέντρα των πόλεων, όπου παρατηρείται εντονότερη κυκλοφοριακή συμφόρηση.

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 4ε.1 εκδόθηκαν τρεις (3) προσκλήσεις υποβολής προτάσεων και υποβλήθηκαν και εγκρίθηκαν τρία (3) έργα των Δήμων Λεμεσού, Λευκωσίας και Πάφου.

Ε.Π. 6γ Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 6γ περιλαμβάνει έναν Ειδικό Στόχο:

Ειδικός Στόχος 6γ.1 Βελτίωση της ελκυστικότητας αστικών περιοχών πολιτιστικού ενδιαφέροντος

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 6γ.1 προβλέπεται να ενισχυθούν παρεμβάσεις προστασίας, ανάδειξης και αξιοποίησης των πολιτιστικών πόρων στις αστικές περιοχές. Από την υλοποίηση των παρεμβάσεων αναμένεται να επιτευχθεί αφενός η αισθητική αναβάθμιση των περιοχών και η βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων τους και αφετέρου η βελτίωση της επισκεψιμότητάς τους, με άμεση αντανάκλαση στην ανάπτυξη της οικονομικής δραστηριότητας των περιοχών αυτών. Οι παρεμβάσεις που συνδέονται με την αξιοποίηση του πολιτιστικού αποθέματος των αστικών περιοχών βρίσκονται σε άμεση συνάφεια με την κεντρική επιδίωξη του Επιχειρησιακού Προγράμματος για την αναγκαία σύζευξη των στοιχείων του πολιτισμού με την αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος της χώρας και την ποιοτική και ποσοτική βελτίωση της τουριστικής δραστηριότητας στη χώρα.

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 6γ.1 εκδόθηκαν τρεις (3) προσκλήσεις υποβολής προτάσεων και υποβλήθηκαν και εγκρίθηκαν τρία (3) έργα των Δήμων Λεμεσού, Λευκωσίας και Πάφου.

Ε.Π. 6ε Ανάληψη δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος για την ανάπλαση των πόλεων, αναζωογόνηση και απολύμανση των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση

περιοχών), τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την προώθηση μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 6ε περιλαμβάνει έναν Ειδικό Στόχο:

Ειδικός Στόχος 6ε.1 Αναζωογόνηση υποβαθμισμένων αστικών περιοχών

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 6ε.1 επιδιώκεται η αισθητική αναβάθμιση του φυσικού και ιδιαίτερα του δομημένου περιβάλλοντος συγκεκριμένων περιοχών μέσα στα αστικά κέντρα, και η αντιμετώπιση των ελλείψεων που παρουσιάζονται σε δημόσια προσβάσιμους χώρους και τις επιλεγμένες παρεμβάσεις σε περιοχές που εμπεριέχουν ιδιαίτερα πολιτιστικά ή ιστορικά χαρακτηριστικά, μέσω πολεοδομικών παρεμβάσεων στις περιοχές εφαρμογής των Στρατηγικών Ολοκληρωμένης Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης.

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 6ε.1 εκδόθηκαν πέντε (5) Προσκλήσεις υποβολής προτάσεων και υποβλήθηκαν και εγκρίθηκαν ένα (1) έργο του Δήμου Λάρνακας, δύο (2) του Δήμου Λεμεσού, δύο (2) του Δήμου Λευκωσίας και δύο (2) του Δήμου Πάφου.

Ε.Π. 9β Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και οποιωνδήποτε διακρίσεων μέσω της παροχής στήριξης για φυσική, οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση κοινοτήτων εντός αστικών και αγροτικών περιοχών

Ειδικός Στόχος 9β.1 Βελτίωση της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών σε υποβαθμισμένες αστικές περιοχές

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 9β.1 επιδιώκεται η αναβάθμιση και ο εμπλουτισμός των προσφερόμενων κοινωνικών υπηρεσιών που παρέχουν οι Δήμοι, ώστε να ικανοποιήσουν όσο το δυνατό περισσότερες ανάγκες των δημοτών τους, η βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων των αστικών περιοχών και ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

Δεν έχει ενεργοποιηθεί σχετική Πρόσκληση στο πλαίσιο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 9β.

Ενταγμένα Έργα του Άξονα Προτεραιότητας 6

Η κατάσταση των ενταγμένων ανά Επενδυτική Προτεραιότητα και Ειδικό Στόχο έργων του Άξονα Προτεραιότητας 6 έχει ως ακολούθως:

Ε.Π. 3α Προαγωγή της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής αξιοποίησης νέων ιδεών και ενίσχυσης της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων και μέσω θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων

Ειδικός Στόχος 3α.1 Ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας στις αστικές περιοχές παρέμβασης

Στο πλαίσιο των Προσκλήσεων του Ειδικού Στόχου 3α.1 έχουν ενταχθεί δύο (2) έργα:

- α. Αποκατάσταση και εξωραϊσμός της Δημοτικής Αγοράς στην Πάφο (Δικαιούχος: Δήμος Πάφου)

Το έργο, που βρίσκεται ήδη σε λειτουργία, περιελάμβανε την αποκατάσταση και αναβάθμιση του κτιρίου της Δημοτικής Αγοράς Πάφου (εκτός του κτιρίου κέντρου γαστρονομίας) εξωτερικά και εσωτερικά, τη μετατροπή του πρώτου ορόφου από γραφεία σε καφεστιατόριο, τη δημιουργία νέας πλατείας δυτικά του κτιρίου με νέο πάτωμα, την μεταστέγαση της Λαχαναγοράς Πάφου, την αναβάθμιση του δρόμου που περνά δυτικά της πλατείας και την αναβάθμιση της μικρής πλατείας στη διασταύρωση της οδού Αγοράς με την οδό Κυριάκου Μαύρου, με νέο πάτωμα, μεταλλικό σκέπαστρο και πράσινους τοίχους.

β. Ανέγερση Νέας Δημοτικής Αγοράς Λάρνακας (Δικαιούχος: Δήμος Λάρνακας)

Το Έργο αφορά στην ανέγερση νέας Δημοτικής Αγοράς στο αστικό κέντρο της Λάρνακας, καθώς επίσης τοπιοτεχνημένο ανοικτό χώρο που θα έχει τη δυνατότητα λειτουργίας υπαίθριας λαϊκής αγοράς. Το κτίριο της Δημοτικής Αγοράς θα στεγάζονται 20 καταστήματα (πώλησης φθαρτών και φρούτων, ξηρών καρπών, αλλαντικών και γαλακτοκομικών προϊόντων, ειδών τοπικής χειροτεχνίας και παραδοσιακών ποτών), 4 χώροι εστίασης, καθώς και ειδικά διαμορφωμένος εκθεσιακός χώρος. Επιπρόσθετα, θα δημιουργηθεί ανοιχτός τοπιοτεχνημένος χώρος, όπου θα λειτουργεί μία φορά τη βδομάδα υπαίθρια λιανική και τις υπόλοιπες μέρες ο χώρος θα χρησιμοποιείται για εκθέσεις προϊόντων (π.χ. λουλουδιών, φυτών, βιβλίων, είδη χειροτεχνίας), ενώ στην οροφή του κτιρίου θα διαμορφωθεί χώρος πρασίνου. Το έργο θα διαθέτει τον απαιτούμενο χώρο στάθμευσης για τους εργαζόμενους σε ανεξάρτητο κτίριο, με τρία επίπεδα, για 73 θέσεις στάθμευσης, εκ των οποίων 9 για ΑμεΑ..

Η προσωρινή παραλαβή του έργου αναμένεται τον Μάρτιο του 2020.

Ε.Π. 4ε Προαγωγή στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλους τους τύπους περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 4ε περιλαμβάνει έναν Ειδικό Στόχο:

Ειδικός Στόχος 4ε.1 Βελτίωση της μετακίνησης στις αστικές περιοχές

Στο πλαίσιο των Προσκλήσεων του Ειδικού Στόχου 4ε.1 έχουν ενταχθεί τρία (3) έργα:

α. Αναβάθμιση και ενοποίηση δημοσίων δρόμων του Εμπορικού Παραδοσιακού Κέντρου, βελτίωση της κυκλοφοριακής διαχείρισης και ανάδειξη της Πλατείας Κέννεντυ στην Πάφο (Δικαιούχος: Δήμος Πάφου)

Το Έργο αφορά στην αναβάθμιση και ενοποίηση δημόσιων δρόμων του Εμπορικού Παραδοσιακού Κέντρου της Πάφου, βελτίωση της κυκλοφοριακής διαχείρισης και ανάδειξη της Πλατείας Κέννεντυ. Οι εργασίες περιλαμβάνουν διαμόρφωση της Πλατείας Κέννεντυ και εργασίες βελτίωσης της στάθμευσης, νέες κυκλοφοριακές ρυθμίσεις με περιστασιακές πεζοδρομήσεις, ενοποίηση δρόμων με ανοικτές πλατείες, υπογειοποίηση δικτύων της ΑΗΚ, νέα συστήματα ύδρευσης και ομβρίων, δημιουργία νέου χώρου στάθμευσης κοκ.

Το φυσικό αντικείμενο του έργου έχει ολοκληρωθεί και έχει πραγματοποιηθεί η προσωρινή παραλαβή του Έργου.

β. *Φάση Ε: Σταθμός Μετεπιβίβασης στην Πλατεία Σολωμού, Φάση Ε - Κατασκευή Υπόγειου Χώρου Στάθμευσης στη Λεωφόρο Ομήρου (Δικαιούχος: Δήμος Λευκωσίας)*

Αποτελεί «έργο γέφυρα» από την προγραμματική περίοδο 2007-2013 και αφορά στην τελευταία κατασκευαστική φάση (Φάση Ε) του έργου «Σταθμός Μετεπιβίβασης στην πλατεία Σολωμού». Στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο με την Φάση Ε κατασκευάζεται διώροφος χώρος στάθμευσης ιδιωτικών αυτοκινήτων, δυναμικότητας εκατόν σαράντα τριών (143) θέσεων εκ των οποίων οκτώ (8) για άτομα με αναπηρία. Θα περιλαμβάνει ράμπα πρόσβασης εισόδου-εξόδου των αυτοκινήτων από το δρόμο, κλιμακοστάσια και ανελκυστήρες σύνδεσης του χώρου στάθμευσης και της τάφρου με την Λεωφόρο Ομήρου, την Πλατεία Σολωμού και την Πλατεία Ελευθερίας. Ο χώρος στάθμευσης θα ελέγχεται με ηλεκτρονικό σύστημα παρακολούθησης των θέσεων και έκδοσης εισιτηρίων. Με τη νέα διαμόρφωση η Λεωφόρος Ομήρου στο επίπεδο του δρόμου θα διαπλατυνθεί και θα δημιουργηθεί χώρος στάσεων λεωφορείων. Στα πλαίσια του έργου θα εκτελεστούν ακόμα εργασίες υπογειοποίησης και αναβάθμισης των υπηρεσιών Κοινής Ωφελείας και του οδικού φωτισμού, του συστήματος απορροής ομβρίων υδάτων, θα εγκατασταθούν υποδομές έξυπνης πόλης (Smart City) και σύγχρονου οδικού εξοπλισμού.

Το φυσικό αντικείμενο του κατασκευαστικού συμβολαίου προβλέπεται να ολοκληρωθεί εντός του 2019.

γ. *Αναβάθμιση Υποδομών των Οδών Μισιαούλη και Καθάζογλου στη Λεμεσό (Δικαιούχος: Δήμος Λεμεσού)*

Το έργο περιλαμβάνει διαπλάτυνση πεζοδρομίων, υποδομές πρόσβασης σε ΑμεΑ και όδευσης τυφλών, κατασκευή συνεχούς δίκτυου ποδηλατόδρομου, κατασκευή διαβάσεων πεζών και αναβάθμιση κυκλοφοριακών κόμβων, κατασκευή νέας πεζογέφυρας και αναβάθμιση υφιστάμενων γεφυριών, κατασκευή χώρων στάθμευσης, υπογειοποίηση υπηρεσιών, ενίσχυση του υφιστάμενου αποχετευτικού συστήματος ομβρίων υδάτων, εγκατάσταση αρδευτικού συστήματος και σύνδεσή του με το σύστημα τριτοβάθμιας επεξεργασίας, σημάσεις και οδικό φωτισμό, τοπιοτέχνηση με θάμνους και δέντρα, αστικό εξοπλισμό και λοιπές συμπληρωματικές εργασίες.

Η προσωρινή παραλαβή του κατασκευαστικού συμβολαίου αναμένεται το 2020.

Ε.Π. 6γ Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς

Ειδικός Στόχος 6γ.1 Βελτίωση της ελκυστικότητας αστικών περιοχών πολιτιστικού ενδιαφέροντος

Στο πλαίσιο των Προσκλήσεων της Επενδυτικής Προτεραιότητας 6γ έχουν ενταχθεί τα ακόλουθα πέντε (5) έργα:

α. Αναβάθμιση και ανάδειξη του Μαρκιδείου Δημοτικού Θεάτρου στην Πάφο και του περιβάλλοντος χώρου (Δικαιούχος: Δήμος Πάφου)

Το Έργο αφορούσε στην αναβάθμιση και ανάδειξη του Μαρκιδείου Θεάτρου και στη δημιουργία ενός δημόσιου κτηρίου τοπόσημο για την πόλη και την αναβάθμιση της περιοχής. Το έργο περιλάμβανε ανάπλαση των εσωτερικών και εξωτερικών χώρων (αντικατάσταση κολόνων, κατασκευή καμαρινιών, γραφείων αποθηκών και χώρων υγιεινής, κατασκευή εισόδου του θεάτρου και του χώρου που την περιλαμβάνει, κατασκευή χώρου καφετέριας), προμήθεια εξοπλισμού θεάτρου, απομάκρυνση οικονομικών δραστηριοτήτων μη συμβατών με τη λειτουργία του χώρου και τη φυσιογνωμία της ευρύτερης περιοχής.

Το φυσικό αντικείμενο του έργου έχει ολοκληρωθεί και έχει πραγματοποιηθεί η προσωρινή παραλαβή του Έργου.

β. Αποκατάσταση και Αξιοποίηση του Χανιού του Ιμπραήμ στην Πάφο (Δικαιούχος: Δήμος Πάφου)

Το έργο αφορά στην αποκατάσταση και επανάχρηση του Χανιού του Ιμπραήμ που βρίσκεται στο Εμπορικό Κέντρο της Πάφου. Αποτελείται από ένα μεγάλο συγκρότημα διατηρητέων οικοδομών, οι οποίες αποκαταστάθηκαν και επιδιορθώθηκαν. Επίσης, έγιναν νέες προσθήκες τόσο στο ισόγειο όσο και στον όροφο του συγκροτήματος. Ο περιβάλλοντας χώρος έχει αναδιαμορφωθεί και έχει δημιουργηθεί υπαίθριος χώρος για πολιτιστικές δραστηριότητες.

Το φυσικό αντικείμενο του έργου έχει ολοκληρωθεί και έχει πραγματοποιηθεί η προσωρινή παραλαβή του Έργου.

γ. Αποκατάσταση του κτιρίου του πρώην Κινηματοθεάτρου "Αττικών" στην Πάφο (Δικαιούχος: Δήμος Πάφου)

Το έργο αφορούσε στην ανακαίνιση και επέκταση του πρώην κινηματοθεάτρου Αττικών που βρίσκεται στο ιστορικό κέντρο της Πάφου και στη μετατροπή του σε χώρο για καλλιτεχνικές και εκπαιδευτικές εκδηλώσεις μικρής κλίμακας. Οι εργασίες περιλάμβαναν αποκατάσταση υφιστάμενου κτίσματος, κατεδαφίσεις και προσθήκες νέων τμημάτων περιλαμβανομένου και υπόγειου χώρου και συμπεριλαμβανομένων όλων των νέων εγκαταστάσεων και εξωτερικών εργασιών, καθώς και σύνδεση με το γειτνιάζοντα πολυχώρο πολιτισμού Παλιά Ηλεκτρική με μικρής κλίμακας τροποποιήσεις επί του τελευταίου.

Το φυσικό αντικείμενο του έργου έχει ολοκληρωθεί και έχει πραγματοποιηθεί η προσωρινή παραλαβή του Έργου.

δ. Φάση Ε: Ανάπλαση Περιοχής Παλιού Δημαρχείου στην Εντός των Τειχών Πόλη της Λευκωσίας, Φάση Ε' - Διαμόρφωση Αρχαιολογικού Χώρου (Δικαιούχος: Δήμος Λευκωσίας)

Το έργο αποτελεί την τελευταία κατασκευαστική φάση (Φάση Ε) του έργου της Ανάπλασης της Περιοχής Παλιού Δημαρχείου (έργο γέφυρα από την προηγούμενη προγραμματική περίοδο) και αφορά στην διαμόρφωση του αρχαιολογικού χώρου. Προβλέπονται εργασίες που δίνουν τη δυνατότητα περιμετρικής προσέγγισης και θέασης του χώρου, ο οποίος θα

είναι ορατός στο σύνολο του και από τους γύρω δρόμους και από τα κτήρια του, με τη διατήρηση της εικόνας της «ανοιχτής ανασκαφής».

Το έργο αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2020.

ε. *Πράσινος Περίπατος στα Θρησκευτικά, Ιστορικά και Αρχιτεκτονικά Μνημεία της Περιοχής Παρέμβασης στη Λεμεσό (Δικαιούχος: Δήμος Λεμεσού)*

Το έργο αφορά στο σχεδιασμό και τη δημιουργία υποδομής περιπάτου που θα συνδέει την περιοχή Κέντρου Πόλης, το Γραμμικό Πάρκο Γαρύλλης, τη Μαρίνα Λεμεσού και το παλιό λιμάνι και θα διατρέχει όλους τους ενδιαφέροντες χώρους της περιοχής (θρησκευτικά, ιστορικά και αρχιτεκτονικά μνημεία). Τα χαρακτηριστικά του περιπάτου αυτού θα είναι οικολογικά, πολιτισμικά και τουριστικά.

Προβλέπονται κατά μήκος της διαδρομής εργασίες σηματοδότησης και ανάπτυξης λογισμικού ξενάγησης μέσω smart συσκευών, τοπιοτέχνισης, ανακατασκευής τμήματος του οδικού δικτύου, λοιπών υποδομών πρόσβασης και διέλευσης, εγκατάστασης φωτισμού με την αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, κατασκευή χώρων στάθμευσης / υποδομών αποχέτευσης και ομβρίων κοκ.

Η προσωρινή παραλαβή του έργου αναμένεται εντός του 2020.

Ε.Π. 6ε Ανάληψη δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος για την ανάπλαση των πόλεων, αναζωογόνηση και απολύμανση των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την προώθηση μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου

Ειδικός Στόχος 6ε.1 Αναζωογόνηση υποβαθμισμένων αστικών περιοχών

Στο πλαίσιο των Προσκλήσεων της Επενδυτικής Προτεραιότητας 6ε έχουν ενταχθεί τα ακόλουθα επτά (7) έργα:

α. *Ανάπλαση, Αναδιαμόρφωση και Ανάδειξη Χώρων στη Συνοικία Μουττάλου στην Πάφο (Δικαιούχος: Δήμος Πάφου)*

Το Έργο αφορούσε στην ανάπλαση, αναδιαμόρφωση και ανάδειξη χώρων στη συνοικία του Μουττάλου με χωρικούς μετασχηματισμούς (μορφικούς και λειτουργικούς). Συγκεκριμένα, η περιοχή παρέμβασης ξεκινά από την οδό Φελλάχογλου και καταλήγει στις σπηλιές του γκρεμού και την Πλατεία. Το έργο περιλάμβανε προμήθεια αστικού εξοπλισμού, στέγαστρα, χώρους υγιεινής, στοιχεία πρασίνου και δεντροφύτευσης, διαχείριση στάθμευσης κοκ..

Το φυσικό αντικείμενο του έργου έχει ολοκληρωθεί και έχει πραγματοποιηθεί η προσωρινή παραλαβή του Έργου.

β. *Σύνδεση και Ανάδειξη των Πλατειών 28ης Οκτωβρίου, Κωστή Παλαμά και Διονυσίου Σολωμού στην Πάφο (Δικαιούχος: Δήμος Πάφου)*

Το Έργο αφορούσε στην ανάπλαση και ενοποίηση των πλατειών 28ης Οκτωβρίου, Κωστή Παλαμά και Διονυσίου Σολωμού, καθώς και του δημόσιου αστικού χώρου γύρω από τον Δημόσιο Κήπο της Πάφου. Ο χώρος μεταξύ των πλατειών 28ης Οκτωβρίου και Κωστή Παλαμά έχει αποδεδειγμένη πλήρως από το αυτοκίνητο και προσφέρεται για αποκλειστική χρήση στους πεζούς. Οι χαράξεις στο δάπεδο με κέντρο τα δύο μνημεία που τις σηματοδοτούν (Στήλη 28ης Οκτωβρίου και Περίπτερο Κοιμώμενου Έρωτα αντίστοιχα) ενοποιούν τις δύο επιμέρους πλατείες, δημιουργώντας έναν ευρύτερο δημόσιο χώρο.

Στην πλατεία Διονυσίου Σολωμού οργανώθηκε ο χώρος, η κίνηση του αυτοκινήτου περιορίστηκε και ο χώρος απόκτησε την απαραίτητη μικροκλίμακα μέσα από τις συγκεκριμένες χαράξεις και τη διείσδυση του πρασίνου μέσα στην πλατεία.

Το φυσικό αντικείμενο του έργου έχει ολοκληρωθεί και έχει πραγματοποιηθεί η προσωρινή παραλαβή του Έργου.

γ. *Ανάπλαση της Πλατείας Ελευθερίας και του Περιβάλλοντα Χώρου - Φάση Β (Δικαιούχος: Δήμος Λευκωσίας)*

Αποτελεί έργο που υλοποιείται κατά φάσεις (phasing), με τη Α Φάση του να χρηματοδοτείται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου (2007-2013) και τη Β Φάση του στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο.

Το Έργο αφορά στην ανάπλαση της κεντρικής πλατείας της πρωτεύουσας, με στόχο την αναβάθμιση της αισθητικής εικόνας και της λειτουργικότητας του χώρου ως πλατείας αλλά και ως πόλου/σημείου αναφοράς για τους πολίτες της πόλης αλλά και για τους επισκέπτες. Επιπλέον στοχεύει στην οργανική και αισθητική σύνδεση του χώρου με το Ενετικό Τείχος και την Παλιά Πόλη σε σχέση με τη νέα πόλη που εκτείνεται εκτός των τειχών - η πλατεία θα αποτελεί το συνδετικό κρίκο ανάμεσα στο ιστορικό κέντρο και το σύγχρονο αστικό κέντρο της πρωτεύουσας.

Το Έργο συγκεκριμένα περιλαμβάνει τον επανασχεδιασμό του δημόσιου χώρου-πλατείας καθώς και τη διαμόρφωση δημόσιων υπαίθριων χώρων στο επίπεδο της Τάφρου, κάτω από την πλατεία, με στόχο ο χώρος της τάφρου να αναβαθμιστεί και να ενταχθεί λειτουργικά στον πολεοδομικό ιστό της ευρύτερης περιοχής. Στο πλαίσιο του Έργου, υπογειοποιούνται οι Υπηρεσίες Κοινής Ωφέλειας, προτείνονται μέτρα κυκλοφοριακής διαχείρισης, καθώς και άλλες επεμβάσεις οι οποίες ενισχύουν την ποιοτική αναβάθμιση της περιοχής.

Η προσωρινή παραλαβή του έργου αναμένεται εντός του 2019.

δ. *Ανάπλαση Περιοχής Συνοικίας Δημιουργικών Επιχειρήσεων - Φάση Α (Δικαιούχος: Δήμος Λευκωσίας)*

Το έργο περιλαμβάνει την ανάπλαση τμημάτων των οδών Τρικούπη, Λεύκωνος και Αισχύλου. Το έργο περιλαμβάνει την ανάπλαση δρόμων και υπογειοποίηση υπηρεσιών (επανασχεδιασμός δρόμων και πεζοδρομίων, αρδευτικά, φωτισμός, υπογειοποίηση υπηρεσιών κοινής ωφέλειας) και τη συντήρηση / αποκατάσταση όλων των οικοδομών στους πιο πάνω δρόμους.

Η ολοκλήρωση του έργου αναμένεται εντός του 2020.

- ε. *Ανάπλαση Πλατειών στη Λεμεσό - παρά την οδό Νίκου Ρούσσου, παρά την οδό Φιλελλήνων, Συντάγματος και Αναγέννησης (Δικαιούχος: Δήμος Λεμεσού)*

Το Έργο αφορά στην ανάπλαση τεσσάρων (4) πλατειών (Πλατείες παρά την οδό Νίκου Ρούσσου, την οδό Φιλελλήνων, τον κυκλικό κόμβο Μισιαούλη και Καβάζογλου και Πλατεία Συντάγματος και περιλαμβάνει την περιβαλλοντική αναβάθμιση του δημόσιου αστικού χώρου, τη δημιουργία χώρων κοινωνικής συνάντησης, την κατασκευή υποδομών προσβασιμότητας, αναψυχής και άσκησης. Προβλέπονται κατά περίπτωση εργασίες τοποθέτησης /εγκατάστασης συστημάτων άρδευσης και ομβρίων / φωτισμού / τοποθέτησης οργάνων γυμναστικής για ενήλικες, κατασκευής υπαίθριων καθιστικών χώρων / κερκίδων για μικρές εκδηλώσεις / πορειών με διαδρόμους / υποδομών πρόσβασης των ΑμεΑ / χώρων εστίασης και στεγάστρων / παιχνιδότοπων, πλακοστρώσεις, εξωτερική αναβάθμιση όψεων κτιριακών εγκαταστάσεων κοκ.

Ήδη έχει γίνει προσωρινή παραλαβή του έργου της Πλατείας παρά την οδό Νίκου Ρούσσου. Οι λοιπές εργασίες (με την επιφύλαξη τυχόν αρχαιολογικών ευρημάτων) αναμένεται να ολοκληρωθούν εντός του 2019.

- στ. *Ανάπλαση Όψεων στην Περιοχή Παρέμβασης στη Λεμεσό (Δικαιούχος: Δήμος Λεμεσού)*

Προβλέπονται παρεμβάσεις για την αποκατάσταση των όψεων των κτιρίων που βρίσκονται στην περιοχή αστικής παρέμβασης και το έργο θα εκτελεσθεί με δύο κατασκευαστικά συμβόλαια (Φάση Α' - αφορά στις οικοδομές που βρίσκονται στα όρια του Έργου "Πράσιнос Περίπατος στα θρησκευτικά, ιστορικά και αρχιτεκτονικά μνημεία" και σε παραπλήσιες οδούς και Φάση Β' - περιλαμβάνει οικοδομές βόρεια της οδού Γιλτίζ και βορειοανατολικά της οδού Μισιαούλη και Καβάζογλου).

Το έργο αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2020.

- ζ. *Ανάπλαση /Αναβάθμιση Δημοτικού Κήπου Λάρνακας και Εσωτερικών Αυλών και Παρόδια Φύτευση (Δικαιούχος: Δήμος Λάρνακας)*

Το έργο αφορά στην ανάπλαση του Δημοτικού Κήπου και περιλαμβάνει δεντροφύτευση για αναβάθμιση και εμπλουτισμό χώρων πρασίνου, πεζόδρομους, πλατειακούς χώρους, παιχνιδότοπους, φωταγώγηση, αστική επίπλωση, πρόσβαση για ΑμεΑ και την κατασκευή καφετέριας και χώρων υγιεινής. Σκοπός του έργου είναι η αισθητική και περιβαλλοντική αναβάθμιση του αστικού κέντρου της πόλης και η βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων.

Το έργο βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο υλοποίησης και αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2019.

Ε.Π. 96 Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και οποιωνδήποτε διακρίσεων μέσω της παροχής στήριξης για φυσική, οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση κοινοτήτων εντός αστικών και αγροτικών περιοχών

Ειδικός Στόχος 96.1 Βελτίωση της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών σε υποβαθμισμένες αστικές περιοχές

Δεν έχει ενεργοποιηθεί σχετική Πρόσκληση και δεν έχουν ενταχθεί σχετικά έργα.

Πρόοδος και προοπτικές επίτευξης Δεικτών του Άξονα Προτεραιότητας 6

Το προγραμματισμένο φυσικό αντικείμενο του Άξονα Προτεραιότητας 6 εκφράζεται με τους Δείκτες Εκρών που αντιστοιχούν /αντιπροσωπεύουν ποσοτικοποιημένους στόχους για δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του συγκεκριμένου Άξονα Προτεραιότητας, ενώ τα αποτελέσματα των σχετικών υλοποιούμενων δράσεων που συνάδουν με τους Ειδικούς Στόχους του Άξονα αποτιμώνται μέσω των Δεικτών Αποτελεσμάτων (τα αποτελέσματα συνδέονται και με παρεμβάσεις που υλοποιούνται και χωρίς τη συμβολή του Προγράμματος).

Στην Ενότητα αυτή εξετάζεται η πρόοδος και οι προοπτικές επίτευξης των Δεικτών του Άξονα Προτεραιότητας 6.

Δείκτες Εκρών του Άξονα Προτεραιότητας 6

Ειδικότερα, οι αναμενόμενες εκροές του Άξονα Προτεραιότητας 6 αποτυπώνονται σε εννέα (9) ποσοτικοποιημένους στόχους, εκ των οποίων οι τρεις (3) είναι στόχοι του Πλαισίου Επίδοσης του Προγράμματος.

Για τη μέτρηση των ως άνω στόχων στον Άξονα Προτεραιότητας 6 έχουν επιλεγεί εννέα (9) Δείκτες Εκρών, εκ των οποίων οι έξι (6) είναι κοινοί (περιέχονται στα Παραρτήματα των Κανονισμών των Ταμείων) και οι άλλοι τρεις (3) είναι ειδικοί (έχουν ορισθεί ειδικά στο ΕΠΑΑΑ).

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται, οι προγραμματισμένες και κατ' ακολουθία οι υλοποιηθείσες εκροές του συγκεκριμένου Άξονα Προτεραιότητας, μέσω του συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων – δεικτών. Σημειώνεται ότι στις τιμές επίτευξης των Δεικτών Εκρών αποτυπώνονται αμιγώς οι εκροές από έργα που έχουν ήδη ενταχθεί και υλοποιούνται στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας 6 του ΕΠΑΑΑ.

Πίνακας 46. Πρόοδος Επίτευξης Δεικτών Εκρών ΑΠ 6

Επ. Πρωτ.	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή - Στόχος (2018)	Τιμή - Στόχος (2023)	Υλοποίηση 2017
3α	CO01	Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται	Επιχειρήσεις		80	15
	CO04	Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν μη-οικονομική στήριξη	Επιχειρήσεις	-	80	15

Επ. Πρωτ.	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή - Στόχος (2018)	Τιμή - Στόχος (2023)	Υλοποίηση 2017
	C008	Αύξηση της απασχόλησης σε επιχειρήσεις που ενισχύονται	Ισοδύναμα πλήρους χρόνου	-	120	25
4ε	4ε.1	Μήκος δικτύου ποδηλατοδιαδρομής που κατασκευάζεται	Χλμ.	-	3,5	0
	4ε.3	Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται για βελτίωση της αστικής κινητικότητας (Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης)	Τετ. Μέτρα	15.000	26.000*	15.745**
6γ	6γ.2	Υποδομές πολιτιστικού ενδιαφέροντος που υφίστανται βελτιωτικές παρεμβάσεις (Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης)	Πλήθος	3	6	3
	C039	Δημόσια ή εμπορικά κτίρια που κτίζονται ή ανακαινίζονται σε αστικές περιοχές	Τετραγωνικά μέτρα	-	3.000	0
6ε	C038	Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται σε αστικές περιοχές (Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης)	Τετραγωνικά μέτρα	12.000	32.000	35.785
9β	C037	Πληθυσμός που ζει σε περιοχές με στρατηγικές ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης	Φυσικά πρόσωπα	-	40.000	-

* ο Δείκτης στον Πίνακα του Πλαισίου Επίδοσης φέρει την τιμή 32.000

** αναμένεται επιβεβαίωση της τιμής του Δείκτη

Με βάση τα στοιχεία του ανωτέρω Πίνακα, η πρόοδος επίτευξης των στόχων σε όρους Δεικτών Εκροών ανά Επενδυτική Προτεραιότητα του Άξονα Προτεραιότητας 6 έχει ως εξής:

Ε.Π. 3α Προαγωγή της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής αξιοποίησης νέων ιδεών και ενίσχυσης της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων και μέσω θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων

CO01: Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται & CO04: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν μη-οικονομική στήριξη

Οι Δείκτες CO01 και CO04 (το σύνολο των επιχειρήσεων λαμβάνουν μη οικονομική στήριξη) τροφοδοτούνται από τις εκροές των παρεμβάσεων ενδυνάμωσης της παραγωγικής δραστηριότητας των υφιστάμενων και προσέλκυσης νέων ΜΜΕ στις περιοχές εφαρμογής των στρατηγικών Ολοκληρωμένης Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης.

Μέχρι την 31/12/2018 στη Δημοτική Αγορά της Πάφου είχαν εγκατασταθεί 15 επιχειρήσεις (έναντι στόχου του έργου για τοποθέτηση 30 επιχειρήσεων), ενώ η τιμή στόχος του έργου της νέας Δημοτικής Αγοράς της Λάρνακας ανέρχεται σε 25 επιχειρήσεις.

Καθυστέρηση εντοπίζεται στην ενεργοποίηση και ωρίμανση των λοιπών έργων των στρατηγικών ΟΒΑΑ, που μπορούν ομοίως να τροφοδοτήσουν με εκροές τον Δείκτη, με αποτέλεσμα η επίτευξη του τελικού στόχου του Προγράμματος (80 επιχειρήσεις) να κρίνεται ως επισφαλής.

CO08: Αύξηση της απασχόλησης σε επιχειρήσεις που ενισχύονται

Ο Δείκτης ομοίως τροφοδοτείται από τις εκροές των παρεμβάσεων ενδυνάμωσης της παραγωγικής δραστηριότητας των υφιστάμενων και προσέλκυσης νέων ΜΜΕ στις περιοχές εφαρμογής των στρατηγικών Ολοκληρωμένης Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης. Μέχρι την 31/12/2018 στις επιχειρήσεις της Δημοτικής Αγοράς της Πάφου διαπιστώθηκε αύξηση της απασχόλησης κατά 25 άτομα.

Η επίτευξη του τελικού στόχου (αύξηση απασχόλησης κατά 120 άτομα) είναι σε άμεση εξάρτηση με τον βαθμό ωρίμανσης και υλοποίηση των σχετικών παρεμβάσεων των ΟΒΑΑ.

Ε.Π. 4ε Προαγωγή στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλους τους τύπους περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων

Στην Επενδυτική Προτεραιότητα 4ε περιλαμβάνονται οι ακόλουθοι Δείκτες Εκροών:

4ε.1 Μήκος δικτύου ποδηλατοδιαδρομής που κατασκευάζεται

Μέχρι την 31.12.2018 η τιμή του Δείκτη παραμένει μηδενική. Οι αναμενόμενες εκροές από το ενταγμένο έργο αναβάθμισης οδικών υποδομών της Λεμεσού οριακά καλύπτουν την τιμή στόχο του Δείκτη.

4ε.3 Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται για βελτίωση της αστικής κινητικότητας

Σύμφωνα με τα στοιχεία του 2017 το ποσοστό επίτευξης του στόχου του Δείκτη 4ε.3, που συμμετέχει στο Πλαίσιο Επίδοσης του Άξονα Προτεραιότητας 6, ανήλθε το 2018 στο 104,97% (έργο αναβάθμισης και ενοποίησης δημοσίων δρόμων του Εμπορικού Παραδοσιακού Κέντρου της Πάφου). Αναμένεται επιβεβαίωση της τιμής επίτευξης του Δείκτη.

Παράλληλα, με την ολοκλήρωση του ως άνω έργου, καθώς και της αναβάθμισης οδικών υποδομών της Λεμεσού επιτυγχάνεται ο τελικός προγραμματικός στόχος.

Ε.Π. 6γ Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς

Στην Επενδυτική Προτεραιότητα 6γ περιλαμβάνονται οι ακόλουθοι Δείκτες Εκροών:

6γ.2 Υποδομές πολιτιστικού ενδιαφέροντος που υφίστανται βελτιωτικές παρεμβάσεις

Ο Δείκτης συμμετέχει στο Πλαίσιο Επίδοσης του Άξονα Προτεραιότητας 6 και με την ολοκλήρωση των τριών (3) έργων του Δήμου Πάφου (Αναβάθμιση και ανάδειξη του Μαρκιδείου Δημοτικού Θεάτρου Πάφου, Αποκατάσταση και Αξιοποίηση του Χανιού του Ιμπραήμ και Αποκατάσταση του κτιρίου του πρώην Κινηματοθεάτρου "Αττικών") έχει ήδη επιτευχθεί ο ενδιάμεσος στόχος (Ορόσημο 2018).

Για την επίτευξη της τελικής τιμής στόχου του 2023 απαιτείται, πέραν των ήδη ενταγμένων και υλοποιημένων έργων της Λευκωσίας (Ανάπλαση περιοχής Παλιού Δημαρχείου/Διαμόρφωση αρχαιολογικού Χώρου) και της Λεμεσού (Πράσινος περίπατος στα μνημεία της περιοχής) η ωρίμανση και υλοποίηση ενός ακόμη έργου.

CO39 Δημόσια ή εμπορικά κτίρια που κτίζονται ή ανακαινίζονται σε αστικές περιοχές

Η πρόοδος του Δείκτη μέχρι 31.12.2018 παραμένει μηδενική. Οι παρεμβάσεις που θα τροφοδοτήσουν με εκροές τον Δείκτη των στρατηγικών ΟΒΑΑΑ δεν έχουν ενεργοποιηθεί και δεν έχουν εντοπισθεί σχετικά ώριμα έργα, με αποτέλεσμα να είναι επισφαλής προς το παρόν η προοπτική επίτευξης του προγραμματικού στόχου.

Ε.Π. 6ε Ανάληψη δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος για την ανάπλαση των πόλεων, αναζωογόνηση και απολύμανση των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την προώθηση μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου

Στην Επενδυτική Προτεραιότητα 6ε περιλαμβάνεται ένας Δείκτης

CO38 Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται σε αστικές περιοχές

Αποτελεί Δείκτη του Πλαισίου Επίδοσης του Άξονα Προτεραιότητας 6. Ήδη μέχρι την 31.12.2018 έχουν επιτευχθεί ο ενδιάμεσος (Ορόσημο 2018) και ο τελικός προγραμματικός στόχος.

Ο Δείκτης τροφοδοτείται από τις εκροές των έργων αστικής ανάπλασης που υλοποιούνται/υλοποιήθηκαν στη Λεμεσό (ανάπλαση πλατειών), Λευκωσία (Πλατεία Ελευθερίας) και Πάφο (σύνδεση και ανάδειξη πλατειών και έργα ανάπλασης και ανάδειξης χώρων της Συνοικίας Μουττάλου).

9β Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και οποιωνδήποτε διακρίσεων μέσω της παροχής στήριξης για φυσική, οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση κοινοτήτων εντός αστικών και αγροτικών περιοχών

Τέλος, στην Επενδυτική Προτεραιότητα 9β περιλαμβάνεται ο Δείκτης CO37 Πληθυσμός που ζει σε περιοχές με στρατηγικές ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης, που μέχρι την 31.12.2017 έχει μηδενική τιμή, καθότι δεν έχουν ενεργοποιηθεί ακόμη οι παρεμβάσεις της Επενδυτικής Προτεραιότητας.

Δείκτες Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 6

Ως προς την πρόοδο των Δεικτών Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 6 καταγράφονται οι ακόλουθες επιδόσεις:

3α.4 Νέες επιχειρήσεις που δημιουργούνται στις αστικές περιοχές

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία του 2017 έχει υπερκαλυφθεί ο προγραμματικός στόχος. Προτείνεται η τροποποίηση του Δείκτη προκειμένου να εκφρασθούν με σαφέστερο τρόπο τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα, με στατιστικά ασφαλέστερο τρόπο.

4ε.1 Χρήση ιδιωτικών οχημάτων στις αστικές περιοχές

Εκκρεμεί η ανάθεση εμπειρογνωμοσύνης σχετικά με τη μεθοδολογία μέτρησης και τη μέτρηση του Δείκτη.

6γ.3 Επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους, μνημεία και μουσεία σε αστικές περιοχές

Ο ετήσιος αριθμός των επισκεπτών παρουσιάζει διακυμάνσεις. Ειδικότερα το 2017 είχε επιτευχθεί ο προγραμματικός στόχος, ενώ το 2018 η τιμή του Δείκτη υπολείπονταν κατά τι του προγραμματικού στόχου.

Με την ολοκλήρωση και λειτουργία των έργων που χρηματοδοτούνται από τον Άξονα Προτεραιότητας αναμένεται βελτίωση των σχετικών επιδόσεων και με τη συνδρομή και των λοιπών παραγόντων που επηρεάζουν τον Δείκτη (τουριστικές ροές, βελτίωση εισοδήματος πληθυσμού) σταθεροποίηση των επισκεπτών σε τιμές υψηλότερες του προγραμματικού στόχου.

6ε.2 Ποσοστό αστικών περιοχών που αναβαθμίζονται

Αναμένεται με την ολοκλήρωση των στρατηγικών ΟΒΑΑ η επίτευξη του προγραμματικού στόχου (ήδη το ποσοστό επίτευξης το 2018 ανήλθε στο 82%).

9β.2 Δυνατότητα εξυπηρέτησης των κοινωνικών υποδομών στις αστικές περιοχές

Δεν έχουν ενεργοποιηθεί εθνικές ή συγχρηματοδοτούμενες παρεμβάσεις που να συμβάλλουν στην επίτευξη του στόχου

Στη συνέχεια ακολουθεί ανά Ειδικό Στόχο αναλυτική παρουσίαση της ετήσιας προόδου των τιμών των Δεικτών Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 6.

Ειδικός 3α.1 Ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας στις αστικές περιοχές παρέμβασης

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	Τιμή Στόχος (2023)
3α.4	Νέες επιχειρήσεις που δημιουργούνται στις αστικές περιοχές	Πλήθος	9.612	2014	9.612	9.612	-	12.231	-	10.500

Ειδικός Στόχος 4ε.1 Βελτίωση της μετακίνησης στις αστικές περιοχές*

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	Τιμή Στόχος (2023)
4ε.1	Χρήση ιδιωτικών οχημάτων στις αστικές περιοχές	Ποσοστό μετακινήσεων με ιδιωτικό όχημα	85	2015						10.500

* εκκρεμεί έρευνα πεδίου για μέτρηση του δείκτη

Ειδικός Στόχος 6γ.1 Βελτίωση της ελκυστικότητας αστικών περιοχών πολιτιστικού ενδιαφέροντος

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	Τιμή Στόχος (2023)
6γ.3	Επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους, μνημεία και μουσεία σε αστικές περιοχές	Αριθμός επισκεπτών / έτος	124.415	2015	123.925	124.415	129.966	144.230	*	10.500

* εκκρεμεί η διάθεση των στοιχείων του έτους

Ειδικός Στόχος 6ε.1 Αναζωογόνηση υποβαθμισμένων αστικών περιοχών

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	Τιμή Στόχος (2023)
6ε.2	Ποσοστό αστικών περιοχών που αναβαθμίζονται	Ποσοστό	36	2015	-	36	36	41		10.500

Ειδικός Στόχος 9β.1 Βελτίωση της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών σε υποβαθμισμένες αστικές περιοχές

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	Τιμή Στόχος (2023)
9β.2	Δυνατότητα εξυπηρέτησης των κοινωνικών υποδομών στις αστικές περιοχές	άτομα/ημέρα	235	2015		235		372		10.500

Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα ΑΠ 6

Με βάση τη μεθοδολογία εκτίμησης της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της υλοποίησης των δράσεων του Προγράμματος, από το κατώτερο έως το ανώτερο επίπεδο διακριτών μερών του, όσον αφορά στον Άξονα Προτεραιότητας 6, σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα που ακολουθεί, διαπιστώνονται ανά Θεματικό Στόχο του Άξονα τα εξής:

Θεματικός Στόχος 3 Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων

Ο Θεματικός Στόχος 3 παρουσιάζει χαμηλό δείκτη αποτελεσματικότητας (0,291) και δείκτη αποδοτικότητας κάτω της μονάδας (0,84) επηρεαζόμενος από τη χαμηλή πρόοδο υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου του έργου «Ανέγερση Νέας Δημοτικής Αγοράς Λάρνακας», που εντάχθηκε στο πρόγραμμα το 2018.

Θεματικός Στόχος 4 Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς

Αντίστοιχα, ο Θεματικός Στόχος 4 παρουσιάζει σχετικά χαμηλό δείκτη αποτελεσματικότητας (0,474) και δείκτη αποδοτικότητας κάτω της μονάδας (0,89) επηρεαζόμενος από την πορεία υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου των δύο ενταγμένων το 2018 έργων του.

Θεματικός Στόχος 6 Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων

Ο δείκτης αποτελεσματικότητας του Θεματικού Στόχου 6 παρουσιάζει σχετικά υψηλό δείκτη αποτελεσματικότητας (0,767) και επηρεάζεται απ' το γεγονός ότι έξι (6) από τα δώδεκα (12) έργα, που διαθέτουν το 82% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων του ΘΣ, έχουν ολοκληρώσει ή ολοκληρώνουν το φυσικό τους αντικείμενο.

Αντίστοιχα υψηλός είναι και ο δείκτης αποδοτικότητας των ενταγμένων έργων (1,13).

Πίνακας 47. Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα του Α.Π. 6

Θ.Σ.	Τίτλος Έργου / Τίτλος Δράσης	Εντάξεις (ΔΔ)	Νομικές Δεσμεύσεις (ΔΔ)	Βαρύτητα Έργου στο σύνολο των έργων του Θ.Σ.	Δείκτης φυσικής ολοκλήρωσης Έργου	Σταθμισμένος Δείκτης Αποτελεσματικότητας Έργου / Δείκτης Αποτελεσματικότητας Θ.Σ.	Δαπάνες (ΔΔ)	% Απορρόφησης Π/Υ Έργου / Σχεδίου	Δείκτης Αποδοτικότητας Έργου - Δείκτης Αποδοτικότητας Θ.Σ.
1	2	3	4	5	8	7=6*5	8	9=8/3	10=6/9
3	Αποκατάσταση και εξωραϊσμός της Δημοτικής Αγοράς στην Πάφο	2.593.478,00	2.573.331,13	29,10%	1,0000	0,291	2.202.629,23	84,93%	1,18
3	Ανέγερση Νέας Δημοτικής Αγοράς Λάρνακας	6.320.000,00	6.204.566,76	70,90%	0,0000	0,000	888.810,20	14,06%	0,00
Θεματικός Στόχος 3 - Σύνολο		8.913.478,00	8.777.897,89	100,00%		0,291	3.091.439,43	34,68%	0,84
4	Αναβάθμιση και ενοποίηση δημοσίων δρόμων του Εμπορικού Παραδοσιακού Κέντρου, βελτίωση της κυκλοφοριακής διαχείρισης και ανάδειξη της Πλατείας Κέννεντυ στην Πάφο	8.692.992,00	8.410.340,39	47,35%	1,0000	0,474	7.812.535,57	89,87%	1,11
4	Φάση Ε: Σταθμός Μετεπιβίβασης στην Πλατεία Σολωμού, Φάση Ε - Κατασκευή Υπόγειου Χώρου Στάθμευσης στη Λεωφόρο Ομήρου	4.564.851,99	5.137.000,00	24,87%	0,2500	0,062	1.246.428,44	27,30%	0,92
4	Αναβάθμιση Υποδομών των Οδών Μισιαούλη και Καβάζογλου στη Λεμεσό	5.100.000,00	5.121.681,85	27,78%	0,0000	0,000	699.599,31	13,72%	0,00
Θεματικός Στόχος 4 - Σύνολο		18.357.843,99	18.669.022,24	100,00%		0,474	9.758.563,32	53,16%	0,89
6	Αναβάθμιση και ανάδειξη του Μαρκιδείου Δημοτικού Θεάτρου στην Πάφο και του περιβάλλοντος χώρου	3.871.776,00	4.118.158,10	6,62%	1,0000	0,066	3.610.522,53	93,25%	1,07
6	Αποκατάσταση και Αξιοποίηση του Χανιού του Ιμπραήμ στην Πάφο	3.154.452,40	3.094.526,71	5,39%	1,0000	0,054	2.713.955,40	86,04%	1,16

6	Αποκατάσταση του κτιρίου του πρώην Κινηματοθεάτρου "Αττικών" στην Πάφο	2.014.109,00	1.692.872,94	3,44%	1,0000	0,034	1.621.998,68	80,53%	1,24
6	Ανάπλαση, Αναδιαμόρφωση και Ανάδειξη Χώρων στη Συνοικία Μουττάλου στην Πάφο	3.816.205,00	3.724.576,61	6,53%	1,0000	0,065	3.466.675,87	90,84%	1,10
6	Σύνδεση και Ανάδειξη των Πλατειών 28ης Οκτωβρίου, Κωστή Παλαμά και Διονυσίου Σολωμού στην Πάφο	4.017.398,00	4.476.161,56	6,87%	1,0000	0,069	3.794.224,09	94,44%	1,06
6	Ανάπλαση της Πλατείας Ελευθερίας και του Περιβάλλοντα Χώρου - Φάση Β	31.089.000,00	24.007.923,76	53,16%	0,9000	0,478	23.196.638,66	74,61%	1,21
6	Ανάπλαση /Αναβάθμιση Δημοτικού Κήπου Λάρνακας και Εσωτερικών Αυλών και Παρόδια Φύτευση	1.057.039,76	928.598,23	1,81%	0,2951	0,005	311.938,53	29,51%	1,00
6	Ανάπλαση Περιοχής Συνοικίας Δημιουργικών Επιχειρήσεων - Φάση Α	1.931.777,00	1.516.559,80	3,30%	0,0000	0,000	0,00	0,00%	
6	Φάση Ε: Ανάπλαση Περιοχής Παλιού Δημαρχείου στην Εντός των Τειχών Πόλη της Λευκωσίας, Φάση Ε' - Διαμόρφωση Αρχαιολογικού Χώρου	928.000,00	856.088,00	1,59%	0,0811	0,001	69.388,70	7,48%	1,08
6	Ανάπλαση Πλατειών στη Λεμεσό - παρά την οδό Νίκου Ρούσσου, παρά την οδό Φιλελλήνων, Συντάγματος και Αναγέννησης	2.700.000,00	1.835.702,83	4,62%	0,3058	0,014	390.720,10	14,47%	2,11
6	Ανάπλαση Όψεων στην Περιοχή Παρέμβασης στη Λεμεσό	1.500.000,00	783.156,70	2,56%	0,1403	0,004	210.410,07	14,03%	1,00
6	Πράσινο Περιπάτο στα Θρησκευτικά, Ιστορικά και Αρχιτεκτονικά Μνημεία της Περιοχής Παρέμβασης στη Λεμεσό	2.400.000,00	2.312.939,18	4,10%	0,1006	0,004	241.518,62	10,06%	1,00
Θεματικός Στόχος 6 - Σύνολο		58.479.757,16	49.347.264,42	100,00%		0,767	39.627.991,25	67,76%	1,13

3.2.7 Άξονες Προτεραιότητας 7Α & 7Β «ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ»

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 7Α: ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ - ΕΤΠΑ

Στόχος: Ενίσχυση και βελτίωση της διοικητικής ικανότητας, οργάνωσης και λειτουργίας που απαιτείται για την εφαρμογή του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Ειδικό Στόχο:

- 7Α.1: Ενίσχυση της στελέχωσης, διοικητικής οργάνωσης και λειτουργίας των φορέων και των υποστηρικτικών δομών που εμπλέκονται στη διαχείριση, καθώς και υποστήριξη των συστημάτων και των διαδικασιών διαχείρισης και συντονισμού του συνόλου των παρεμβάσεων του ΕΤΠΑ.

Ενδεικτικές κατηγορίες έργων για την επίτευξη των Ειδικών Στόχων:

- Επέκταση και αναβάθμιση του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος, ώστε να υπάρχει πλήρης λειτουργική κάλυψη του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου και των απαιτήσεων του e-Cohesion.
- Ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων στους Φορείς Διαχείρισης Σχεδίων Χορηγιών που να υποστηρίζουν τις ανταλλαγές πληροφοριών μεταξύ Αιτητών, Δικαιούχων, Ενδιάμεσων Φορέων και Διαχειριστικής Αρχής.
- Ενέργειες για τη διαχείριση, την υλοποίηση, την παρακολούθηση, τις επαληθεύσεις και τον έλεγχο των παρεμβάσεων του ΕΤΠΑ, καθώς και ενέργειες που συμβάλλουν στη βελτίωση των οργανωτικών δομών και των διαδικασιών σχεδιασμού, υλοποίησης, παρακολούθησης και αξιολόγησης του προγράμματος.
- Παρεμβάσεις για την υποστήριξη του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου των Ε.Π., όσον αφορά τη διενέργεια επαληθεύσεων και ελέγχων και τη διασφάλιση γενικών αρχών των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου, όπως ορίζονται από το Άρθρο 72 του Καν. (ΕΕ) 1303/2013.
- Ανάπτυξη συστημάτων και μεθοδολογικών επαληθεύσεων και ελέγχου, περιλαμβανομένων εφαρμογών εξειδικευμένου λογισμικού το οποίο να υποστηρίζει και τα μέτρα καταπολέμησης της απάτης λαμβάνοντας υπόψη τους εντοπισθέντες κινδύνους που προκύπτουν από τις διαδικασίες επαληθεύσεων και ελέγχων.
- Τεχνικές επαληθεύσεις έργων περιλαμβανομένων και των ενεργειών ποιοτικού ελέγχου των δημόσιων έργων (όπου απαιτείται).
- Ενέργειες πληροφόρησης, προβολής και δημοσιότητας που απευθύνονται τόσο σε ενδιαφερόμενους φορείς, όσο και στην Κυπριακή και διεθνή κοινή γνώμη σχετικά με την πληροφόρηση και πρόσβαση σε όλα τα Επιχειρησιακά Προγράμματα.
- Εξειδίκευση και εφαρμογή Στρατηγικών Επικοινωνιακών Σχεδίων Δράσης, με σκοπό τη δημοσιοποίηση στους πολίτες της χώρας και της ΕΕ του ρόλου και των επιτευγμάτων της πολιτικής για τη συνοχή και των Ταμείων, του αντίκτυπου του Συμφώνου Εταιρικής Σχέσης, των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και των έργων, στην κυπριακή οικονομία και κοινωνία.
- Παρεμβάσεις για την υποστήριξη της αποτελεσματικότητας και ποιότητας της υλοποίησης των Ε.Π., με την παροχή εξειδικευμένων μελετών, παροχή υπηρεσιών τεχνικών συμβούλων και εμπειρογνωμοσυνών.
- Πραγματοποίηση συνεδρίων, ημερίδων, συναντήσεων εργασίας, εκδηλώσεων για ανταλλαγή τεχνογνωσίας σε ειδικά θέματα που άπτονται της εφαρμογής του Ε.Π., καθώς και για την εκπόνηση των προβλεπόμενων από τα Άρθρα 54, 55 και 56 του Καν. (ΕΕ) 1303/2013 αξιολογήσεων.
- Εκπαίδευση των στελεχών της Διαχειριστικής Αρχής, των Φορέων Διαχείρισης ή/και των Δικαιούχων σε όσες περιπτώσεις καθίσταται αναγκαίο και ιδιαίτερα κατά την προετοιμασία των παρεμβάσεων αλλά και κατά τη διάρκεια εκτέλεσης των παρεμβάσεων σε τομείς όπου εντοπίζονται ιδιαίτερες αδυναμίες (π.χ. διαχείριση συμβάσεων).
- Παρεμβάσεις που αφορούν σε τεχνική συνδρομή που παρέχεται με Πρωτοβουλία της Επιτροπής σχετικά με την προετοιμασία, παρακολούθηση, διοικητική και τεχνική συνδρομή, αξιολόγηση και δημοσιονομικό έλεγχο, τα οποία είναι αναγκαία για την εφαρμογή των διατάξεων του Καν. (ΕΕ) 1303/2013 και προσδιορίζονται από το Άρθρο 58 του Κανονισμού. Περιλαμβάνονται επίσης υπηρεσίες τεχνικής υποστήριξης σύμφωνα με το Άρθρο 25 του Καν. (ΕΕ) 1303/2013.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 7B: ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ – ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ

Στόχος: Ενίσχυση και βελτίωση της διοικητικής ικανότητας, οργάνωσης και λειτουργίας που απαιτείται για την εφαρμογή του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Ειδικό Στόχο:

- 7B.1: Ενίσχυση της στελέχωσης, διοικητικής οργάνωσης και λειτουργίας των φορέων και των υποστηρικτικών δομών που εμπλέκονται στη διαχείριση, καθώς και υποστήριξη των συστημάτων και των διαδικασιών διαχείρισης και συντονισμού του συνόλου των παρεμβάσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος καθώς και του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Απασχόληση, Ανθρώπινοι Πόροι και Κοινωνική Συνοχή»

Ενδεικτικές κατηγορίες έργων για την επίτευξη των Ειδικών Στόχων:

- Περιλαμβάνεται το σύνολο των Ενδεικτικών Δράσεων που περιγράφονται στον Άξονα Προτεραιότητας 7Α και επιπλέον οι ακόλουθες Ενδεικτικές Κατηγορίες Έργων:
- Δράσεις υποστήριξης των Δικαιούχων, με τη δημιουργία κατάλληλων μηχανισμών υποστήριξης (task forces), την οργάνωση ειδικών εκπαιδευτικών σεμιναρίων, την επεξεργασία οδηγών ωρίμανσης και εκτέλεσης έργων, την ανάπτυξη πληροφοριακών εφαρμογών κλπ από Φορείς διαχείρισης Σχεδίων Χορηγιών σε συνεργασία με τη Διαχειριστική Αρχή.
 - Παροχές τεχνικής στήριξης από τη Διαχειριστική Αρχή ή και τον κατά περίπτωση αρμόδιο Ενδιάμεσο Φορέα στον προγραμματισμό και την προετοιμασία των παρεμβάσεων, τις διαδικασίες διαχείρισής τους, τις διαδικασίες παρακολούθησής τους, την προετοιμασία και υποβολή εκθέσεων και παρακολούθηση των αποτελεσμάτων σε τοπικούς φορείς (Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης) οι οποίοι εμπλέκονται στις διαδικασίες προγραμματισμού και υλοποίησης αναπτυξιακών παρεμβάσεων μέσω τοπικών πρωτοβουλιών.

Πρόσδος Υλοποίησης Οικονομικού Αντικειμένου των Αξόνων Προτεραιότητας 7Α & 7B

Η συγχρηματοδοτούμενη Δημόσια Δαπάνη του Άξονα Προτεραιότητας 7Α ανέρχεται σε **€7.469.433** και αντιπροσωπεύει το **2,12%** και **1,07%** του προϋπολογισμού του **ΕΤΠΑ** και του **ΕΠΑΑΑ** αντίστοιχα.

Αντίστοιχα, η συγχρηματοδοτούμενη Δημόσια Δαπάνη του Άξονα Προτεραιότητας 7B ανέρχεται σε **€18.284.356** και αντιπροσωπεύει το **5,27%** και **2,61%** του προϋπολογισμού του **Ταμείου Συνοχής** και του **ΕΠΑΑΑ** αντίστοιχα.

Τα αναλυτικά οικονομικά στοιχεία των Αξόνων Προτεραιότητας 7Α και 7B αποτυπώνονται στον Πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 48. Οικονομικά Στοιχεία ΑΠ 7Α & 7B

ΑΠ	Κατανομή Π/Υ	Π/Υ Προσλήσεων	Αριθμός ενταγμένων Έργων	Εντάξεις	Νομικές Δεσμεύσεις	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
ΑΠ 7Α	7.469.433,00	7.800.000,00	4	10.737.771,84	9.828.994,07	3.967.659,87	3.967.659,87
ΑΠ 7B	18.284.356,00	21.500.000,00	5	28.768.602,40	20.663.560,77	8.437.181,07	8.423.234,10
Σύνολα	25.753.789,00	29.300.000,00	9	39.354.054,24	29.347.441,37	5.863.710,62	5.863.710,62

* όλα τα ποσά περιλαμβάνουν την κοινοτική και εθνική συνδρομή

Στον Άξονα Προτεραιότητας 7Α έχουν εκδοθεί Προσλήσεις προϋπολογισμού δημόσιας δαπάνης ύψους 7,8 εκ. € (**104,43%** του προϋπολογισμού του Άξονα) και έχουν ενταχθεί συνολικά **4 έργα**, συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης **10,74** εκ. € (**143,68%** του προϋπολογισμού του ΑΠ 7Α ή το **1,53%** των συνολικών πόρων του ΕΠΑΑΑ).

Έχουν αναληφθεί **νομικές δεσμεύσεις ύψους 9,83 εκ. €**, ήτοι το **113,59%** του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας ή το 91,59% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων. Οι **δαπάνες** ανέρχονται σε **3,97 εκ. €** (επικυρωμένη συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη των ενταγμένων έργων), αντιπροσωπεύοντας το **53,12%** του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας ή το 36,97% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων.

Αντίστοιχα, στον Άξονα Προτεραιότητας 7B έχουν εκδοθεί Προσκήσεις προϋπολογισμού δημόσιας δαπάνης ύψους **21,5 εκ. € (117,59% του προϋπολογισμού του Άξονα)** και έχουν **ενταχθεί συνολικά 5 έργα**, συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης **28,77 εκ. € (157,34% του προϋπολογισμού του ΑΠ 7B)** ή το **4,11%** των συνολικών πόρων του ΕΠΑΑΑ).

Έχουν αναληφθεί **νομικές δεσμεύσεις ύψους 20,66 εκ. €**, ήτοι το **113,01%** του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας ή το 71,83% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων. Οι **δαπάνες** ανέρχονται σε **8,42 εκ. €** (επικυρωμένη συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη των ενταγμένων έργων), αντιπροσωπεύοντας το **46,07%** του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας ή το 29,28% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων.

Ενταγμένα Έργα των Αξόνων Προτεραιότητας 7A & 7B

Η κατάσταση των ενταγμένων ανά Άξονα Προτεραιότητας έργων έχει ως ακολούθως:

Α.Π. 7Α Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής - ΕΤΠΑ

Στο πλαίσιο της Πρόσκλησης του Άξονα Προτεραιότητας 7Α έχουν ενταχθεί τα ακόλουθα έργα:

- α. *Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής του Άξονα Προτεραιότητας για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη - ΜΕΤ (Δικαιούχος: Υπουργείο Εσωτερικών)*

Το έργο αφορά στην ενίσχυση του Ενδιάμεσου Φορέα / Μονάδας Ευρωπαϊκών Ταμείων (ΜΕΤ) του Υπουργείου Εσωτερικών με σκοπό τη διασφάλιση της αποτελεσματικής και αποδοτικής διαχείρισης και υλοποίησης των έργων που υλοποιούνται στα πλαίσια του Άξονα Προτεραιότητας για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020», καθώς και τη δημοσιότητα του εν λόγω Άξονα Προτεραιότητας.

Το έργο στοχεύει κυρίως στη βελτίωση του Συστήματος Διαχείρισης της ΜΕΤ όσον αφορά στην αξιολόγηση / ένταξη έργων, την παρακολούθηση και έλεγχο της υλοποίησης των έργων, την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των έργων που υλοποιούνται από τους επιλέξιμους Δικαιούχους και τη δημοσιότητα του σχετικού Άξονα Προτεραιότητας (με μικρό αριθμό δράσεων κατάρτισης και δημοσιότητας /πληροφόρησης).

- β. *Τεχνική Βοήθεια του ΕΤΠΑ - ΚΟΤ (Δικαιούχος: Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού)*

Το έργο αποσκοπεί στην υποστήριξη του Ενδιάμεσου Φορέα για υλοποίηση του "Σχεδίου Χορηγιών επενδύσεων εμπλουτισμού και εκσυγχρονισμού του τουριστικού προϊόντος για την

επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου" μέσω της ενίσχυσης της διοικητικής οργάνωσης και λειτουργίας των υποστηρικτικών δομών διαχείρισης, διοίκησης της εφαρμογής του και ειδικότερα τον προγραμματισμό, σχεδιασμό, προετοιμασία, αξιολόγηση, παρακολούθηση, δημοσιότητα και έλεγχο.

- γ. *Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής ΕΤΠΑ- Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (Δικαιούχος: Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού)*

Το έργο αφορά στην τεχνική υποστήριξη της εφαρμογής των Σχεδίων Χορηγιών που υλοποιεί το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού/ Ενδιάμεσος Φορέας κατά τη Προγραμματική Περίοδο 2014-2020.

Αναλυτικότερα, περιλαμβάνει δράσεις προώθησης και δημοσιότητας των Σχεδίων Χορηγιών (π.χ. διοργάνωση στοχευμένων εκδηλώσεων σχετικών με τα Σχέδια Χορηγιών για ενημέρωση/πληροφόρηση των ενδιαφερομένων κτλ.), δράσεις που αφορούν έξοδα προβολής/διαφήμισης, δημοσιεύσεων, έντυπα κτλ. καθώς και έξοδα που αφορούν την αγορά ηλεκτρονικών υπολογιστών και άλλου λοιπού εξοπλισμού απαραίτητου για την υλοποίηση των εν λόγω Σχεδίων, καθώς και ανάπτυξης αναγκαίου λογισμικού για ηλεκτρονική υποβολή των αιτήσεων.

Επιπρόσθετα, περιλαμβάνει μισθούς των υπαλλήλων που εργάζονται στα εν λόγω Σχέδια, μίσθωση υπηρεσιών για οποιεσδήποτε ανάγκες προκύψουν όπως για συμβούλους/εμπειρογνώμονες, τεχνικούς ελέγχους και επαληθεύσεις, υπερωρίες για αξιολόγηση των αιτήσεων, εκπαιδευτικά ταξίδια και σεμινάρια, διάφορες μελέτες, κτλ.

- δ. *Τεχνική Υποστήριξη του ΕΤΠΑ - ΙΠΕ (Δικαιούχος: Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας)*

Το Έργο περιλαμβάνει τις αναγκαίες ενέργειες για την αποτελεσματική, έγκαιρη και αποδοτική εφαρμογή των Σχεδίων Χορηγιών που διαχειρίζεται ο Ενδιάμεσος Φορέας.

Οι ενέργειες αυτές αφορούν σε όλα τα στάδια εργασίας του Ιδρύματος στο πλαίσιο του σχεδιασμού και παρακολούθησης της υλοποίησης των Σχεδίων Χορηγιών που διαχειρίζεται από την προετοιμασία των Προσκλήσεων, την υποδοχή και αξιολόγηση των προτάσεων, την υπογραφή των συμφωνιών χρηματοδότησης, την παρακολούθηση και τον έλεγχο της ορθής υλοποίησης των έργων που συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και την καταχώριση των σχετικών στοιχείων στο ΟΠΣ. Περιλαμβάνονται επίσης δράσεις Πληροφόρησης και Δημοσιότητας.

Α.Π. 7Β Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής – Ταμείο Συνοχής

Στο πλαίσιο της Πρόσκλησης του Άξονα Προτεραιότητας 7Β έχουν ενταχθεί τα ακόλουθα έργα:

- α. *Τεχνική Βοήθεια - ΤΣ (Δικαιούχος: Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου)*

Το έργο περιλαμβάνει τις αναγκαίες ενέργειες με σκοπό την ενίσχυση της ΥΕΕ ώστε να μπορεί να ανταπεξέλθει απρόσκοπτα, αποτελεσματικά και αποδοτικά στις υποχρεώσεις της ως Αρχή Ελέγχου, μέσω της χρηματοδότησης των μισθών του προσωπικού και δράσεων για κατάρτιση

και δικτύωση, του κόστους ενοικίασης κτιρίων, της αγοράς εξοπλισμού, της συντήρησης του ελεγκτικού λογισμικού και της αγοράς υπηρεσιών από τρίτους/άλλους ελεγκτικούς φορείς για την διενέργεια ελέγχων πράξεων/συστημάτων.

β. Τεχνική Υποστήριξη της Μονάδας Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (Δικαιούχος: Μονάδα ΕΚΤ / Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων)

Το έργο περιλαμβάνει τις αναγκαίες ενέργειες για την αποτελεσματική, έγκαιρη και αποδοτική εφαρμογή του Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΕΠ) «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή» 2014-20. Οι ενέργειες αυτές αφορούν κυρίως τη διαχείριση, συμπεριλαμβανομένων ενεργειών για το σχεδιασμό και την προετοιμασία της υλοποίησης του προγράμματος καθώς και ενεργειών για την επιλογή των έργων, την παρακολούθηση, τη δημοσιότητα και την εφαρμογή και έλεγχο του ΕΠ και των έργων που εντάσσονται σε αυτό.

γ. Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής του Ταμείου Συνοχής στη Διαχειριστική Αρχή (Δικαιούχος: ΓΔ ΕΠΣΑ)

Το έργο στοχεύει στην υποβοήθηση της επιτάχυνσης της υλοποίησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων καθώς και στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας του συστήματος διαχείρισης, παρακολούθησης και ελέγχου, προκειμένου να εξασφαλιστεί η μέγιστη δυνατή αποδοτικότητα των κοινοτικών και εθνικών πόρων. Οι δράσεις τεχνικής βοήθειας αφορούν στην αναβάθμιση και προσαρμογή του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (ΟΠΣ), στη συντήρηση και λειτουργική υποστήριξη του ΟΠΣ, στη διοργάνωση συνεδριών Επιτροπών Παρακολούθησης, στη διοργάνωση ημερίδων πληροφόρησης, στην εκπόνηση αξιολογήσεων και σε δράσεις κατάρτισης και δικτύωσης.

δ. Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής Ταμείου Συνοχής-Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας (Δικαιούχος: Γενικό Λογιστήριο)

Το έργο έχει ως στόχο την ενίσχυση της διοικητικής οργάνωσης και λειτουργίας της Διεύθυνσης Επαληθεύσεων και Πιστοποίησης του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας. Με το έργο αυτό καλύπτεται το μισθολογικό κόστος των υπαλλήλων της Διεύθυνσης Επαληθεύσεων και Πιστοποίησης του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας, το κόστος συμμετοχής τόσο του προσωπικού της Διεύθυνσης Επαληθεύσεων και Πιστοποίησης όσο και του προσωπικού της Διεύθυνσης Δημοσίων Συμβάσεων σε προγράμματα επιμόρφωσης τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό, την αγορά εξοπλισμού (μηχανογραφικού και άλλου εξοπλισμού) για την κάλυψη των αναγκών της Διεύθυνσης Επαληθεύσεων και Πιστοποίησης και την κάλυψη επιδόματος οδοιπορικών και επιδόματος εκτός έδρας για το προσωπικό της Διεύθυνσης Επαληθεύσεων και Πιστοποίησης.

ε. Τεχνική Βοήθεια Ταμείου Συνοχής στο Υπουργείο Μεταφορών Επικοινωνιών και Έργων (Δικαιούχος: Διεύθυνση Ελέγχου / Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων)

Σκοπός του έργου είναι η μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας της υλοποίησης όλων των συγχρηματοδοτούμενων έργων που ανατέθηκαν στην Διεύθυνση Ελέγχου για την περίοδο 2014-2020. Προβλέπεται η ενίσχυση της στελέχωσης και οργάνωσης

του Ενδιάμεσου Φορέα (Διεύθυνσης Ελέγχου, η διοργάνωση εκπαιδευτικών σεμιναρίων και δράσεις δημοσιότητας και πληροφόρησης.

Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα ΑΠ 7Α & 7Β

Το σύνολο των Δεικτών Αποτελέσματος των Αξόνων της Τεχνικής Βοήθειας έχει καλύψει τους προγραμματικούς στόχους.

Λόγω της διαφορετικότητας των κατηγοριών των ενεργειών που περιλαμβάνονται στα έργα τεχνικής βοήθειας, τα οποία στο επίπεδο της φυσικής υλοποίησης είναι αδύνατο να ομογενοποιηθούν έχει γίνει η παραδοχή ότι το ποσοστό υλοποίησης του φυσικού τους αντικειμένου ταυτίζεται με το ποσοστό απορρόφησης του προϋπολογισμού τους.

Αυτό έχει ως αποτέλεσμα ο δείκτης αποτελεσματικότητας να ανέρχεται στο ποσοστό απορρόφησης του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων και ο δείκτης αποδοτικότητας στη μονάδα.

3.3 ΠΡΟΟΔΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ ΑΝΑ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΣΤΟΧΟ ΚΑΙ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Στην Ενότητα που ακολουθεί γίνεται ανάλυση της πορείας υλοποίησης του Προγράμματος ανά Θεματικό Στόχο και Κατηγορία Παρέμβασης με ημερομηνία αναφοράς την 31/12/2018.

3.3.1 Πρόοδος υλοποίησης ανά Θεματικό Στόχο

Η **κατανομή της Κοινοτικής Συνδρομής ανά Θεματικό Στόχο**, όπως έχει αποτυπωθεί στην Ενότητα 2.2 αντανakλά την επικέντρωση της στρατηγικής του ΕΠΑΑΑ στην αντιμετώπιση του προβλήματος της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας (Θεματικοί Στόχοι 1, 2 & 3, στους οποίους έχει κατανεμηθεί το 32,7% της Κοινοτικής Συνδρομής) στο πλαίσιο της στρατηγικής της ΣΕΣ για αναδιάρθρωση της οικονομίας, στήριξη παραγωγικού της τομέα και αντιμετώπιση των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης, όπως αυτές εκδηλώνονται σε οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο.

Επιπλέον, περίπου το 19,28% των πόρων της Κοινοτικής Συνδρομής βρίσκονται σε συνάφεια με την πολιτική για την κλιματική αλλαγή, συμβάλλοντας στους αντίστοιχους εθνικούς στόχους της χώρας στον τομέα αυτό αλλά και στη φιλοδοξία, σε επίπεδο Ε.Ε., να αφιερωθεί ένα σημαντικό ελάχιστο ποσοστό του συνόλου των πόρων που διατίθεται στα Κράτη-Μέλη της Ένωσης από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία στους στόχους της κλιματικής αλλαγής.

Την υψηλότερη χρηματοδοτική βαρύτητα στους συνολικούς πόρους του ΕΠΑΑΑ κατέχει ο Θεματικός Στόχος 6 (30,99%), στον οποίο κατανέμεται το 15% των πόρων του ΕΤΠΑ και το 47,3% των πόρων του Ταμείου Συνοχής.

Ο Θεματικός Στόχος 4 συγκεντρώνει τη δεύτερη μεγαλύτερη χρηματοδοτική βαρύτητα του ΕΠ (22,36%) και περιέχεται ομοίως σε τρεις Άξονες Προτεραιότητας του ΕΠΑΑΑ (2 του ΕΤΠΑ και 1 του Ταμείου Συνοχής).

Τέλος, σημαντική χρηματοδοτική βαρύτητα έχει δοθεί στον τομέα των μεταφορών και τις βασικές υποδομές δικτύων (Θεματικός Στόχος 7, στον οποίο έχει κατανεμηθεί το 11,67% των πόρων του Ταμείου Συνοχής) με στόχο τη δημιουργία απαραίτητων υποδομών μεταφορών για την επέκταση δυναμικότητας των λιμένων της χώρας (Λιμένας Λεμεσού) και την ολοκλήρωση των συνδέσεων των λιμένων της χώρας με το Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών.

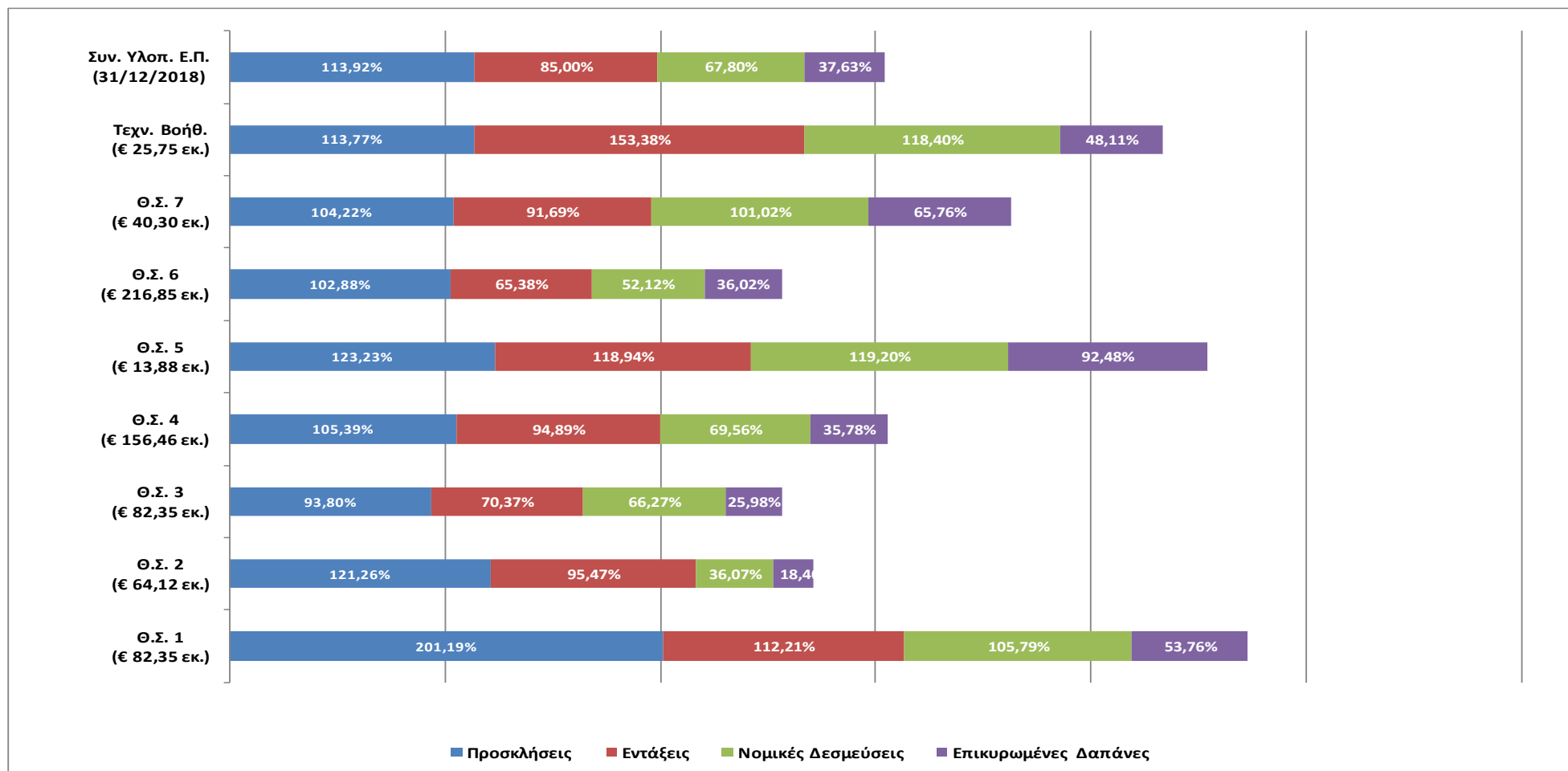
Στο πλαίσιο αυτού του χρηματοδοτικού στρατηγικού προσανατολισμού του ΕΠΑΑΑ, μέχρι την **31/12/2018 είχαν ενεργοποιηθεί όλοι οι Θεματικοί Στόχοι** του Προγράμματος, **πλην του Θεματικού Στόχου 9 «Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας»** που εντάσσεται στον Άξονα Προτεραιότητας 6 «Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη».

Η πορεία οικονομικής ολοκλήρωσης του ΕΠΑΑΑ (ενεργοποιημένοι πόροι, Δημόσια Δαπάνη των ενταγμένων έργων, των νομικών δεσμεύσεων και των πιστοποιημένων δαπανών των ενταγμένων έργων) ανά Θεματικό Στόχο παρατίθενται στον Πίνακα και το Διάγραμμα που ακολουθεί.

Πίνακας 49. Πορεία Οικονομικής Υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ ανά Θεματικό Στόχο

Θεματικός Στόχος		Π/Υ Δημόσιας Δαπάνης	Προσκλήσεις	Εντάξεις	Νομικές Δεσμεύσεις	Επικυρωμένες Δαπάνες
1	Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	€ 82.352.942,00	€ 165.690.000,00	€ 92.411.997,48	€ 87.122.713,08	€ 44.275.868,43
2	Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών	€ 64.117.648,00	€ 77.750.000,00	€ 61.210.921,68	€ 23.127.972,39	€ 11.797.320,09
3	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων	€ 82.352.941,00	€ 77.250.000,00	€ 57.950.564,34	€ 54.573.942,18	€ 21.393.754,35
4	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	€ 156.464.707,00	€ 164.900.000,00	€ 148.473.303,28	€ 108.834.910,05	€ 55.983.179,27
5	Πρωώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων	€ 13.881.814,00	€ 17.107.000,00	€ 16.511.654,40	€ 16.547.354,49	€ 12.838.102,44
6	Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	€ 216.855.676,00	€ 223.100.000,00	€ 141.790.305,38	€ 113.029.972,88	€ 78.108.124,37
7	Πρωώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	€ 40.300.000,00	€ 42.000.000,00	€ 36.950.740,97	€ 40.709.738,26	€ 26.501.766,85
9	Πρωώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας	€ 17.647.058,00	-	-	-	-
Τεχνική Υποστήριξη		€ 25.753.789,00	€ 29.300.000,00	€ 39.500.374,24	€ 30.492.554,84	€ 12.390.893,97
Σύνολο		€ 699.726.575,00	€ 797.097.000,00	€ 594.799.861,77	€ 474.439.158,17	€ 263.289.009,77
% Π/Υ του ΕΠΑΑΑ			113,92%	85,00%	67,80%	37,63%

Διάγραμμα 21. Πορεία Οικονομικής Υλοποίησης Ε.Π. ανά Θ.Σ. (% επί των προγραμματικών τους πόρων)

Μέχρι την 31/12/2018 **Θεματικός Στόχος με τους υψηλότερους ενεργοποιημένους πόρους ήταν ο Θεματικός Στόχος 6** (223,1 εκ. € ή το 27,99% των συνολικά ενεργοποιημένων πόρων του ΕΠΑΑΑ). **Ακολουθούσαν οι Θεματικοί Στόχοι 1 και 3Α** (20,79% και 20,69% των συνολικά ενεργοποιημένων πόρων του ΕΠΑΑΑ).

Ως προς το **βαθμό ενεργοποίησης των διαθέσιμων πόρων στην πρώτη θέση βρίσκεται ο Θεματικός Στόχος 1** (η Δημόσια Δαπάνη των Προσκλήσεων του Θεματικού Στόχου ανήλθε στο **201,51%** των κατανεμημένων σε αυτόν πόρων).

Ακολουθούν οι Θεματικοί Στόχοι 5 και 2 (123,3% και 121,26% αντίστοιχα), ενώ ο **Θεματικός Στόχος 3** είναι ο μοναδικός που **δεν έχει ενεργοποιήσει το σύνολο των πόρων του** (93,80%).

Οι Θεματικοί Στόχοι 1 και 5 παρουσιάζουν υπερδέσμευση του προϋπολογισμού τους ύψους € 12,69 εκ. (η Δημόσια επιλέξιμη Δαπάνη των ενταγμένων έργων τους ανήλθε στο 112,21% και 118,94% αντίστοιχα των κατανεμημένων σε αυτούς πόρων).

Αναλυτικότερα ανά Θεματικό Στόχο εντοπίζονται τα ακόλουθα:

Θεματικός Στόχος 1 - Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας

Στον Θεματικό Στόχο 1 έχουν ενταχθεί συνολικά 85 έργα (εκ των οποίων δύο είναι έργα Δημοσίων Συμβάσεων) συνολικής δημόσιας επιλέξιμης δαπάνης ύψους € 92,41 εκ. .

Στον ΘΣ 1 εντοπίζεται **υψηλή ενεργοποίηση** των προγραμματικών του πόρων (υπερδιπλάσια της κατανομής του Προγράμματος - **1η καλύτερη επίδοση** μεταξύ όλων των Θεματικών Στόχων του ΕΠΑΑΑ), **υψηλός βαθμός δέσμευσης των πόρων του** με βάση τον προϋπολογισμό των ενταγμένων έργων και το ύψος των νομικών τους δεσμεύσεων (**2η καλύτερη επίδοση** μεταξύ όλων των Θεματικών Στόχων του ΕΠΑΑΑ) και **υψηλός βαθμός απορρόφησης των πόρων του** (53,76% που αποτελεί την 3η καλύτερη επίδοση).

Οι επιδόσεις των ενταγμένων έργων του επηρεάζονται καθοριστικά από τα δύο (2) υψηλού προϋπολογισμού (87,4% του συνολικού προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων) και ικανοποιητικού βαθμού υλοποίησης ενταγμένα έργα Δημοσίων Συμβάσεων που αφορούν στη δημιουργία ερευνητικών υποδομών του Πανεπιστημίου της Κύπρου.

Στο επίπεδο της υλοποίησης εξαιρετικά **χαμηλή παραμένει η συμβολή του Προγράμματος στη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ της ακαδημαϊκής γνώσης και των αναγκών της παραγωγικής δραστηριότητας**, καθώς και στην **ενίσχυση των επιχειρηματικών επενδύσεων σε δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας**.

Θεματικός Στόχος 2 - Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών

Στον Θεματικό Στόχο 2 έχουν ενταχθεί συνολικά επτά (7) έργα Δημοσίων Συμβάσεων συνολικής δημόσιας επιλέξιμης δαπάνης ύψους € 23,13 εκ..

Στον ΘΣ 2 εντοπίζεται **υψηλή ενεργοποίηση** των προγραμματικών του πόρων (Προσκλήσεις που αντιστοιχούν στο 121,26% των πόρων του) και **ικανοποιητικός βαθμός δεσμευμένων πόρων** (95,47%).

Στον ΘΣ εντοπίζονται δυσκολίες στην ωρίμανση των έργων (τέσσερα από τα επτά έργα του εντάχθηκαν τυπικά εντός του 2018), ενώ παρουσιάζει **εξαιρετικά χαμηλό βαθμό νομικών δεσμεύσεων και απορρόφησης των πόρων του**, με τις σχετικές επιδόσεις να είναι οι χαμηλότερες όλων των ΘΣ (36,07% και 18,40%).

Παρά το υψηλό βαθμό ενεργοποίησης των πόρων του ΘΣ, δεν έχουν ενεργοποιηθεί οι παρεμβάσεις που στοχεύουν στην ενίσχυση της ψηφιακής επιχειρηματικότητας, του ψηφιακού γραμματισμού, της ηλεκτρονικής ένταξης και προσβασιμότητας.

Θεματικός Στόχος 3 - Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων

Στον Θεματικό Στόχο 3 **έχουν ενταχθεί συνολικά 426 έργα** και ειδικότερα **421 έργα επενδύσεων** Σχεδίων Χορηγιών που αφορούν στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ, καθώς και της γυναικείας και νεανικής επιχειρηματικότητας, **τρία (3) έργα Δημοσίων Συμβάσεων** που αφορούν στη **χρήση χρηματοδοτικών εργαλείων**, την **παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών** προς τις ΜΜΕ και την **προβολή του τουριστικού προϊόντος** και τέλος δύο (2) **έργα Δημοσίων Συμβάσεων για τη δημιουργία υποδομών ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας** (Δημοτικές Αγορές).

Ο ΘΣ 3 είναι ο μοναδικός Θεματικός Στόχος που δεν έχει ενεργοποιήσει το σύνολο των πόρων του (οι σχετικές Προσκλήσεις αντιστοιχούν στο 93,80% των πόρων του). Παράλληλα, μεταξύ όλων των ΘΣ, παρουσιάζει τη **δεύτερη και τρίτη χαμηλότερη επίδοση ως προς το βαθμό δέσμευσης των πόρων του** με βάση τη **δημόσια επιλέξιμη δαπάνη ενταγμένων έργων** και τις **νομικές δεσμεύσεις** (70,37% και 66,27% αντίστοιχα των πόρων του).

Ως προς το **βαθμό απορρόφησης των πόρων του** παρουσιάζει τη **δεύτερη χαμηλότερη επίδοση** μεταξύ όλων των ΘΣ (25,98%), γεγονός που επηρεάζεται από τις σύνθετες διαδικασίες ωρίμανσης των παρεμβάσεων και πιστοποίησης της υλοποίησης των έργων Σχεδίων Χορηγιών.

Θεματικός Στόχος 4 - Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς

Αποτελεί τον ΘΣ με τη **δεύτερη υψηλότερη χαμηλότερη χρηματοδοτική βαρύτητα** στο Πρόγραμμα (22,36% των συνολικών πόρων του Προγράμματος) στον οποίο έχουν ενταχθεί οκτώ (8) έργα Δημοσίων Συμβάσεων.

Στον ΘΣ 4Α εντοπίζεται **υψηλή ενεργοποίηση** των προγραμματικών του πόρων (Προσκλήσεις που αντιστοιχούν στο 105,39% των πόρων του) και **ικανοποιητικός βαθμός δεσμευμένων πόρων** με βάση τη δημόσια επιλέξιμη δαπάνη ενταγμένων έργων (94,89%).

Αντίστοιχα **χαμηλός είναι ο βαθμός των νομικών δεσμεύσεων** των ενταγμένων έργων του (69,56% των πόρων του ΘΣ που αποτελεί την τρίτη χαμηλότερη επίδοση μεταξύ όλων των ΘΣ), ενώ **ο βαθμός απορρόφησης είναι χαμηλότερος του μέσου όρου του Προγράμματος** (35,78%)

Θεματικός Στόχος 5 - Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων

Αποτελεί τον ΘΣ με τη **χαμηλότερη χρηματοδοτική βαρύτητα** στο Πρόγραμμα (1,98% των συνολικών πόρων του Προγράμματος) στον οποίο έχουν ενταχθεί έξη (6) έργα Δημοσίων Συμβάσεων.

Ο ΘΣ 5 παρουσιάζει τις **καλύτερες επιδόσεις** ως προς το **βαθμό δέσμευσης των προγραμματικών πόρων** (Δημόσια Δαπάνη ενταγμένων έργων 118,94% και νομικές δεσμεύσεις 119,20 των πόρων του) και **απορρόφησης των προγραμματικών πόρων** (92,48%), ενώ παρουσιάζει την τρίτη καλύτερη επίδοση ως προς το βαθμό **ενεργοποίησης των κατανεμημένων σε αυτόν πόρων**.

Θεματικός Στόχος 6 - Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων

Αποτελεί τον ΘΣ με την **υψηλότερη χρηματοδοτική βαρύτητα** στο Πρόγραμμα (30,99% των συνολικών πόρων του Προγράμματος) στον οποίο έχουν είκοσι τέσσερα έργα (24) έργα Δημοσίων Συμβάσεων, συνολικής δημόσιας επιλέξιμης δαπάνης ύψους €141,79 εκ., κατανεμημένα σε τρεις Άξονες Προτεραιότητας του Προγράμματος.

Ο ΘΣ 6 παρουσιάζει **υψηλό βαθμό ενεργοποίησης** των πόρων του (102,88%), τη **χαμηλότερη επίδοση ως προς τη δέσμευση των πόρων του** (η δημόσια επιλέξιμη δαπάνη των ενταγμένων έργων του αντιστοιχεί στο 65,38% των προγραμματικών πόρων του) και **χαμηλές επιδόσεις** (τη δεύτερη χαμηλότερη επίδοση μετά τον ΘΣ 2) **στις νομικές δεσμεύσεις και στην απορρόφηση των πόρων** (52,12% και 36,02% αντίστοιχα).

Σημειώνεται ότι **μικρή εξακολουθεί να είναι η ενεργοποίηση και υλοποίηση παρεμβάσεων** που αφορούν στην προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και του εδάφους των ευαίσθητων περιβαλλοντικά περιοχών.

Θεματικός Στόχος 7 - Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων

Στον ΘΣ 7 έχουν ενταχθεί δύο (2) έργα (Αναβάθμιση Λιμανιού Λεμεσού και Δρόμος πρωταρχικής σημασίας για τη σύνδεση του λιμανιού με τον αυτοκινητόδρομο), συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 36,95 εκ.€ (91,69% των πόρων του ΘΣ), με νομικές δεσμεύσεις 40,79 εκ.€ (101,02%) και επικυρωμένες δαπάνες 26,5 εκ. € (65,76% των πόρων του ΘΣ)

Η **πορεία υλοποίησης** των παρεμβάσεων του ΘΣ 7 **κρίνεται ως απόλυτα ικανοποιητική**.

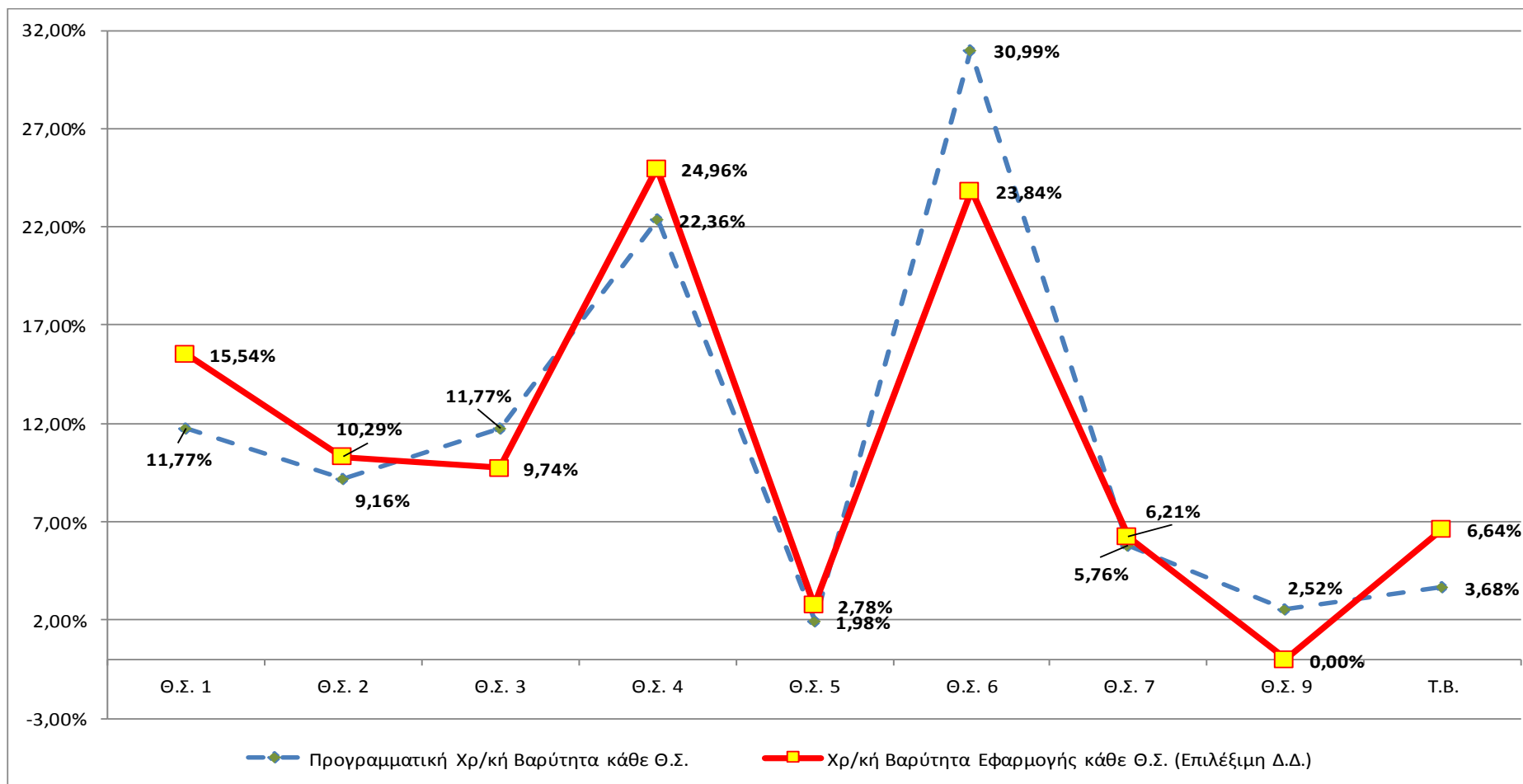
Θεματικός Στόχος 9 - Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας

Μηδενική πρόοδος εντοπίζεται στην ενεργοποίηση και υλοποίηση των παρεμβάσεων που προβλέπονται στις στρατηγικές Ολοκληρωμένης Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης των Δήμων της χώρας.

Παρά τη χαμηλή χρηματοδοτική βαρύτητα του ΘΣ 9, οι παρεμβάσεις του είναι κρίσιμες και συμπληρώνουν το πλέγμα των πρωτοβουλιών για την αναζωογόνηση του κοινωνικού ιστού των αστικών περιοχών.

Όπως φαίνεται και στο Διάγραμμα που ακολουθεί σε γενικές γραμμές υπάρχει αντιστοίχιση μεταξύ της προγραμματικής χρηματοδοτικής βαρύτητας και της χρηματοδοτικής βαρύτητας που προκύπτει από την εφαρμογή του ΕΠΑΑΑ (κατανομή πόρων με βάση τη Δημόσια Δαπάνη των ενταγμένων έργων).

Διάγραμμα 22. Χρηματοδοτική Βαρύτητα των Θεματικών Στόχων του ΕΠΑΑΑ – Προγραμματική & Εφαρμογής πόρων

3.3.2 Πρόοδος υλοποίησης ανά Τομέα Παρέμβασης

Τα έργα που έχουν ενταχθεί στο Ε.Π. μέχρι την 31/12/2018 αφορούν είκοσι τρεις (23) Τομείς Παρέμβασης.

Συνολικά μέχρι την 31/12/2018 στο Πρόγραμμα δεν είχαν ενταχθεί έργα εννέα (9) Τομέων Παρέμβασης που η ενδεικτική χρηματοδοτική τους βαρύτητα στο Πρόγραμμα ανέρχεται στο 13,42% των συνολικών πόρων. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται οι ακόλουθοι τομείς που αφορούν:

- στην Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (Τομείς Παρέμβασης 60: Δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας σε δημόσια ερευνητικά κέντρα και κέντρα ικανοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της δικτύωσης, 62: Μεταφορά τεχνολογίας και συνεργασία πανεπιστημίων - επιχειρήσεων κατ' εξοχή προς όφελος ΜΜΕ και 64: Διεργασίες έρευνας και καινοτομίας σε ΜΜΕ)
- στην Ψηφιακή Στρατηγική της Κύπρου (Τομείς Παρέμβασης 82: Υπηρεσίες και εφαρμογές ΤΠΕ για ΜΜΕ, 80: Υπηρεσίες και εφαρμογές ηλεκτρονικής ένταξης, προσβασιμότητας, μάθησης και εκπαίδευσης, ψηφιακός γραμματισμός και 81: Λύσεις ΤΠΕ για το θέμα της υγιούς και ενεργού γήρανσης και υπηρεσίες και εφαρμογές ηλεκτρονικής υγείας), και
- στις κοινωνικές υποδομές των Στρατηγικών Ολοκληρωμένης Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (Τομέας Παρέμβασης 55: Άλλες κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη).

Αναλυτικά στοιχεία της προγραμματικής χρηματοδοτικής βαρύτητας των Τομέων Παρέμβασης και της αντίστοιχης εφαρμογής της (Δημόσια Δαπάνη ενταγμένων έργων) παρουσιάζονται στον Πίνακα και το Διάγραμμα που ακολουθούν.

Σε σχέση με την ενδεικτική προγραμματική χρηματοδοτική βαρύτητα των Τομέων Παρέμβασης και την αντίστοιχη της εφαρμογής (Δημόσια Δαπάνη ενταγμένων έργων) προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα:

- σχετική αντιστοιχία εντοπίζεται στους Τομείς Παρέμβασης που αναφέρονται στην ενεργειακή απόδοση (δημοσίων υποδομών, κατοικιών και των υποδομών ΜΜΕ), τη διαχείριση αποβλήτων, υγρών λυμάτων και εξοικονόμηση ύδατος, τις οδικές και λιμενικές υποδομές, την προστασία και βιώσιμη χρήση των περιοχών NATURA, την κλιματική αλλαγή
- σχετικά χαμηλότερη είναι η χρηματοδοτική βαρύτητα εφαρμογής στους Τομείς Παρέμβασης που αφορούν στη διαχείριση των απορριμμάτων, τις παραγωγικές επενδύσεις σε ΜΜΕ και τις επενδύσεις σε υποδομές και ικανότητες των ΜΜΕ για δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας και την προστασία, ανάπτυξη και προβολή της δημόσιας τουριστικής περιουσίας
- σημαντικά υψηλότερη είναι η χρηματοδοτική βαρύτητα εφαρμογής στους Τομείς Παρέμβασης που αφορούν στις δημόσιες υποδομές έρευνας και καινοτομίας, στην προώθηση καθαρών αστικών μεταφορών και την προστασία, ανάπτυξη και προβολή δημόσιων πόρων πολιτιστικής κληρονομιάς

Η εν λόγω εικόνα μερικά αποτυπώνει την ωρίμανση του Προγράμματος σε σχέση με τις προτεραιότητες χρηματοδότησης των αναγκών για τη χώρα παρεμβάσεων και από την άλλη πλευρά τις ενδεχόμενες αστοχίες στη διαδικασία ενεργοποίησης των πόρων του.

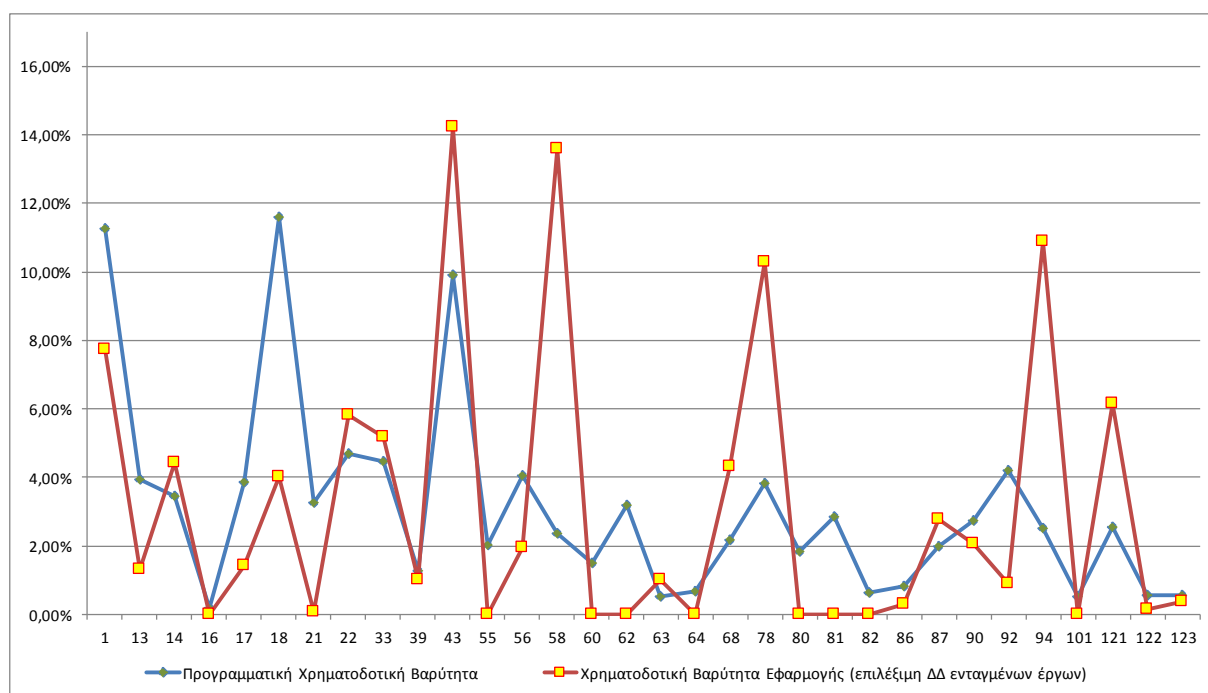
Η συνεκτίμηση αυτών των παραπάνω δύο παραγόντων και η υιοθέτηση των τελικών προτεραιοτήτων του Προγράμματος προτείνεται να αποτελέσει αντικείμενο προβληματισμού και λήψης αποφάσεων στην επόμενη αναθεώρηση του.

Πίνακας 50. Πορεία Οικονομικής Υλοποίησης του Ε.Π. ανά Τομέα Παρέμβασης (σε Ενωσιακή Δαπάνη)

Κωδικός	Τομέας παρέμβασης	Π/Υ Δημόσιας Δαπάνης	Εντάξεις
001	Γενική παραγωγική επένδυση στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις	67.000.000,00 €	39.142.979,69 €
013	Ενέργεια απόδοση με ανακαίνιση της δημόσιας υποδομής, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα	23.500.000,00 €	6.715.000,00 €
014	Ενέργεια απόδοση με ανακαίνιση του υφιστάμενου οικιστικού αποθέματος, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα	20.500.000,00 €	22.355.000,00 €
016	Συνδυασμένη παραγωγή ρεύματος και θερμότητας και τηλεθέρμανση	1.000.000,00 €	
017	Διαχείριση Οικιακών Αποβλήτων (συμπεριλαμβάνονται μέτρα ελαχιστοποίησης, διαλογής, ανακύκλωσης)	23.000.000,00 €	7.243.590,78 €
018	Διαχείριση οικιακών απορριμμάτων (συμπερ. της μηχανικής βιολογικής & θερμικής επεξεργασίας, αποτέφρωσης & υγειονομικής ταφής)	69.000.000,00 €	20.359.885,24 €
021	Διαχείριση αποβλήτων και εξοικονόμηση πόσιμου νερού	19.500.000,00 €	375.412,99 €
022	Επεξεργασία υγρών λυμάτων	27.827.323,00 €	29.381.897,05 €
033	Ανακατασκευασμένη ή βελτιωμένη οδός ΔΕΔ-Μ	26.500.000,00 €	26.214.725,40 €
039	Θαλάσσιοι λιμένες (ΔΕΔ-Μ)	7.500.000,00 €	5.193.404,43 €
043	Υποδομή και προώθηση καθαρών αστικών μεταφορών	59.000.000,00 €	71.919.571,33 €
055	Άλλες κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη	12.000.000,00 €	
056	Επένδυση σε υποδομές, ικανότητες και εξοπλισμό σε ΜΜΕ που συνδέονται άμεσα με δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας	24.000.000,00 €	9.887.523,59 €
058	Υποδομή Έρευνας και Καινοτομίας (δημόσιες)	14.000.000,00 €	68.662.674,28 €
060	Δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας σε δημόσια ερευνητικά κέντρα και κέντρα ικανοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της δικτύωσης	9.000.000,00 €	
062	Μεταφορά τεχνολογίας και συνεργασία πανεπιστημίων - επιχειρήσεων κατ' εξοχή προς όφελος ΜΜΕ	19.000.000,00 €	
063	Στήριξη συνεργατικών σχηματισμών (cluster) και επιχειρηματικών δικτύων κατ' εξοχήν προς όφελος ΜΜΕ	3.000.000,00 €	5.100.000,00 €
064	Διεργασίες έρευνας και καινοτομίας σε ΜΜΕ	4.000.000,00 €	
068	Ενέργεια απόδοση και έργα επίδειξης στις ΜΜΕ και υποστηρικτικά μέτρα	13.000.000,00 €	21.853.660,94 €
078	Υπηρεσίες και Εφαρμογές Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης	22.700.000,00 €	52.029.283,43 €
080	Υπηρεσίες και εφαρμογές ηλεκτρονικής ένταξης, προσβασιμότητας, μάθησης και εκπαίδευσης, ψηφιακός γραμματισμός	11.000.000,00 €	
081	Λύσεις ΤΠΕ για το θέμα της υγιούς και ενεργού γήρανσης και υπηρεσίες και εφαρμογές ηλεκτρονικής υγείας	17.000.000,00 €	
082	Υπηρεσίες και εφαρμογές ΤΠΕ για ΜΜΕ	3.800.000,00 €	

086	Προστασία, αναστήλωση και βιώσιμη χρήση των περιοχών NATURA 2000	5.000.000,00 €	1.589.944,24 €
087	Προσαρμογή σε μέτρα για την κλιματική αλλαγή και πρόληψη και διαχείριση κινδύνων σχετικών με το κλίμα	11.799.542,00 €	14.034.906,24 €
090	Ποδηλατόδρομοι και μονοπάτια	16.250.000,00 €	10.414.075,53 €
092	Προστασία, ανάπτυξη και προβολή δημόσιας τουριστικής περιουσίας	25.000.000,00 €	4.468.483,80 €
094	Προστασία, ανάπτυξη και προβολή δημόσιων πόρων πολιτιστικής κληρονομιάς	15.000.000,00 €	55.062.545,48 €
101	Διασταυρούμενη χρηματοδότηση στο πλαίσιο του ΕΤΠΑ	3.000.000,00 €	
121	Προετοιμασία, εφαρμογή, παρακολούθηση, επιθεώρηση	15.263.504,60 €	31.060.953,59 €
122	Αξιολόγηση και μελέτες	3.313.607,70 €	716144,8645
123	Πληροφόρηση και Επικοινωνία	3.313.607,70 €	1798219,651
Σύνολο		594.767.585,00 €	505.579.882,52 €

Διάγραμμα 23. % Χρηματοδοτικής Βαρύτητας των Κατηγοριών Παρέμβασης του Ε.Π – Προγραμματική & Εφαρμογής πόρων (σε Ενωσιακή Δαπάνη)

4. ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ

Στην Ενότητα που ακολουθεί περιλαμβάνεται η εκτίμηση του βαθμού και των προοπτικών επίτευξης των χρηματοοικονομικών στόχων καθώς και του Πλαισίου Επίδοσης ανά Άξονα Προτεραιότητας του Προγράμματος.

4.1 ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ 2018 - 2019

Στην παρούσα Ενότητα γίνεται εκτίμηση του βαθμού και των προοπτικών επίτευξης των χρηματοοικονομικών στόχων για τα έτη 2019 και 2020, έτη για τα οποία υφίστανται προβλέψεις της ΓΔ ΕΠΣΑ - Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Ταμείων για την προβλεπόμενη οικονομική πρόοδο των ενταγμένων αλλά και ώριμων υπό ένταξη έργων στο ΕΠΑΑΑ.

Σύμφωνα με το άρθρο 136 του Καν. (ΕΕ) 1303/2013 σε ένα Επιχειρησιακό Πρόγραμμα εφαρμόζεται ο Κανόνας υποχρεωτικής αθροιστικής απορρόφησης / αυτόματης αποδέσμευσης των πόρων (n+3), δηλαδή αποδεσμεύεται μέρος του ποσού σε ένα Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, το οποίο δεν έχει χρησιμοποιηθεί για την καταβολή της αρχικής και ετήσιας προχρηματοδότησης και ενδιάμεσων πληρωμών έως τις 31 Δεκεμβρίου του τρίτου οικονομικού έτους μετά το έτος της δημοσιονομικής ανάληψης υποχρεώσεων στο πλαίσιο του επιχειρησιακού προγράμματος ή για το οποίο η αίτηση πληρωμής που υποβάλλεται, δεν έχει σταλεί σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Κανονισμού.

Ο εν λόγω κανόνας, στις περιπτώσεις πολυταμειακών Προγραμμάτων που υλοποιούνται μόνο σε μια Κατηγορία Περιφέρειας, υπολογίζεται στο σύνολο του χρηματοοικονομικού στόχου του Προγράμματος και εφόσον υπάρχει αστοχία στην επίτευξή του εφαρμόζεται ο κανόνας αυτόματης αποδέσμευσης διακριτά για κάθε Ταμείο (ΕΤΠΑ και Ταμείο Συνοχής).

Από τα ανωτέρω και με βάση τα στοιχεία των Πινάκων που ακολουθούν, είναι σαφές ότι **το ΕΠΑΑΑ έχει καλύψει την υποχρέωση απορρόφησης** που προκύπτει από την εφαρμογή του Κανόνα «n+3» **για το 2018**. Ειδικότερα, ο στόχος απορρόφησης σύμφωνα με τον Κανόνα «n+3» για το σύνολο του ΕΠΑΑΑ, σε όρους δημόσιας δαπάνης, παρουσίασε σωρευτικό πλεόνασμα μέχρι το 2018 ύψους € 11,57 εκ.. Οι προβλέψεις σχετικά με το έλλειμα απορρόφησης το έτος 2018 περιορίσθηκε στα € 5,05 εκ. (χαμηλότερο από το αρχικά εκτιμηθέν).

Σημειώνεται ότι για τις δαπάνες που αφορούν το έτος 2018 **εκκρεμεί νέο αίτημα πληρωμής** που θα επιφέρει περαιτέρω αύξηση του πλεονάσματος του προγραμματικού στόχου.

Στους Πίνακες που ακολουθούν (καταρτίσθηκαν από τη Διαχειριστική Αρχή του Προγράμματος με βάση αναλυτικές προβλέψεις οικονομικής προόδου των ενταγμένων και ώριμων υπό ένταξη έργων), παρατίθενται οι προβλέψεις των Αιτήσεων Πληρωμών και εκτιμήσεις για την επίτευξη των Χρηματοοικονομικών Στόχων ανά Άξονα Προτεραιότητας, Ταμείο και συνολικά σε επίπεδο Προγράμματος.

Πίνακας 51. Επίτευξη Χρηματοοικονομικών Στόχων ΕΤΠΑ 2018 και προβλέψεις 2019 – 2020 *

Άξονας Προτεραιότητας	Πιστοποιημένες Δαπάνες μέχρι 31/12/2017	Σύνολο Πιστοποιήσεων εντός του 2018	Προβλεπόμενες Πιστοποιήσεις σε ΕΕ Ιαν. - Οκτώβ. 2019	Προβλεπόμενες Πιστοποιήσεις σε ΕΕ Νοεμβ. - Δεκ. 2019	Προβλεπόμενες Πιστοποιήσεις σε ΕΕ 2020	Σωρευτικές Πιστοποιήσεις μέχρι 2020
(α)	(β)	(γ)	(δ)	(ε)	(στ)	(ζ)=(ε)+(στ)
1 Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας	26.787.618	44.140.933	19.350.000	7.600.000	32.200.000	130.078.551
2 Προώθηση της Χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών	4.626.899	7.140.432	3.020.000	4.890.000	7.880.000	10.160.432
3Α Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Διατήρηση του Περιβάλλοντος	9.914.206	9.244.920	2.820.000	1.750.000	5.000.000	12.064.920
6 Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη	32.866.168	15.990.668	12.000.000	5.000.000	25.000.000	27.990.668
7α Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής ΕΤΠΑ	2.048.619	1.351.250	500.000	200.000	1.000.000	1.851.250
ΣΥΝΟΛΟ ΕΤΠΑ:	76.243.510	77.868.203	37.690.000	19.440.000	71.080.000	182.145.821

* Τα ποσά σε € (ευρώ) και σε Δημόσια Δαπάνη

Α. ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΣΕ ΕΕ ΙΑΝ – ΟΚΤ 2019 (Κοινοτική συνεισφορά 85%):		32.036.500
Β. ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΣΕ ΕΕ ΝΟΕ-ΔΕΚ 2019 (Κοινοτική συνεισφορά 85%):		16.524.000
Γ. ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΣΕ ΕΕ 2020 (Κοινοτική συνεισφορά 85%):		60.418.000
Σύνολο Αιτήσεων Πληρωμών 2019-2020:		108.978.500

ΣΩΡΕΥΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ 2018- ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ (CUMULATIVE 2017 & 2018)	
Δεσμεύσεις 2014+2015 (€84.554.199+€84.776.470) <u>μείον</u> Αρχικές Προκαταβολές (€10.988.443) και Ετήσιες Προκαταβολές 2016(€5.491.221), 2017(€7.207.228), 2018(€7.752.377):	137.891.400
Ποσό Απορρόφησης μέχρι Δεκέμβριο 2018 (κοινοτική συνεισφορά)	130.994.956
Έλλειμμα:	-6.896.444

ΣΩΡΕΥΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ 2019- ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ (CUMULATIVE 2017 & 2018 & 2019)	
Δεσμεύσεις 2014+2015+2016 ((€84.554.199+€84.776.470+20.220.392) <u>μείον</u> Αρχικές Προκαταβολές (€10.988.443) και Ετήσιες Προκαταβολές 2016(€5.491.221), 2017(€7.207.228), 2018(€7.752.377), 2019(€8.104.758):	150.007.034 €
Εκτιμώμενο Ποσό Απορρόφησης 2019 σύμφωνα με προβλέψεις (κοινοτική συνεισφορά)	179.555.456
Πλεόνασμα:	29.548.422

ΣΩΡΕΥΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ 2020- ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ (CUMULATIVE 2017 & 2018 & 2019 & 2020)	
Δεσμεύσεις 2014+2015+2016+2017 ((€84.554.199+€84.776.470+20.220.392+22.406.885) <u>μείον</u> Αρχικές Προκαταβολές (€10.988.443) και Ετήσιες Προκαταβολές 2016(€5.491.221), 2017(€7.207.228), 2018(€7.752.377), 2019(€8.104.758), 2020 (€8.457.139):	163.956.780
Εκτιμώμενο Ποσό Απορρόφησης 2020 σύμφωνα με προβλέψεις (κοινοτική συνεισφορά)	239.973.456
Πλεόνασμα:	76.016.676

Πηγή: ΓΔ ΕΠΣΑ- Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Ταμείων

Πίνακας 52. Επίτευξη Χρηματοοικονομικών Στόχων Ταμείου Συνοχής 2018 και προβλέψεις 2019 – 2020 *

Άξονας Προτεραιότητας	Πιστοποιημένες Δαπάνες μέχρι 31/12/2017	Σύνολο Πιστοποιήσεων εντός του 2018	Προβλεπόμενες Πιστοποιήσεις σε ΕΕ Ιαν. - Οκτώβ. 2019	Προβλεπόμενες Πιστοποιήσεις σε ΕΕ Νοεμβ. -Δεκ. 2019	Προβλεπόμενες Πιστοποιήσεις σε ΕΕ 2020	Σωρευτικές Πιστοποιήσεις μέχρι 2020
(α)	(β)	(γ)	(δ)	(ε)	(στ)	(ζ)=(ε)+(στ)
4Α Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων	24.435.630	6.215.111	2.550.000	6.000.000	25.500.000	64.700.741
5 Προώθηση Βιώσιμων Μεταφορών και Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα	21.234.391	41.508.858	15.050.000	7.250.000	20.200.000	105.243.249
7Β 7Β Τεχνική Υποστήριξη της Εφαρμογής	3.815.091	4.608.143	2.000.000			10.423.234
ΣΥΝΟΛΟ Ταμείου Συνοχής:	49.485.112	52.332.112	19.600.000	13.250.000	45.700.000	180.367.224

* Τα ποσά σε € (ευρώ) και σε Δημόσια Δαπάνη

Α. ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΣΕ ΕΕ ΙΑΝ - ΟΚΤ 2019 (Κοινοτική συνεισφορά 85%):	16.660.000
Β. ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΣΕ ΕΕ ΝΟΕ-ΔΕΚ 2019 (Κοινοτική συνεισφορά 85%):	11.262.500
Γ. ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΣΕ ΕΕ 2020 (Κοινοτική συνεισφορά 85%):	38.845.000
Σύνολο Αιτήσεων Πληρωμών 2019-2020:	66.767.500

ΣΩΡΕΥΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ 2018- ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ (CUMULATIVE 2017 & 2018)	
Δεσμεύσεις 2014+2015 (€53.727.358+€45.564.699) μείον Αρχικές Προκαταβολές (€10.134.768) και Ετήσιες Προκαταβολές 2016(€5.067.384), 2017(€6.650.941), 2018(€7.622.364):	69.816.600
Ποσό Απορρόφησης μέχρι Δεκέμβριο 2018 (κοινοτική συνεισφορά)	86.544.640
Πλεόνασμα:	16.728.040
ΣΩΡΕΥΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ 2019- ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ (CUMULATIVE 2017 & 2018 & 2019)	
Δεσμεύσεις 2014+2015+2016 (€53.727.358+€45.564.699+€36.956.182) μείον Αρχικές Προκαταβολές (€10.134.768) και Ετήσιες Προκαταβολές 2016(€5.067.384), 2017(€6.650.941), 2018(€7.622.364), 2019(€7.968.835):	98.803.947
Εκτιμώμενο Ποσό Απορρόφησης 2019 σύμφωνα με προβλέψεις (κοινοτική συνεισφορά)	114.467.140
Πλεόνασμα:	15.663.193
ΣΩΡΕΥΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ 2020- ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ (CUMULATIVE 2017 & 2018 & 2019 & 2020)	
Δεσμεύσεις 2014+2015+2016+2017 (€53.727.358+€45.564.699+€36.956.182+€36.361.330) μείον Αρχικές Προκαταβολές (€10.134.768) και Ετήσιες Προκαταβολές 2016(€5.067.384), 2017(€6.650.941), 2018(€7.622.364), 2019(€7.968.835), 2020 (€8.315.302):	126.849.975
Εκτιμώμενο Ποσό Απορρόφησης 2019 σύμφωνα με προβλέψεις (κοινοτική συνεισφορά)	153.312.140
Πλεόνασμα:	26.462.165

Πηγή: ΓΔ ΕΠΣΑ- Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Ταμείων

Πίνακας 53. Επίτευξη Χρηματοοικονομικών Στόχων ΕΠΑΑΑ 2018 – προβλέψεις για τα έτη 2019 και 2020

(ποσά σε ευρώ)

Άξονες Προτεραιότητας		Αιτήσεις Πληρωμών μέχρι 31/12/2017	Σύνολο πιστοποιήσεων εντός του 2018	Προβλέψεις Αιτήσεων Πληρωμών εντός 2019	Προβλέψεις Αιτήσεων Πληρωμών εντός 2020	Σύνολο Προβλεπόμενων Αιτήσεων Πληρωμών μέχρι τέλος 2020
1	Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας	26.787.618	44.140.933	26.950.000	32.200.000	130.078.551
2	Πρωώθηση της Χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών	4.626.899	7.140.432	7.910.000	7.880.000	27.557.331
3Α	Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Διατήρηση του Περιβάλλοντος	9.914.206	9.244.920	4.570.000	5.000.000	28.729.126
4Α	Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων – Ταμείο Συνοχής	24.435.630	6.215.111	8.550.000	25.500.000	64.700.741
5	Πρωώθηση Βιώσιμων Μεταφορών και Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα	21.234.391	41.508.858	22.300.000	20.200.000	105.243.249
6	Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη	32.866.168	15.990.668	17.000.000	25.000.000	90.856.836
7Α	Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής ΕΤΠΑ	2.048.619	1.351.250	700.000	1.000.000	5.099.869
7Β	Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής Ταμείου Συνοχής	3.815.091	4.608.143	2.000.000	0	10.423.234
ΣΥΝΟΛΟ :		125.728.622	130.200.315	89.980.000	116.780.000	462.688.937
ΕΤΟΣ 2017: ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ ΓΙΑ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΣΤΟΧΟΥ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ						109.107.733
Ποσό Αιτήσεων Πληρωμών μέχρι Δεκ. 2017						125.728.622
ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ Στόχου 2017						16.620.889
ΕΤΟΣ 2018: ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ ΓΙΑ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΣΤΟΧΟΥ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ						135.254.621
Προβλεπόμενο Ποσό Αιτήσεων Πληρωμών 2018						130.200.315

ΕΛΛΕΙΜΜΑ Στόχου 2018		-5.054.306
Σωρευτικό Πλεόνασμα Απορρόφησης μέχρι 31/12/2018		11.566.583
ΕΤΟΣ 2019: ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ ΓΙΑ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΣΤΟΧΟΥ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ		48.356.448
Προβλεπόμενο Ποσό Αιτήσεων Πληρωμών 2019		89.980.000
Προβλεπόμενο πλεόνασμα Στόχου 2019		41.623.552
Σωρευτικό Πλεόνασμα Απορρόφησης μέχρι 31/12/2018		53.190.135
ΕΤΟΣ 2020: ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ ΓΙΑ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΣΤΟΧΟΥ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ		49.406.793
Προβλεπόμενο Ποσό Αιτήσεων Πληρωμών 2020		116.780.000
Προβλεπόμενο πλεόνασμα Στόχου 2020		67.373.207
Σωρευτικό Πλεόνασμα Απορρόφησης μέχρι 31/12/2020		120.563.342

Πηγή: ΓΔ ΕΠΣΑ- Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Ταμείων

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία των παραπάνω Πινάκων στο επίπεδο του Προγράμματος για τα έτη 2019 και 2020 προβλέπεται θετικό σωρευτικό πλεόνασμα απορρόφησης των πόρων.

Ειδικότερα το 2019 αναμένεται υπέρβαση στην επίτευξη του συνολικού ετήσιου στόχου του Προγράμματος ύψους € 41,62 εκ. σε όρους δημόσιας δαπάνης. Ειδικότερα προβλέπεται η υπέρβαση του ετήσιου στόχου απορρόφησης των παρεμβάσεων του ΕΤΠΑ κατά € 42,88 εκ., ενώ αντίστοιχα ελαφρά υστέρηση στο αντίστοιχο στόχο του Ταμείου Συνοχής κατά € 1,25 εκ..

Συνολικά μέχρι την 31/12/2019 το σωρευτικό πλεόνασμα της απορρόφησης των πόρων αναμένεται να ανέλθει στα € 53,19 εκ. (€ 34,76 εκ. από το ΕΤΠΑ και € 18,43 εκ. από το Ταμείο Συνοχής).

Αντίστοιχα το 2020 αναμένεται υπέρβαση στην επίτευξη του συνολικού ετήσιου στόχου του Προγράμματος ύψους € 67,38 εκ. σε όρους δημόσιας δαπάνης. Ειδικότερα προβλέπεται η υπέρβαση του ετήσιου στόχου απορρόφησης των παρεμβάσεων του ΕΤΠΑ κατά € 54,67 εκ., ενώ αντίστοιχα του Ταμείου Συνοχής κατά € 12,70 εκ. περίπου.

Συνολικά μέχρι την 31/12/2020 το σωρευτικό πλεόνασμα της απορρόφησης των πόρων αναμένεται να ανέλθει στα € 120,56 εκ. (€ 89,43 εκ. από το ΕΤΠΑ και € 31,13 εκ. από το Ταμείο Συνοχής).

Οι πιο πάνω επιδόσεις σχετίζονται με τη φύση και τον κύκλο ζωής των έργων που έχουν ενταχθεί ή προβλέπεται να ενταχθούν στους Άξονες Προτεραιότητας των επιμέρους Ταμείων.

Στο Ταμείο Συνοχής κυριαρχούν τα έργα κλασσικών υποδομών, για τα οποία είναι περισσότερο εξοικειωμένο το σύστημα και οι μηχανισμοί παραγωγής τους, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται σημαντικός αριθμός έργων phasing, που είχαν ωριμάσει την προηγούμενη προγραμματική περίοδο.

Αντίθετα το ΕΤΠΑ χρηματοδοτεί ποικιλία έργων μεταξύ των οποίων έργα Σχεδίων Χορηγιών, ερευνητικά έργα και υποδομές, υποδομές και εργαλεία ΤΠΕ, κοινωνικές υποδομές κλπ., που κατά κανόνα απαιτούν και προϋποθέτουν ειδικές διαδικασίες ωρίμανσης.

Με βάση την παραπάνω εικόνα προβλέψεων απορρόφησης των πόρων δεν εντοπίζεται κίνδυνος μη επίτευξης των χρηματοοικονομικών στόχων για τα έτη 2019 και 2020. Για την αντιμετώπιση πιθανών κινδύνων στο μέλλον εντοπίζεται η ανάγκη:

- α. κινητοποίησης πόρων, μηχανισμών και διαδικασιών για την εισροή νέων πιστοποιημένων δαπανών ύψους, ακόμη και εντός του 2018, στους Άξονες Προτεραιότητας του ΕΤΠΑ,
- β. λήψης των κατάλληλων μέτρων για την απορρόφηση μετά το 2019 νέων πόρων του Ταμείου Συνοχής, όπου είναι ορατή η χρηματοδοτική “κόπωση”, λόγω της εξάντλησης των έργων που είχαν ωριμάσει στην προηγούμενη προγραμματική περίοδο.

4.2 ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΟΔΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΙΔΟΣΗΣ

Το Πλαίσιο Επίδοσης του ΕΠΑΑΑ περιλαμβάνει εικοσιένα (21) συνολικά Δείκτες, εκ των οποίων δεκατέσσερις (14) είναι Δείκτες Εκροών, ένας (1) Βασικό Στάδιο Υλοποίησης και έξη (6) Χρηματοοικονομικοί Δείκτες (ένας για κάθε θεματικό Άξονα Προτεραιότητας). Η επίτευξη των οροσλήμων και των στόχων του Πλαισίου Επίδοσης αξιολογείται λαμβάνοντας υπόψη όλους τους Δείκτες διακριτά ανά Άξονα Προτεραιότητας.

Η παρακολούθηση του συστήματος των δεικτών που περιλαμβάνονται στο Πλαίσιο Επίδοσης συνδέεται άρρηκτα με την λειτουργία του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος και ευρύτερα με τη λειτουργία του Συστήματος Διαχείρισης και Παρακολούθησης των παρεμβάσεων που χρηματοδοτούνται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Στην ίδια κατεύθυνση λειτουργούν και τα μέτρα **αποφυγής πολλαπλής μέτρησης ορισμένων δεικτών**, ιδιαίτερα Κοινών Δεικτών, οι οποίοι είναι δυνατόν να περιλαμβάνονται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για τη μέτρηση των εκροών περισσότερων του ενός Επενδυτικών Προτεραιοτήτων, λόγω της φύσης των έργων που εντάσσονται σε αυτές (έργα ίδιου φυσικού αντικείμενου, όπως για παράδειγμα ο αριθμός των επιχειρήσεων που ενισχύονται κλπ).

Σημειώνεται ότι για τη μέτρηση των Δεικτών Εκροών και την εκτίμηση της προοπτικής επίτευξης των **Οροσλήμων του 2018** και των τελικών προγραμματικών **στόχοι του 2023**, ελήφθη υπόψη η σχετική τροποποίηση του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 215/2014, όσον αφορά τις αλλαγές στον καθορισμό των οροσλήμων και των ποσοτικών στόχων για τους Δείκτες Εκροών στο Πλαίσιο Επίδοσης για τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία, σύμφωνα με την οποία «το ορόσημο και ο ποσοτικός στόχος για έναν δείκτη εκροών αναφέρονται στις τιμές που επιτυγχάνονται από πράξεις, όταν όλες οι ενέργειες που οδηγούν σε εκροές έχουν υλοποιηθεί πλήρως, αλλά για τις οποίες δεν έχουν κατ' ανάγκη γίνει όλες οι σχετικές πληρωμές, ή στις τιμές που επιτυγχάνονται από πράξεις που έχουν αρχίσει, αλλά ορισμένες από τις ενέργειες που οδηγούν σε εκροές βρίσκονται ακόμη σε εξέλιξη, ή και στα δύο» (Άρθρο 1, παρ. 1 του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2018/276 της Επιτροπής της 23ης Φεβρουαρίου 2018).

Προς το σκοπό αυτό η Διαχειριστική Αρχή, μετά από σχετική πρόταση του Συμβούλου Αξιολόγησης, υιοθέτησε συγκεκριμένη μεθοδολογία μέτρησης των Δεικτών Εκροών και η οποία έλαβε τη μορφή Οδηγιών προς τους Ενδιάμεσους Φορείς και τους Δικαιούχους των έργων.

Σημειώνεται ότι η μεθοδολογία αυτή εφαρμόστηκε από τον Σύμβουλο Αξιολόγησης για κάθε Δείκτη Εκροών και προγραμματικό στόχο (ενδιάμεσο στόχο / Ορόσημο του 2018 & τελικό προγραμματικό στόχο του 2023) ανά Άξονα Προτεραιότητας, οι τιμές των οποίων καθώς και οι εκτιμήσεις σχετικά με τις προοπτικές επίτευξης των στόχων αποτυπώθηκαν στην Ενότητα 3.2 της παρούσας αξιολόγησης.

Οι μετρήσεις αυτές, οι παραδοχές και οι εκτιμήσεις σχετικά με τις προοπτικές επίτευξης των στόχων αυτών επαναλαμβάνονται στην παρούσα Ενότητα της αξιολόγησης, μόνο εφόσον αυτό καθίσταται αναγκαίο για την τεκμηρίωση των προβλέψεων επίτευξης των συνολικών στόχων του Πλαισίου Επίδοσης των επιμέρους Αξόνων Προτεραιότητας του Προγράμματος.

Με βάση το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο για την αξιολόγηση του Πλαισίου Επιδόσεων των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της προγραμματικής περιόδου 2014-2020, η επιτυχία του Πλαισίου Επιδόσεων του ΕΠΑΑΑ ελέγχεται ανά Άξονα Προτεραιότητας² με βάση τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Αν σε έναν Άξονα Προτεραιότητας περιλαμβάνονται έως δυο (2) δείκτες, θεωρείται ότι έχουν επιτευχθεί τα ορόσημα ή οι στόχοι αντίστοιχα, αν οι δείκτες αυτοί έχουν επιτύχει τουλάχιστον το 85% της τιμής.
- Αν σε έναν Άξονα Προτεραιότητας περιλαμβάνονται περισσότεροι από δύο (2) δείκτες, θεωρείται ότι έχουν επιτευχθεί τα ορόσημα ή οι στόχοι αντίστοιχα, αν όλοι οι δείκτες που περιλαμβάνονται στο Πλαίσιο Επιδόσεων, εκτός από έναν, έχουν επιτύχει τουλάχιστον το 85% της τιμής. Ο επιπλέον δείκτης εκτός των ανωτέρω, πρέπει να επιτύχει τουλάχιστον το 75% της τιμής του οροσήμου ή του στόχου.
- Αν σε έναν Άξονα Προτεραιότητας περιλαμβάνονται έως δυο (2) δείκτες, η μη επίτευξη τουλάχιστον του 65% της τιμής του οροσήμου ή του στόχου αντίστοιχα για οποιονδήποτε από τους εν λόγω δείκτες, θεωρείται ως σοβαρή αποτυχία.
- Αν σε έναν Άξονα Προτεραιότητας περιλαμβάνονται περισσότεροι από δύο (2) δείκτες, η αποτυχία στην επίτευξη τουλάχιστον του 65 % της τιμής του οροσήμου έως το τέλος του 2018 για τουλάχιστον δύο από τους εν λόγω δείκτες, θεωρείται ως σοβαρή αποτυχία στην επίτευξη των ορόσημων. Αντίστοιχα, η αδυναμία επίτευξης τουλάχιστον του 65 % της τιμής στόχου μέχρι το τέλος του 2023 για τουλάχιστον δύο από τους εν λόγω δείκτες, θεωρείται ως σοβαρή αποτυχία όσον αφορά την επίτευξη των ποσοτικών στόχων.

Στο Πλαίσιο Επιδόσεων του ΕΠΑΑΑ περιλαμβάνονται περισσότεροι από δύο δείκτες σε πέντε (5) από τους έξι (6) Άξονες Προτεραιότητας του Προγράμματος (ο Άξονας Προτεραιότητας 2 περιλαμβάνει δύο Δείκτες), επομένως για την αποφυγή απώλειας των πόρων του αποθεματικού επίδοσης, θα πρέπει οι όλοι οι δείκτες εκροής και οι οικονομικοί δείκτες, ανά Άξονα Προτεραιότητας και Κατηγορία Περιφερειών, εκτός από έναν, να επιτύχουν τους στόχους που έχουν τεθεί για το 2018 σε ποσοστό τουλάχιστον 85%. Ο επιπλέον δείκτης εκτός των ανωτέρω, πρέπει να επιτύχει τουλάχιστον το 75% της τιμής του οροσήμου.

Αντίστοιχα στον Άξονα Προτεραιότητας 2 (περιλαμβάνει δύο δείκτες) για την επιτυχία του Πλαισίου Επίδοσης θα πρέπει οι δείκτες να έχουν επιτύχει τουλάχιστον το 85% της τιμής στόχου.

Για τις ανάγκες του Πλαισίου Επίδοσης στους Χρηματοοικονομικούς Δείκτες αποτυπώνεται το ποσό της πιστοποιημένης δαπάνης των Αξόνων Προτεραιότητας μετά το τελευταίο αίτημα πληρωμής.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τις προβλέψεις της Διαχειριστικής Αρχής, αναμένεται εντός του Απριλίου 2019 να υποβληθεί νέο αίτημα πληρωμής για δαπάνες ενταγμένων έργων που πραγματοποιήθηκαν εντός του 2018, γεγονός που επηρεάζει το ύψος υλοποίησης των

² Ο έλεγχος επίτευξης των στόχων του Πλαισίου Επίδοσης στο επίπεδο της Κατηγορίας Περιφέρειας δεν έχει εφαρμογή στην Κύπρο, καθ' ότι το σύνολο της επικράτειας εφαρμογής του Προγράμματος αναφέρεται σε μια Κατηγορία Περιφέρειας (περισσότερο ανεπτυγμένες)

Χρηματοοικονομικών Δεικτών των Αξόνων Προτεραιότητας και επόμενα την επιτυχία ή μη επίτευξης των στόχων του Πλαισίου Επίδοσης.

Επίσης για περιορισμένο αριθμό Δεικτών Εκρών αναμένεται η οριστικοποίηση της τιμής τους, γεγονός που ομοίως επηρεάζει την επιτυχία ή μη επίτευξης των στόχων του Πλαισίου Επίδοσης.

Με βάση τα ανωτέρω, στον Πίνακα που ακολουθεί παρατίθενται οι τιμές επίτευξης των στόχων του 2018 των δεικτών του Πλαισίου Επιδόσεων του ΕΠΑΑΑ.

Ανάλογα με τον βαθμό επίτευξης του οροσήμου για το 2018, οι δείκτες κατηγοριοποιούνται σε πέντε κατηγορίες ως ακολούθως:

Κατηγορία	% Επίτευξης
A	Ποσοστό Επίτευξης $\geq 100\%$
B	$85\% \leq$ Ποσοστό Επίτευξης $< 100\%$
Γ	$75\% \leq$ Ποσοστό Επίτευξης $< 85\%$
Δ	$65\% \leq$ Ποσοστό Επίτευξης $< 75\%$
Ε	Ποσοστό Επίτευξης $< 65\%$

Πίνακας 54. Πρόοδος Επίτευξης Πλαισίου Επιδόσεων – Ορόσημα 2018 ΕΠΑΑΑ

Άξονας Προτεραιότητας	Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Στόχος 2018	Τιμή Στόχος 2023	Επίτευξη 2018	% επίτευξης Δείκτη 2018	Κατηγορία με βάση το % Επίτευξης
ΑΠ 1. Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας	CO01- Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται	Επιχειρήσεις	200	636	313	156,50%	A
	CO27 - Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη στον τομέα της καινοτομίας ή της έρευνας και ανάπτυξης	Ευρώ	5.500.000	11.500.000	1.344.845,00	24,45%	E
	ΧΔ 1 - Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας (Χρηματοοικονομικός Δείκτης)	Ευρώ	58.500.000	170.588.236	70.928.555,63	121,25%	A
ΑΠ 2. Προώθηση της Χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών	2γ.1 - Δημόσιοι Φορείς/Υπηρεσίες που ενισχύονται για την ανάπτυξη ψηφιακών εφαρμογών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης	Πλήθος	2	8	2	100,00%	A
	ΧΔ 2 - Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας (Χρηματοοικονομικός Δείκτης)	Ευρώ	14.000.000	64.117.648	11.928.220,09	85,20%	A
ΑΠ 3Α. Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Διατήρηση του Περιβάλλοντος	5α.1 - Αριθμός κυματοθραυστών για την προστασία παράκτιων ζωνών	Πλήθος	8	20	30	375,00%	A
	6γ.2 - Υποδομές πολιτιστικού ενδιαφέροντος που υφίστανται βελτιωτικές παρεμβάσεις	Πλήθος	2	3	2	100,00%	A
	ΧΔ 3 - Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας (Χρηματοοικονομικός Δείκτης)	Ευρώ	25.000.000	30.352.403	20.328.297,86	81,31%	Γ
ΑΠ 4Α. Διαχείριση Στερών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων	6i.1 - Πρόσθετη δυναμικότητα αξιοποίησης βιοαποικοδομήσιμων υλικών	Τόνοι / έτος	-	210.000	70.000	-	-
	6i1-2 - Αριθμός ενταγμένων έργων	Πλήθος	2	4	4	200,00%	A
	CO19 - Πρόσθετος πληθυσμός που εξυπηρετείται από βελτιωμένη επεξεργασία λυμάτων	Ισοδύναμο πληθυσμού	1.400	13.600	1.785	127,50%	A
	ΧΔ 4Α - Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας (Χρηματοοικονομικός Δείκτης)	Ευρώ	37.500.000	163.914.498	31.644.289,08	84,38%	Γ

Άξονας Προτεραιότητας	Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Στόχος 2018	Τιμή Στόχος 2023	Επίτευξη 2018	% επίτευξης Δείκτη 2018	Κατηγορία με βάση το % Επίτευξης
ΑΠ 5.	CO31 - Αριθμός νοικοκυριών με καλύτερη κατηγορία ενεργειακής κατανάλωσης	Νοικοκυριά	700	2.100	673	96,14%	B
	4ν.1 - Μήκος δικτύου ποδηλατοδιαδρομής που κατασκευάζεται	Χλμ	6	21,5	11,90	198,33%	A
	4ν.3 - Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται για βελτίωση της αστικής κινητικότητας	Τετρ. μέτρα	25.000	90.000	95.000	380,00%	A
	7.ι.1 - Επέκταση του κρηπιδώματος λιμενικών υποδομών	μέτρα	150	500	500	333,33%	A
	ΧΔ 5 - Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας (Χρηματοοικονομικός Δείκτης)	Ευρώ	41.500.000	164.705.883	64.246.598,92	154,81%	A
ΑΠ 6.	4ε.3 - Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται για βελτίωση της αστικής κινητικότητας	Τετραγωνικά μέτρα	15.000	32.000	15.745*	104,97%	A
	6γ.2 - Υποδομές πολιτιστικού ενδιαφέροντος που υφίστανται βελτιωτικές παρεμβάσεις	Πλήθος	3	6	3	100,00%	A
	CO38 -Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται σε αστικές περιοχές	Τετραγωνικά μέτρα	12.000	32.000	35.785	298,21%	A
	ΧΔ 6 - Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας (Χρηματοοικονομικός Δείκτης)	Ευρώ	64.000.000	80.294.118	50.804.705,79	79,38%	Γ

*εκκρεμεί η οριστικοποίηση της τιμής του Δείκτη

4.2.1 Πλαίσιο Επίδοσης Άξονα Προτεραιότητας 1

Πλαίσιο Επίδοσης του Α.Π.1

Τύπος Δείκτη	Κωδ.	Περιγραφή Δείκτη	Μονάδα Μέτρ.	Ορόσημο για το 2018	Τιμή επίτευξης Οροσήμου	Τελικός Στόχος (2023)
Εκροών	CO01	Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται	Επιχειρήσεις	200	313	636
Εκροών	CO27	Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη στον τομέα της καινοτομίας ή της έρευνας και ανάπτυξης	Ευρώ	5.500.000	1.344.845,00	11.500.000
Χρημ/κός	ΧΔ1	Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας	Ευρώ	58.500.000	70.928.555,63	170.588.236

Ανά Δείκτη η κατάσταση σχετικά με την επίτευξη των στόχων έχει ως ακολούθως:

CO01 - Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται (Δείκτης Εκροών)

Ο Δείκτης τροφοδοτείται από τις εκροές των Σχεδίων Χορηγιών που υλοποιούνται στο σύνολο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 3α (ενίσχυση ΜΜΕ, ενίσχυση νεανικής και γυναικείας επιχειρηματικότητας και ενίσχυση τουριστικών επενδύσεων).

Ο **ενδιάμεσος στόχος (Ορόσημο 2018)** του Πλαισίου Επιδόσεων **έχει επιτευχθεί**. Μέχρι την 31/12/2018 313 επιχειρήσεις είχαν ολοκληρώσει τις επενδύσεις τους ή είχε πιστοποιηθεί τουλάχιστον το 50% των επενδυτικών τους δαπανών (ποσοστό επίτευξης του στόχου 156,50%).

Ο αριθμός των επιχειρήσεων, επενδυτικά σχέδια των οποίων καλύπτονται με συμφωνίες χρηματοδότησης ή έχουν ήδη ενταχθεί στο Πρόγραμμα ανέρχονται στο 100,8% και 66,19% της τελικής τιμής στόχου. Παράλληλα έχει ενεργοποιηθεί 2^{ος} κύκλος Προσκλήσεων των Σχεδίων Χορηγιών γυναικείας και νεανικής επιχειρηματικότητας (που δεν έχουν ενσωματωθεί ακόμη στο Σύστημα Παρακολούθησης του Προγράμματος), ενώ εκκρεμεί η αξιολόγηση και ένταξη των προτάσεων του Σχεδίου Χορηγιών ενίσχυσης των τουριστικών επιχειρήσεων.

Με βάση τα παραπάνω η **επίτευξη του τελικού προγραμματικού στόχου του 2023 εκτιμάται ως απόλυτα εφικτή**.

CO27 - Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη στον τομέα της καινοτομίας ή της έρευνας και ανάπτυξης (Δείκτης Εκροών)

Ο Δείκτης CO27 αφορά τις ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη επιχειρήσεων και τροφοδοτείται από τις ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν στα έργα που εντάσσονται στην Επενδυτική Προτεραιότητα 1β (ενίσχυση επιχειρηματικής καινοτομίας και Προγράμματα RESTART).

Σοβαρή αστοχία εντοπίζεται στην επίτευξη της ενδιάμεσης τιμής στόχου (Οροσήμου 2018). Το σύνολο της ιδιωτικής δαπάνης των ενταγμένων έργων του Σχεδίου Χορηγιών για την Ενίσχυση της Επιχειρηματικής Καινοτομίας που πιστοποιήθηκε μέχρι την 31/12/2018 ανήλθε στα € 1,35 εκ., που αντιστοιχεί μόλις στο **24,45% της τιμής στόχου του Δείκτη**.

Αντίστοιχα, ο βαθμός επίτευξης του τελικού στόχου του Δείκτη το 2023 (11.500.000€), με την ωρίμανση και υλοποίηση των έργων των Προγραμμάτων RESTART, την ολοκλήρωση των έργων του Σχεδίου Χορηγιών Ενίσχυσης της Επιχειρηματικής Καινοτομίας, αλλά και την αναμενόμενη ενεργοποίηση νέων Προσκλήσεων **εκτιμάται ως οριακά εφικτός**, αλλά απαιτείται η διαρκής παρακολούθησή του και η λήψη τυχόν αναγκαίων διορθωτικών μέτρων, καθώς και υποστηρικτικών μέτρων προς τους Ενδιάμεσους Φορείς.

ΧΔ1 - Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας (Χρηματοοικονομικός Δείκτης)

Έχει επιτευχθεί η τιμή στόχος του Δείκτη για το 2018. Ειδικότερα μέχρι το τέλος του 2018 η πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη των ενταγμένων έργων του ΑΠ, μετά την τελευταία αίτηση πληρωμής ανέρχονταν στα 70,93 εκ. € ή στο 121,25% του στόχου Οροσήμου του 2018.

Ιδιαίτερη κρίσιμη παράμετρος που θα επηρεάσει την επίτευξη του τελικού στόχου απορρόφησης των πόρων του Άξονα αποτελεί η πορεία υλοποίησης των έργων των Σχεδίων Χορηγιών και ιδιαίτερα των Προγραμμάτων RESTART, για λογαριασμό των οποίων έχουν ενεργοποιηθεί σημαντικοί πόροι.

Συνολικά, αστοχία εντοπίζεται στο Πλαίσιο Επιδόσεων του Άξονα Προτεραιότητας 1, εκ του γεγονότος ότι ένας του Δείκτης (CO27) υπολείπεται όχι μόνο του αποδεκτού ορίου (75%), αλλά φέρει τιμή σημαντικά χαμηλότερη του 65%, με αποτέλεσμα, πέραν της απώλειας πόρων να κινδυνεύει με την εφαρμογή λοιπών δημοσιονομικών μέτρων.

4.2.2 Πλαίσιο Επίδοσης Άξονα Προτεραιότητας 2

Πλαίσιο Επίδοσης του Α.Π.2

Τύπος Δείκτη	Κωδ.	Περιγραφή Δείκτη / Στάδιο Υλοποίησης	Μονάδα Μέτρ.	Ορόσημο για το 2018	Τιμή επίτευξης Οροσήμου	Τελικός Στόχος (2023)
Εκροών	2γ.1	Δημόσιοι Φορείς/Υπηρεσίες που ενισχύονται για την ανάπτυξη ψηφιακών εφαρμογών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης	Πλήθος	2	2	8
Χρημ/κός	ΧΔ2	Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας	Ευρώ	€14.000.000	€ 11.928.220,09	€64.117.648

Ανά Δείκτη η κατάσταση σχετικά με την επίτευξη των στόχων έχει ως ακολούθως:

2γ.1 - Δημόσιοι Φορείς/Υπηρεσίες που ενισχύονται για την ανάπτυξη ψηφιακών εφαρμογών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (Δείκτης Εκροών)

Έχουν ολοκληρωθεί τα έργα «Αναβάθμιση του Ηλεκτρονικού Συστήματος Σύναψης Συμβάσεων e-procurement του Γενικού Λογιστηρίου) και «Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του Τμήματος

Πολεοδομίας και Οικήσεως του ΥΕ – ΙΠΠΟΔΑΜΟΣ», με αποτέλεσμα να καλύπτεται ο ενδιάμεσος στόχος/ Ορόσημο του 2018.

Με την ολοκλήρωση των ήδη ενταγμένων έργων επιτυγχάνεται και ο τελικός προγραμματικός στόχος, ενώ με την προγραμματιζόμενη ένταξη νέων έργων αναμένεται η υπερκάλυψη της τιμής στόχου.

ΧΔ2 - Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας (Χρηματοοικονομικός Δείκτης)

Στον Άξονα Προτεραιότητας 2 μέχρι το τέλος του 2018 η πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη των επτά (7) ενταγμένων έργων του ΑΠ ανέρχονταν στα 11,93 εκ. €, ελάχιστα υψηλότερα του αποδεκτού ποσοστού για την επίτευξη της τιμής στόχου του Οροσήμου 2018 (85,20%).

Απόλυτα εφικτή εκτιμάται η προοπτική επίτευξης του τελικού στόχου απορρόφησης των πόρων του Άξονα.

Ο Άξονας επιτυγχάνει τους στόχους του Πλαισίου Επίδοσης. Ο Δείκτης Εκροών του Άξονα και καλύπτει τον ενδιάμεσο στόχο, ενώ ο Χρηματοοικονομικός Δείκτης έχει επιτύχει τιμή άνω του 75%.

4.2.3 Πλαίσιο Επίδοσης Άξονα Προτεραιότητας 3Α

Πλαίσιο Επίδοσης του Α.Π.3Α

Τύπος Δείκτη	Κωδ.	Περιγραφή Δείκτη / Στάδιο Υλοποίησης	Μονάδα Μέτρ.	Ορόσημο για το 2018	Τιμή επίτευξης Οροσήμου	Τελικός Στόχος (2023)
Εκροών	5α.1	Αριθμός κυματοθραυστών για την προστασία παράκτιων ζωνών	Πλήθος	8	30	20
Εκροών	6γ.2	Υποδομές πολιτιστικού ενδιαφέροντος που υφίστανται βελτιωτικές παρεμβάσεις	Πλήθος	2	2	3
Χρημ/κός	ΧΔ3	Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας	Ευρώ	€25.000.000	€20.328.297,86	€30.352.403

Ανά Δείκτη η κατάσταση σχετικά με την επίτευξη των στόχων έχει ως ακολούθως:

5α.1 - Αριθμός κυματοθραυστών για την προστασία παράκτιων ζωνών

Παρατηρείται υπερκάλυψη τόσο του ενδιάμεσου όσο και του τελικού στόχου του Προγράμματος.

6γ.2 - Υποδομές πολιτιστικού ενδιαφέροντος που υφίστανται βελτιωτικές παρεμβάσεις

Έχει επιτευχθεί ο ενδιάμεσος στόχος, ενώ απόλυτα εφικτή εκτιμάται και η επίτευξη του τελικού προγραμματικού στόχου του 2023.

ΧΔ3 - Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας (Χρηματοοικονομικός Δείκτης)

Στον Άξονα Προτεραιότητας 3Α μέχρι το τέλος του 2018 η πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη των δέκα (10) ενταγμένων έργων του ΑΠ ανέρχονταν στα 20,33 εκ. € ή στο 81,31% του στόχου Οροσήμου του 2018.

Εφικτή εκτιμάται και η επίτευξη του τελικού στόχου απορρόφησης των πόρων του Άξονα.

Ο Άξονας περιλαμβάνει τρεις Δείκτες, εκ των οποίων οι δύο (2) Δείκτες Εκροών έχουν υπερκαλύψει τον ενδιάμεσο στόχο, ενώ ο τρίτος (Χρηματοοικονομικός Δείκτης) έχει επιτύχει τιμή που υπερβαίνει το 75% του στόχου.

Επόμενα, έχουν επιτευχθεί οι στόχοι του Πλαισίου Επίδοσης του Άξονα Προτεραιότητα 3Α.

4.2.4 Πλαίσιο Επίδοσης Άξονα Προτεραιότητας 4Α

Πλαίσιο Επίδοσης του Α.Π.4Α

Τύπος Δείκτη	Κωδ.	Περιγραφή Δείκτη / Στάδιο Υλοποίησης	Μονάδα Μέτρ.	Ορόσημο για το 2018	Τιμή επίτευξης Οροσήμου	Τελικός Στόχος (2023)
Εκροών	6i.1	Πρόσθετη δυναμικότητα αξιοποίησης βιοαποικοδομήσιμων υλικών	Τόνοι / έτος	-	70.000	210.000
Βασικό Στάδιο Υλοπ.	6i.1-2	Αριθμός ενταγμένων έργων	Πλήθος	2	3	4
Εκροών	CO19	Επιπρόσθετος πληθυσμός που επωφελείται από εγκαταστάσεις διαχείρισης υγρών αποβλήτων	Ισοδύναμος Πληθυσμός	1.400	1.785	13.600
Χρημ/κός	ΧΔ4Α	Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας	Ευρώ	€37.500.000	€31.644.289,08	€163.914.498

Ανά Δείκτη η κατάσταση σχετικά με την επίτευξη των στόχων έχει ως ακολούθως:

6i.1- Πρόσθετη δυναμικότητα αξιοποίησης βιοαποικοδομήσιμων υλικών (Ειδικός Δείκτης Εκροών)

6i.1-2 - Αριθμός ενταγμένων έργων (Βασικό Στάδιο Υλοποίησης)

Ο Ειδικός Δείκτης Εκροών «Πρόσθετη δυναμικότητα αξιοποίησης βιοαποικοδομήσιμων υλικών» περιλαμβάνεται στο Ε.Π. ως δείκτης μέτρησης των εκροών που προκύπτουν από τις παρεμβάσεις που θα ενταχθούν στο πλαίσιο της επενδυτικής προτεραιότητας 6i. Τιμή – στόχος του δείκτη είναι οι 210.000 τόνοι ανά έτος μέχρι το 2023. Ο δείκτης τροφοδοτείται από τις παρεμβάσεις της Επενδυτικής Προτεραιότητας, όπως οι παρεμβάσεις αποκατάστασης των χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης

αποβλήτων (ΧΑΔΑ), η αναβάθμιση υφιστάμενων υποδομών ή/και δημιουργία νέων υποδομών διαχείρισης αποβλήτων κ.ο.κ.

Για τις ανάγκες παρακολούθησης του Πλαισίου Επίδοσης, ο Δείκτης Εκροών θα μετρηθεί με την υιοθέτηση του βασικού σταδίου υλοποίησης «Ενταγμένα Έργα (Αριθμός)». Ως ορόσημο για το 2018 ορίζεται ο στόχος της ένταξης 2 έργων, έναντι 4 έργων που αποτελούν τον στόχο για το 2023.

Ήδη με την ένταξη και ολοκλήρωση των έργων της δημιουργίας ΟΕΔΑ Λεμεσού – Β Φάση, του Δικτύου των Πράσινων Σημείων στην επαρχία Λεμεσού και ΠΣ στην Κοινότητα Αλάμπρας, την κατασκευή Πράσινου Σημείου στην Πάφο και το Πρόγραμμα μείωσης δημοτικών στερεών αποβλήτων στις επαρχίες Λάρνακας και Αμμοχώστου έχει επιτευχθεί ο στόχος Ορόσημο του 2018.

Παράλληλα, μέχρι την 31/12/2018 ο τελικός στόχος για την πρόσθετη δυναμικότητα αξιοποίησης βιοαποικοδομήσιμων υλικών είχε επιτευχθεί κατά 33,33% (ΟΕΔΑ Λεμεσού). Δεν υφίστανται ενταγμένα έργα που θα τροφοδοτήσουν με εκροές τον Δείκτη, με αποτέλεσμα η επίτευξη του τελικού στόχου να καθίσταται μη εφικτή.

Προτείνεται η προσαρμογή της τιμής του Δείκτη και η προθήκη νέου Δείκτη που θα αποτυπώνει με σαφέστερο τρόπο τις αναμενόμενες εκροές της Επενδυτικής Προτεραιότητας 6i.

CO19 - Επιπρόσθετος πληθυσμός που επωφελείται από εγκαταστάσεις διαχείρισης υγρών αποβλήτων (Κοινός Δείκτης Εκροών)

Ήδη από τις εκροές του έργου του Αποχετευτικού Συστήματος του Δήμου Αθένου που ολοκληρώθηκε έχει επιτευχθεί η κάλυψη του Οροσήμου του έτους 2018. Συνολικά εκτιμάται ως εφικτή η επίτευξη του τελικού προγραμματικού στόχου, που αναμένεται να τροφοδοτηθεί από τις εκροές του αποχετευτικού συστήματος Σολέας που βρίσκεται σε εξέλιξη, καθώς και των λοιπών προγραμματιζόμενων έργων κατασκευής αποχετευτικών συστημάτων (μη εξαιρουμένου και του αποχετευτικού των Κοκκινοχωριών που έχει χαρακτηριστεί ως μεγάλο έργο, αλλά αντιμετωπίζει προβλήματα λόγω δικαστικών προσφυγών).

Χ44Α - Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας (Χρηματοοικονομικός Δείκτης)

Στον Άξονα Προτεραιότητας 4Α μέχρι το τέλος του 2018 η πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη των οκτώ (8) ενταγμένων έργων του ΑΠ ανέρχονταν στα 31,64 εκ. € ή στο 84,38% του στόχου Οροσήμου του 2018.

Για την επίτευξη του τελικού προγραμματικού στόχου του 2023 απαιτείται η επιτάχυνση της ολοκλήρωσης των διαδικασιών ωρίμανσης και ένταξης των λοιπών υποψηφίων έργων του Άξονα Προτεραιότητας 4Α.

Ο Άξονας επιτυγχάνει τους στόχους του Πλαισίου Επίδοσης. Ο Δείκτης Εκροών του Άξονα και το Βασικό Στάδιο υλοποίησης υπερκαλύπτουν τον ενδιάμεσο στόχο, ενώ ο Χρηματοοικονομικός Δείκτης έχει επιτύχει τιμή άνω του 75%.

Ως προς τους τελικούς στόχους του Πλαισίου Επίδοσης εντοπίζεται αδυναμία επίτευξης του στόχου του Δείκτη 6i.1- Πρόσθετη δυναμικότητα αξιοποίησης βιοαποικοδομήσιμων υλικών.

Προτείνεται η προσαρμογή της τιμής στόχου και η εισαγωγή νέου Δείκτη που να αποτυπώνει τις αναμενόμενες εκροές.

4.2.5 Πλαίσιο Επίδοσης Άξονα Προτεραιότητας 5

Πλαίσιο Επίδοσης του Α.Π.5

Τύπος Δείκτη	Κωδ.	Περιγραφή Δείκτη / Στάδιο Υλοποίησης	Μονάδα Μέτρ.	Ορόσημο για το 2018	Τιμή επίτευξης Οροσήμου	Τελικός Στόχος (2023)
Εκροών	CO31	Αριθμός νοικοκυριών με καλύτερη κατηγορία ενεργειακής κατανάλωσης	Νοικοκυριά	700	673	2.100
Εκροών	4v.1	Μήκος δικτύου ποδηλατοδιαδρομής που κατασκευάζεται	Χλμ	6	11,90	21,5
Εκροών	4v.3	Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται για βελτίωση της αστικής κινητικότητας	Τετραγ. Μέτρα	25.000	95.000	48.775
Εκροών	7i.1	Επέκταση κρηπιδώματος λιμενικών υποδομών	Μέτρα	150	500	500
Χρημ/κός	ΧΔ5	Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας	Ευρώ	€41.500.000	€64.246.598,92	€164.705.883

Ανά Δείκτη η κατάσταση σχετικά με την επίτευξη των στόχων έχει ως ακολούθως:

CO31 Αριθμός νοικοκυριών με καλύτερη κατηγορία ενεργειακής κατανάλωσης

Ο Δείκτης CO31 συμμετέχει στο Πλαίσιο Επίδοσης και τροφοδοτείται από τις παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας στις κατοικίες.

Το ποσοστό επίτευξης του ενδιάμεσου στόχου του 2018 (Οροσήμου) ανήλθε στο 96,14% (υλοποιήθηκαν παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας σε 673 νοικοκυριά) ή στο 32,05% του τελικού προγραμματικού στόχου.

Λαμβάνοντας υπόψη τις υπογεγραμμένες συμβάσεις του πρώτου κύκλου (956) και τον αριθμό των αιτήσεων στήριξης του δεύτερου κύκλου (1.231) του Σχεδίου Εξοικονομώ - Αναβαθμίζω στις Κατοικίες

(956), καθώς τις αναμενόμενες εκροές από την ενεργοποίηση του Δανειοδοτικού Χρηματοδοτικού Εργαλείου στον τομέα της ενεργειακής απόδοσης στα νοικοκυριά εκτιμάται ότι είναι εφικτή η επίτευξη και του τελικού προγραμματικού στόχου του 2023.

4ν.1 Μήκος δικτύου ποδηλατοδιαδρομής που κατασκευάζεται

Έχει επιτευχθεί ο ενδιάμεσος στόχος (Ορόσημο του 2018). Παράλληλα εφικτή εκτιμάται και η επίτευξη του τελικού προγραμματικού στόχου του 2023, που θα τροφοδοτείται από τις εκροές των ενταγμένων και υλοποιούμενων έργων στη Λευκωσία και την Πάφο.

4ν.3 Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται για βελτίωση της αστικής κινητικότητας

Με την ολοκλήρωση των έργων της Βελτίωσης της Λεωφόρου Τάφοι των Βασιλέων και Αναβάθμισης της Λεωφόρου Αγλαντζιάς έχουν επιτευχθεί τόσο ο ενδιάμεσος, όσο και ο τελικός προγραμματικός στόχος.

7.1.1 Επέκταση του κρηπιδώματος λιμενικών υποδομών

Έχει επιτευχθεί ήδη ο προγραμματικός στόχος με την ολοκλήρωση του φυσικού αντικειμένου του έργου Αναβάθμιση Λιμανιού Λεμεσού

ΧΔ5 - Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας (Χρηματοοικονομικός Δείκτης)

Στον Άξονα Προτεραιότητας 5 μέχρι το τέλος του 2018 η πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη των τεσσάρων (4) ενταγμένων έργων του ΑΠ ανέρχονταν στα 64,25 εκ. € ή στο 154,81% του στόχου Οροσήμου του 2018.

Για την επίτευξη του τελικού προγραμματικού στόχου του 2023 απαιτείται η επιτάχυνση ολοκλήρωσης των διαδικασιών ένταξης των λοιπών υποψηφίων έργων, καθώς και της ωρίμανσης και ένταξης νέων έργων στον Άξονα Προτεραιότητας 5.

Ο Άξονας επιτυγχάνει τους στόχους του Πλαισίου Επίδοσης. Το σύνολο των Δεικτών του Πλαισίου Επίδοσης επιτυγχάνουν τιμές άνω του 85% των στόχων.

4.2.6 Πλαίσιο Επίδοσης Άξονα Προτεραιότητας 6

Πλαίσιο Επίδοσης του Α.Π.6

Τύπος Δείκτη	Κωδ.	Περιγραφή Δείκτη / Στάδιο Υλοποίησης	Μονάδα Μέτρ.	Ορόσημο για το 2018	Τιμή επίτευξης Οροσήμου	Τελικός Στόχος (2023)
Εκροών	4ε.3	Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται για βελτίωση της αστικής κινητικότητας	Τετραγ. μέτρα	15.000	15.745	26.000
Εκροών	6γ.2	Υποδομές πολιτιστικού ενδιαφέροντος που υφίστανται βελτιωτικές παρεμβάσεις	Πλήθος	3	3	6
Εκροών	CO38	Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται σε αστικές περιοχές	Τετραγ. μέτρα	12.000	35.785	32.000
Χρημ/κός	ΧΔ6	Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας	Ευρώ	€64.000.000	€50.804.705,79	€80.294.118

Ανά Δείκτη του Πλαισίου Επίδοσης η κατάσταση σχετικά με την επίτευξη των στόχων έχει ως ακολούθως:

4ε.3 Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται για βελτίωση της αστικής κινητικότητας

Το ποσοστό επίτευξης του στόχου του Δείκτη 4ε.3, που συμμετέχει στο Πλαίσιο Επίδοσης του Άξονα Προτεραιότητας 6, ανήλθε το 2018 στο 104,97% (έργο αναβάθμισης και ενοποίησης δημοσίων δρόμων του Εμπορικού Παραδοσιακού Κέντρου της Πάφου). Η εν λόγω τιμή αφορά επίτευξη του στόχου το έτος 2018 και αναμένεται να οριστικοποιηθεί με τελικά στοιχεία του Δικαιούχου.

Με την ολοκλήρωση του ως άνω έργου, καθώς και της αναβάθμισης οδικών υποδομών της Λεμεσού επιτυγχάνεται ο τελικός προγραμματικός στόχος.

6γ.2 Υποδομές πολιτιστικού ενδιαφέροντος που υφίστανται βελτιωτικές παρεμβάσεις

Με την ολοκλήρωση των τριών (3) έργων του Δήμου Πάφου (Αναβάθμιση και ανάδειξη του Μαρκιδείου Δημοτικού Θεάτρου Πάφου, Αποκατάσταση και Αξιοποίηση του Χανιού του Ιμπραήμ και Αποκατάσταση του κτιρίου του πρώην Κινηματοθεάτρου "Αττικόν") έχει επιτευχθεί ο ενδιάμεσος στόχος (Ορόσημο 2018).

Για την επίτευξη της τελικής τιμής στόχου του 2023 απαιτείται, πέραν των ήδη ενταγμένων και υλοποιημένων έργων της Λευκωσίας (Ανάπλαση περιοχής Παλιού Δημαρχείου/Διαμόρφωση αρχαιολογικού Χώρου) και της Λεμεσού (Πράσινος περίπατος στα μνημεία της περιοχής) η ωρίμανση και υλοποίηση ενός ακόμη έργου.

CO38 Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται σε αστικές περιοχές

Μέχρι την 31.12.2018 έχουν επιτευχθεί ο ενδιάμεσος (Ορόσημο 2018) και ο τελικός προγραμματικός στόχος.

ΧΔ6 - Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας (Χρηματοοικονομικός Δείκτης)

Στον Άξονα Προτεραιότητας 6 μέχρι το τέλος του 2018 η πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη των δεκαεπτά (17) ενταγμένων έργων του ΑΠ ανέρχονταν στα 50,80 εκ. € ή στο 79,38% του στόχου Οροσήμου του 2018.

Η επίτευξη του τελικού στόχου απορρόφησης των πόρων του Άξονα εκτιμάται ως απόλυτα εφικτή.

Εάν οριστικοποιηθεί η τιμή επίτευξης του στόχου του Δείκτη 4ε.3 «Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται για βελτίωση της αστικής κινητικότητας, τότε ο Άξονας Προτεραιότητας 6 επιτυγχάνει τους στόχους του πλαισίου Επίδοσης.

4.3 ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑΣ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ & ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ ΜΕΧΡΙ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

Με βάση τα στοιχεία που αναλύθηκαν στις προηγούμενες ενότητες, το Πρόγραμμα έχει τεθεί σε τροχιά πλήρους υλοποίησης με το βαθμό ενεργοποίησης του συνολικού προϋπολογισμού να ανέρχεται έως τις 31/12/2018 στο 113,92% βάσει των καταχωρημένων Προσκλήσεων που έχουν ακόμα στο ΟΠΣ.

Το 2018 αποτέλεσε το έτος επιτάχυνσης των διαδικασιών ενεργοποίησης των πόρων, ένταξης και υλοποίησης αξιόλογου αριθμού έργων, καθώς και σημαντικών εκροών των ενταγμένων σε αυτό έργων.

Σε ότι αφορά την αποτίμηση της προόδου του Προγράμματος, με όρους εκροών, σε σχέση με τις δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί έως την ημερομηνία αναφοράς (31/12/2018), εντοπίζονται επιμέρους ζητήματα, που αναλυτικά εντοπίστηκαν στις Ενότητες 3.2 και 4.2 που προηγήθηκαν.

Αναλυτικά η κατάσταση σε σχέση με τους επιτευχθέντες στόχους των Δεικτών Εκροών ανά Ειδικό Στόχο του Προγράμματος παρουσιάζεται στον Πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 55. Συνολικός Πίνακας προόδου Δεικτών Εκρών του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη» μέχρι την 31/12/2017

Ειδικός Στόχος	Δείκτης εκρών	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Στόχος	Τιμή Επίτευξης 2018	Τεκμηρίωση - Παραδοχές
ΑΠ1: «ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ»					
1.α.1 Αύξηση της ερευνητικής δυναμικότητας της χώρας	CO24 Αριθμός νέων ερευνητών σε δομές που ενισχύονται	Ισοδύναμα ανθρ/έτη πλήρους απασ/λησης	110	0	Δεν υφίστανται ενταγμένα έργα. Εφικτή είναι η επίτευξη του στόχου με την υλοποίηση των έργων RESTART
	1.α.1.1 Αριθμός υποδομών που ενισχύονται	Πλήθος	11	1	Εφικτός ο στόχος. Από τα δύο ενταγμένα έργα ενισχύονται τέσσερις (4) υποδομές, ενώ στο RESTART έχουν εγκριθεί έντεκα (11) προτάσεις ενίσχυσης υποδομών
1.β.1 Αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων σε δραστηριότητες Έρευνας και Καινοτομίας	CO01. Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται	Πλήθος	550	25	Υπάρχουν 95 εγκεκριμένα έργα (83 ενταγμένα), ενώ αναμένονται οι εγκρίσεις και εντάξεις των έργων RESTART. Επισφαλής η προοπτική επίτευξης του στόχου.
	CO02. Αριθμός Επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις	Πλήθος	500	25	
	CO26. Αριθμός επιχειρήσεων που συνεργάζονται με ερευνητικά ιδρύματα	Πλήθος	200	2	Εξαιρετικά επισφαλής η προοπτική επίτευξης του στόχου
	CO27. Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη στον τομέα της καινοτομίας ή της έρευνας και ανάπτυξης	εκ. €	11,5	1,345	Οριακά εφικτή η επίτευξη του στόχου
	CO28. Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται για να εισαγάγουν προϊόντα νέα στην αγορά	επιχειρήσεις	180	25	Οριακά εφικτή η επίτευξη του στόχου
3.α.1 Ενίσχυση της δυναμικής ανάπτυξης των ΜΜΕ σε εθνικό και διεθνές επίπεδο στους τομείς της μεταποίησης και των επαγγελματικών υπηρεσιών 3.α.2 Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος 3.α.3 Προώθηση της δημιουργίας και ανάπτυξης νέας επιχειρηματικής δραστηριότητας από ειδικές ομάδες πληθυσμού	CO01. Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται	επιχειρήσεις	636	313	Ο αριθμός των ήδη ενταγμένων έργων υπερκαλύπτει οριακά την τιμή στόχου. Αναμένονται νέες εντάξεις.
	CO02. Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις	επιχειρήσεις	636	313	
	CO06. Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη επιχειρήσεων (επιχορηγήσεις)	εκ. €	60	12,73	Για την επίτευξη του τελικού προγραμματικού στόχου απαιτείται η ενεργοποίηση νέου κύκλου Προκηρύξεων
	3.α.3. Αριθμός (νέων) συνεργαζόμενων επιχειρήσεων σε clusters	Πλήθος	30	0	Δεν υφίστανται ενταγμένα έργα
	CO08. Νέες θέσεις απασχόλησης που δημιουργούνται στις επιχειρήσεις που στοχεύονται	ισοδύναμα ανθρ/έτη πλήρους απασ/λησης	1.200	950	Εφικτή η επίτευξη του στόχου
	CO01. Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται	επιχειρήσεις	325	69	Επισφαλής η επίτευξη του στόχου
4.β.1 Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας από επιχειρήσεις	CO02. Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις	επιχειρήσεις	120	69	Εφικτή η επίτευξη του προγραμματικού στόχου (ήδη έχουν υπογραφεί 119 συμφωνίες χρηματοδότησης)

Ειδικός Στόχος	Δείκτης εκρών	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Στόχος	Τιμή Επίτευξης 2018	Τεκμηρίωση - Παραδοχές
	CO03. Αριθμός Επιχειρήσεων που λαμβάνουν οικονομική στήριξη πλην των επιχορηγήσεων	επιχειρήσεις	240	0	Εφικτή η επίτευξη του τελικού προγραμματικού στόχου
	CO34. Εκτιμώμενη ετήσια μείωση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου	Τόνοι ισοδύναμου CO2	200.000	2.944,96	Μη εφικτή η επίτευξη του στόχου
ΑΠ2: «ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ»					
2.β.1 Προώθηση της ψηφιακής επιχειρηματικότητας	CO01 Αριθμός Επιχειρήσεων που ενισχύονται	επιχειρήσεις	330	0	Δεν υφίστανται ενταγμένα έργα. Παρά τη μηδενική πρόοδο εφικτή είναι η υλοποίηση του στόχου (απαιτείται ενεργοποίηση Προσκήσεων)
	CO02 Αριθμός Επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις	επιχειρήσεις	330	0	
2.γ.1 Αξιοποίηση των ΤΠΕ για βελτίωση των δημόσιων υπηρεσιών	2.γ.1. Δημόσιοι Φορείς Υπηρεσιών που ενισχύονται για την ανάπτυξη ψηφιακών εφαρμογών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης	Πλήθος	8	2	Με την ολοκλήρωση των ενταγμένων έργων θα επιτευχθεί ο στόχος
ΑΠ3Α: «ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ»					
5α.1 Αντιμετώπιση των επιπτώσεων που συνεπάγεται η κλιματική αλλαγή με προτεραιότητα στη διάβρωση των ακτών	5.ι.1. Αριθμός κυματοθραυστών για την προστασία παράκτιων ζωνών	πλήθος	20	30	Έχει επιτευχθεί ο στόχος
6γ.1 Βελτίωση της ελκυστικότητας περιοχών φυσικού ή πολιτιστικού ενδιαφέροντος	6γ.2 Υποδομές πολιτιστικού ενδιαφέροντος που υφίστανται βελτιωτικές παρεμβάσεις	Πλήθος	3	2	Με την ολοκλήρωση των ενταγμένων έργων θα επιτευχθεί ο στόχος
	CO09 Αύξηση του αναμενόμενου αριθμού επισκέψεων σε ενισχυόμενες τοποθεσίες πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και πόλους έλξης επισκεπτών	Επισκέψεις / έτος	300.000	N/A	Μη εφικτή εκτίμηση (δεν έχει υιοθετηθεί μεθοδολογία μέτρησης του Δείκτη)
6δ. 1 Βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των ειδών και οικοτόπων στις περιοχές NATURA 2000	CO23 Επιφάνεια οικοτόπων που ενισχύονται με στόχο να αποκτήσουν καλύτερο καθεστώς διατήρησης	εκτάρια	25.000	192	Μη εφικτή η επίτευξη του στόχου
ΑΠ4Α: «ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ»					
6.ι.1 Κάλυψη των απαιτήσεων της Οδηγίας 1999/31/ΕΚ αναφορικά με την εκτροπή από την ταφή βιοαποικοδομήσιμων υλικών	6.ι.1. Πρόσθετη δυναμικότητα αξιοποίησης βιοαποικοδομήσιμων υλικών	τόννοι / έτος	210.000	70.000	Δεν υφίστανται ενταγμένα έργα (πέραν της ΟΕΔΑ Λεμεσού) που θα τροφοδοτήσουν τον Δείκτη. Προτείνεται προσαρμογή της τιμής του και επιπλέον εισαγωγή νέου Δείκτη
6.ι.2 Αύξηση του ποσοστού ανακύκλωσης και πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων	6.ι.2. Αριθμός Δήμων/Κοινοτήτων που ενισχύονται	Πλήθος	50	113	Έχει επιτευχθεί ο στόχος
6.ii.1 Βελτίωση της επεξεργασίας αστικών λυμάτων στο πλαίσιο συμμόρφωσης με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ	CO19. Πρόσθετος πληθυσμός που εξυπηρετείται από βελτιωμένη επεξεργασία λυμάτων	Ισοδύναμο Πληθυσμού	13.600	1.785	Εφικτή η επίτευξη του στόχου
6.ii.2 Ενίσχυση υδατικού ισοζυγίου μέσω της αξιοποίησης μη συμβατικών πηγών νερού	6.ii.2. Αξιοποίηση των επεξεργασμένων λυμάτων	Ποσοστό	100%	N/A	Υλοποιούνται δύο έργα αποχετευτικών συστημάτων. Προτείνεται λεκτική και ποσοτική προσαρμογή του Δείκτη

Ειδικός Στόχος	Δείκτης εκρών	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Στόχος	Τιμή Επίτευξης 2018	Τεκμηρίωση - Παραδοχές
					προκειμένου οι μετρούμενες ποσότητες να περιορισθούν στο ανακυκλωμένο νερό
ΑΠ5: «ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΒΙΩΣΙΜΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΜΕΙΩΣΗ ΕΚΠΟΜΠΩΝ ΔΙΟΞΕΙΔΙΟΥ ΤΟΥ ΑΝΘΡΑΚΑ»					
4.iii.1 Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας σε δημόσια κτίρια 4.iii.2 Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας σε κατοικίες	CO31. Αριθμός νοικοκυριών με καλύτερη κατηγορία ενεργειακής απόδοσης	Πλήθος	2.100	673	Εφικτή η επίτευξη του στόχου
	CO32. Μείωση της ετήσιας κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας από δημόσια κτίρια	KWh/έτος	3.000.000	0	Η εκτιμώμενη ετήσια μείωση από την ενεργοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων υπερκαλύπτει τον στόχο
	CO34. Εκτιμώμενη ετήσια μείωση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου	Τόνοι ισοδύναμου CO2	200.000	12.667	Επισφαλής η επίτευξη του στόχου. Οι αναμενόμενες εκροές από τις παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας σε κατοικίες και δημόσια κτίρια δεν επαρκούν για την κάλυψη του στόχου
4ν.1 Βελτίωση της κινητικότητας κυρίως στην αστική περιοχή Λευκωσίας	4ν.1 Μήκος δικτύου ποδηλατοδιαδρομής που κατασκευάζεται	Χλμ.	21,5	5,1	Εφικτή η επίτευξη του στόχου
	4ν.2 Μήκος λεωφορειολωρίδων που κατασκευάζονται	Χλμ.	4,5	4,5	Υλοποιούνται δύο έργα που περιλαμβάνουν 7,5 χλμ. λεωφορειολωρίδων
	4ν.3 Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται για βελτίωση της αστικής κινητικότητας	Τετρ. μέτρα	90.000	90.000	Έχει επιτευχθεί ο στόχος
	CO34 Εκτιμώμενη ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου	Τόνοι ισοδύναμου CO2	4.500	N/A	Μη εφικτή εκτίμηση (δεν έχει υιοθετηθεί μεθοδολογία μέτρησης του Δείκτη)
7.i.1 Αύξηση της δυναμικότητας διακίνησης εμπορευμάτων από και προς το λιμένα Λεμεσού	7.i.1.1. Επέκταση του κρηπιδώματος λιμενικών υποδομών	μέτρα	500	500	Έχει επιτευχθεί ο στόχος
	CO14a. Συνολικό Μήκος ανακατασκευασμένων ή αναβαθμισμένων δρόμων, εκ των οποίων ΔΕΔ-Μ	Km	3,6	1,4	Υλοποιείται έργο σε μήκος 3,7 Km
ΑΠ6: «ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»					
3.α.1 Ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας στις αστικές περιοχές παρέμβασης	CO01. Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται	επιχειρήσεις	80	15	Προϋπόθεση για την επίτευξη των στόχων είναι η ένταξη νέου/νέων έργου/ων
	CO04 Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν μη-οικονομική στήριξη	επιχειρήσεις	80	15	
	CO08. Θέσεις απασχόλησης στις επιχειρήσεις που ενισχύονται	ισοδύναμα ανθρ/έτη	120	25	
4ε.1 Βελτίωση της μετακίνησης στις αστικές περιοχές	4ε.1 Μήκος δικτύου ποδηλατοδιαδρομής που κατασκευάζεται	Χλμ.	3,5	0	Οι αναμενόμενες εκροές από ήδη ενταγμένο έργο οριακά καλύπτουν την τιμή στόχο
	4ε.3 Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται για βελτίωση της αστικής κινητικότητας	Τετ. Μέτρα	26.000	15.745	Με την ολοκλήρωση των ενταγμένων έργων επιτυγχάνεται ο στόχος
	6γ.2 Υποδομές πολιτιστικού ενδιαφέροντος που υφίστανται βελτιωτικές παρεμβάσεις	Πλήθος	6	3	Για την επίτευξη του στόχου αναγκαία είναι η ωρίμανση και ένταξη ενός νέου έργου

Ειδικός Στόχος	Δείκτης εκρών	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Στόχος	Τιμή Επίτευξης 2018	Τεκμηρίωση - Παραδοχές
6.γ.1 Βελτίωση της ελκυστικότητας αστικών περιοχών φυσικού ή πολιτιστικού ενδιαφέροντος	CO39 Δημόσια ή εμπορικά κτίρια που κτίζονται ή ανακαινίζονται σε αστικές περιοχές	Τετραγωνικά μέτρα	3.000	0	Επισφαλής προς το παρόν η προοπτική επίτευξης του προγραμματικού στόχου
6ε.1 Αναζωογόνηση υποβαθμισμένων αστικών περιοχών	CO38 Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται σε αστικές περιοχές	τ.μ	32.000	35.785	Έχει επιτευχθεί ο στόχος
9.β.1 Βελτίωση παροχής κοινωνικών υπηρεσιών σε υποβαθμισμένες αστικές περιοχές	CO37. Ωφελούμενος πληθυσμός που ζει σε περιοχές με στρατηγικές ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης	Πλήθος (φυσικά πρόσωπα)	10.000	-	Προϋπόθεση για την επίτευξη του στόχου είναι η ενεργοποίηση σχετικών παρεμβάσεων

Συνολικά εκτιμάται ότι είναι αναγκαία επικαιροποίηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων του Προγράμματος για την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των διατιθέμενων από τα Ταμεία της Πολιτικής Συνοχής πόρων και την προσαρμογή στα νέα δεδομένα, που απορρέουν από την επιτυχή ολοκλήρωση του τριετούς Προγράμματος οικονομικής προσαρμογής και την ανάγκη περαιτέρω ενίσχυσης των επενδύσεων στους τομείς του περιβάλλοντος, της ενέργειας, της ψηφιοποίησης και της καινοτομίας, και συνολικά σε τομείς υψηλής προστιθέμενης αξίας και παραγωγικότητας, καθώς και για την προσαρμογή στις αλλαγές που θα προκύψουν από την εφαρμογή των ρυθμίσεων του αποθεματικού επίδοσης του Προγράμματος.

Παράλληλα απαιτείται επικαιροποίηση των προτεραιοτήτων και της ιεράρχησης των Ενδεικτικών Κατηγοριών Δράσεων προκειμένου στο Πρόγραμμα να αποτυπωθεί με καλύτερο τρόπο το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα.

Τέλος σκόπιμη είναι η προσαρμογή του Συστήματος των Δεικτών και των στόχων που θα αποτυπώνει τις παραπάνω αλλαγές και θα επικαιροποιεί και βελτιώνει την υφιστάμενη στοχοθεσία και θα ενισχύει τη λογική παρέμβασης του Προγράμματος. Ειδικότερα ως προς το τελευταίο κατά προτεραιότητα προτείνονται:

- επανέλεγχος των παραδοχών του μοναδιαίου κόστους ορισμένων δεικτών και κατάλληλη προσαρμογή των τιμών στόχων, με βάση και την εμπειρία από την εφαρμογή των παρεμβάσεων της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου,
- προσαρμογή της τιμής στόχου του Δείκτη Εκροών 6i.1 «Πρόσθετη δυναμικότητα αξιοποίησης βιοαποικοδομήσιμων υλικών» (μείωση) και παράλληλα κατάλληλη υιοθέτηση νέου Δείκτη που θα αποτυπώνει τις αναμενόμενες εκροές της Επενδυτικής Προτεραιότητας 6i. (Πράσινα Σημεία και λοιπές παρεμβάσεις ανακύκλωσης υλικών)
- κατάλληλη λεκτική και ποσοτική προσαρμογή του Δείκτη Εκροών 6ii.2 «Αξιοποίηση των επεξεργασμένων λυμάτων», προκειμένου οι μετρούμενες ποσότητες να περιορισθούν στο ανακυκλωμένο νερό,
- αντικατάσταση του Δείκτη Αποτελέσματος 3α.4 «Νέες επιχειρήσεις που δημιουργούνται στις αστικές περιοχές» με τον Δείκτη «Επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στις αστικές περιοχές», που αποτυπώνει με καλύτερο τρόπο το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα και ανάλογη υιοθέτηση τιμής βάσης και τιμής στόχου
- υιοθέτηση και εφαρμογή μεθοδολογίας μέτρησης των Δεικτών C034 «Εκτιμώμενη ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου» (αφορά μόνο στα έργα αστικής κινητικότητας), C009 «Αύξηση του αναμενόμενου αριθμού επισκέψεων σε ενισχυόμενες τοποθεσίες πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και πόλους έλξης επισκεπτών» και 4ε.1 «Χρήση ιδιωτικών οχημάτων στις αστικές περιοχές»

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η Έκθεση Αξιολόγησης του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη» έχει ως κύριο στόχο να παρέχει στους αρμόδιους φορείς λήψης αποφάσεων τις κατάλληλες πληροφορίες, στοιχεία και εκτιμήσεις σχετικά με την επίτευξη των ποσοτικών στόχων, καθώς και την αποτελεσματικότητα των υλοποιούμενων παρεμβάσεων, με στόχο τη διαμόρφωση έγκυρης και αντικειμενικής εικόνας για την πρόοδο υλοποίησης και το βαθμό επίτευξης των στόχων των ΕΠ. Σε αυτό το πλαίσιο προηγήθηκε μια αναλυτική καταγραφή και παρουσίαση όλων των στοιχείων εκείνων που συνθέτουν και τεκμηριώνουν την πρόοδο του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου του Προγράμματος, σε όλα τα επίπεδα προγραμματισμού (Άξονας Προτεραιότητας, Κατηγορία Παρέμβασης, Θεματικός Στόχος, Επενδυτική Προτεραιότητα και Ειδικός Στόχος) για την περίοδο 2014-2018.

Στην παρούσα Ενότητα της Έκθεσης αποτυπώνονται τα βασικά συμπεράσματα και οι προτάσεις έτσι όπως αναδείχθηκαν από την ανάλυση και απάντηση των αξιολογικών ερωτημάτων.

Χρηματοοικονομική Πρόοδος Προγράμματος

Η χρηματοοικονομική πρόοδος υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ στο τέλος του 2018, παρουσιάζει ραγδαία βελτίωση σε σχέση με την αυτήν του τέλους του 2017, και έχει ως εξής:

- Το **2018** εκδόθηκαν **είκοσι τέσσερις (24) νέες Προσκλήσεις** υποβολής προτάσεων συνολικής δημόσιας δαπάνης ύψους 331,29 εκ. € **που αντιστοιχούσαν στο 47,35% των συνολικών πόρων του ΕΠΑΑΑ.**

Ο **βαθμός ενεργοποίησης του ΕΠΑΑΑ**, με βάση τη συνολική Δημόσια Δαπάνη των Προσκλήσεων μέχρι την 31.12.2018 **ανήλθε στο 113,92%** των προγραμματικά καταναμεμένων στο ΕΠΑΑΑ πόρων (άνοδος κατά 71,13% σε σχέση με τον αντίστοιχο δείκτη ενεργοποίησης του Προγράμματος στο τέλος του 2017).
- Ο **προϋπολογισμός των ενταγμένων μέχρι την 31.12.2018 έργων** (επιλέξιμη συγχρηματοδοτούμενη δαπάνη μετά την εφαρμογή του συντελεστή ελλείματος χρηματοδότησης) **ανήλθε στα 594,80 εκατ. €** (αύξηση κατά 88,47% σε σχέση με τον προϋπολογισμό των ενταγμένων έργων στο τέλος του 2017), ποσοστό που αντιστοιχεί στο **85,00% του προγραμματικού προϋπολογισμού.**
- Οι **νομικές δεσμεύσεις** του Προγράμματος (επιλέξιμη συγχρηματοδοτούμενη δαπάνη συμφωνιών χρηματοδότησης για τα έργα Σχεδίων Χορηγιών και συμβολαίων Δημοσίων Έργων) **ανήλθαν σε 474,44 εκατ. €** (αύξηση κατά 68,38/% σε σχέση με το ύψος των νομικών δεσμεύσεων στο τέλος του 2017), ποσό που αντιστοιχεί στο **67,80% των προγραμματικών πόρων** και το 63,85% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων (υποχώρηση κατά 25,43 ποσοστιαίες μονάδες, απόρροια του γεγονότος της ένταξης στο Πρόγραμμα και υλοποίησης έργων με χαμηλότερο βαθμό ωρίμανσης).
- Οι **επικυρωμένες δαπάνες** του Προγράμματος ανήλθαν σε **263,29 εκατ. €** (αύξηση κατά 102,32% σε σχέση με τις δαπάνες στο τέλος του 2017), απορροφώντας το **37,63% των**

προγραμματικών πόρων, το 44,27% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων και το 55,49% των νομικών δεσμεύσεων.

Σημειώνεται ότι εκκρεμεί η υποβολή στην ΕΕ νέας Δήλωσης Δαπανών για δαπάνες που πραγματοποίησαν το 2018 οι Δικαιούχοι έργων και πιστοποιήθηκαν από τη Δημόσια Αρχή. Η εν λόγω Δήλωση αναμένεται να καλύψει υφιστάμενα κενά στην επίτευξη των χρηματοοικονομικών Δεικτών του Πλαισίου Επίδοσης και να βελτιώσει έτι περαιτέρω τον βαθμό απορρόφησης των πόρων του προγράμματος.

Το ΕΠΑΑΑ έχει καλύψει την υποχρέωση απορρόφησης που προκύπτει από την εφαρμογή του Κανόνα «n+3» **για το 2018**. Ειδικότερα, ο στόχος απορρόφησης σύμφωνα με τον Κανόνα «n+3» για το σύνολο του ΕΠΑΑΑ, σε όρους δημόσιας δαπάνης, παρουσίασε σωρευτικό πλεόνασμα μέχρι το 2018 ύψους € 11,57 εκ.. Οι προβλέψεις σχετικά με το έλλειμα απορρόφησης το έτος 2018 περιορίσθηκε στα € 5,05 εκ. (χαμηλότερο από το αρχικά εκτιμηθέν).

Συνολικά το **ΕΠΑΑΑ στο τέλος του 2018 παρουσιάζει την καλύτερη επίδοση στην απορρόφηση των προγραμματικά κατανεμημένων πόρων του ΕΤΠΑ μεταξύ των 28 κρατών μελών της ΕΕ**, ενώ **καταλαμβάνει την πέμπτη καλύτερη επίδοση στην απορρόφηση των πόρων του Ταμείου Συνοχής μεταξύ των 15 κρατών μελών της ΕΕ**.

Χρηματοοικονομική Πρόοδος ανά Ταμείο

Σε ότι αφορά στην υλοποίηση των παρεμβάσεων των επιμέρους Ταμείων **το ΕΤΠΑ παρουσιάζει σαφώς καλύτερες επιδόσεις** και ειδικότερα:

- Το **ποσοστό δέσμευσης των διαθέσιμων πόρων** (% επιλέξιμης Δημόσιας Δαπάνης των ενταγμένων έργων ως προς τη συνολική διαθέσιμη δαπάνη) **στο ΕΤΠΑ ανέρχεται στο 129,48%, έναντι 82,50% του Ταμείου Συνοχής**.
- Το **ποσοστό συμβασιοποίησης των διαθέσιμων πόρων** (% επιλέξιμης Δημόσιας Δαπάνης των νομικών δεσμεύσεων ως προς τη συνολική διαθέσιμη δαπάνη) **στο ΕΤΠΑ ανέρχεται στο 99,57%, έναντι 70,19% του Ταμείου Συνοχής**.
- Το **ποσοστό απορρόφησης των διαθέσιμων πόρων** (% επικυρωμένων δαπανών των ενταγμένων έργων ως προς τη συνολική διαθέσιμη δαπάνη) **στο ΕΤΠΑ ανέρχεται στο 45,43%, έναντι 30,01% του Ταμείου Συνοχής**.

Πρόοδος υλοποίησης ανά Άξονα Προτεραιότητας

- Ο **ΑΠ 1 «Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας»** παρουσιάζει την καλύτερη επίδοση ως προς το βαθμό ενεργοποίησης των πόρων του μεταξύ όλων των ΑΠ του Προγράμματος. Υψηλός είναι ο βαθμός δέσμευσης αντίστοιχα των πόρων (εντάξεις και νομικές δεσμεύσεις), ενώ ο βαθμός απορρόφησης κινείται σε επίπεδα ελαφρά υψηλότερα του μέσου όρου του Προγράμματος.

- Ο ΑΠ 2 Προώθηση της Χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών, παρά τον υψηλό βαθμό ενεργοποίησης και δέσμευσης, χαρακτηρίζεται από τις ιδιαίτερα χαμηλές επιδόσεις στην απορρόφηση των πόρων του (18,40%).
- Ο ΑΠ 3Α «Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Διατήρηση του Περιβάλλοντος» χαρακτηρίζεται από τις πολύ καλές του χρηματοοικονομικές επιδόσεις σε όλα τα επίπεδα
- Ο ΑΠ 4Α «Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων», πέραν της χαμηλότερης, μεταξύ όλων των θεματικών Αξόνων Προτεραιότητας, επίδοσης ως προς την ενεργοποίηση των πόρων του, εμφανίζει παράλληλα και εξαιρετικά χαμηλό βαθμό δεσμεύσεων (41,17%) και απορροφήσεων (δεύτερη χαμηλότερη επίδοση).
- Ο ΑΠ 5 «Προώθηση Βιώσιμων Μεταφορών και Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα» παρουσιάζει σχετικά ικανοποιητικό βαθμό ενεργοποίησης και δέσμευσης των πόρων, ενώ ο βαθμός απορρόφησης κινείται σε επίπεδα ελαφρά υψηλότερα του μέσου όρου του Προγράμματος.
- Ο ΑΠ 6 «Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη» παρουσιάζει υψηλές χρηματοοικονομικές επιδόσεις, με τους ρυθμούς απορρόφησης των πόρων του να επιβραδύνονται, λόγω της πρόσφατης ένταξης νέων έργων.

Συνολικά όλοι οι Άξονες Προτεραιότητας (με την εξαίρεση του ΑΠ 6) εμφανίζουν το 2018 επιταχυνόμενους ρυθμούς απορρόφησης των πόρων τους (απορρόφηση υπερδιπλάσια αυτής του τέλους του 2017).

Πρόοδος υλοποίησης ανά Θεματικό Στόχο της Στρατηγικής “Ευρώπη 2020”

Σε γενικές γραμμές υπάρχει αντιστοιχία μεταξύ της προγραμματικής βαρύτητας και της βαρύτητας εφαρμογής (επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη ενταγμένων έργων) των πόρων των Θεματικών Στόχων και ειδικότερα:

- Ο Θεματικός Στόχος 1 παρουσιάζει τη **πρώτη καλύτερη επίδοση ως προς την ενεργοποίηση και υψηλό βαθμό δέσμευσης και απορρόφησης των πόρων του**. Παρά τον υψηλό βαθμό ενεργοποίησης εξαιρετικά χαμηλή παραμένει η συμβολή των παρεμβάσεων στη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ της ακαδημαϊκής γνώσης και των αναγκών της παραγωγικής δραστηριότητας, καθώς και στην ενίσχυση των επιχειρηματικών επενδύσεων σε δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας.
- Στον Θεματικό Στόχο 2 εντοπίζεται **υψηλή ενεργοποίηση των προγραμματικών του πόρων** (Προσκλήσεις που αντιστοιχούν στο 121,26% των πόρων του) και **ικανοποιητικός βαθμός δεσμευμένων πόρων** (95,47%). Παράλληλα **εξαιρετικά χαμηλός είναι ο βαθμός νομικών δεσμεύσεων και απορρόφησης των πόρων του**, με τις σχετικές επιδόσεις να είναι οι χαμηλότερές όλων των ΘΣ (36,07% και 18,40%). Παρά το υψηλό βαθμό ενεργοποίησης των πόρων του ΘΣ, δεν έχουν ενεργοποιηθεί οι παρεμβάσεις που στοχεύουν στην ενίσχυση της ψηφιακής επιχειρηματικότητας, του ψηφιακού γραμματισμού, της ηλεκτρονικής ένταξης και προσβασιμότητας.

- Ο **Θεματικός Στόχος 3** είναι ο μοναδικός ΘΣ που **δεν έχει ενεργοποιήσει το σύνολο των πόρων του** (οι σχετικές Προσκλήσεις αντιστοιχούν στο 93,80% των πόρων του). Παράλληλα, μεταξύ όλων των ΘΣ, παρουσιάζει τη **δεύτερη και τρίτη χαμηλότερη επίδοση ως προς το βαθμό δέσμευσης των πόρων του** με βάση τη δημόσια επιλέξιμη δαπάνη ενταγμένων έργων και τις **νομικές δεσμεύσεις** (70,37% και 66,27% αντίστοιχα των πόρων του). Ομοίως ως προς το **βαθμό απορρόφησης των πόρων του παρουσιάζει τη δεύτερη χαμηλότερη επίδοση μεταξύ όλων των ΘΣ** (25,98%).
- Ο **Θεματικός Στόχος 4** παρουσιάζει **υψηλή ενεργοποίηση** των προγραμματικών του πόρων (Προσκλήσεις που αντιστοιχούν στο 105,39% των πόρων του) και ικανοποιητικό βαθμό δεσμευμένων πόρων με βάση τη δημόσια επιλέξιμη δαπάνη ενταγμένων έργων (94,89%). Αντίστοιχα **χαμηλός είναι ο βαθμός των νομικών δεσμεύσεων** των ενταγμένων έργων του (69,56% των πόρων του ΘΣ που αποτελεί την τρίτη χαμηλότερη επίδοση μεταξύ όλων των ΘΣ), ενώ ο **βαθμός απορρόφησης είναι χαμηλότερος του μέσου όρου** του Προγράμματος (35,78%)
- Ο **Θεματικός Στόχος 5** παρουσιάζει τις **καλύτερες επιδόσεις ως προς το βαθμό δέσμευσης** των προγραμματικών πόρων (Δημόσια Δαπάνη ενταγμένων έργων 118,94% και νομικές δεσμεύσεις 119,20 των πόρων του) **και απορρόφησης** των προγραμματικών πόρων (92,48%).
- Ο **Θεματικός Στόχος 6** παρουσιάζει **υψηλό βαθμό ενεργοποίησης** των πόρων του, τη **χαμηλότερη επίδοση ως προς τη δέσμευση των πόρων του** (η δημόσια επιλέξιμη δαπάνη των ενταγμένων έργων του αντιστοιχεί στο 65,38% των προγραμματικών πόρων του) και **χαμηλές επιδόσεις στις νομικές δεσμεύσεις και στην απορρόφηση των πόρων** (52,12% και 36,02% αντίστοιχα). Σημειώνεται ότι μικρή εξακολουθεί να είναι η ενεργοποίηση και υλοποίηση παρεμβάσεων που αφορούν στην προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και του εδάφους των ευαίσθητων περιβαλλοντικά περιοχών.
- Η πορεία υλοποίησης των παρεμβάσεων του **Θεματικού Στόχου 7** κρίνεται ως **απόλυτα ικανοποιητική**
- Στον **Θεματικό Στόχο 9** εντοπίζεται **μηδενική πρόοδος**.

Φυσική πρόοδος υλοποίησης και εκτίμηση επίτευξη των στόχων του Προγράμματος

Μέχρι την 31.12.18 η φυσική πρόοδος υλοποίησης των ενταγμένων έργων του Επιχειρησιακού Προγράμματος είχε ως εξής:

- **Έργα Σχέδια Χορηγιών (ΣΧ):** στο πλαίσιο των Προσκλήσεων των Σχεδίων Χορηγιών υποβλήθηκαν συνολικά 1.622 προτάσεις, εκ των οποίων εγκρίθηκαν οι 863 και υπεγράφησαν 844 Συμφωνίες Δημόσιας Χρηματοδότησης. Από τα 571 ενταγμένα στο ΟΠΣ έργα των Σχεδίων Χορηγιών, τα 407 έχουν ολοκληρωθεί ή βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο υλοποίησης.
- **Έργα Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΔΣ):** εντάχθηκαν συνολικά 69 έργα, εκ των οποίων τα 25 έχουν ήδη ολοκληρωθεί ή βρίσκονται στο τελικό στάδιο υλοποίησής τους.

- **Λοιπά Έργα:** στο πλαίσιο των Προσκλήσεων του Σχεδίου Εξοικονομώ - Αναβαθμίζω στις Κατοικίες υποβλήθηκαν συνολικά 2.369 προτάσεις, εκ των οποίων εγκρίθηκαν οι 1.071 και υπεγράφησαν 956 Συμφωνίες Δημόσιας Χρηματοδότησης.

Ως προς τη φυσική πρόοδο υλοποίησης κατά Άξονα Προτεραιότητας (ΑΠ) του ΕΠ, όπως αυτή εκφράζεται μέσω των δεικτών παρακολούθησης, παρατηρούνται τα εξής:

- **ΑΠ 1:** Παρά την υψηλή ενεργοποίηση και το υψηλό βαθμό απορρόφησης των πόρων του Άξονα, σημαντικές καθυστερήσεις εντοπίζονται στην πρόοδο ένταξης και υλοποίησης έργων διασύνδεσης των κέντρων έρευνας και ανώτατης εκπαίδευσης με την παραγωγή, καθώς και των έργων ενίσχυσης επιχειρηματικών επενδύσεων σε δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας.

Ως αποτέλεσμα των παραπάνω σοβαρή αστοχία εντοπίζεται στην επίτευξη του Δείκτη του Πλαισίου Επίδοσης «CO27 - Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη στον τομέα της καινοτομίας ή της έρευνας και ανάπτυξης», που υπολείπεται όχι μόνο του αποδεκτού ορίου (75%), αλλά φέρει τιμή σημαντικά χαμηλότερη του 65% (24,45%).

Ο Άξονας επόμενα αποτυγχάνει συνολικά στην επίτευξη των Οροσήμων του Πλαισίου Επίδοσης, με αποτέλεσμα πέραν της απώλειας πόρων να κινδυνεύει με την εφαρμογή λοιπών δημοσιονομικών μέτρων.

Σχετικά με την επίτευξη των τελικών στόχων του Άξονα οριακά εφικτή ή επισφαλής είναι η προοπτική επίτευξη όλων των στόχων που συνδέονται με τις επενδύσεις στην έρευνα και καινοτομία, μη εφικτή εκτιμάται η επίτευξη του στόχου μείωσης εκπομπών αερίων θερμοκηπίων, ενώ για την επίτευξη του στόχου που αφορά στο ύψος των ιδιωτικών επενδύσεων (γενική παραγωγική επένδυση) απαιτείται ενεργοποίηση νέου κύκλου Προκηρύξεων.

- **ΑΠ 2:** Εντοπίζεται υστέρηση στην πρόοδο του φυσικού αντικείμενου, δεδομένου ότι αξιόλογος αριθμός έργων ωρίμασαν και εντάχθηκαν το τελευταίο έτος. Επιπλέον, παρά τον υψηλό βαθμό ενεργοποίησης των πόρων του Άξονα, εξακολουθεί να υπάρχει υστέρηση στην ενεργοποίηση κρίσιμων παρεμβάσεων που αφορούν στην ενίσχυση της ψηφιακής επιχειρηματικότητας (μηδενική επίτευξη του σχετικού Δείκτη Εκρών).

Τέλος οι στόχοι του Πλαισίου το Πλαίσιο Επίδοσης για το 2018 επιτυγχάνονται οριακά με την πιστοποίηση και δήλωση πρόσθετων δαπανών που πραγματοποιήθηκε εντός του 2019.

- **ΑΠ 3Α:** Παρατηρείται πολύ ικανοποιητική πρόοδος στην υλοποίηση τόσο του φυσικού όσο και του οικονομικού αντικείμενου των έργων, με αποτέλεσμα να επιτυγχάνονται τα Ορόσημα του Πλαισίου Επίδοσης. Υστέρηση ωστόσο εντοπίζεται στην πρόοδο υλοποίησης των παρεμβάσεων για τη βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των ειδών και οικοτόπων των περιοχών NATURA 2000, με την πιθανότητα επίτευξης της τελικής τιμής στόχου να καθίσταται επισφαλής.
- **ΑΠ 4Α:** Εντοπίζονται σημαντικές καθυστερήσεις στην υλοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου του Άξονα. Παρά την επίτευξη των Οροσήμων του 2018 δεν έχουν

ενεργοποιηθεί παρεμβάσεις που να υποστηρίζουν την επίτευξη σημαντικών στόχων του Άξονα που αφορούν στις υποδομές αξιοποίησης βιοαποικοδομήσιμων υλικών, ενώ δυσχέρειες εντοπίζονται στην επίτευξη του στόχου αξιοποίησης των επεξεργασμένων λυμάτων.

Εκτιμάται ότι είναι σκόπιμη η προσαρμογή των προτεραιοτήτων του Άξονα και η κατάλληλη προσαρμογή της στοχοθεσίας του.

- ΑΠ 5: Παρά το χαμηλό βαθμό απορρόφησης των πόρων, παρατηρείται ικανοποιητική πρόοδος στην υλοποίηση του φυσικού αντικειμένου των έργων του Άξονα, ενώ έχουν επιτευχθεί τα ορόσημα του Πλαισίου Επίδοσης.

Επισφαλής κρίνεται η επίτευξη του τελικού στόχου μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, καθώς οι αναμενόμενες εκροές από τις παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας σε κατοικίες και δημόσια κτίρια δεν επαρκούν για την κάλυψή του.

- ΑΠ 6: Παρά τον υψηλό βαθμό απορρόφησης των πόρων του Άξονα, εντοπίζεται “κόπωση” στους ρυθμούς υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου των έργων (σημαντικός αριθμός νέων ενταγμένων έργων που δεν έχουν ακόμη αποδώσει εκροές). Σημειώνεται ότι δεν έχουν ακόμη ενεργοποιηθεί παρεμβάσεις που αφορούν στη βελτίωση των παρεχομένων κοινωνικών υπηρεσιών των αστικών περιοχών.

Για την επίτευξη των Οροσήμων του 2018 του Πλαισίου Επίδοσης εκκρεμεί η ενημέρωση της τιμής επίτευξης του Δείκτη των ανοικτών χώρων που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται για τη βελτίωση της αστικής κινητικότητας.

Για την επίτευξη των τελικών στόχων που αφορούν στην ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας και τη βελτίωση της ελκυστικότητας των αστικών περιοχών είναι αναγκαία η ένταξη νέων έργων. Παράλληλα επισφαλής κρίνεται η προοπτική επίτευξης του προγραμματικού στόχου που αφορά στα Δημόσια ή Εμπορικά κτίρια που ανεγείρονται ή αναβαθμίζονται (δεν εντοπίζονται ώριμα έργα).

Λοιπές προτάσεις και λοιπά αξιολογικά ευρήματα

Συνολικά χαμηλό εξακολουθεί να είναι το αποτύπωμα του Προγράμματος στην επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (S3CY). Στο πλαίσιο αυτό σκόπιμη κρίνεται επόμενο η ενεργοποίηση του Μηχανισμού παρακολούθησης και αξιολόγησης της εφαρμογής της (ετήσιες εκθέσεις προόδου, αξιολόγηση πορείας επίτευξης δεικτών και στόχων της S3CY). Πιθανή προσαρμογή της επικεντρωμένη στους τομείς και τα πεδία στα οποία εντοπίζεται υφιστάμενο ή /και δυνητικό συγκριτικό πλεονέκτημα, που θα πηγάζει όχι μόνο από την εξειδίκευση και τη δυναμικότητα του ερευνητικού συστήματος, αλλά και από τις ανάγκες και προοπτικές της παραγωγικής βάσης της οικονομίας, εκτιμάται ότι

Παράλληλα, στην επικείμενη αναθεώρηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος (αναγκαστική λόγω των αλλαγών από την εφαρμογή των κανόνων που διέπουν το αποθεματικό επίδοσης) προτείνεται να εξετασθούν τα ακόλουθα:

- Επικαιροποίηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων του Προγράμματος για την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των διατιθέμενων από τα Ταμεία της Πολιτικής Συνοχής πόρων και την προσαρμογή στα νέα δεδομένα, που απορρέουν από την επιτυχή ολοκλήρωση του τριετούς Προγράμματος οικονομικής προσαρμογής και την ανάγκη περαιτέρω ενίσχυσης των επενδύσεων στους τομείς του περιβάλλοντος, της ενέργειας, της ψηφιοποίησης και της καινοτομίας, και συνολικά σε τομείς υψηλής προστιθέμενης αξίας και παραγωγικότητας
- Επικαιροποίηση των προτεραιοτήτων και της ιεράρχησης των Ενδεικτικών Κατηγοριών Δράσεων προκειμένου στο Πρόγραμμα να αποτυπωθεί με καλύτερο τρόπο το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, με έμφαση σε αυτές των Αξόνων Προτεραιότητας 2
- Προσαρμογή του Συστήματος των Δεικτών και των στόχων που θα αποτυπώνει τις παραπάνω αλλαγές και θα επικαιροποιεί και βελτιώνει την υφιστάμενη στοχοθεσία και θα ενισχύει τη λογική παρέμβασης του Προγράμματος. Ειδικότερα ως προς το τελευταίο προτείνονται:
 - επανέλεγχος των παραδοχών του μοναδιαίου κόστους ορισμένων δεικτών και κατάλληλη προσαρμογή των τιμών στόχων, με βάση και την εμπειρία από την εφαρμογή των παρεμβάσεων της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου,
 - προσαρμογή της τιμής στόχου του Δείκτη Εκροών 6i.1 «Πρόσθετη δυναμικότητα αξιοποίησης βιοαποικοδομήσιμων υλικών» (μείωση) και παράλληλα κατάλληλη υιοθέτηση νέου Δείκτη που θα αποτυπώνει τις αναμενόμενες εκροές της Επενδυτικής Προτεραιότητας 6i. (Πράσινα Σημεία και λοιπές παρεμβάσεις ανακύκλωσης υλικών)
 - κατάλληλη λεκτική και ποσοτική προσαρμογή του Δείκτη Εκροών 6ii.2 «Αξιοποίηση των επεξεργασμένων λυμάτων», προκειμένου οι μετρούμενες ποσότητες να περιορισθούν στο ανακυκλωμένο νερό,
 - αντικατάσταση του Δείκτη Αποτελέσματος 3α.4 «Νέες επιχειρήσεις που δημιουργούνται στις αστικές περιοχές» με τον Δείκτη «Επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στις αστικές περιοχές», που αποτυπώνει με καλύτερο τρόπο το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα και ανάλογη υιοθέτηση τιμής βάσης και τιμής στόχου
 - υιοθέτηση και εφαρμογή μεθοδολογίας μέτρησης των Δεικτών C034 «Εκτιμώμενη ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου» (αφορά μόνο στα έργα αστικής κινητικότητας), C009 «Αύξηση του αναμενόμενου αριθμού επισκέψεων σε ενισχυόμενες τοποθεσίες πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και πόλους έλξης επισκεπτών» και 4ε.1 «Χρήση ιδιωτικών οχημάτων στις αστικές περιοχές»

Τέλος, με βάση και την εμπειρία που αποκτήθηκε από τα προβλήματα και τις δυσχέρειες επίτευξης των στόχων του Πλαισίου Επίδοσης, εξακολουθούν να είναι επίκαιρες οι προτάσεις για την:

- συστηματική παρακολούθηση της πορείας εφαρμογής των στρατηγικών Ολοκληρωμένης Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης
- εκπόνηση κατάλληλου Σχεδίου Δράσης περιοδικής αποτίμησης της πορείας υλοποίησης των Σχεδίων Χορηγιών που συνδέονται με την Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (S3Cy) και χρηματοδοτούνται κυρίως από τις Ε.Π. 1α και 1β, όπου παρατηρείται σημαντική υστέρηση
- συστηματική παρακολούθηση και επιτάχυνση υλοποίησης των παρεμβάσεων του Προγράμματος των λοιπών Σχέδια Χορηγιών

- άμεση κινητοποίηση πόρων και παρεμβάσεων που συνδέονται με Επενδυτικές Προτεραιότητες και Ειδικούς Στόχους, που δεν έχουν ενεργοποιηθεί (ανάπτυξη εταιρικών επιχειρηματικών συμπράξεων / συστάδων επιχειρήσεων, ψηφιακή επιχειρηματικότητα, κοινωνικές υποδομές των Ολοκληρωμένων Στρατηγικών Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης).